

UCHWAŁA NR XXXII/172/2026
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIEŚCIE NAD PILICĄ

z dnia 24 lutego 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026-2035

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) oraz w związku z art. 17 ust. 1. pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026-2035” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

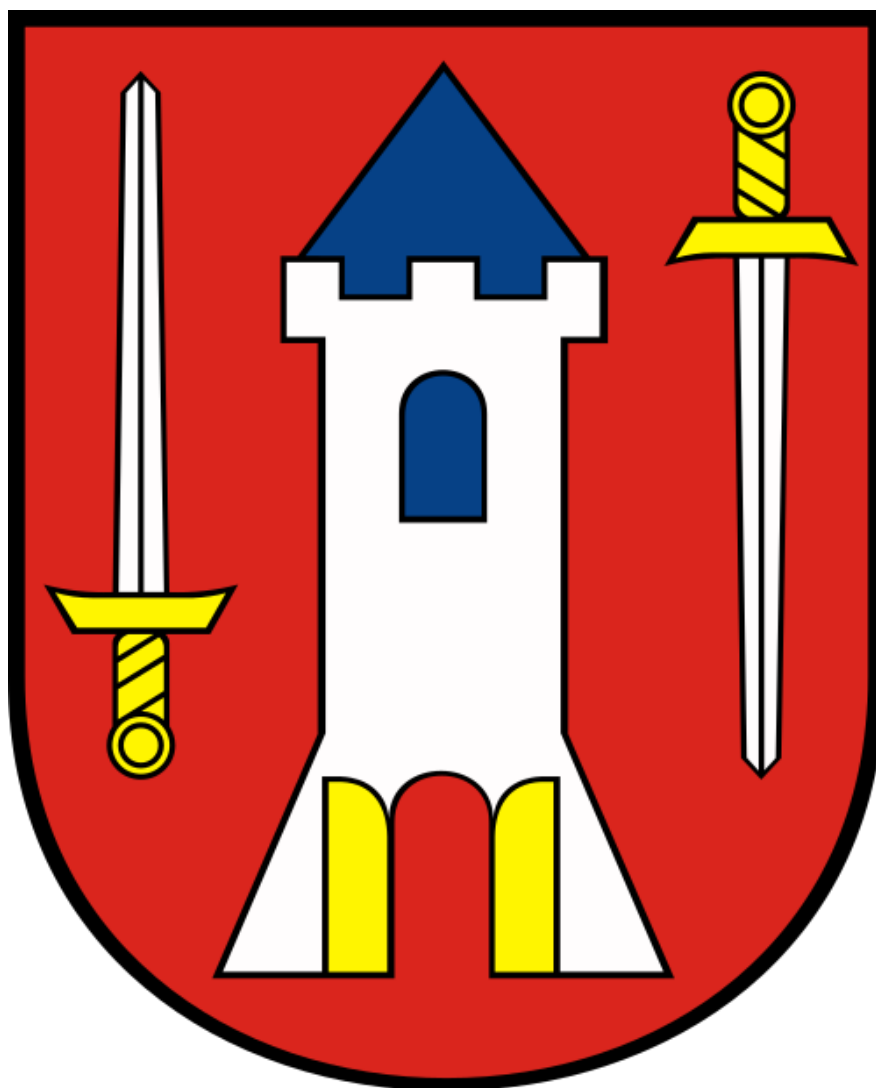
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Tomasz Pietrucha

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035

Spis treści

1. Uwarunkowania tworzenia strategii.....	8
1.1 Metodologia opracowania strategii.....	8
1.2. Podstawy prawne.....	11
1.3 Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	14
2. Część diagnostyczno-analityczna	31
2.1 Lokalizacja	31
2.2 Historia gminy	33
2.3 Dostępność usług na terenie gminy	34
2.4. Demografia i zachodzące procesy	37
2.5. Lokalna gospodarka.....	41
2.6. Mieszkalnictwo	45
2.7. Infrastruktura techniczna i transport	48
3. Instytucje pomocy społecznej oraz charakterystyka podejmowanych działań	55
3.1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	55
3.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	59
3.3. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych	62
3.4. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne skierowanie do dzieci i młodzieży	66
3.5. Współpraca władz lokalnych z podmiotami ekonomii społecznej i organizacjami pozarządowymi.....	68
3.6. Procedura „Niebieskie Karty” i przemoc domowa	72
3.7. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	76
3.8. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy Domowej	77
3.9. Usługi opiekuńcze	79
3.10. Bezpieczeństwo i przestępczość	81
3.11. Działalność medyczna	84
4. Raport z badania ankietowego.....	87
4.1. Wyniki badania ankietowego dorosłych mieszkańców gminy	88
4.1.1. Metodologia.....	88
4.1.2. Cel badania	88
4.1.3. Metoda i technika badawcza	88
4.1.4. Grupa badania.....	88
4.2. Sytuacja życiowa mieszkańców	91

4.3. Problemy społeczne w gminie.....	92
4.4. Zdrowie, kondycja psychiczna i uzależnienia	94
4.5. Bezpieczeństwo i przemoc domowa	96
4.6. Kultura i działania społeczne	100
4.7. Osoby starsze i z niepełnosprawnością.....	104
4.8. Praca i źródło utrzymania	107
5. Wyniki badania ankietowego wśród pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	111
5.1. Metodologia.....	111
5.1.1. Cel badania	111
5.1.2. Metoda i technika badawcza	111
5.1.3. Grupa badana	111
5.2. Problemy społeczne w mieście.....	112
5.3. Wsparcie i codzienna praca.....	113
6. Wyniki badania ankietowego uczniów szkół.....	120
6.1. Metodologia.....	120
6.1.1. Cel badania	120
6.1.2. Metoda i technika badawcza	120
6.1.3. Grupa badania.....	121
6.2. Relacje a problem przemocy szkolnej i domowej.....	121
6.3. Spożywanie alkoholu.....	126
6.4. Uzależnienie od nikotyny	133
6.5. Narkotyki i dopalacze	136
6.6. Uzależnienia behawioralne i cyberprzemoc.....	140
6.7. Napoje energetyczne.....	152
6.8. Zżywanie leków	154
6.9. Czas wolny	155
7. Podsumowanie	157
7.1. Badanie dorosłych mieszkańców.....	157
7.2. Badanie uczniów szkół	158
7.3. Badanie pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	160
8. Rekomendacje działań	162
8.1. Wobec dorosłych mieszkańców	162

8.2. Wobec uczniów	163
8.3 Wobec pracowników MGOPS.....	163
9. Analiza SWOT	165
10. Założenia strategiczne. Wizja i misja rozwoju polityki społecznej.....	169
10.1. Podstawy teoretyczne	169
10.2. Misja i wizja	169
12. Cele strategiczne i operacyjne	171
12. Zarządzanie realizacją strategii	195
12.1 Koordynacja	195
12.2. Programy i projekty	196
12.3. Źródła finansowania i ramy finansowe	196
13. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja	203
14. Podsumowanie i wnioski.....	208
Załączniki.....	211
Spis wykresów	211
Spis tabel	215
Spis rysunków	216

Wstęp

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej na każdej gminie w Polsce, spoczywa obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dokument ten stanowi podstawowe i jedno z najważniejszych narzędzi planistycznych, którego celem jest określenie działań ukierunkowanych na wspieranie integracji społecznej mieszkańców i rodzin zamieszkujących obszar gminy, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Integracja społeczna, o której wspomniano wyżej oznacza dążenie do budowania spójności i harmonii we wspólnocie lokalnej, poprzez wzmacnianie więzi międzyludzkich, intensyfikację kontaktów oraz rozwijanie współpracy pomiędzy mieszkańcami. Szczególny nacisk w tym aspekcie kładzie się na wspieranie osób podejmujących działania na rzecz własnego rozwoju oraz poprawy jakości życia swojego otoczenia a także na osoby zmagające się z różnego rodzaju dysfunkcjami i trudnościami życiowymi.

Problem społeczny jest zjawiskiem, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy, a przez to wymaga przeciwdziałania. Zdaniem Fullera-Myersa problem społeczny składa się z obiektywnych warunków, które definiowane są przez członków społeczeństwa jako wymagające rozwiązania. R. Maris definiuje natomiast problemy społeczne jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą część ludności, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić. W rezultacie problem społeczny jest zjawiskiem, które angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie co do konieczności podejmowania działań zbiorowych mających na celu zwalczanie, a przynajmniej ograniczanie jego zasięgu i skutków. Z kolei inna definicja według K. Frysztackiego mówi o tym, że warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru. W świetle przedstawionych dwóch definicji, muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,
- można go przezwyciężyć przez zbiorowe działanie.

W ostatnich latach za najbardziej efektywną metodę rozwiązywania problemów społecznych uznaje się rozwijanie wśród mieszkańców umiejętności niezbędnych do radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Podejście to stanowić będzie podstawę do opracowania i późniejszej realizacji celów strategicznych niniejszego dokumentu. W okresach przemian społeczno-gospodarczych obserwujemy spiętrzenie wielu różnych problemów skutkujących apatią, wycofaniem społecznym czy poczuciem alienacji. W konsekwencji szczególnego znaczenia nabiera tworzenie profesjonalnego systemu edukacji, aktywizacji obywatelskiej oraz integracji społecznej, obejmującego między innymi spotkania o charakterze kulturalnym i integracyjnym.

Kolejnym kluczowym obszarem działań z punktu widzenia problematyki społecznej jest system pomocy społecznej, w tym przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Należy podkreślić, że pomimo wsparcia oferowanego w tym zakresie, część osób nadal doświadcza trudności wynikających przede wszystkim z nadużywania substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol czy narkotyki. W warunkach lokalnych do najczęściej występujących problemów społecznych należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię i nikotynizmu, ubóstwo i bezrobocie, przemoc w rodzinie, bezradność w zakresie opieki i wychowania dzieci, wykluczenie społeczne.

Problemy te wymagają zróżnicowanych form wsparcia oraz indywidualnego podejścia. Należy przy tym pamiętać, że poszczególne zjawiska społeczne często wzajemnie się nakładają i wzmacniają. Priorytetem pozostaje nie tylko przeciwdziałanie tym zagrożeniom, lecz również ograniczanie ich skutków w środowiskach, w których już występują. W związku z powyższym dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym, powinien koncentrować się na działaniach w następujących obszarach tj. m.in.

- edukacja publiczna, kultura oraz wzmacnianie samoorganizacji społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- wsparcie rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów z nadużywaniem alkoholu i narkotyków.

Osoby i rodziny, które otrzymują jedną lub kilka form wsparcia w przedstawionych powyżej obszarach, zyskują większą motywację do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także poczucie własnej wartości i współodpowiedzialności za przezwyciężanie problemów, które ich dotyczą.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 określa podstawowe kierunki działań jednostek samorządu terytorialnego oraz mieszkańców mających na celu podniesienie efektywności funkcjonowania jednostki w wymiarze społecznym, co także ma się przełożyć na jej funkcjonalność w wymiarze ekonomicznym, gospodarczym oraz przestrzennofunkcyjnym. Wskazanie priorytetowych celów operacyjnych i strategicznych umożliwia minimalizowanie negatywnych skutków procesów zachodzących w obrębie społeczności lokalnej a także sprzyja realizacji spójnej polityki społecznej. Najistotniejszymi działaniami przewidzianymi w ramach Strategii są m.in. poprawa jakości życia mieszkańców, wzmacnianie spójności społecznej, wyrównywanie szans rozwojowych, tworzenie odpowiednich warunków rozwojowych dla dzieci i młodzieży, budowanie, rozwijanie i ochrona kapitału ludzkiego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Kwestie związane z szeroko pojętym rozwiązywaniem problemów społecznych stanowią jedno z najważniejszych zadań każdej administracji publicznej na każdym jej szczeblu a skuteczność tych działań uzależniona jest także od zaangażowania partnerów społecznych, instytucji sektora życia publicznego, w tym organizacji pozarządowych oraz instytucji otoczenia społecznego i gospodarczego. Efektywna i rzeczowo przeprowadzona diagnoza potrzeb społeczności lokalnej oraz sporządzenie długofalowego planu działania są niezbędnymi warunkami dla skutecznej realizacji zamierzonych celów polityki społecznej. Jednocześnie zdefiniowanie misji i wizji rozwoju, odpowiadającej na bieżące wyzwania stojące przed jednostką samorządową, uwzględniające jej cechy charakterystyczne oraz opracowanie jasnych celów strategicznych i operacyjnych, istotnie wpływa na redukcję oraz łagodzenie skutków problemów uprzednio zdiagnozowanych w danej jednostce.

Przedmiotowy dokument stanowi podstawę wdrażania trwałych i systemowych rozwiązań w zakresie interwencji społecznych, ukierunkowanych na poprawę warunków życia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych, którą są najbardziej narażone na marginalizację i wykluczenie społeczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 staje się tym samym podstawowym i jednym z najważniejszych narzędzi zarządzania w zakresie kształtowania lokalnych uwarunkowań społecznych. Zawierając długoterminowe cele i priorytetowe kierunki działań. Niniejszy dokument stanowi jeden z najważniejszych drogowskazów dla organów samorządowych, instytucji i mieszkańców, wyznaczając ramy i kierunki przyszłych przedsięwzięć realizowanych w sferze polityki społecznej.

1. Uwarunkowania tworzenia strategii

1.1 Metodologia opracowania strategii

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214). Ustawa wskazuje podstawowe elementy, jakie powinny znaleźć się w Strategii, nie precyzując jednak szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczne decyzje w tym zakresie pozostawione zostały jednostkom samorządu terytorialnego. Wsparciem dla procesu opracowywania dokumentu Strategii w tym zakresie jest podręcznik pn. „Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny” powstał w ramach projektu „STRATEGOR”. Zarówno jego część teoretyczna jak i praktyczna może okazać się drogowskazem dla opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035.

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, zostały opracowane na bazie struktury analogicznej do innych dokumentów wyznaczających kierunki lokalnej polityki społecznej. Cele główne i szczegółowe w Strategii mają na celu przybliżenie gminy do realizacji pożądanego modelu rozwoju, zgodnego z oczekiwaniami władz samorządowych oraz mieszkańców. Strategia wyróżnia się na tle innych programów oraz aktów prawnych zarówno dłuższym okresem obowiązywania, jak i nadrzędnym charakterem w stosunku do pozostałych dokumentów planistycznych. Jej horyzont czasowy ustalono na okres czterech lat, co pozostaje w zgodzie z wytycznymi dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej opracowywanych na szczeblu ponadlokalnym, krajowym i unijnym. Ramy czasowe tak wyznaczone, wynikają z planistycznego charakteru dokumentu oraz umożliwiają dostosowanie zapisów Strategii do wymogów obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, zapewniając spójność działań i stabilność realizacji przyjętych celów.

Powszechnie w naukach o zarządzaniu i administracji publicznej przyjmuje się podział na trzy główne poziomy planowania tj.:

- poziom strategiczny – obejmuje długofalowe cele oraz kierunki rozwoju organizacji lub jednostki, a także sposoby ich realizacji. Na tym poziomie tworzy się strategię działania i określa wizję w perspektywie wieloletniej,
- poziom taktyczny – dotyczy planowania działań na średni okres, zazwyczaj wynoszący kilka lat, na podstawie wyznaczonych wcześniej celów strategicznych. Obejmuje

opracowanie programów, projektów i wyznaczanie niezbędnych zasobów do ich osiągnięcia,

- poziom operacyjny – skupia się na bieżącym, szczegółowym planowaniu działań oraz codziennej realizacji wyznaczonych zadań. Obejmuje zestawienie konkretnych czynności wykonywanych w krótkim czasie, najczęściej w okresach tygodnia lub miesiąca, zgodnie z założeniami poziomów wyższych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma charakter obligatoryjny oraz odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej. Tym samym na autorach opracowania spoczywa obowiązek przygotowania dokumentu zgodnie z postanowieniami obowiązujących dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Identyfikacja kluczowych problemów społecznych oraz określenie kierunku działań, które mają sprzyjać rozwojowi społeczno-gospodarczemu jednostki samorządu terytorialnego a także wspierać mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb i rozwiązywaniu problemów i to one stanowią fundament procesu opracowania i wdrażania Strategii.

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, prowadzone były z zastosowaniem metodologii opartej na założeniach modelu partycypacyjnego. Przyjęte podejście zakłada aktywne włączenie kluczowych interesariuszy w proces współtworzenia dokumentu, wzmacniając tym samym partnerską współpracę oraz umożliwiając dostęp do szerokiego zakresu informacji niezbędnych do prawidłowego i rzetelnego opracowania dokumentu.

Podstawowym etapem prac badawczych była analiza danych zastanych, obejmująca przegląd dokumentów strategicznych i sprawozdawczych, danych statystycznych oraz informacji udostępnionych przez instytucje lokalne.

Analizie poddano w szczególności:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych, Roczniki Statystyczne),
- sprawozdania Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą (MPiPS-03, MPiPS-05, MPiPS-07),
- dane Powiatowego Urzędu Pracy, Policji, szkół i placówek oświatowych,
- lokalne programy i strategie sektorowe (m.in. strategię rozwoju gminy, programy profilaktyczne, polityki senioralne i zdrowotne).

Analiza objęła dane z ostatnich 3 lat (lata 2022–2024) co pozwoliło uchwycić zarówno stan aktualny, jak i dynamikę zmian społecznych. Dane zostały uporządkowane w układzie

tematycznym obejmującym m.in. demografię, edukację, zdrowie, pomoc społeczną, rynek pracy, przemoc, uzależnienia i bezpieczeństwo publiczne.

W IV kwartale 2025 r. na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostało zorganizowane anonimowe badanie ankietowe, w którym uczestniczyli losowo dobrani przedstawiciele:

- pełnoletnich mieszkańców,
- kadry Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu ankietowym przed rozpoczęciem byli informowani o anonimowym charakterze ankiety a także poinformowani o możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie bez podawania przyczyny rezygnacji.

Przeprowadzone badanie miało na celu oszacowanie skali występowania poszczególnych zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym oraz cech charakterystycznych dla poszczególnych zjawisk i ich form w różnych grupach społecznych. Problematyka podjęta w badaniu skupiała się głównie wokół zagadnień związanych z:

- używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze,
- spożywaniem alkoholu, postaw wobec alkoholu oraz zjawiska uzależnień,
- paleniem papierosów oraz e-papierosów,
- występowaniem uzależnienia od hazardu i gier,
- przemocą domową,
- uzależnieniem od używania nowych technologii.

Równolegle część diagnostyczna Strategii została opracowana w oparciu o analizę danych zastanych, pochodzących z wiarygodnych źródeł m.in.

- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą,
- Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Nad Pilicą,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- oraz innych instytucji i podmiotów z sektora ekonomii społecznej, funkcjonujących w mieście.

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych oraz analizy danych statystycznych zostały przedstawione i poddane szczegółowej analizie wraz z graficzną formą poszczególnych dziedzin, tematów, pytań w rozdziale część diagnostyczno-analityczna. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy możliwe było późniejsze określenie obszarów problemowych, które

jednocześnie uwzględniały kompetencje władz lokalnych. W ramach prac dokonano opracowania i wyznaczenia celów strategicznych oraz kierunków niezbędnych działań, a także określono odpowiednie wskaźniki ich realizacji. Dodatkowo przygotowano prognozę zmian, omówiono ramy finansowe Strategii oraz sposoby jej wdrażania i ewaluację. Z uwagi na okres opracowania i obowiązywania niniejszego dokumentu, należy podkreślić, że Strategia ma charakter uniwersalny i koncentruje się na rozwiązywaniu najważniejszych problemów społecznych w gminie Nowe Miasto nad Pilicą, tworząc podstawy do skutecznej i odpowiedzialnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

Etyka badań

Wszystkie badania przeprowadzono z zachowaniem zasad etyki badań społecznych, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych (RODO). Udział respondentów był dobrowolny i anonimowy. W przypadku uczniów zapewniono zgodę dyrekcji szkół oraz informację o celu badania. Dane analizowano w ujęciu zbiorczym, bez możliwości identyfikacji osób udzielających odpowiedzi.

Podsumowanie

Zastosowanie zróżnicowanych metod badawczych – analizy danych zastanych, badań ilościowych PAPI i CAWI oraz badania eksperckiego – pozwoliło na uzyskanie pełnego, wielowymiarowego obrazu sytuacji społecznej gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Przyjęte rozwiązania zapewniają rzetelność, trafność i porównywalność uzyskanych danych a tym samym stanowią wiarygodną podstawę do formułowania celów strategicznych i kierunków działań w niniejszym dokumencie.

1.2. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, charakteryzująca się spójnością i wieloletnią koncepcją rozwiązywania problemów społecznych Gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne samorządów terytorialnych, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), która w połączeniu z art. 16 b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), który nakłada na jednostki samorządowe takie jak np. gmina czy miasto, zadanie własne w postaci opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia powinna składać się w szczególności z:

- diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
- określenia: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych i podstawowych części:

- diagnostycznej,
- analitycznej,
- programowej.

Część diagnostyczna, zawiera szczegółową diagnozę sytuacji społecznej w obszarze objętym strategią w tym przypadku dotycząca gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Obejmuje charakterystykę jednostki samorządu terytorialnego, analizę danych demograficznych, społecznych i ekonomicznych, identyfikację najważniejszych problemów społecznych oraz ocenę dostępnych zasobów i potencjału lokalnego. Część diagnostyczna stanowi podstawę do dalszych analiz i wyznaczenia kierunków działań.

Część analityczna, obejmuje pogłębioną analizę zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych, w tym również analizę przyczyn, skutków oraz wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi zjawiskami zachodzącymi w środowisku lokalnym jednostki terytorialnej. Część analityczna powinna zawierać analizę SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń), prognozę zmian społecznych oraz identyfikację grup szczególnie narażonych na możliwość wykluczenia społecznego i marginalizacji.

Część programowa, zawiera cele strategiczne i operacyjne, priorytetowe kierunki działań oraz propozycje konkretnych i zdefiniowanych zadań i projektów służących rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych. Określa także wskaźniki realizacji działań, ramy finansowe, sposoby wdrażania oraz monitorowania i ewaluacji strategii w sytuacji zaistnienia potrzeby. Taka konstrukcja strategii i właściwe przygotowanie oraz opracowanie wszystkich trzech elementów składowych umożliwia kompleksowe

rozpoznanie i analizę problemów społecznych oraz wyznaczenie skutecznych działań naprawczych, dostosowanych do każdej grupy społecznej zamieszkującej teren gminy.

Zasady realizacji niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, oprócz postanowień ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określone są również przez inne akty prawne obowiązujące w obszarze polityki społecznej. W szczególności należą do nich:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 897),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 798),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 619),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438, 620),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670, z 2025 r. poz. 340).

1.3 Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Poniżej omówiono spójność Strategii z innymi dokumentami.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju – jest to program przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych, określający globalny model zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z zasadami Agendy 2030, współcześnie podejmowane działania powinny mieć wspólny mianownik i koncentrować się na eliminacji ubóstwa we wszystkich jego wymiarach, przy jednoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych oraz środowiskowych.

Cele Agendy 2030 obejmują:

- eliminację ubóstwa we wszystkich jego formach na całym świecie,
- eliminację głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego, poprawę odżywiania oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa,
- zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu,
- zapewnienie wszystkim wysokiej jakości edukacji oraz wspieranie uczenia się przez całe życie,
- osiągnięcie równości płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt,
- zapewnienie wszystkim dostępu do wody pitnej i warunków sanitarnych poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- zapewnienie powszechnego dostępu do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
- promowanie stabilnego, zrównoważonego i inkluzyjnego wzrostu gospodarczego, pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich,
- budowę stabilnej infrastruktury, promowanie zrównoważonego uprzemysłowienia oraz wspieranie innowacyjności,
- redukcję nierówności wewnątrz krajów oraz między krajami,

- uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, trwałymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
- zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
- podjęcie pilnych działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
- ochronę oceanów, mórz i zasobów morskich oraz ich zrównoważone wykorzystanie,
- ochronę, przywracanie i promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymywanie i odwracanie degradacji gleby oraz utraty bioróżnorodności,
- promowanie pokojowych i inkluzyjnych społeczeństw, zapewnienie powszechnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz budowanie skutecznych, odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu na wszystkich szczeblach,
- wzmocnienie środków wdrażania oraz ożywienie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Strategia promuje nowy model rozwoju, określany jako „rozwój odpowiedzialny”, który zakłada budowanie konkurencyjności poprzez wykorzystanie nowych czynników wzrostu, przy równoległym zapewnieniu udziału i korzyści wszystkim grupom społecznym. Głównym celem strategicznym jest stworzenie warunków do zrównoważonego i długofalowego rozwoju mieszkańców, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez jednoczesne wzmocnianie spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i terytorialnej. Realizacja niniejszych zadań ma prowadzić w dalszej kolejności do wzrostu zamożności społeczeństwa, ograniczenia ubóstwa oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i wzmocniania potencjału wspólnot lokalnych.

Krajowe:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – jest dokumentem strategicznym, który wyznacza główne trendy, wyzwania oraz możliwe scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także określa kierunki zagospodarowania przestrzennego kraju z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Głównymi celami w ramach realizacji dokumentu jest:

- wzmocnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacja),
- równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja),
- podnoszenie efektywności i sprawności funkcjonowania państwa.

W ramach celów rozwojowych Strategii wskazano następujące priorytety:

- wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, tworzenie warunków dla wzrostu oszczędności, podaży pracy oraz innowacyjności,
- redukcja długu publicznego oraz kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym,
- poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach kształcenia oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- zwiększenie wydajności i konkurencyjności gospodarki,
- budowa „Polski Cyfrowej” poprzez rozwój nowoczesnych technologii informacyjnych,
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia oraz wdrożenie rozwiązań typu „workfare state”,
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego,
- wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju w celu pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
- zwiększenie dostępności terytorialnej kraju poprzez rozwój zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego,
- budowa sprawnego państwa jako modelu efektywnej administracji publicznej,
- wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia stanowi punkt wyjścia do formułowania założeń polityk publicznych oraz wdrażania działań ukierunkowanych na długofalowy, zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy państwa, jednocześnie przyczyniając się w znacznym stopniu do wzrostu dobrobytu obywateli oraz wzmocnienia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, wyznaczający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w perspektywie do 2030 r. Dokument jest ściśle powiązany z Umową Partnerstwa na lata 2021–2027, która określa wspólne wartości, zasady współpracy rządu, samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju. Głównymi celami strategicznymi KSRR 2030 to:

- zrównoważony rozwój całego kraju, poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów,
- zapewnienie spójności rozwojowej kraju, poprzez wsparcie słabiej rozwiniętych regionów i obszarów, które nie mogą w pełni wykorzystać swojego potencjału rozwojowego,

- wzmacnianie konkurencyjności regionów, poprzez rozwój lokalnych przedsiębiorstw, innowacyjności oraz kapitału ludzkiego i społecznego,
- podniesienie jakości zarządzania rozwojem regionalnym, w tym zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych oraz rozwijanie kompetencji administracji publicznej.

KSRR 2030 jest kluczowym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju regionalnego Polski, kładącym nacisk na zrównoważony rozwój, spójność terytorialną oraz wsparcie obszarów wymagających szczególnej interwencji.

Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 – jest kluczowym dokumentem strategicznym określającym zasady i kierunki wykorzystania funduszy europejskich w Polsce w ramach polityki spójności oraz wspólnej polityki rybołówstwa. Główne cele Umowy Partnerstwa to:

- wyznaczenie strategii inwestowania funduszy europejskich w Polsce, zgodnie z celami Unii Europejskiej oraz krajowymi priorytetami rozwojowymi,
- wsparcie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, w tym zmniejszanie dysproporcji regionalnych i wzmacnianie spójności terytorialnej,
- realizacja celów polityki spójności oraz wspólnej polityki rybołówstwa, w tym transformacji energetycznej, cyfryzacji, innowacyjności, rozwoju kapitału ludzkiego i ochrony środowiska.

Cele polityki spójności na lata 2021–2027. Umowa Partnerstwa realizuje sześć głównych celów polityki spójności:

- bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa – wsparcie innowacji, cyfryzacji, rozwoju przedsiębiorczości,
- bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa – działania na rzecz efektywności energetycznej, OZE, gospodarki o obiegu zamkniętym,
- lepiej połączona Europa – rozwój infrastruktury transportowej i cyfrowej,
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym – inwestycje w edukację, zatrudnienie, integrację społeczną,
- Europa bliżej obywateli – wsparcie rozwoju lokalnego i regionalnego,
- łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie i wsparcie regionów przechodzących transformację energetyczną.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) – jest jednym z kluczowych programów krajowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej, ukierunkowany na wsparcie rozwoju społecznego, poprawę sytuacji na rynku pracy,

zwiększenie dostępności usług oraz podnoszenie jakości edukacji i integracji społecznej w Polsce. Główne cele programu to:

- poprawa sytuacji osób na rynku pracy, poprzez wsparcie aktywizacji zawodowej, rozwój kompetencji i kwalifikacji oraz mobilności zawodowej,
- zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, przez system rozwiązań ułatwiających dostęp do usług publicznych, edukacji, rynku pracy i infrastruktury,
- zapewnienie opieki nad dziećmi, rozwój miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, podnoszenie kompetencji kadry opiekuńczej, wsparcie godzenia życia zawodowego i rodzinnego,
- podnoszenie jakości edukacji i rozwój kompetencji poprzez wsparcie systemów kształcenia, rozwój edukacji włączającej, promowanie uczenia się przez całe życie, w tym rozwój kompetencji cyfrowych osób dorosłych,
- integracja społeczna, działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, wsparcie instytucji integracyjnych, rozwój usług społecznych i ekonomii społecznej,
- ochrona zdrowia, poprawa dostępności i jakości usług zdrowotnych, wsparcie profilaktyki i promocji zdrowia.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 – jest programem krajowym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), którego głównym celem jest przeciwdziałanie deprivacji materialnej poprzez udzielanie pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym oraz realizację działań towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne. Głównymi celami programu są:

- przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie podstawowej pomocy materialnej,
- wspieranie włączenia społecznego osób najbardziej potrzebujących, w tym dzieci,
- wzmacnianie samodzielności i kompetencji życiowych beneficjentów poprzez udział w działaniach edukacyjnych i aktywizujących.

Fundusze są kompleksowym programem wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących, łączące pomoc materialną z działaniami aktywizującymi i edukacyjnymi, mającymi na celu poprawę sytuacji życiowej i społeczną integrację beneficjentów.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027 – jest to dokument strategiczny polityki publicznej, wyznaczający ramy działań na rzecz ograniczenia ubóstwa, rozwoju usług społecznych oraz wspierania

integracji społecznej w perspektywie do 2030 r. Celem głównym programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług społecznych, w odpowiedzi na wyzwania demograficzne i społeczne. Program stanowi kontynuację i rozwinięcie dotychczasowych działań w tym zakresie, uwzględniając zmieniające się potrzeby społeczne oraz nowe wyzwania rozwojowe. Do celów programu należą dodatkowo:

- przeciwdziałanie bezdomności, poprzez rozwój systemu wsparcia osób bezdomnych, w tym zapewnienie dostępu do usług mieszkaniowych i reintegracyjnych,
- rozwój usług społecznych, poszerzanie oferty usług dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz innych osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspieranie osób i rodzin, poprzez wzmacnianie roli instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej w procesie integracji i aktywizacji społecznej,
- wspieranie integracji cudzoziemców na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób pochodzących z innych krajów, w tym zapewnienie dostępu do usług i wsparcia instytucjonalnego.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 – jest dokumentem strategicznym, którego celem jest realizacja założeń rozwoju ekonomii społecznej określonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Program porządkuje kierunki interwencji publicznej oraz działania wspierające wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej jako narzędzia aktywnej polityki społecznej oraz rozwoju społecznego i lokalnego. Głównymi celami interwencji i koncentracji w ramach programu są następujące cztery obszary:

- solidarna wspólnota lokalna, rozwój usług społecznych, włączanie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój lokalny oraz wzmacnianie współpracy z samorządami,
- solidarny rynek pracy, inicjatywy na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych i starszych oraz tworzenie miejsc pracy dla osób wykluczonych i niesamodzielnych,
- konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna, której celem jest zwiększanie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej, profesjonalizacja, rozwój współpracy międzysektorowej oraz wsparcie innowacji społecznych,
- solidarne społeczeństwo, którego nadrzędnym celem jest kształtowanie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej wśród dzieci i młodzieży, budowanie marki ekonomii społecznej, promocja wartości solidarności społecznej.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030, jest kluczowym dokumentem kształtującym kierunki rozwoju sektora ekonomii społecznej w Polsce. Program ma na celu integrację działań na rzecz solidarności społecznej, wzmacnianie rynku pracy i promocję wartości ekonomii społecznej.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 – jest jednym z najistotniejszych średniookresowych dokumentów planistycznych państwa, przyjęty przez Radę Ministrów w lutym 2017 r. Strategia została przygotowana pod kierunkiem Ministra Rozwoju i stanowiła rozwinięcie wcześniejszej Strategii Rozwoju Kraju 2020. Dokument pełni rolę nadrzędną wobec innych strategii sektorowych i regionalnych, wyznaczając kierunki działań państwa w perspektywie do 2020 r. z horyzontem długookresowym do 2030 r. Celem głównym sporządzenia dokumentu była poprawa jakości życia Polaków poprzez wzrost gospodarczy oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju, solidarności społecznej i odpowiedzialności za środowisko. Strategia wskazywała, że rozwój gospodarczy powinien iść w parze z dbałością o spójność społeczną, równomierny rozwój regionów oraz zachowanie zasobów naturalnych.

Cele szczegółowe Strategii obejmowały m.in.

- trwały wzrost gospodarczy oparty na wiedzy, innowacyjności i nowych technologiach,
- rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, zmniejszający różnice między regionami i grupami społecznymi,
- podnoszenie jakości życia poprzez zapewnienie dostępu do usług publicznych, poprawę bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i edukacyjnego,
- bezpieczeństwo energetyczne i środowiskowe, w tym działania na rzecz transformacji energetycznej i ochrony klimatu,
- silne państwo i instytucje, sprzyjające sprawnemu zarządzaniu oraz wzmocnieniu kapitału społecznego.

Strategia została opracowana wokół kilku kluczowych filarów, do których można zaliczyć: innowacyjność i konkurencyjność gospodarki, rozwój kapitału społecznego i zasobów ludzkich, zrównoważony rozwój regionalny, transport, energię, infrastrukturę cyfrową oraz środowisko i zasoby naturalne. Wydłużony horyzont czasowy obowiązywania dokumentu do 2030 r. był podyktowany uwzględnieniem długofalowych wyzwań jak m.in. zmiany demograficzne (starzejące się społeczeństwa), transformacja energetyczna i ochrona klimatu, zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki oraz rola Polski w Unii Europejskiej i na rynkach globalnych.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju była dokumentem ramowym, koordynującym politykę rozwoju kraju i stanowiącym podstawę do tworzenia w dalszej perspektywie innych programów rządowych, w tym planów operacyjnych i inwestycyjnych. Wdrażanie Strategii miało zapewnić równowagę pomiędzy celami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 – jest jednym z najbardziej kluczowych dokumentów polityki państwa w sferze polityki społecznej. Celem głównym Strategii jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Dokument w swoim założeniu jest skierowany do wszystkich mieszkańców Polski, przy czym największy nacisk położono na kwestię związane ze wsparcie osób i grup społecznych stojących przed wyzwaniami związanymi z wejściem na rynek pracy, niskimi kwalifikacjami, trudną sytuacją zdrowotną i społeczną. Programy strategiczne i uzupełniające będą wdrażane na poziomie centralnym i samorządowym. Realizacja założeń Strategii ma na celu poprawę dostępności i jakości usług publicznych, podnieść kompetencje społeczeństwa, wspierać transformację cyfrową oraz sprzyjać inkluzji społecznej i demograficznej odporności kraju. Efekty podjętych działań mają być monitorowane przez jasno określone wskaźniki pozwalające ocenić skuteczność wdrożenia działań w każdym z głównych obszarów interwencji. Wspomniany wcześniej cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- cel szczegółowy nr 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
- cel szczegółowy nr 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Dokument jest ściśle powiązany ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, stanowiąc narzędzie długofalowej polityki społecznej i gospodarczej państwa.

Wojewódzkie:

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ – jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazując tym samym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Jest punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym i lokalnym. Aktualizacja dokumentu była wynikiem zmian przepisów prawnych, sytuacji społeczno-gospodarczej, podziału statystycznego, a także nowego kształtu polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Strategia przedstawia

długofalową wizję rozwoju regionu oraz cel główny, podporządkowany celom strategicznym w pięciu obszarach tematycznych. Dokument ma charakter zintegrowany – łączy wymiar społeczno-gospodarczy i terytorialny. Zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa oraz określa obszary strategicznej interwencji wraz z kierunkami działań odpowiadającymi ich potrzebom rozwojowym. Polityka rozwoju zawarta w strategii koncentruje się na wzmacnianiu konkurencyjności regionu i wyrównywaniu różnic rozwojowych, m.in. poprzez pobudzanie aktywności gospodarczej, wspieranie innowacyjności i włączenie społeczne. Kluczowe znaczenie mają kapitał ludzki, nowoczesna gospodarka oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem równowagi między środowiskiem, a działalnością człowieka.

Głównym celem strategii jest – zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska”. Z kolei do celów strategicznych, będących uzupełnieniem celu głównego należą:

- konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze (wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii),
- dostępne i mobilne Mazowsze (poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego),
- zielone, niskoemisyjne Mazowsze (poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody),
- Mazowsze zintegrowane społecznie (poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki),
- Mazowsze bogate kulturowo (wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia).

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ bardzo mocno akcentuje kwestie związane z rozwiązywaniem problemów społecznych, ich eliminacją, ograniczaniem skutków i zapobieganiem wykluczeniu oraz podnoszeniem jakości życia wszystkich mieszkańców Mazowsza. Do głównych kierunków działań w kwestiach społecznych, a także w kontekście rozwiązywania problemów społecznych w strategii zaliczyć można m.in.

- Kierunek działania: 15. Rozwój kapitału ludzkiego.
 - Działania:

- 15.1. Rozwój potencjału dydaktycznego oraz naukowo-badawczego uczelni wyższych i jednostek naukowych, w tym zwłaszcza kształcących w dziedzinach nowoczesnej gospodarki,
- 15.2. Rozwój kształcenia (w tym dualnego) i doradztwa edukacyjno-zawodowego młodzieży,
- 15.3. Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- 15.4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw prospołecznych,
- 15.5. Dostosowywanie kierunków kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem umiejętności przekrojowych,
- 15.6. Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej,
- 15.7. Wspieranie rozwoju kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- 15.8. Wspieranie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego,
- 15.9. Podnoszenie umiejętności cyfrowych mieszkańców województwa,
- 15.10. Rozwój systemu nauczania wykorzystującego technologie cyfrowe (e-kształcenie) oraz innowacyjne metody nauczania,
- 15.11. Wspieranie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Realizacja założeń strategii ma prowadzić w przyszłości do większego wzmocnienia spójności społecznej, zmniejszenia ubóstwa, zapewnienia wsparcia w kryzysach życiowych oraz lepszej dostępności do wysokiej jakości usług społecznych tak aby region Mazowsza był miejscem bezpiecznym, zrównoważonym i przyjaznym dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od miejsca zamieszkania wieku czy sytuacji życiowej.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030 – to oficjalny dokument opracowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej i ekspertów Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej, który wyznacza misję, wizję, oraz cele polityki społecznej Mazowsza na najbliższą dekadę. Misją samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej jest dążenie do wzmacniania kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego na Mazowszu oraz zapewnienie większej spójności społecznej przez rozwój inwestycji społecznych. Podmiotem koordynującym wdrożenie Strategii w tym przypadku jest Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. Założenia przyjęte w Strategii mają być wprowadzane w życie przez organy i jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Mazowieckiego w Warszawie, w ścisłej współpracy z interesariuszami (organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej). Założeniem strategii ma być podniesienie jakości życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zapewnienie powszechnie dostępnych i wysokiej jakości usług społecznych na poziomie lokalnym. Sednem opracowania dokumentu ma być stworzenie systemu wsparcia, który umożliwi mieszkańcom korzystanie z usług sprzyjających poprawie funkcjonowania w społeczności oraz zapewni poczucie bezpieczeństwa i pomocy w trudnych i losowych sytuacjach.

Strategia stanowi kompleksową odpowiedź na najważniejsze problemy społeczne regionu Mazowsza, kładąc nacisk przede wszystkim na eliminowanie ich przyczyny, łagodzenie skutków oraz długofalową poprawę jakości życia mieszkańców.

Cel główny przyjęty w strategii brzmi „Wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, większa spójność społeczna przez inwestycje społeczne”. W ramach realizacji celu głównego wyznaczono cele strategiczne, które dopełniają założenia celu głównego i jednocześnie są istotne z punktu widzenia niniejszej Strategii i kwestii związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych, o to one:

- Cel 1. Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz ogółu mieszkańców i wybranych grup (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) oraz sprawne realizowanie polityki społecznej na Mazowszu,
 - Priorytet I.1. Prowadzenie diagnoz i badań kwestii społecznych występujących na Mazowszu oraz monitorowanie programów wojewódzkich,
 - Priorytet I.2. Podejmowanie działań na rzecz mieszkańców województwa w zakresie przeciwdziałania rozwojowi wybranych problemów społecznych,
 - Priorytet I.3. Podejmowanie działań na rzecz osób umieszczonych w pieczy zastępczej,
 - Priorytet I.4. Rozwój oferty instytucjonalnej i usług na rzecz seniorów i osób niesamodzielných.
- Cel 2. Deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych, w tym o charakterze środowiskowym,
 - Priorytet II. 1. Zwiększanie dostępności usług społecznych, w szczególności w formie środowiskowej,

- Priorytet II.2. Inwestowanie w nowe formy instytucjonalne w zakresie usług społecznych,
- Priorytet II.3. Wzmacnianie i aktywizacja społeczności lokalnych, monitorowanie zaangażowania społecznego w usługi społeczne,
- Priorytet II.4. Rozwój personalnych i środowiskowych usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Mazowsza.
- Cel III. Inwestycje w służby społeczne oraz zawody pomocowe. Poprawa wizerunku pomocy społecznej,
 - Priorytet III.1. Stworzenie spójnego systemu szkoleń dla służb społecznych,
 - Priorytet III.2. Poprawa jakości i podniesienie prestiżu służb społecznych,
 - Priorytet III.3. Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników pomocy społecznej i włączanie nowych technologii w systemie wsparcia,
 - Priorytet III.4. Podejmowanie działań w zakresie poprawy wizerunku jednostek i służb pomocy społecznej.

Strategia określa różnego rodzaju instrumenty rozwiązywania problemów społecznych, do których zaliczyć można m.in.

- wdrażane są nowe modele pomocy społecznej w postaci wsparcia kryzysowego, usług opiekuńczych, poradnictwa specjalistycznego, rozwoju wolontariatu i lokalnych inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego,
- podejmowanie działań systemowych, w postaci: promocji zdrowia, ograniczenia nierówności, podnoszenia kompetencji zawodowych środowisk pomocy społecznej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Strategia zmierzać ma budowy sprawnej i dostępnej sieci wsparcia społecznego, zwiększenia szans rozwojowych oraz poprawy poczucia bezpieczeństwa i zaufania społecznego na Mazowszu. Pozwoli to na skuteczniejszą reakcję na bieżące problemy społeczne oraz wzmocnienie kapitału społecznego w całym województwie.

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2025 – jest to kompleksowy dokument uchwalony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego mający na celu ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z uzależnień oraz wsparcie osób zagrożonych problemami alkoholowymi i narkotykowymi. Program powstał na mocy nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i opiera się na ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawie o zdrowiu publicznym, będąc integralną

częścią polityki społecznej województwa i strategii rozwoju Mazowsza. Stanowi zintegrowane dotychczasowego wojewódzkie programu profilaktyki problemów alkoholowych i programu przeciwdziałania narkomanii oraz rozszerza zakres działań o uzależnienia behawioralne.

Celem głównym Programu jest „Ograniczenie szkód związanych z problemami uzależnień w województwie mazowieckim”. Cele szczegółowe Programu są realizowane w czterech obszarach tj.

- Obszar 1 – Szkolenie kadr (Zwiększenie kompetencji osób pracujących w systemie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym),
- Obszar 2 – Profilaktyka i edukacja, (Ograniczenie rozpowszechnienia zjawisk: używania substancji psychoaktywnych, przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym oraz uzależnień behawioralnych),
- Obszar 3 – Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa, (Poprawa jakości udzielanej pomocy, w tym terapii dla osób pijących szkodliwie, uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla osób z ich najbliższego otoczenia, w tym współuzależnionych),
- Obszar 4 – Diagnoza, monitorowanie problemów uzależnień oraz współpraca międzynarodowa, (Zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z nimi problemów oraz uzależnień behawioralnych).

Do kluczowych obszarów i działań zaliczyć można m.in.

- szkolenie kadr – podnoszenie kompetencji pracowników instytucji odpowiedzialnych za realizację profilaktyki i terapii uzależnień,
- profilaktyka i edukacja – programy informacyjne, promocja zdrowego stylu życia, działania w placówkach oświatowych oraz kampanie społeczne,
- redukcja szkód i reintegracja – system wsparcia dla osób uzależnionych poprzez działania multi-dyscyplinarne, ukierunkowane na ograniczenie negatywnych skutków dla zdrowia i społecznych w postaci np. nałogów,
- wsparcie terapeutyczne i poradnictwo – dostarczanie profesjonalnej pomocy psychologicznej, medycznej oraz wsparcia socjalnego i reintegracja społeczna osób uzależnionych,
- współpraca międzysektorowa – szerokie partnerstwo samorządów, organizacji pozarządowych, placówek medycznych i społecznych.

Program przyczynia się w dużej mierze do redukcji wykluczenia społecznego, poprawy zdrowia publicznego, zwiększenie bezpieczeństwa oraz wzmacniania kapitału społecznego

w województwie mazowieckim. Jego realizacja umożliwia skuteczniejszą reakcję na lokalne problemy społeczne powiązane z uzależnieniami i ich konsekwencjami.

Niniejsza Strategia jest spójna z celem głównym Programu, obszarami oraz przypisanymi do nich poszczególnymi działaniami.

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2025 – jest dokumentem strategicznym, mającym na celu poprawę jakości życia rodzin oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej poprzez rozwój kompleksowego i nowoczesnego systemu wsparcia rodzin oraz pieczy zastępczej na terenie województwa mazowieckiego. Dokument w swojej treści odnosi się do aktualnych wyzwań społecznych, takich jak skutki pandemii COVID-19, które w znacznej mierze wpłynęły na destabilizację funkcjonowania rodzin oraz potrzebę szybkiego i skutecznego reagowania systemowego na te zmiany. Program jest realizowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej i współpracę szerokiego grona podmiotów w tym samorządów, organizacji pozarządowych i instytucji opiekuńczych. Program ma wymiar prewencyjny i interwencyjny, odnosi się w tym aspekcie do kwestii związanych m.in. z ochroną rodzin i dzieci, zapewnieniem im optymalnych warunków rozwoju i bezpieczeństwa w środowisku lokalnym.

Celem strategicznym Programu jest „Tworzenie i przywrócenie stabilnych warunków dla bezpiecznego funkcjonowania rodzin oraz rozwoju dzieci w wyniku wykorzystania innowacyjnego potencjału regionu”. W ramach Programu, który w założeniu miał odnosić się do bieżącej wówczas sytuacji związanej z trwaniem pandemii COVID-19 i jej wpływu na funkcjonowanie rodzin i instytucji, wyszczególniono dwa cele główne oraz przypisane do nich cele szczegółowe, zaklasyfikowane do czterech obszarów:

Obszar I – Wsparcie rodzin przeżywających trudności.

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności,
 - Cel szczegółowy 1: Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny,
 - Cel szczegółowy 2: Rozwój kadry pieczy zastępczej oraz wzrost jakości współpracy i jej zakresu wśród osób/instytucji pracujących na rzecz rodziny,
 - Cel szczegółowy 3: Wsparcie kadr pomocy społecznej w działaniach z zakresu przeciwdziałania problemowi bezradności rodzin.
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności,

- Cel szczegółowy 1: Promowanie niestandardowych i innowacyjnych działań na rzecz dziecka i rodziny,
- Cel szczegółowy 2: Wsparcie tworzenia innowacyjnych programów pracy kadry pieczy zastępczej w tym w formie pracy zdalnej,
- Cel szczegółowy 2: Wsparcie tworzenia innowacyjnych programów pracy kadry pieczy zastępczej w tym w formie pracy zdalnej,
- Cel szczegółowy 3: Inicjowanie programów na rzecz przeciwdziałania nierównościom edukacyjnym i zdrowotnym dzieci i ich rodzin,

Obszar II – Rodzinna piecza zastępcza

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności,
 - Cel szczegółowy 1: Monitorowanie rodzinnej pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 2: Wspieranie procesu uzawodowienia rodzin zastępczych,
 - Cel szczegółowy 3: Wsparcie różnych typów rodziców zastępczych i rodzin biologicznych dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 4: Inicjowanie wspierania programów usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej.
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności
 - Cel szczegółowy: Wsparcie w inicjowaniu i rozwoju niestandardowych rozwiązań w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej.

Obszar III – Instytucjonalna piecza zastępcza,

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności,
 - Cel szczegółowy 1: Inicjowanie wspierania programów usamodzielniania wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 2: Wspieranie kadry pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 3: Monitorowanie samorządów powiatowych z zakresie osiągania ustawowych standardów dotyczących placówek opiekuńczo-wychowawczych (w tym w zakresie liczby i wieku dzieci w placówkach).
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności,
 - Cel szczegółowy 1: Wsparcie w inicjowaniu i rozwoju niestandardowych rozwiązań w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 2: Wsparcie programów na rzecz dzieci cudzoziemskich umieszczonych w pieczy zastępczej.

Obszar IV – Adopcja i preadopcja,

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności,
 - Cel szczegółowy: Organizowanie wsparcia w zakresie działań dotyczących procesów przysposobienia.
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności,
 - Cel szczegółowy 1: Wsparcie innowacyjnych kampanii dotyczących adopcji,
 - Cel szczegółowy 2: Inicjowanie wsparcia dla rodziców adopcyjnych i dla dorosłych adoptowanych.

Niniejszym należy zaznaczyć, iż zapisy w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 są spójne i kompatybilne z Programem.

Powiatowe:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Grójeckiego na lata 2021–2027 – jest dokumentem wyznaczającym politykę społeczną powiatu na lata 2021–2027. Określa diagnozę problemów społecznych na terenie powiatu, misję i wizję powiatu, cele strategiczne i operacyjne oraz proponowane działania, mechanizmy wdrażania, źródła finansowania i zasady monitoringu, ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców powiatu, zwłaszcza osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Dokument stanowi narzędzie koordynacji i integracji działań podejmowanych przez instytucje samorządowe, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz mieszkańców.

W ramach strategii wyróżniono trzy cele strategiczne, których osiągnięcie w poszczególnych sferach funkcjonowania powiatu społeczność lokalna uznaje za pożądane, do których należą:

- Cel strategiczny nr 1. Silniejszy wymiar społeczny Powiatu wspierający wzrost populacji i aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.
 - Cele operacyjne: 1.1 Poprawa sytuacji demograficznej Powiatu. 1.2 Poprawa sytuacji rodzin dotkniętych kryzysem i dysfunkcjami, poprzez kompleksowe wsparcie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 1.3 Rozwinięte partnerstwo publiczno-publiczne i publiczno-prywatne oraz funkcjonujący i rozwinięty trzeci sektor. 1.4 Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości ich życia oraz tworzenie pozytywnych postaw społecznych wobec nich. 1.5 Stosowane zasady aktywnego i zdrowego starzenia się oraz ograniczone występowanie chorób przewlekłych i ciężkich.

1.6 Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w świadczeniu usług pomocy społecznej. 1.7 Ograniczenie zjawiska bezdomności, alkoholizmu i narkomanii w Powiecie.

- Cel strategiczny nr 2. Pomoc społeczna dostosowana do potrzeb i wyzwań w wymiarze społecznym Powiatu.
 - Cele operacyjne: 2.1 Powstanie nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu. 2.2 Rozwój Środowiskowego Domu Samopomocy i Domów Pomocy Społecznej w powiecie. 2.3 Stworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej. 2.4 Zaktywizowane powstawanie spółdzielni socjalnych. 2.5 Wysoka dostępność usług – w tym praca socjalna w formie zdalnej – odpowiadająca potrzebom klientów pomocy społecznej. 2.6 Systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadr instytucji pomocy społecznej i rynku pracy do aktualnych potrzeb. 2.7 Stworzenie interdyscyplinarnego partnerskiego zespołu kooperacji służącego międzyinstytucjonalnemu rozwiązywaniu problemów społecznych.
- Cel strategiczny nr 3. Rynek pracy otwarty dla wszystkich poprzez wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, przez całe życie i aktualne umiejętności i kwalifikację.
 - Cele operacyjne: 3.1 Dostosowanie oferty kształcenia branżowego i średniego technicznego do potrzeb rynku pracy 3.2 Powszechny dostęp do kwalifikacji adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zwiększona aktywność zawodowa wszystkich mieszkańców w Powiatu 3.3 Działania niestandardowe, stanowiące wsparcie suplementarne dla procesu aktywizacji zawodowej 3.4 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian 3.5 Zwiększona przedsiębiorczość osób młodych opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze 3.6 Zwiększony poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, zagrożonych wykluczeniem społecznym i osób starszych 3.7 Pozyskiwanie nowych zasobów ludzkich w wyniku migracji na stałe w celach ekonomicznych.

Strategia ma charakter długofalowy i stanowi podstawę do planowania, realizacji oraz monitorowania działań w zakresie pomocy społecznej, integracji społecznej, wspierania rodzin, przeciwdziałania bezrobociu, uzależnieniom i przemocy a także aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych. Zapisy niniejszej Strategii są spójne z dokumentem wyższej rangi, na szczeblu powiatu.

2. Część diagnostyczno-analityczna

W tej części Strategii przedstawiono opracowanie o charakterze diagnostyczno-analitycznym, które stanowi kluczowy element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Głównym celem jest rzetelne rozpoznanie i szczegółowa analiza najważniejszych zjawisk oraz wyzwań społecznych, które wpływają na wiele sfer życia mieszkańców i funkcjonowania jednostki samorządowej. Identyfikacja problemów społecznych została przeprowadzona w oparciu o aktualne dane statyczne, informacje pozyskane z instytucji i jednostek organizacyjnych gminy, wyniki badań, ekspertyz oraz opinii społeczności lokalnej. Analiza obejmuje również ocenę przyczyn i skutków obserwowanych zjawisk, jak również wskazanie obszarów szczególnej potrzeby interwencji.

Poniższa część diagnostyczno-analityczna stanowi fundament oraz punkt wyjścia do wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych dokumentu Strategii oraz umożliwia podejmowanie kluczowych a zarazem skutecznych działań na rzecz poprawy sytuacji społecznej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą.

2.1 Lokalizacja

Nowe Miasto nad Pilicą jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie grójeckim. Zajmuje powierzchnię 15 847 ha z czego miasto Nowe Miasto nad Pilicą obejmuje obszar 1 114 ha. Gmina znajduje się na terenie Doliny Białobrzeskiej, nad rzeką Pilica. Gmina graniczy z jednostkami samorządowymi województwa mazowieckiego i łódzkiego, co sprzyja rozwojowi współpracy międzyregionalnej. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą sąsiaduje z następującymi gminami:

- od strony północno-zachodniej z gminą Cielądz i Regnów z powiatu rawskiego (województwo łódzkie),
- od strony północnej z gminą Sadkowice z powiatu rawskiego (województwo łódzkie),
- od strony wschodniej z gminą Mogielnica z powiatu grójeckiego i gminą Wyśmierzyce z powiatu białobrzeskiego (województwo mazowieckie),
- od strony południowej z gminą Klwów i Odrzywół z powiatu przysuskiego (województwo mazowieckie),
- od strony zachodniej z gminą Rzeczyca z powiatu tomaszowskiego (województwo łódzkie).

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą podzielona jest na następujące sołectwa: Belek, Bieliny, Nowe Bieliny, Dąbrowa-Józefów, Domaniewice, Godzimierz, Gostomia, Jankowice, Łęgonice,

Nowe Łęgonice, Pobiedna, Promnik, Prosna-Gilówka, Rokitnica, Rosocha, Rudki, Sacin, Sańbórz, Strzałki, Nowe Strzałki-Zalesie, Świdrygały, Borowina, Wał, Wierzchy, Wola Pobiedzińska, Wólka Ligęzowska i Magierowa, Żdżarki, Żdżary, Osiedle Nr 1, Osiedle Nr 2, Osiedle Nr 3.

Gmina ma charakter rolniczy – znajduje się tu około 1 800 gospodarstw rolnych o powierzchni od 5 do 50 ha. Dominują gleby średniej i słabej jakości (klasy IV–VI), co wpływa na strukturę produkcji rolnej. Użytki rolne stanowią około 65% powierzchni gminy, natomiast lasy zajmują około 23% obszaru. Południowa część gminy charakteryzuje się szczególnymi walorami krajobrazowymi – występują tu kompleksy leśne, dolina rzeki Pilicy oraz liczne zbiorniki wodne tworzące malownicze tereny o wysokiej wartości przyrodniczej i rekreacyjnej. Gmina posiada znaczący potencjał turystyczny i wypoczynkowy, sprzyjający rozwojowi turystyki weekendowej, agroturystyki oraz aktywnych form rekreacji. Dogodne położenie komunikacyjne, zasoby przyrodnicze oraz dziedzictwo kulturowe stanowią solidną podstawę do zrównoważonego rozwoju gminy, podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz budowania jej atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.

Infrastruktura drogowa w gminie Nowe Miasto nad Pilicą cechuje się systematycznym i intensywnym rozwojem oraz modernizacją różnorodnych dróg lokalnych, powiatowych i wojewódzkich mających kluczowe znaczenie dla komunikacji i bezpieczeństwa mieszkańców.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą stanowi ważny węzeł komunikacyjny w województwie mazowieckim. Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy należą:

- Droga Wojewódzka nr 728 (długość na terenie gminy ok. 12 km). Przebiega przez południową część miasta: ul. Grójecką i ul. Warszawską. Droga odgrywa dla gminy duże znaczenie w kontekście połączenia jej z północną częścią województwa oraz z województwem świętokrzyskim.
- Droga Wojewódzka nr 707 (długość na terenie gminy ok. 14 km). Przebiega przez ul. Tomaszowską i ul. Rawicką. Droga odgrywa dla gminy istotne znaczenie zapewniając połączenie gminy z województwem łódzkim, umożliwiając komunikację w kierunku Skierniewic i autostrady A2.
- Drogi powiatowe: 11 dróg powiatowych o łącznej długości ok. 50 km, do których należą: Droga powiatowa nr 1601W – Nowe Miasto nad Pilicą-Prosna-Dąbrowa-Granica powiatu. Droga powiatowa nr 1602W – Nowe Miasto nad Pilicą-Wólka Gostomska-Gostomia. Droga powiatowa nr 1603W – Nowe Miasto nad Pilicą-Żdżarki-

Bieliny. Droga powiatowa nr 1604W – Nowe Miasto nad Pilicą-Bełek-Góra. Droga powiatowa nr 1605W – Gostomia-Popielżyn-Dąbrowa. Droga powiatowa nr 1606W – Rosochów-Rokitnica-Żdżary. Droga powiatowa nr 1607W – Bełek-Rokitnica-Odrzywół (połączenie z powiatem przysuskim). Droga powiatowa nr 1608W – Dąbrowa-Bieliny-Cielądz. Droga powiatowa nr 1609W – Nowe Miasto nad Pilicą-Piekarty-Granica powiatu (kierunek Sadkowice). Droga powiatowa nr 1610W – Tylice-Rosochów-Wierzchowina. Droga powiatowa nr 1611W – Góra-Gać-Popielżyn.

- Drogi gminne: 24 drogi gminne o łącznej długości ok. 76 km, z czego ok. 45 km posiada nawierzchnię bitumiczną

2.2 Historia gminy

Historia gminy Nowe Miasto nad Pilicą sięga średniowiecza, kiedy to na terenach dawnych wsi m.in. Pobiednej i Góry, powstało miasto lokowane w 1400 roku przez księcia mazowieckiego Siemowita IV. Miasto otrzymało prawa miejskie na podstawie prawa chełmińskiego i było własnością szlachty herbu Rawicz, która przyjęła nazwisko Nowomiejskich. Historycznie leżało na granicy Mazowsza a w czasach I Rzeczypospolitej znajdowało się w powiecie bielskim województwa rawskiego. Miasto odegrało ważną rolę na średniowiecznych szlakach handlowych łączących takie ośrodki jak Toruń, Lwów, Warszawa i Kraków.

W XVII wieku miasto doznało zniszczeń podczas wojen szwedzkich, ale rozwój gospodarczy i rezydencje szlacheckie jak pałac Granowskich oraz budowa klasztoru kapucynów świadczyły o jego odbudowie i planowym rozwoju. W XIX wieku Nowe Miasto było znane z przemysłu włókienniczego i funkcjonowania uzdrowiska, które przyciągało gości z całej Europy. W katastrofalnym pożarze z 1843 roku i zawirowaniach politycznych utraciło prawa miejskie w 1870 roku, odzyskując je ponownie w 1916 roku.

W okresie międzywojennym miasto przeżywało powolny rozwój m.in. dzięki otwarciu wąskotorowej linii kolejowej do Warszawy i rozwijającemu się rzemiosłu oraz handlowi. Mieszkańcy i władze aktywnie odbudowywali miasto po zniszczeniach I wojny światowej oraz okresu okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej.

Współczesne Nowe Miasto nad Pilicą to ośrodek gminny o bogatej historii związanej z regionalnym dziedzictwem kulturowym, religijnym (klasztor kapucynów z relikwiami bł. Honorata Koźmińskiego) i gospodarczym, kładący obecnie nacisk na rozwój infrastruktury, turystyki i lokalnej społeczności. To miasto mające głębokie korzenie historyczne, które służą jako fundament do strategii rozwoju lokalnego.

2.3 Dostępność usług na terenie gminy

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą dysponuje dobrze rozwiniętą bazą edukacyjną, atrakcyjną ofertą usług oraz bogatą aktywnością kulturalną, którą współtworzą liczni lokalni liderzy społeczni.

Baza edukacyjna

Na terenie Gminy działają publiczne przedszkola, szkoły podstawowe oraz szkoły średnie, umożliwiające edukację dzieciom o zróżnicowanych potrzebach, w tym także o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Do bazy placówek edukacyjnych zaliczyć można:

- Żłobek Samorządowy w Nowym Mieście nad Pilicą przy ul. Tomaszowskiej 5,
- Przedszkole Samorządowe funkcjonujące w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Nowym Mieście nad Pilicą przy ul. Ogrodowej 16 – placówka z wieloletnią tradycją, oferująca nauczanie w dobrych warunkach, z nowoczesną salą gimnastyczną,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego z boiskiem Orlik,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bł. Franciszki Siedliskiej w Żdżarach.

Szkoły średnie:

- Liceum Ogólnokształcące w Nowym Mieście nad Pilicą (w ramach Zespołu Szkół) przy ul. Ogrodowej 16a.

Oferta kulturalna

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą oferuje dostęp do bogatej oferty kulturowej. Główną instytucją kulturalną jest Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście nad Pilicą przy ul. Tomaszowskiej 5. MGOK jest organizatorem szerokiej gamy wydarzeń dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w postaci koncertów, warsztatów artystycznych, spektakli, pikników rodzinnych, potańcówek i wydarzeń plenerowych. W ramach działalności MGOK realizowane są także projekty finansowane ze środków zewnętrznych, takie jak „Kulturalny Orlen” i „Kultura Młodych”, oferujące bezpłatne zajęcia plastyczne, muzyczne i teatralne dla dzieci i młodzieży w wieku 7–19 lat. W MGOK dostępne są także strefy aktywności, sale do spotkań, muzeum a także udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami. Budynek przeszedł remont dostosowujący go do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. Na terenie gminy funkcjonują orkiestry, zespoły artystyczne oraz kluby seniora oferujące warsztaty plastyczne, muzyczne i kulturalne.

Lokalni liderzy społeczni

Lokalni liderzy społeczni w gminie Nowe Miasto nad Pilicą są aktywnymi działaczami i przedstawicielami różnych sektorów, którzy angażują się w rozwój i integrację społeczności lokalnej, zarówno poprzez działalność w organizacjach pozarządowych, jak i społecznych inicjatyw obywatelskich. Liderami lokalnymi są głównie przedstawiciele organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, nauczyciele, dyrektorzy placówek oświatowych oraz aktywiści działający w klubach i fundacjach.

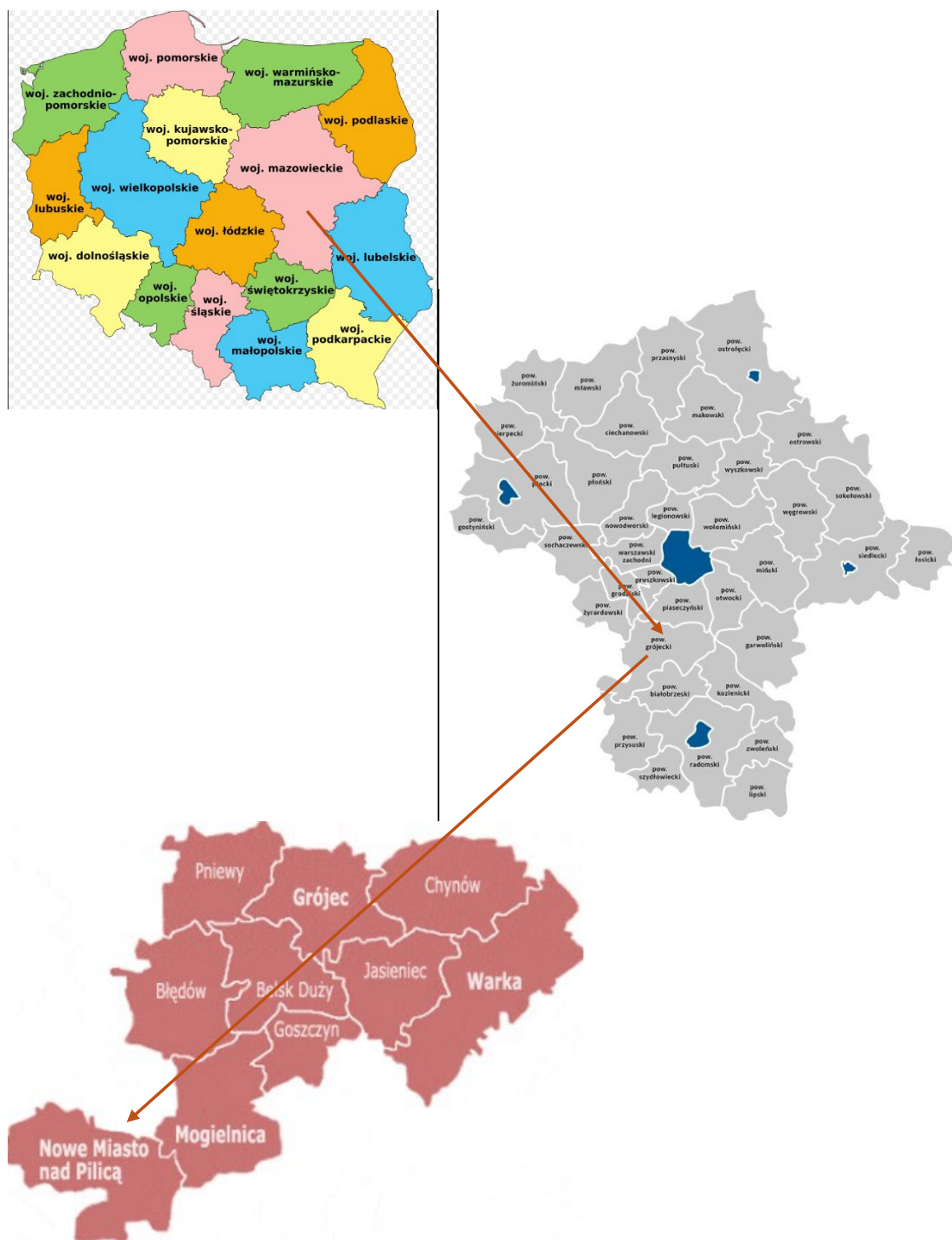
Przykładami lokalnych organizacji i inicjatyw w gminie Nowe Miasto nad Pilicą są m.in.

- Towarzystwo Przyjaciół Nowego Miasta nad Pilicą – organizacja wspierająca działania kulturalne, edukacyjne i społeczne na rzecz mieszkańców,
- Stowarzyszenie Aktywni dla Nowego Miasta – organizacja angażująca się w inicjatywy na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej,
- Fundacja Serca Sercom – organizacja działająca w sferze pomocy społecznej i charytatywnej,
- Współpraca MGOK z organizacjami pozarządowymi w ramach spotkań i integracji środowiska NGO, organizowanych przez Federację Mazowia.

Podsumowanie

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą to dynamicznie rozwijająca się społeczność, z dobrze rozwiniętą bazą edukacyjną obejmującą żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe oraz liceum ogólnokształcące. GOK prowadzi różnorodne wydarzenia kulturalne, angażując mieszkańców różnych grup wiekowych. Lokalne organizacje pozarządowe i społeczne aktywnie wspierają społeczność, realizując zadania społeczne i charytatywne. Silną rolę odgrywają lokalni liderzy społeczni, aktywni w inicjatywach kulturalnych, edukacyjnych i społecznych, współpracujący z samorządem na rzecz rozwoju całej społeczności lokalnej.

Rysunek 1 Położenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą na tle Polski, województwa mazowieckiego i powiatu grójeckiego

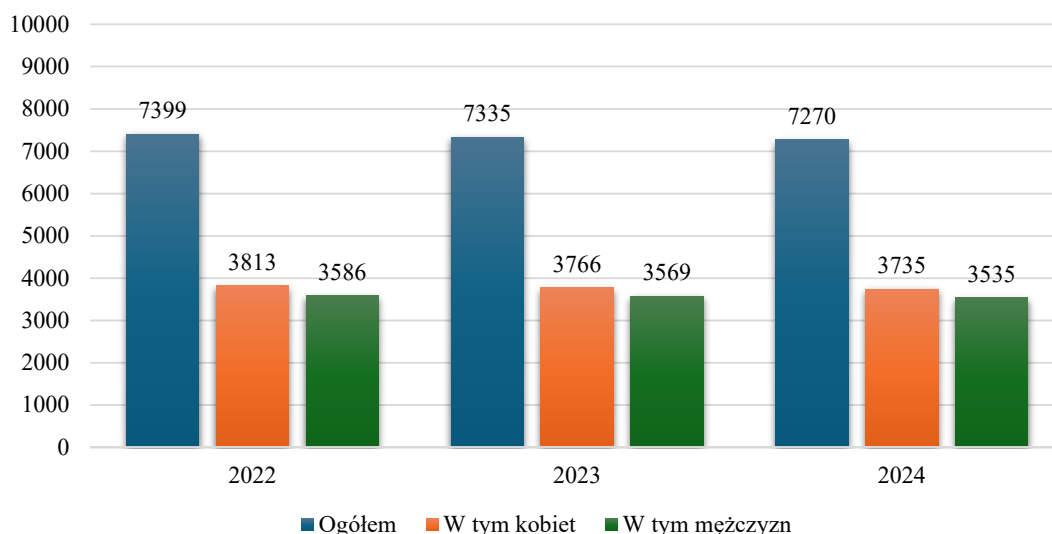

2.4. Demografia i zachodzące procesy

Analiza procesów demograficznych zachodzących w gminie Nowe Miasto nad Pilicą wskazuje na systematyczny spadek liczby mieszkańców w ostatnich latach. Tendencja wyludniania się gmina takich jak Nowe Miasto nad Pilicą, jak i wielu innych w Polsce jest zjawiskiem powszechnie występującym, którego efektem jest ujemny przyrost naturalny i ujemny lub niski wskaźnik salda migracji. Jednocześnie na terenach wiejskich w wielu jednostkach terytorialnych w Polsce obserwuje się od kilku lat wzrostowy trend liczby mieszkańców, co związane jest z postępującym procesem eksurbanizacji oraz migracją części mieszkańców z miasta i terenów sąsiadujących z centrum gmin na tereny podmiejskie i wiejskie. Zmiany demograficzne mają istotne znaczenie i wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy danej gminy, determinując potrzeby w zakresie infrastruktury, edukacji, opieki zdrowotnej oraz planowania przestrzennego. W niniejszym podrozdziale poświęconym demografii i jej procesom, przedstawiono szczegółową analizę aktualnej struktury demograficznej oraz kluczowych procesów kształtujących populację gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

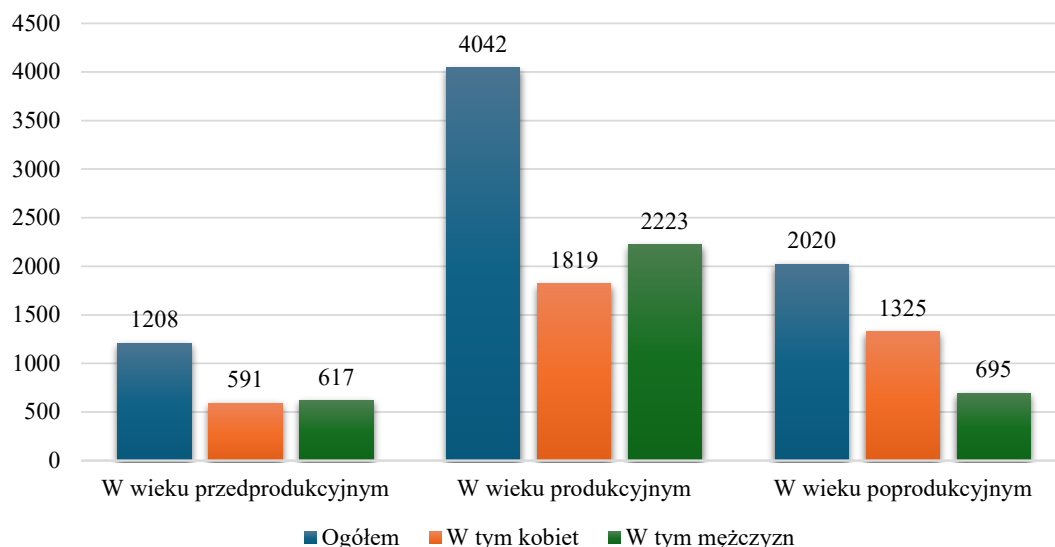
Demografia jest jedną z wielu istniejących dziedzin naukowych, której głównym celem jest opis i charakterystyka wszystkiego co wiąże się z ludźmi. Określa i opisuje zjawiska jak m.in. stan ludności, przyrost naturalny, migrację, strukturę płci itd. Podstawową i najważniejszą jednostką w dziedzinie demografii jest człowiek, rodzina i gospodarstwa domowe. Wokół tych zagadnień i jednostek skupiają się formy badawcze w omawianej dziedzinie. Poniżej przedstawiona analiza sytuacji demograficznej gminy Nowe Miasto Nad Pilicą została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane zgromadzone przez Urząd Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Na poniższym wykresie nr 1 przedstawiono dane demograficzne gminy Nowe Miasto nad Pilicą w układzie dynamicznym z ostatnich trzech lat pod względem całkowitej populacji jednostki samorządowej oraz w podziale mieszkańców ze względu na płeć według danych zgromadzonych przez Urząd Stanu Cywilnego w Nowym Mieście nad Pilicą. Z poniższego wykresu i zawartych w nim danych wynika, że liczba mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą w analizowanym okresie czasu zmniejszała się z każdym kolejnym analizowanym rokiem. W 2022 r. całkowita liczba mieszkańców wyniosła 7 399. Dwa lata później w najnowszym badanym okresie czasu liczba mieszkańców zmniejszyła się względem 2022 r. i wynosiła 7 270 (spadek o 129 mieszkańców) z czego 3 755 stanowiły kobiety a 3 535 mężczyźni.

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Nowe Miasto nad Pilicą - ogółem i w podziale na płeć w latach 2022-2024

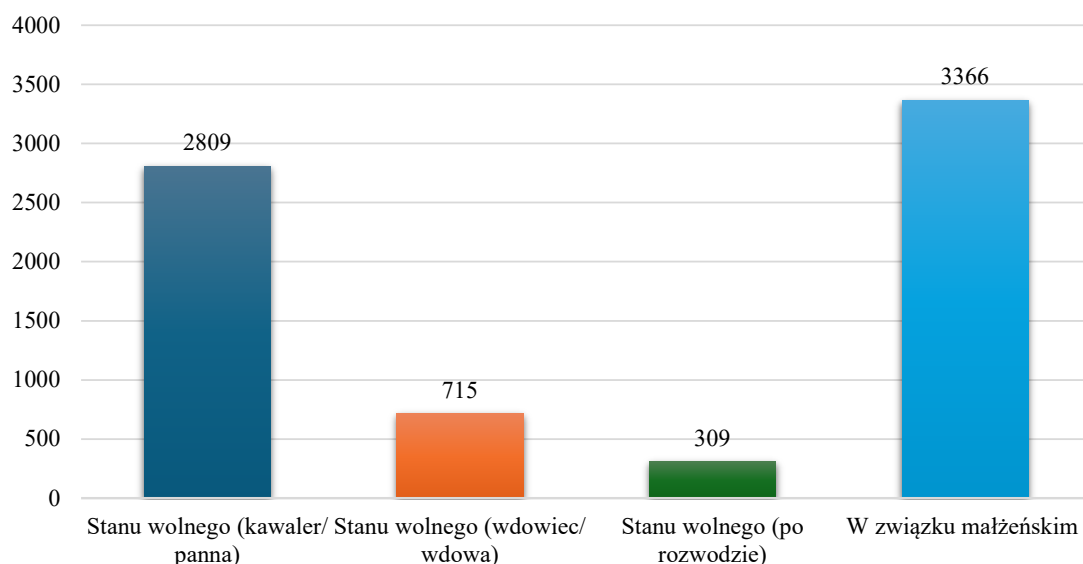
Źródło: opracowanie własne na podstawie USC w Nowym Mieście nad Pilicą

Na poniższym wykresie nr 2 przedstawiono analizę, która przedstawia podział na trzy ekonomiczne grupy wiekowe tj. osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Wiek przedprodukcyjny wyznaczony został jako zakres od 0 do 17 lat, wiek produkcyjny określono jako zakres od 18 do 59 lat, natomiast wiek poprodukcyjny zawiera się w zakresie powyżej 60 lub 65 roku życia w zależności od płci. Dane zostały udostępnione przez USC w Nowym Mieście nad Pilicą. Całkowita liczba mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą w wieku przedprodukcyjnym w 2024 r. wyniosła 1 208 w tym 591 kobiet i 617 mężczyzn. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła 4 042 w tym 1 819 kobiet i 2 223 mężczyzn. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 2020, w tym 1 325 kobiet i 695 mężczyzn. Pozostałe informacje dotyczące podziału na ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Nowe Miasto nad Pilicą można zapoznać się na poniższym wykresie.

Wykres 2 Ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie USC w Nowym Mieście nad Pilicą

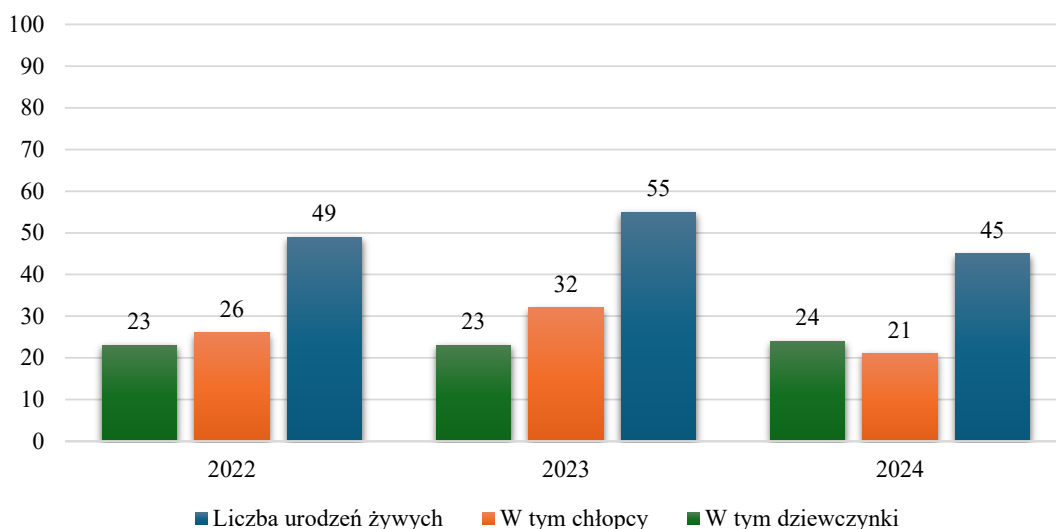
Dane USC w Nowym Mieście nad Pilicą dostarczają także informacji na temat relacji małżeńskich i ich umocowania w strukturze rodziny. Według danych uzyskanych z Urzędu w 2024 r. stanu wolnego (kawaler/ panna) było 2 809 mieszkańców gminy. Stanu wolnego (wdowiec/ wdowa) było 715 mieszkańców. Stanu wolnego (po rozwodzie) było 309 mieszkańców a w związku małżeńskim znajdowało się 3 336 mieszkańców. Pozostałe informacje i dane przedstawiono na poniższym wykresie nr 3.

Wykres 3 Zmiany w strukturze rodziny w gminie Nowe Miasto nad Pilicą

Źródło: opracowanie własne na podstawie USC w Nowym Mieście nad Pilicą

Na poniższym wykresie nr 4 przedstawiono analizę dotyczącą liczby urodzeń żywych w podziale na płeć, opracowaną przez USC w Nowym Mieście nad Pilicą dzięki, której możliwa jest ocena sytuacji demograficznej gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz wskazania potencjalnych kierunków zmian w strukturze ludności istotnych z punktu widzenia planowania lokalnych działań społecznych i rozwojowych. W 2022 r. na świat przyszło 49 nowych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą, w tym 23 dziewczynek i 26 chłopców. Dwa lata później, w 2024 r. nastąpił niewielki spadek liczby urodzeń i było ich łącznie 45 z czego 24 stanowiły dziewczynki, a 21 chłopcy. Pozostałe informacje przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4 Liczba urodzeń żywych w podziale na płeć w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie USC w Nowym Mieście nad Pilicą

Narodzenia nowego potomstwa są dla rodziców dużym szczęściem i wyzwaniem. Istotnym czynnikiem dla decydowania się na dziecko są kwestie związane z bezpieczeństwem, w tym bezpieczeństwem socjalnym. Rodziny wielodzietne w gminie Nowe Miasto nad Pilicą stanowią ważną grupę społeczną, która korzysta z szerokiego wachlarza świadczeń i wsparcia, zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i lokalnym. Rodziny wielodzietne zamieszkałe na terenie gminy mogą liczyć na szereg świadczeń i wsparcia przede wszystkim przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą ale i inne instytucje takich jak m.in.

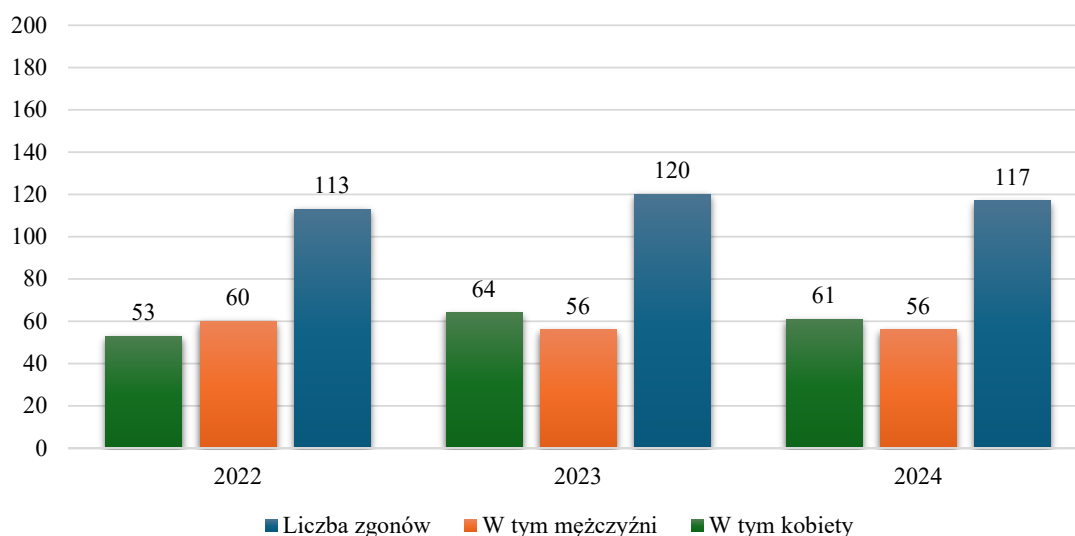
- świadczenia pieniężne i rzeczowe w tym zasiłki celowe i okresowe,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- Kartę Dużej Rodziny, która uprawnia do licznych zniżek,
- usługi opiekuńcze i asystenckie dla rodzin z osobami wymagającymi wsparcia,

- dodatki mieszkaniowe i energetyczne,
- dofinansowania z projektów unijnych i krajowych realizowanych przez Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Rodziny wielodzietne w gminie mogą liczyć na szerokie wsparcie instytucjonalne zarówno w wymiarze finansowym, jak i społecznym. Dzięki funkcjonowaniu MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, programowi Karty Dużej Rodziny i różnorodnym inicjatywom prospołecznym, gmina stwarza odpowiednie warunki do wychowania dzieci, wzmacniania integracji rodzi i podnoszenia jakości mieszkańców.

Na następnym wykresie nr 5 przedstawiono dane zgromadzone także przez USC w Nowym Mieście nad Pilicą dotyczące liczby zgonów w podziale na płeć na terenie gminy w latach 2022–2024. Liczba zgonów w analizowanym okresie czasu ulegała wahanom. W 2022 r. w gminie Nowe Miasto nad Pilicą zmarło 113 osób, w tym 60 mężczyzn i 53 kobiety. Dwa lata później w 2024 r. liczba zgonów zwiększyła się względem 2022 r. i wyniosła 117 w tym 56 mężczyzn i 61 kobiet.

Wykres 5 Liczba zgonów w podziale na płeć w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie USC w Nowym Mieście nad Pilicą

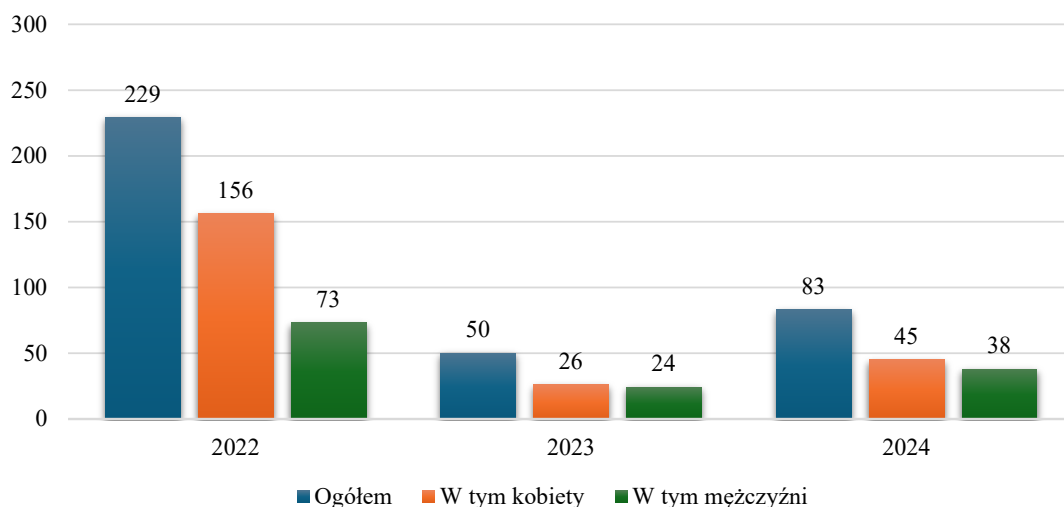
2.5. Lokalna gospodarka

O poziomie rozwoju gospodarczego oraz kondycji sektora przedsiębiorczości w danej jednostce samorządu terytorialnego wpływ na stan rzeczy ma wiele elementów takich jak m.in. liczba zarejestrowanych i aktywnie funkcjonujących podmiotów gospodarczych, struktura zatrudnienia mieszkańców czy poziom bezrobocia. Lokalna gospodarka w gminie Nowe

Miasto nad Pilicą stanowi nieodłączny filar rozwoju społeczno-ekonomicznego regionu. Jej charakter i potencjał kształtują różnorodne podmioty gospodarcze oraz szeroki zakres działalności w różnych sektorach gospodarki. Położenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą, dostępność infrastruktury oraz aktywność mieszkańców sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości i inwestycji prowadzonych na terenie gminy. Władze lokalne gminy podejmują szereg aktywnych działań ukierunkowanych na wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki, poprawę warunków życia mieszkańców oraz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej w gminie. Samorząd lokalny aktywnie stara się wspierać lokalne środowisko przedsiębiorców, oferując im zróżnicowane formy wsparcia, obejmujące m.in. doradztwo gospodarcze, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym funduszy Unii Europejskiej a także organizację szkoleń i warsztatów z zakresu przedsiębiorczości. Inicjatywy podejmowane przez władze lokalne przyczyniają się w znacznym stopniu do poszerzania wiedzy oraz kompetencji zarówno obecnie funkcjonujących przedsiębiorców jak i potencjalnych nowych przedsiębiorców mieszkających na co dzień na terenie gminy a chcących w przyszłości rozpocząć działalność gospodarczą.

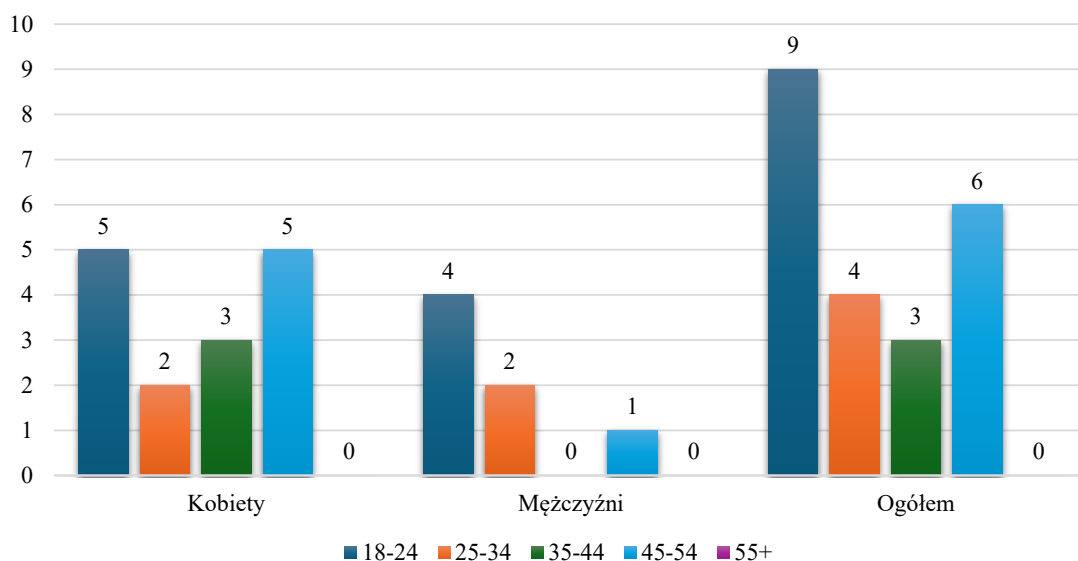
Znacznym wpływ na rozwój gospodarczy gminy Nowe Miasto nad Pilicą mają także realizowane na jego terenie inwestycje infrastrukturalne, w tym budowa i modernizacja dróg lokalnych, poprawa dostępności komunikacyjnej a także modernizacja i budowa nowych systemów wodociągowych i kanalizacyjnych. Władze lokalne od wielu lat skutecznie podejmują szereg działań na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym środków unijnych na nowe inwestycje. Z powodzeniem w ostatnich latach samorząd lokalny wdraża projekty, które jeszcze mocniej zwiększają konkurencyjność gospodarczą gminy na tle całego regionu oraz podejmują działania wspierające rozwój lokalnych inicjatyw. Analiza struktury i potencjału lokalnej gospodarki pozwala na identyfikację kluczowych wyzwań oraz szans, które będą miały wpływ na dalszy rozwój całej społeczności gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Na poniższym wykresie nr 6 przedstawiono dane zgromadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu dotyczący bezrobocia rejestrowanego w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024. Liczba dotyczy osób bezrobotnych pozostających bez stałego zatrudnienia w wieku produkcyjnym 18–64 lata. W analizowanym okresie czasu liczba osób bezrobotnych ulegała wahaniom. W 2022 r. łączna liczba bezrobotnych wyniosła 229 osób, w tym 156 kobiet i 73 mężczyzn. Dwa lata później w 2024 r. liczba osób bezrobotnych względem dwóch lat wstecz zmniejszyła się prawie trzykrotnie i wyniosła 83 osoby, w tym 45 kobiet i 38 mężczyzn.

Wykres 6 Bezrobocie rejestrowane w podziale na płeć w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Grójcu

Na kolejnym wykresie nr 7 przedstawiono liczbę osób zaktywizowanych zawodowo z gminy Nowe Miasto nad Pilicą przez PUP w Grójcu w 2024 r. z podziałem na płeć oraz grupy wiekowe. Najwięcej osób z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r. zaktywizowano zawodowo w grupie wiekowej 18–24, takich osób było 9. Drugą najliczniejszą zaktywizowaną grupą były osoby w wieku 45–54, których było 6. Trzecią najliczniejszą grupę zaktywizowanych osób stanowiły osoby w wieku 25–34, których było 4. Pozostałe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 7 Liczba osób zaktywizowanych zawodowo w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Grójcu

W poniższej tabeli nr 1 przedstawiono analizę programów aktywizacji zawodowej zrealizowanych wśród mieszkańców z gminy Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r. Łącznie w 2024 r. zrealizowano wśród mieszkańców gminy 6 programów aktywizacyjnych takich jak: Aktywizacja osób bezrobotnych z algorytmach środków Funduszu Pracy, Projekt „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie grójeckim (II)”, Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych do 30 roku życia, Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi, Program aktywizacji zawodowej długotrwale bezrobotnych kobiet oraz Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi. Największą popularnością wśród mieszkańców cieszył się ten pierwszy, w którym łączna liczba uczestników wyniosła 14, z czego 10 stanowiły kobiety a 4 mężczyźni. Pozostałe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1 Programy aktywizacji zawodowej realizowane w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r.

Programy aktywizacji zawodowej			
Nazwa programu	Liczba uczestników	Kobiety	Mężczyźni
Aktywizacja osób bezrobotnych z algorytmach środków Funduszu Pracy	14	10	4
Projekt „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie grójeckim (II)”	1	0	1
Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych do 30 roku życia	1	1	0
Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi	2	2	0
Program aktywizacji zawodowej długotrwale	1	1	0

bezrobotnych kobiet			
Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi	3	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Grójcu

2.6. Mieszkalnictwo

Jednym z kluczowych obszarów determinujących rozwój lokalny jednostki terytorialnej jest poziom rozwoju mieszkalnictwa na jej terenie. Posiadanie odpowiednio rozwiniętych zasobów mieszkaniowych stanowi istotny czynnik sprzyjający zarówno utrzymaniu, jak i potencjalnemu zwiększeniu liczby mieszkańców danej jednostki terytorialnej. Racjonalne i długofalowe kształtowanie zasobów mieszkaniowych realizowane jest w oparciu o dokumenty planistyczne, w szczególności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, sporządzane i uchwalane zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na podstawie nowelizacji przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązujące dotychczas dokumenty studia uwarunkowań zostaną zastąpione nowym dokumentem, Planem Ogólnym. Dokument ten będzie miał charakter obligatoryjny i stanie się podstawą oceny zgodności planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy. Wprowadzenie Planu Ogólnego ma na celu przede wszystkim uporządkowanie oraz uszczelnienie procedur administracyjnych związanych z kształtowaniem ładu przestrzennego.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą charakteryzuje się mieszanym typem zabudowy, z jednej strony ośrodkowym, miejskim w samym Nowym Mieście nad Pilicą, z drugiej typowo wiejskim w sołectwach otaczających miasto. Taki układ przestrzenny wpływa na zróżnicowaną strukturę mieszkaniową gminy. W części miejskiej dominują budynki wielorodzinne, w tym spółdzielcze i komunalne a także kamienice pochodzące z okresu międzywojennego oraz powojennego. W ostatnich latach pojawiają się także nowe inwestycje mieszkaniowe realizowane głównie przez prywatne firmy i indywidualnych inwestorów. Na obszarach wiejskich przeważa zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, rozproszona wzdłuż dróg lokalnych.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą prowadzi aktywną politykę mieszkaniową obejmującą zarządzanie lokalami komunalnymi i socjalnymi, odpowiadając na potrzeby rodzi o niższych dochodach i osób w trudnej sytuacji życiowej. W gminie funkcjonuje stabilny zasób

mieszkaniowy a priorytetem władz lokalnych od wielu lat jest zapewnienie odpowiednich warunków do komfortowego i bezpiecznego zamieszkania dla wszystkich mieszkańców, w tym grup wymagających wsparcia.

Mieszkania komunalne – przeznaczone są dla osób i rodzin o niskich dochodach, które nie mogą samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych na rynku komercyjnym. Najem w takim przypadku zawierany jest na czas nieoznaczony, zapewniając stabilność bytową. Przydział mieszkania komunalnego wymaga złożenia odpowiedniego wniosku oraz dokumentów potwierdzających dochody i brak tytułu prawnego do innego lokalu. Decyzję podejmuje gmina po weryfikacji materialnej, rodzinnej i zdrowotnej wnioskodawców. Z tej formy wsparcia mieszkalnictwa korzystać mogą osoby samotne, rodziny wielodzietne, niepełnosprawni, seniorzy oraz młode osoby opuszczający pieczę zastępczą w ramach programów usamodzielnienia.

Mieszkania socjalne – adresowane są głównie do osób znajdujących się w najtrudniejszym położeniu tj. bezdomnych, po eksmisjach, o bardzo niskich dochodach i nieposiadających żadnego lokalu mieszkalnego. Lokale te zwykle mają niższy standard i przyznawane są na czas określony zwykle 2–5 lat, na podstawie umowy najmu socjalnego. Gmina przy przedłużeniu umowy przeprowadza ponowną weryfikację i wówczas może podjąć decyzję o rozwiązaniu umowy, jeśli najemca uzyska dostęp do innego lokalu.

Kierunki działań w zakresie polityki mieszkaniowej gminy Nowe Miasto nad Pilicą koncentrują się na kilku priorytetowych obszarach:

- modernizacja i utrzymanie istniejącego zasobu komunalnego,
- zwiększenie liczby lokali socjalnych, w miarę możliwości budżetowych,
- racjonalne gospodarowanie zasobem gminnym, w tym odzyskiwanie lokali poprzez rotację najemców,
- wspieranie budownictwa indywidualnego, m.in. poprzez uzbrajanie terenów w infrastrukturę techniczną,
- współpraca z powiatem grójeckim i instytucjami pomocy społecznej w zakresie zapewnienia mieszkań osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Według informacji uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, kwestie mieszkalnictwa, które właścicielem jest gmina przedstawiają się w sposób następujący:

liczba mieszkań:

- 2024 r. – 41,
- 2023 r. – 41,
- 2022 r. – 41,

w tym mieszkań komunalnych:

- 2024 r. – 41,
- 2023 r. – 41,
- 2022 r. – 41,

w tym mieszkań socjalnych:

- 2024 r. – 3,
- 2023 r. – 3,
- 2022 r. – 3,

liczba oczekujących na mieszkanie komunalne:

- 2024 r. – 5,
- 2023 r. – 5,
- 2022 r. – 5,

liczba oczekujących na mieszkanie socjalne:

- 2024 r. – 3,
- 2023 r. – 3,
- 2022 r. – 3.

W ostatnim czasie w gminie Nowe Miasto nad Pilicą zrealizowano i zaplanowano kilka istotnych inwestycji w rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Podejmowane działania mają celu poprawę dostępności do lokali dla osób najbardziej potrzebujących oraz podniesienie standardu istniejących zasobów.

Do najważniejszy inwestycji i projektów z zakresu mieszkalnictwa społecznego w ostatnim czasie należą m.in.

- w 2024 r. rozpoczęto działania zmierzające do budowy nowych mieszkań komunalnych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób o niższych dochodach oraz zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym,
- w 2025 r. gmina pozyskała na utworzenie i wyposażenie Centrum Integracji Społecznej ponad 2,25 mln złotych dofinansowania z Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej. Część środków przeznaczona ma zostać działania wspierające osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, aktywizację społeczną oraz edukację z zakresu zarządzania i poprawy warunków zamieszkania,
- w 2025 r. ogłoszono aktywny nabór wniosków o zawarcie umowy najmu lokali komunalnych, skierowany do osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w oparciu o ustalone kryteria dochodowe, rodzinne oraz zdrowotne,

- w 2025 r. zlecono szereg remontów mieszkań komunalnych, w tym m.in. dostosowanie instalacji do podłączenia gazu ziemnego w budynku przy ul. Ogrodowej 1.

Podejmowane działania przez gminę Nowe Miasto nad Pilicą wpisując się w strategiczny kierunek rozwoju mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego, realizując podstawowe zadania polityki społecznej gminy, które znacząco podnoszą dostępność i jakość mieszkalnictwa społecznego dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy. Władze lokalne prowadzą zrównoważoną gospodarkę lokalami komunalnymi, inwestując w ich utrzymaniu i sukcesywnie dostosowując standard do współczesnych wymagań. Wsparcie instytucjonalne realizowane przez MGOPS w Nowy Mieście nad Pilicą oraz Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą pozwala przeciwdziałać wykluczeniu mieszkaniowemu, wpisując się w cele społeczne oraz rozwojowe gminy.

2.7. Infrastruktura techniczna i transport

Infrastruktura techniczna gminy Nowe Miasto nad Pilicą charakteryzuje się nowoczesnością oraz systematycznym rozwojem, zapewniając mieszkańcom oraz osobom spoza gminy szeroki dostęp do usług administracyjnych, kulturalnych, rozrywkowych i turystycznych. Mieszkańcy mają zagwarantowany powszechny dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej jakości dostarczanych mediów do gospodarstw domowych oraz obiektów użyteczności publicznej. Infrastruktura drogowa obejmująca zarówno obszar centrum gminy jak i tereny wiejskie, podlega systematycznej modernizacji i rozbudowie. Realizowane inwestycje obejmują m.in. rozbudowę nowych dróg i oświetlenia ulicznego a także wdrażanie rozwiązań przyjaznych środowisku. Prowadzone działania przyczyniają się do stałej poprawy komfortu życia mieszkańców oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa, co w konsekwencji wzmacnia atrakcyjność gminy Nowe Miasto nad Pilicą jako miejsca sprzyjającego osiedlaniu się oraz oferującego szeroki wachlarz różnego rodzaju usług społecznych. Wysoka jakość infrastruktury technicznej stanowi istotny element realizacji celów strategicznych w obszarze poprawy warunków życia oraz rozwoju społeczno-gospodarczego wspólnoty lokalnej.

W poniższym podrozdziale przeanalizowano, niektóre kwestie związane z infrastrukturą techniczną w postaci sieci wodociągów, kanalizacji, gazu oraz dróg. Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zadania własne gminy obejmują między innymi wspomniane kwestie związane z infrastrukturą w postaci wodociągów, kanalizacji, usuwaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych oraz zaopatrzeniem w gaz.

Sieć kanalizacyjna

Infrastruktura sieci kanalizacyjnej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą charakteryzuje się dużą dostępnością dla mieszkańców oraz intensywnymi inwestycjami zrealizowanymi w ostatnich latach. Sieć obejmuje zarówno samo miasto, jak i miejscowości wiejskiej wchodzące w skład gminy, umożliwiając mieszkańcom dostęp do tego rodzaju infrastruktury.

Za zarządzanie i eksploatację sieci kanalizacyjnej w gminie odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Mieście nad Pilicą. Do jego zadań należy:

- budowa, modernizacja i utrzymanie sieci kanalizacyjnej,
- odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych,
- zapewnienie dostępu do usług kanalizacyjnych dla mieszkańców.

W ostatnich latach gmina realizowała szereg inwestycji mających na celu rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej, m.in.

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej przy ul. Tomaszowskiej w Nowym Mieście nad Pilicą. Inwestycja obejmowała budowę odcinka sieci kanalizacyjnej w pasie drogowym drogi wojewódzkiej nr 728 w miejscowości Nowe Miasto nad Pilicą
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach wiejskich. Gmina planuje dalszą rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach wiejskich, w tym budowę nowych odcinków sieci oraz przyłączy do posesji.

Mimo postępującej rozbudowy sieci kanalizacyjnej, gmina stoi przed wyzwaniami związanymi z:

- rozbudową sieci w miejscowościach wiejskich: w wielu miejscowościach wiejskich dostęp do sieci kanalizacyjnej jest nadal ograniczony. Konieczne jest dalsze inwestowanie w rozbudowę sieci oraz budowę przyłączy do posesji,
- modernizacją istniejącej infrastruktury: w niektórych częściach gminy istniejąca sieć kanalizacyjna wymaga modernizacji, w tym wymiany starych odcinków rur oraz budowy nowych przepompowni ścieków,
- zwiększeniem efektywności oczyszczania ścieków: w związku z rosnącą liczbą mieszkańców i zwiększającym się ładunkiem ścieków, konieczne jest zwiększenie efektywności oczyszczania ścieków oraz modernizacja istniejących oczyszczalni.

Sieć kanalizacyjna w Gminie Nowe Miasto nad Pilicą jest w fazie intensywnej rozbudowy i modernizacji. Obecnie gmina jest skanalizowana w około 60%. Gmina podejmuje działania mające na celu zapewnienie dostępu do usług kanalizacyjnych dla wszystkich mieszkańców, poprawę jakości oczyszczania ścieków oraz ochronę środowiska. Dalsze

inwestycje w infrastrukturę kanalizacyjną są kluczowe dla zrównoważonego rozwoju gminy i poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Sieć wodociągowa

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę sieci wodociągowej, obejmującą zarówno obszar miejski jak i wiejski. System zaopatrzenia w wodę stanowi jeden z kluczowych elementów infrastruktury technicznej gminy i jest stale modernizowany oraz rozbudowywany. Sieć wodociągowa na terenie gminy zarządzana jest przez lokalne przedsiębiorstwo komunalne, które odpowiada za jej eksploatację, konserwację i rozbudowę. Struktura sieci wodociągowej obejmuje odcinki główne, przyłącza domowe oraz punkty poboru wody, dostępne w każdym sołectwie oraz w samym mieście.

Zaopatrzenie w wodę dla mieszkańców gminy odbywa się przede wszystkim z ujęć wód podziemnych, które charakteryzują się wysoką jakością i stabilnymi zasobami. Na terenie gminy funkcjonują dwie główne stacje uzdatniania wody (SUW):

- Stacja Uzdatniania Wody w Nowym Mieście nad Pilicą – zlokalizowana przy ul. Rawskiej, zaopatruje w wodę miasto oraz okoliczne miejscowości. Ujęcie obejmuje trzy studnie głębinowe o łącznej wydajności około 1 290 m³ na dobę,
- Stacja Uzdatniania Wody w Żdżarach – obsługuje północno-wschodnią część gminy, w tym miejscowości Żdżary, Sanbórz, Strzałki i sąsiednie wsie. Wydajność tego ujęcia wynosi około 700 m³ na dobę.

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi około 145 km, przy ponad 2 100 przyłączach do budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej. Z sieci korzysta około 94% mieszkańców gminy, co świadczy o bardzo dobrym stopniu zwodociągowania. W ostatnich latach infrastruktura jest sukcesywnie rozbudowywana szczególnie na terenach popegeerowskich i słabiej zurbanizowanych. System wodociągowy w gminie oparty jest na układzie magistralnym z rozprowadzoną siecią rozdzielczą. W większości miejscowości występuje możliwość podłączenia się do sieci a w nowych inwestycjach mieszkaniowych i usługowych wodociąg stanowi podstawowy element infrastruktury technicznej. Woda z obu stacji spełnia normy jakości określone przepisami sanitarnymi, co potwierdzają regularne kontrole prowadzone przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Grójcu.

W ostatnich latach zrealizowano szereg inwestycji obejmujących:

- budowę nowych odcinków wodociągów w miejscowościach popegeerowskich i na terenach wiejskich,
- rozbudowę i modernizację stacji uzdatniania wody w Nowym Mieście nad Pilicą, co poprawiło parametry jakościowe i efektywność pracy systemu,

- wymianę przewodów o dużej długości, by zlikwidować awarie i ograniczyć straty wody w sieci,
- zaangażowany jest również program poprawy wydajności i bezpieczeństwa systemu, z dużym naciskiem na likwidację awarii i zwiększenie rezerw wody w okresach suszy.

Wyzwania i kierunki rozwoju. Pomimo wysokiego poziomu zwodociągowania gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury, w tym:

- modernizację sieci w starszych częściach miejscowości,
- redukcję strat wody i optymalizację pracy systemu,
- rozbudowę sieci w rejonach o rozproszonej zabudowie,
- zwiększenie efektywności energetycznej stacji uzdatniania wody.

Podsumowując, system wodociągowy w gminie Nowe Miasto nad Pilicą jest dobrze rozwinięty, sprawny technicznie, ciągle doskonalony i rozwijany oraz obejmujący zdecydowaną większość mieszkańców. Wysoka jakość wody, rozbudowana sieć i systematyczne inwestycje w modernizację urządzeń świadczą o skutecznym zarządzaniu infrastrukturą wodociągową. Dalszy rozwój w tym obszarze przyczyni się w kolejnych latach do poprawy warunków życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy.

Infrastruktura drogowa

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą drogową, obejmującą zarówno drogi o znaczeniu wojewódzkim, jak i powiatowe oraz drogi gminne. Stan i jakość sieci drogowej mają kluczowe znaczenie dla mobilności mieszkańców, rozwoju gospodarczego oraz bezpieczeństwa transportowego.

Przez teren gminy nie przebiega bezpośrednio żadna droga krajowa klasy G, jednak w niedalekiej odległości znajdują się połączenia do dróg krajowych nr 48 i 50 zapewniając dostęp do głównych tras komunikacyjnych regionu.

Najważniejszymi trasami wojewódzkimi przebiegającymi przez teren gminy są:

- Droga Wojewódzka nr 728 – łączy Nowe Miasto nad Pilicą z innymi miejscowościami powiatu grójeckiego, zapewniając połączenie z drogami krajowymi (długość 12,032 km),
- Droga Wojewódzka nr 707 – łączy Nowe Miasto nad Pilicą z miejscowościami z powiatu skierniewickiego, rawskiego i grójeckiego (długość 14,262 km).

Drogi powiatowe – obejmują połączenia pomiędzy poszczególnymi miejscowościami wchodzącymi w skład gminy oraz z sąsiednimi gminami. Drogi te odgrywają istotne znaczenie dla transportu lokalnego i dojazdu do szkół, placówek zdrowotnych i centrów usługowych. Łącznie przez teren gminy przebiega 11 dróg powiatowych o łącznej długości 49,235 km.

Drogi gminne – stanowią podstawę codziennej komunikacji w obrębie gminy. Drogi gminne łączą miejscowości wiejskie z centrum gminy i zapewniają dostęp do posesji, obiektów użyteczności publicznej oraz terenów inwestycyjnych. Łącznie przez teren gminy przebiegają 24 drogi gminne o łącznej długości 76,225 z czego 45,98 km o nawierzchni bitumicznej.

Gmina prowadzi systematyczne utrzymanie dróg: remonty nawierzchni, naprawy poboczy, oczyszczanie rowów, odśnieżanie zimą oraz bieżące usuwanie ubytków.

W ostatnich latach gmina realizowała szereg inwestycji mających na celu poprawę jakości dróg, m.in.

- modernizację drogi gminnej w miejscowości Żdźary wraz z budową chodników i odwodnienia,
- remont nawierzchni drogi dojazdowej do strefy przemysłowej w północnej części gminy,
- utwardzenie dróg lokalnych w sołectwach, w tym budowę nawierzchni asfaltowej na odcinkach wcześniej żwirowych.

Wyzwania i kierunki rozwoju:

- rozbudowa i modernizacja dróg w sołectwach o rozproszonej zabudowie, w tym asfaltowanie i odwodnienie,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez montaż znaków, barier ochronnych i elementów uspokojenia ruchu,
- utrzymanie ciągłości połączeń z drogami wojewódzkimi i krajowymi w ramach zrównoważonego rozwoju gminy.

Infrastruktura drogowa w gminie Nowe Miasto nad Pilicą jest dobrze rozwinięta, umożliwiając tym samym sprawną komunikację zarówno wewnątrz gminy jak i z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi. Systematyczne remonty, modernizacje i rozbudowa sieci dróg gminnych przyczyniają się do stopniowej poprawy komfortu mieszkańców, bezpieczeństwa transportu oraz warunków dla rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy.

Transport publiczny

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą dysponuje rozwiniętą siecią połączeń autobusowych, zapewniającą mieszkańcom oraz odwiedzającym dogodne warunki podróży do pobliskich miejscowości oraz większych miast.

Na terenie gminy kursują liczne linie autobusowe obsługiwane przez przewoźników regionalnych oraz lokalnych, umożliwiając mieszkańcom gminy Nowe Miasto nad Pilicą dojazd m.in. do Warszawy, Grójca, Białobrzegów i innych miejscowości w powiecie. Autobusy

kursują zarówno na trasach gminnych, łączących miejscowości satelitarne z centrum gminy, jak i na liniach dalekobieżnych, umożliwiając dojazd do większych miast.

Transport autobusowy pełni ważną rolę społeczną dla mieszkańców gminy, umożliwiając dostęp do edukacji, usług zdrowotnych i administracyjnych dla wszystkich tych, którzy nie posiadają własnego środka transportu. Gmina aktywnie stara się współpracować z przewoźnikami oraz samorządem powiatu w celu organizacji transportu na zasadach użyteczności publicznej.

Transport publiczny w gminie Nowe Miasto nad Pilicą to system oparty na sieci autobusowej, zapewniający mieszkańcom regularne połączenia lokalne i regionalne. Gmina inwestuje w rozwój i modernizację tego systemu, co przekłada się na poprawę dostępności usług i jakości życia społecznego dla wszystkich mieszkańców gminy.

Transport kolejowy

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą posiada bogatą historię kolejową, której ślady są widoczne po dziś dzień. Obecnie infrastruktura kolejowa w gminie jest ograniczona, jednak planowane inwestycje w kolejnych latach mogą znacznie poprawić dostępność transportu kolejowego dla mieszkańców. Stacja kolejowa w Nowym Mieście nad Pilicą była końcowym punktem Grójeckiej Kolei Dojazdowej. Obecnie budynek dworca jest nieczynny i pełni wyłącznie funkcję mieszkalną dla byłych pracowników PKP i ich rodzin. Infrastruktura kolejowa w tym miejsc jest nadal częściowo zachowana, jednak w chwili obecnej nie prowadzi się już regularnego ruchu kolejowego.

Gmina zabiega o budowę peronów na technicznej stacji Strzałki zlokalizowanej na terenie Centrali Magistrali Kolejowej (CMK). Celem miało by być wyznaczenie tam postojów niektórych pociągów, co mogłoby poprawić dostępność transportu kolejowego dla mieszkańców gminy. Obecnie brak jest jednak bezpośrednich połączeń kolejowych między Nowym Miastem nad Pilicą a Warszawą. Jednak planowana budowa na CMK w Strzałkach mogłaby znacząco poprawić kwestie dostępności transportu kolejowego dla mieszkańców gminy, umożliwiając dostęp do szybkich połączeń między Warszawą a południową Polską.

Transport lotniczy (pasażerski)

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą pomimo nieposiadania własnej infrastruktury lotniczej oraz braku posiadania lotniska dla samolotów pasażerskich czy mniejszych maszyn, mieszkańcy gminy nie są pozbawieni dostępu do tego rodzaju transportu. Mieszkańcy mogą korzystać z regionalnych portów lotniczych położonych w znacznej odległości od gminy, które są dobrze skomunikowane za pomocą infrastruktury drogowej.

Najbliższe lotniska pasażerskie:

- Lotnisko Chopina w Warszawie – główny port lotniczy obsługujący transport krajowy oraz międzynarodowy. Znajduje się około 50 km od Nowego Miasta nad Pilicą, a dojazd odbywa się komfortowo siecią dróg krajowych i ekspresowych, co umożliwia szybki dostęp lotniczy mieszkańcom gminy,
- Port Lotniczy Modlin – dodatkowa oferta lotów nisko kosztowych zlokalizowana około 70 km od Nowego Miasta nad Pilicą, zwłaszcza dla tanich linii lotniczych.

Transport lotniczy zapewnia mieszkańcom gminy Nowe Miasto nad Pilicą dostęp do szerokiego zakresu połączeń krajowych i zagranicznych, zapewniając szybkie podróże służbowe, turystyczne czy rodzinne. Dobra infrastruktura drogowa i dogodne połączenia komunikacyjne sprawiają, że korzystanie z lotnisk krajowych i regionalnych jest stosunkowo wygodne dla mieszkańców gminy.

W gminie Nowe Miasto nad Pilicą transport lotniczy pasażerski obsługiwany jest z wykorzystaniem portów lotniczych zlokalizowanych poza granicami administracyjnymi gminy, przede wszystkim z Warszawy-Chopina i Modlina. Gmina sama nie posiada własnej infrastruktury lotniczej ale efektywne połączenia drogowe zapewniają mieszkańcom sprawny dostęp do lotów krajowych i międzynarodowych.

3. Instytucje pomocy społecznej oraz charakterystyka podejmowanych działań

3.1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane są przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. Poz. 1283 z dnia 26.08.2024 r.) nakłada na każdą jednostkę samorządową w tym gminy, obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej i niepieniężnej, a podstawą jej udzielenia, jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i wydanie na tej podstawie stosownej decyzji. Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą poprzez wykonywanie obowiązków służbowych w ramach pracy socjalnej mogą wzmacniać zdolności swoich podopiecznych, motywujących ich do samodzielnego rozwiązywania problemów, jak również włączając ich czynnie w życie zawodowe i społeczne.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- zasiłek stały
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,

- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie treningowe lub wspomagane,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomaganim, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Poniżej przedstawione wskaźniki obrazują liczbę rodzin korzystających w danym okresie z pomocy społecznej udzielanej przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą. Dane te umożliwiają ocenę skali zjawiska oraz analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej lokalnej społeczności.

W tabeli nr 1 przedstawiono wskaźniki dotyczące rodzin, w tym rodzin z powodów problemów uzależnień korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024. W 2022 r. MGOPS objął wsparciem 214 rodzin, w tym 56 rodzin, u których występował problem z uzależnieniem. W 2024 r. liczba rodzin otrzymująca pomoc zmniejszyła się i wyniosła 158 rodzin, w tym 40 rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemów uzależnień. W analizowanym okresie czasu zauważalna jest tendencja spadkowa liczby rodzin korzystających z pomocy oferowanej przez MGOPS, co pozwala zakładać o poprawie sytuacji bytowej rodzin w gminie.

Tabela 2 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022-2024

Rodziny korzystające z pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS					
Liczba rodzin – ogółem			W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
214	150	158	56	31	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

W kolejnej tabeli nr 2 dokonano analizy rodzajów oferowanej pomocy przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą z podziałem na świadczenia rzeczowe, pieniężne oraz porady dla potrzebujących wsparcia osób w latach 2022–2024. W analizowanym okresie czasu liczba udzielonej pomocy osobom potrzebującym przez MGOPS była w każdym analizowanym roku na dość zbliżonym do siebie poziomie. W 2022 r. udzielono wsparcia 214 osobom, rok później liczba zmniejszyła się i wynosiła 150 a w 2024 r. wyniosła 158 osoby. W kwestii świadczeń rzeczowych MGOPS w analizowanym okresie czasu nie udzielił ani jednego tego typu świadczenia. Świadczenia pieniężne dla osób z każdym kolejnym rokiem ich liczba ulegała wahaniom pod względem ich udzielen dla potrzebujących osób. W 2022 r. zanotowano ich 214, rok później było to 150 a w 2024 r. liczba wyniosła 139. Świadczenia porady dla osób w 2022 r. udzielone przez MGOPS wyniosły łącznie 214 w 2023 r. było ich 164 a w 2024 r. liczba wyniosła 139. W analizowanym okresie czasu zauważalna jest tendencja spadkowa udzielanej pomocy od MGOPS w latach 2023–2024 względem 2022 r. co pozwala zakładać, że sytuacja w tym aspekcie poprawia się. Liczba osób korzystających z pomocy jest na zbliżonym poziomie a w ostatnich dwóch latach zmniejszyła się, co przekłada się także na stabilność finansową gminy w kontekście wydatków socjalnych oraz poprawie kwestii bytowych rodzin z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Tabela 3 Rodzaje oferowanej pomocy przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022-2024

Rodzaje pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS											
Liczba osób – ogółem			Świadczenia rzeczowe dla osób			Świadczenia pieniężne dla osób			Świadczenie porady dla osób		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
214	150	158	0	0	0	214	150	158	224	164	139

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

W tabeli nr 3 przedstawiono powody, dla których przyznawana jest pomoc społeczna oferowana przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024. Wyszczególniono podział na dziewięć głównych przyczyn. W latach 2022–2024 w gminie łączna liczba przyznawanej pomocy dla osób z każdym kolejnym rokiem ulegała wahaniom. W 2022 r. łączna liczba udzielonej pomocy mieszkańcom wyniosła 214, w kolejnym roku było to 150, a w 2024 r. wyniosła ona 158. Do najczęstszych przyczyn przyznawania pomocy społecznej oferowanej mieszkańcom gminy Nowe Miasto nad Pilicą w analizowanym okresie czasu należała: niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. W 2024 r.

najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej przez MGOPS była długotrwała lub ciężka choroba, z tego tytułu wsparcie otrzymało 72 osoby. Z powodu niepełnosprawności wsparcie otrzymało 62 osób, natomiast 59 osób z powodu ubóstwa. Pozostałe informacje przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4 Powody przyznawania pomocy społecznej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024

Powody przyznawania pomocy społecznej przez MGOPS			
	2022	2023	2024
Ogółem	214	150	158
Niepełnosprawność	48	62	62
Bezrobocie	24	19	23
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	59	56	59
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	50	45	44
Długotrwała lub ciężka choroba	76	67	72
Alkoholizm	56	31	40
Inne	50	30	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

W kolejnej przeprowadzonej analizie przedstawionej w poniższej tabeli nr 5 przedstawiono strukturę odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową udzielanej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą. Stanowi ono narzędzie klasyfikacji beneficjentów pomocy społecznej według ich statusu na rynku pracy z podziałem na osoby aktywne zawodowo, bezrobotne, bierne zawodowo i inne. Informacja dostarcza niezbędnych informacji do planowania odpowiednich form wsparcia, monitorowania zapotrzebowania i oceny skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście. W latach 2022–2024 największą grupę odbiorców pomocy społecznej stanowiły osoby nie pracujące (nieposiadającego stałego zatrudnienia). W 2024 r. osoby nie pracujące i otrzymujące pomoc społeczną od MGOPS było ich łącznie 105. Drugą najliczniejszą grupą odbiorców korzystającą z pomocy społecznej były osoby zaklasyfikowane jako pracujące dorywczo, których w tym samym roku było 35. Trzecią najliczniejszą grupą odbiorców pomocy społecznej były osoby

bezrobotne bez prawa do zasiłku, takich osób było 30. Analiza danych struktury odbiorców pozwala stwierdzić stabilną sytuację w tym aspekcie. Pozostałe informacje przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5 Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową udzielanej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową			
	2022	2023	2024
Pracuje	20	10	10
Pracuje dorywczo	40	30	35
Nie pracuje	120	100	105
Studiuje	4	2	2
Na rencie	20	20	20
Na emeryturze	5	3	5
Na zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
Bezrobotny, bez prawa do zasiłku	17	10	30
Inne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

3.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/ burmistrza/ prezydenta miasta, którego głównym zadaniem jest realizacja zadań samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy) a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy),
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy),
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe),
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W gminie Nowe Miasto nad Pilicą istnieje oddelegowana do tego jednostka Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) jest organem działającym na terenie każdej gminy, w tym również w Nowym Mieście nad Pilicą. Komisja została powołana w celu realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz lokalnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą jest organem działającym przy Urzędzie Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, której głównym celem jest przeciwdziałanie problemom alkoholowym oraz wspieranie osób dotkniętych uzależnieniem i ich rodzin. Odpowiedzialność za realizację funkcjonowania GKRPA pełni Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do głównych zadań instytucji należy m.in.

- wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” w przypadkach podejrzenia przemocy domowej w tym także diagnozowanie sytuacji rodzinnej i inicjowanie działań pomocowych,
- motywowanie i kierowanie osób mających problem z alkoholem do leczenia odwykowego, w tym przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu, prowadzenie rozmów z osobami zgłaszanymi oraz w razie zaistnienia potrzeby, kierowanie na badania przez biegłych sądowych oraz przygotowanie dokumentacji do sądu w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego,

- współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, placówkami oświatowymi i służbą zdrowia,
- opiniowanie i monitorowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego. Poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa. Przesłanki uprawniające do zobowiązania danej osoby do poddania się leczeniu odwykowemu, to zgodnie z art. 24 ustawy:

- rozkład życia rodzinnego;
- demoralizacja małoletnich;
- uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny;
- systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

W najbliższym czasie planowane jest otwarcie Centrum Integracji Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą jest tworzone przez samorząd gminy dzięki dofinansowaniu 2,25 mln zł z Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej i będzie działać przy pl. O. H. Koźmińskiego 1/2 w oparciu o dwie sekcje: komunalno-remontową oraz porządkowo-ogrodniczą. Ośrodek ma służyć reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, w tym długotrwale bezrobotnych i osób z niepełnosprawnościami, poprzez naukę zawodu w strukturze zbliżonej do zakładu pracy. CIS przeznaczone jest dla osób zagrożonych marginalizacją, m.in. w kryzysie bezdomności, długotrwale bezrobotnych, osób z doświadczeniem uzależnień, po opuszczeniu zakładów karnych oraz z niepełnosprawnościami; średnio rocznie ma korzystać z niego około 10 uczestników. Celem jest powrót na rynek pracy i poprawa sytuacji życiowej dzięki praktycznej nauce zawodu i równoległej reintegracji społecznej. W Nowym Mieście nad Pilicą zaplanowano dwie sekcje: komunalno-remontową oraz porządkowo-ogrodniczą, co odzwierciedla profil zajęć praktycznych umożliwiających nabywanie kompetencji zawodowych w realnych zadaniach komunalnych i porządkowych. Taki model pracy w strukturze przypominającej zakład pracy wzmacnia gotowość do zatrudnienia i buduje nawyki niezbędne na rynku pracy. MCPS informuje, że w województwie mazowieckim zarejestrowanych jest 20 CIS (w tym 13 aktywnych), a nowe ośrodki – w Nowym Mieście nad Pilicą i Iłży – rozwijają lokalny ekosystem ekonomii społecznej i wsparcia reintegracyjnego. Takie placówki przynoszą korzyści zarówno uczestnikom (kompetencje i zatrudnienie), jak i społeczności lokalnej (usługi komunalne, porządkowe, ogrodnicze).

W poniższej tabeli nr 6 przedstawiono szczegółowo zakres działalności GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024. W analizowanych latach warto podkreślić, że w każdym kolejnym analizowanym roku liczba ogólnych posiedzeń Komisji utrzymywała się na stałym poziomie co świadczy o dużej regularności, wysokim wkładzie pracowników i zaangażowaniu w sprawy społeczne w gminie. W 2024 r. zorganizowano 12 ogólne posiedzenia Komisji, w tym przeprowadzono 80 rozmów z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia oraz przeprowadzono 5 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Pozostałe informacje z poprzednich lat przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6 Działalność GKRPA w Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022–2024

Działalność GKRPA			
Zadanie	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenia Komisji	12	12	12
Przeprowadzone rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	60	70	80
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	2	5
Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych	14	6	2
Szkolenia dla pracowników GKRPA	3	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Mieście nad Pilicą

3.3. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych to miejsca, w których prowadzona jest detaliczna sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie stosownego zezwolenia wydanego przez właściwy organ gminy. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, punkty sprzedaży napojów alkoholowych obejmują:

- sklepy branżowe ze sprzedażą napojów alkoholowych,
- wydzielone stoiska w samoobsługowych placówkach handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 200 m²,
- pozostałe placówki samoobsługowe oraz inne placówki handlowe, w których sprzedawca prowadzi bezpośrednią sprzedaż napojów alkoholowych.

Punkty sprzedaży o jakich mowa w podrozdziale mogą służyć zarówno do sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia na miejscu (np. restauracja, bar), oraz poza miejscem

sprzedaży (np. sklepy spożywcze). Sprzedaż alkoholu w tego typu punktach jest możliwa po uprzednim uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia oraz wyłącznie w miejscu określonym w tym zezwoleniu. Kwestie dotyczące lokalizacji oraz liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie danej gminy/ miasta ustalana jest poprzez podjęcie odpowiedniej uchwały przez radę gminy, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Uchwała nr L/318/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą ustala następujące liczby zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- w ilości 40 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- w ilości 35 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- w ilości 35 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.

Następujące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- w ilości 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- w ilości 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- w ilości 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą według miejsca spożycia i według zawartości alkoholu przedstawia się następująco: liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tym:

2022 r. (stan na dzień 31.12.2022 r., ogółem – 25):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 18,
- od 4,5% do 18% – 17,
- powyżej 18% – 18.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 7,
- od 4,5% do 18% – 3,

- powyżej 18% – 2.

2023 r. (stan na dzień 31.12.2023 r., ogółem – 22):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 16,
- od 4,5% do 18% – 16,
- powyżej 18% – 16.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 6,
- od 4,5% do 18% – 21,
- powyżej 18% – 2.

2024 r. (stan na dzień 31.12.2024 r., ogółem – 23):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 16,
- od 4,5% do 18% – 16,
- powyżej 18% – 16.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 7,
- od 4,5% do 18% – 2,
- powyżej 18% – 2.

2025 r. (stan na III kwartał, ogółem – 24):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 16,
- od 4,5% do 18% – 16,
- powyżej 18% – 16.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 2,
- od 4,5% do 18% – 3,
- powyżej 18% – 3.

Kwestie związane ze sprzedażą alkoholu w dużej mierze reguluje przyjęty Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą lata 2022–2025 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. W założeniach Programu zezwolenia na sprzedaż

napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży nie krótszy niż 2 lata.

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą należą:

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miasta i Gminy,
- Posterunek Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- Punkt Konsultacyjny,
- Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna,
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury.

Uchwała nr L/317/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Uchwała przewiduje zasady usytuowania na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych w odległości nie mniejszej niż 50 metrów od następujących obiektów: kościoły i inne miejsca kultur religijnego, cmentarze, szkoły, przedszkola, żłobka i innych placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, ośrodki szkolno-wychowawcze, obiekty sportowe, domy pomocy społecznej, hospicjum i placówki medyczne. W treści uzasadnienia do uchwały czytamy, że wymienione punkty sprzedaży napojów alkoholowych są miejscami przebywania osób nieletnich, kultu religijnego lub pamięci osób zmarłych, w związku z tym w ich najbliższej okolicy nie powinny znajdować się punkty sprzedaży napojów alkoholowych.

Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą podjęła uchwałę nr XX/107/2025 z dnia 9 maja 2025 r. w sprawie wprowadzenia odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. W związku z tym w treści niniejszej uchwały wprowadzono odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych na 16 wyszczególnionych działkach. Uchwała zakłada wprowadzenie odstępstwa wyłącznie w miejscach, na których organizowane będą imprezy na podstawie odrębnych zezwoleń, zezwalając na spożywanie alkoholu tylko w wydzielonym obszarze wskazanym przez organizatora. Uchwała podkreśla, że przyjęte odstępstwa nie będą mieć

negatywnego wpływu na kształtowanie polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i nie będą zakłócały bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Uchwała nr L/319/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia na terenie miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Przyjęta uchwała zakłada ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, prowadzonej między godziną 22.00 a 6.00, co stanowi istotny element lokalnej polityki ograniczania dostępności alkoholu i przeciwdziałania jego nadużywaniu.

Podsumowując, kontrola punktów sprzedaży alkoholu w gminie Nowe Miasto nad Pilicą jest prowadzona w oparciu o uchwalone programy i lokalne uchwały, które jasno określają liczbę zezwoleń, lokalizacje oraz zasady ich funkcjonowania. Zadania kontrolne realizuje w tym przypadku GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, gdzie w wyniku kontroli punktów sprzedaży alkoholu sprawdzana jest zgodność z ustawą, uchwałami rady miejskiej oraz zasadami odpowiedzialnej sprzedaży. Kontrole obejmują m.in. sprawdzenie spełnienia kryteriów lokalizacyjnych, przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym, jak również weryfikację warunków korzystania z zezwolenia. W przypadku naruszenia przepisów podejmowane są działania prawne. Całość nadzoru nad punktami sprzedaży alkoholu w gminie jest integralną częścią systemu profilaktyki i wsparcia społecznego realizowane przez władze lokalne.

3.4. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne skierowanie do dzieci i młodzieży

Oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży to zorganizowane działania mające na celu zapobieganie powstawaniu lub rozwojowi niekorzystnych zjawisk społecznych, zdrowotnych i wychowawczych w tej grupie wiekowej. Istotą działań profilaktycznych w tym wymiarze jest wzmacnianie czynników chroniących oraz ograniczanie czynników ryzyka, które mogą prowadzić lub powodować różnego rodzaju problemy jak np. uzależnienia, przemoc, zaburzenia psychiczne, otyłość oraz inne zagrożenia dla zdrowia i prawidłowego rozwoju człowieka. Działania profilaktyczne obejmują m.in.

- edukację zdrowotną przez promowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej czy prawidłowego odżywiania,
- programy przeciwdziałania uzależnieniom takich substancji i środków jak np. alkohol, narkotyki czy dopalacze,

- profilaktykę zdrowia psychicznego, skupiającą się wokół rozwoju umiejętności radzenia sobie ze stresem, wsparciem emocjonalnym oraz zapobieganiu depresji,
- działania na rzecz bezpieczeństwa poprzez profilaktykę przemocy, przekazywanie wiedzy o cyberprzemocy, edukację dotyczącą zagrożeń XXI wieku.

Celem oddziaływań profilaktycznych jest nie tylko zapobieganie problemom, ale również wspieranie prawidłowego rozwoju, kształtowanie pozytywnych postaw i kompetencji, budowanie odporności psychicznej oraz zapewnienie odpowiednich warunków do nauki i życia dzieciom oraz młodzieży.

Oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w gminie Nowe Miasto nad Pilicą są integralną częścią Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Celem podejmowanych inicjatyw jest przeciwdziałanie występowaniu uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia wśród młodego pokolenia. Zadania realizowane są w głównej mierze przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania są finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gmina współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz skutecznego adresowania potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki. Celem podejmowanych działań jest ograniczenie ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży, takich jak uzależnienia, przemoc, czy zachowania agresywne a także wsparcie ich rozwoju poprzez promowanie zdrowych nawyków i bezpiecznych form spędzania czasu wolnego. Oddziaływania profilaktyczne zmierzają do zmniejszenia ryzyka sięgania przez dzieci i młodzież po środki psychoaktywne a także do budowania kompetencji społecznych i emocjonalnych, które pomagają podejmować świadome i zdrowe decyzje życiowe. Realizacja tych działań przyczynia się w znacznej mierze do poprawy bezpieczeństwa społecznego oraz jakości życia w środowisku lokalnym. Wszystkie te elementy składają się na kompleksową, wielowymiarową strategię profilaktyczną realizowaną przez gminę Nowe Miasto nad Pilicą, która aktywnie wspiera najmłodsze pokolenie w zdrowym rozwoju i przeciwdziałaniu problemom uzależnień.

GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą zorganizowała szereg działalności skierowanych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin z występującym problemem alkoholowym, poniżej przedstawiono krótkie zestawienie opracowane przez wspomnianą instytucję:

- 2022 r. – warsztaty profilaktyczne, teatry profilaktyczne, impreza sportowo-profilaktyczna pn. Nowe Miasto Biega (impreza cykliczna). Liczba uczniów: 1 000, nauczycieli: 50, rodziców: 100,

- 2023 r. – warsztaty profilaktyczne, teatry profilaktyczne, impreza sportowo-profilaktyczna pn. Nowe Miasto Biega (impreza cykliczna). Liczba uczniów: 1 000, nauczycieli: 50, rodziców: 100,
- 2024 r. – warsztaty profilaktyczne, teatry profilaktyczne, impreza sportowo-profilaktyczna pn. Nowe Miasto Biega (impreza cykliczna). Liczba uczniów: 1 000, nauczycieli: 50, rodziców: 100.

Wszystkie programy prowadzone są w oparciu o współpracę z lokalnymi placówkami oświatowymi, służby zdrowia, policji i organizacjami pozarządowymi, z uwzględnieniem realiów i potrzeb społeczności lokalnej. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą posiada dobrze uregulowane oraz cyklicznie aktualizowane dokumenty prawne i programowe, które władze gminne systematycznie wdrażają w życie, przeciwdziałającym tym samym negatywnym zjawiskom społecznym oraz wspierając zdrowy rozwój młodego pokolenia gminy.

3.5. Współpraca władz lokalnych z podmiotami ekonomii społecznej i organizacjami pozarządowymi

Podmioty ekonomii społecznej to jednostki działające na rzecz społeczności lokalnej poprzez reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, tworzenie miejsc pracy oraz świadczenie usług społecznych, realizowane w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego lub innej działalności odpłatnej. Ustawowa definicja obejmuje m.in. spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe (w określonym zakresie), spółdzielnie pracy (w tym inwalidów i niewidomych) a także jednostki reintegracyjne, takie jak CIS, KIS, WTZ i ZAZ. Akty prawne regulujące kwestie PES to: ustawa z 5.08.2022 r. o ekonomii społecznej: definiuje PES, przedsiębiorstwo społeczne, zasady wsparcia oraz wymogi dot. zatrudniania i dystrybucji nadwyżki, ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 3 ust. 2 i ust. 3 pkt 1, 2, 4): określa NGO i inne podmioty zaliczane do PES, z wyłączeniem m.in. partii, związków zawodowych i samorządów zawodowych oraz ustawa z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: reguluje funkcjonowanie WTZ, ZAZ i kontekst reintegracyjny.

Ekonomia społeczna: działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w obszarze reintegracji społeczno-zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem i świadczenia usług społecznych, prowadzona w ramach działalności gospodarczej, pożytku publicznego lub innej odpłatnej działalności.

Podmiot ekonomii społecznej (PES): kategorie podmiotów wskazane w art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej, obejmujące spółdzielnie socjalne, jednostki reintegracyjne (WTZ, ZAZ, CIS, KIS), spółdzielnie pracy (w tym inwalidów i niewidomych) oraz wskazane organizacje pozarządowe i podmioty z ustawy o pożytku publicznym.

Funkcje PES w realizacji Strategii:

- reintegracja i aktywizacja: przygotowanie do zatrudnienia, budowanie kompetencji społecznych i zawodowych, wspieranie wejścia na rynek pracy osób długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnościami, młodzieży NEET i seniorów,
- usługi społeczne blisko mieszkańca: opiekuńcze, asystenckie, aktywizacyjne, kulturalne i prozdrowotne, rozwijane w partnerstwie z gminą i MGOPS,
- kapitał społeczny i partycypacja: animacja lokalna, wolontariat, integracja międzypokoleniowa, wzmocnienie więzi i sprawczości społeczności.

Podmioty ekonomii społecznej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą to przede wszystkim organizacje pozarządowe, instytucje wsparcia społecznego i edukacji specjalnej, które realizują zadania publiczne i włączają osoby zagrożone wykluczeniem do życia społecznego i zawodowego. W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pełnią one rolę partnerów MGOPS oraz gminy w profilaktyce, integracji społecznej, rehabilitacji, aktywizacji i kulturze, uzupełniając działania własne samorządu i zwiększając zasięg usług społecznych.

Typy i przykłady PES w gminie Nowe Miasto nad Pilicą to m.in.

- organizacje pozarządowe: Towarzystwo Przyjaciół Nowego Miasta, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Nowomiejskiej, stowarzyszenia działające przy SOSW i na rzecz osób z niepełnosprawnościami; ich lista w rejestrze powiatowym obejmuje podmioty z siedzibą w gminie i okolicy, realizujące zadania kulturalne, edukacyjne i integracyjne,
- instytucje wsparcia i integracji: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. św. Franciszka z Asyżu (edukacja i opieka dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością), który stanowi zaplecze usług społecznych i przygotowania do samodzielności.
- podmioty tradycyjnej spółdzielczości: Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ważna historycznie dla lokalnej kooperacji i usług handlowych, choć nie jest spółdzielnią socjalną w rozumieniu przedsiębiorstwa społecznego,
- Dom Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą jako element lokalnego systemu opieki całodobowej, istotny dla wolontariatu, animacji i projektów społecznych realizowanych przez NGO.

Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi to partnerstwo i kooperacja pomiędzy samorządami a podmiotami działającymi na rzecz społeczności lokalnej, które realizują różnorodne zadania publiczne. Władze jednostek samorządowych zachęcają organizacje pozarządowe do współpracy i składania propozycji realizacji zadań publicznych, które są następnie finansowane z budżetu lokalnego w ramach corocznie uchwalanych programów współpracy. Programy te określają priorytetowe obszary działań, wysokość środków na dotacje oraz tryb współpracy i oceny ofert. Konieczne są też konsultacje społeczne z udziałem NGO a w przypadku istnienia Rady Pożytku Publicznego, jej opinia jest brana pod uwagę przy uchwalaniu programu. Organizacje pozarządowe pełnią rolę równorzędnych partnerów dla administracji samorządowej a ich działania korzystają z mechanizmów zlecania realizacji zadań publicznych oraz wspólnych inicjatyw konsultacyjnych i doradczych. W gminie Nowe Miasto nad Pilicą współpraca ta opiera się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności oraz jawności i uczciwej konkurencji. Współpraca władz lokalnych w tym zakresie sprawia, że poprzez szereg podejmowanych działań kulturalnych, sportowych, edukacyjnych, zdrowotnych czy profilaktycznych, dochodzi do wzmacniania kapitału społecznego i zaspokajania potrzeb mieszkańców na różnych płaszczyznach.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym regulującym kwestie współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie jest Roczny Program Współpracy Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2025 przyjęty uchwałą nr X/55/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 26 listopada 2024 r. Celem głównym programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego do lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych w sposób skuteczny i efektywny.

W szczególności program ma na uwadze:

- a. umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę
- b. lokalną oraz jej tradycję,
- c. promocję postaw obywatelskich i prospołecznych,
- d. zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych,
- e. zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa publicznego,
- f. aktywizację osób starszych,

- g. stworzenie warunków do powstawania inicjatyw i podejmowania działań na rzecz społeczności lokalnych lub ogółu mieszkańców,
- h. podnoszenie skuteczności i efektywności działań w sferze zadań publicznych,
- i. integrację środowiska lokalnego,
- j. wspieranie lokalnych przedsięwzięć oraz działalności organizacji pozarządowych,
- k. prezentowanie dorobku środowiska organizacji i promowanie jego osiągnięć,
- l. udzielanie pomocy w pozyskiwaniu środków na zadania publiczne, w tym ze źródeł zewnętrznych,
- m. rozwój i promocję przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem czasu wolnego.

Program współpracy na 2025 rok obejmuje w szczególności jako zadania priorytetowe: działania z zakresu kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, między innymi poprzez: organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych, organizowanie i udział w zawodach sportowych, organizowanie turniejów sportowych, prowadzenie szkoleń sportowych dla dzieci i młodzieży, zakup sprzętu sportowego i ubrań sportowych, zakup materiałów reklamowych, organizowanie i udział w imprezach kulturalnych, organizowanie wystaw dotyczących sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, organizowanie konkursów z wiedzy o historii gminy. W ramach Programu określono wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań publicznych w trybie art. 19a ustawy, nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w roku 2025 na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. Lista zadań priorytetowych do realizacji w roku 2025: kultura fizyczna, sport i turystyka – kwota dotacji: 200 000 00 zł.

Sprawozdanie z realizacji Roczego Programu Współpracy Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024, obejmuje podsumowanie współpracy samorządu z NGO przy realizacji zadań publicznych oraz efekty tej współpracy w różnych sferach społecznych.

Zakres współpracy:

- w 2024 r. gmina Nowe Miasto nad Pilicą prowadziła otwarte konkursy ofert na wsparcie działań organizacji pozarządowych, które obejmowały m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej, edukacji, kultury, promocji zdrowia, sportu oraz wsparcia osób w trudnej sytuacji życiowej,
- NGO mogły aplikować o środki na realizację projektów, które aktywowały lokalną społeczność oraz odpowiadały na konkretne potrzeby mieszkańców,
- Współpraca realizowana była w formie zlecania zadań, konsultacji projektów uchwał, udzielania patronatów oraz udostępniania infrastruktury gminnej.

Działania i efekty:

- w 2024 r. środki budżetowe przeznaczone na współpracę z NGO pozwoliły na wsparcie kilkunastu projektów społecznych, w tym: zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, warsztatów profilaktycznych, konkursów tematycznych, festynów rodzinnych oraz działań edukacyjnych,
- zrealizowano akcje zdrowotne, wsparcie psychologiczne i działania pomocy dla potrzebujących rodzin oraz osób w kryzysie,
- przez cały rok prowadzono systematyczną konsultację i monitoring realizowanych działań.

Współpraca gminy Nowe Miasto nad Pilicą z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej opiera się na zasadzie partnerskich relacji, umożliwiających skuteczną realizację zadań publicznych w obszarach kultury, sportu, edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz ochrony środowiska. Gmina prowadzi aktywną politykę wspierania trzeciego sektora, obejmującą zarówno wsparcie finansowe w formie dotacji, jak i wsparcie pozafinansowe, polegające m.in. na udostępnianiu zasobów gminnych, współorganizacji przedsięwzięć oraz promocji inicjatyw społecznych. Działania te przyczyniają się do wzmacniania aktywności obywatelskiej, rozwoju lokalnych inicjatyw oraz podnoszenia jakości życia mieszkańców gminy.

3.6. Procedura „Niebieskie Karty” i przemoc domowa

Procedura „Niebieskie Karty” jest jednym z narzędzi służących przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa osobom jej doświadczającym. Procedura obejmuje szereg działań podejmowanych przez przedstawicieli różnych instytucji w tym m.in. Policję, Ośrodki Pomocy Społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe czy służbę zdrowia, których jednym z zadań i obowiązków jest reagowanie na podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Procedura została wprowadzona na podstawie współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 1998 r. Procedura rozpoczyna się w chwili złożenia wniosku. Kolejnym krokiem jest uzupełnienie specjalnego formularza „Niebieska Karta – A”, który jednocześnie jest formalnym początkiem wszczęcia procedury. Następnie powoływana jest grupa diagnostyczno-pomocowa, składająca się ze specjalistów z różnych dziedzin, która opracowuje indywidualny plan pomocy dla osoby dotkniętej przemocą oraz podejmuje działania wobec osoby stosującej przemoc. Podejmowane działania mają na celu także monitorowanie sytuacji przez okres 9 miesięcy po zakończeniu działań interwencyjnych.

W ramach prowadzonej procedury możliwe jest zastosowanie specjalnych środków prawnych takich jak np. zakaz zbliżania się do ofiary czy nakaz opuszczenia wspólnego mieszkania. Procedura oparta jest na przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Podsumowując, generalnym celem procedury jest kompleksowa i skoordynowana pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej, zapewnienie im bezpieczeństwa a także wsparcie w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej.

W gminie realizacją procedury zajmują się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, powołany przez Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz służb odpowiedzialnych za pomoc rodzinie i ochronę ofiar przemocy.

Zespół tworzą przedstawiciele instytucji realizujących zadania w obszarze polityki społecznej, bezpieczeństwa i oświaty, w tym m.in.

- pracownicy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariusze Policji,
- przedstawiciele oświaty (szkół podstawowych i przedszkoli),
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin i dzieci.

Zadanie zespołu oraz powołanych grup roboczych jest diagnozowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, opracowywanie indywidualnych planów pomocy, monitorowanie sytuacji osób zagrożonych oraz podejmowanie działań mających na celu zapewnienie im bezpieczeństwa.

Działania prowadzone w ramach procedury „Niebieskie Karty” obejmują m.in.

- udzielanie wsparcia i informacji osobom doświadczającym przemocy,
- podejmowanie interwencji i współpracę międzyinstytucjonalną,
- kierowanie osób dotkniętych przemocą do specjalistycznych placówek wsparcia,
- prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- dokumentowanie podejmowanych działań i monitorowanie ich efektów.

Zespół realizuje swoje zadania we współpracy z GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, a także z Policją i szkołami, co przekłada się na skuteczniejszą identyfikację problemów i udzielanie adekwatnej pomocy. Procedura „Niebieskie Karty” w gminie Nowe Miasto nad

Pilicą realizowana jest w sposób ciągły i skoordynowany z zachowaniem zasad poufności oraz poszanowania godności osób, których dotyczy.

W poniższej tabeli nr 7 przedstawiono liczbę założonych „Niebieskich Kart” w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022–2024 według poszczególnych instytucji, oznaczenie b.d. – określono brak danych. Instytucje wymienione poniżej mają obowiązek uruchomienia procedury „Niebieskie Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. W analizowanym okresie czasu liczba założonych „Niebieskich Kart” ulegała niewielkim wahaniom. W 2022 r. łączna liczba wszczętych procedur wyniosła 9, rok później było to 10, a w 2024 r. liczba wyniosła 7.

Tabela 7 Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskich Kart” w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Podmioty wszczynające procedurę			
Instytucje/ całkowita ilość	2022	2023	2024
Liczba założonych „Niebieskich Kart” - Ogółem	9	10	7
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	b.d.	0	b.d.
Policja	b.d.	10	b.d.
Ochrona zdrowia	b.d.	0	b.d.
Placówki edukacyjne	b.d.	0	b.d.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	b.d.	0	b.d.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	b.d.	0	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

W poniższej tabeli nr 8 zestawiono ze sobą w trzyletnim układzie dynamicznym dane przedstawiające liczbę osób doznających i stosujących przemoc domową na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Liczba incydentów związanych z przemocą domową w latach 2022–2024 ulegała niewielkim wahaniom. W 2022 r. ogólna liczba zdarzeń wyniosła 9, rok później było to 10, a w 2024 r. liczba wyniosła 7. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w analizowanym okresie czasu, również ulegała niewielkim wahaniom. Liczba osób będących ofiarą przemocy domowej, której udzielono pomocy w 2022 r. wyniosła 9, w kolejnym roku było to 10 a w 2024 r. liczba wyniosła 7 z czego 6 osób stanowiły kobiety,

1 mężczyźni. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania w 2024 r. w gminie Nowe Miasto nad Pilicą wyniosła 7, z czego kobiety stanowiły 1 osobę, a mężczyźni 6. Z omawianymi danymi można zapoznać się w poniższej tabeli.

Tabela 8 Incydenty i osoby doznające przemocy domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Liczba incydentów i osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy			
	2022	2023	2024
Liczba incydentów związanych z przemocą domową	9	10	7
Liczba osób doznających przemocy – ogółem	9	10	19
Kobiety	6	9	7
Mężczyźni	3	1	1
Maloletni do 18 r.ż.	1	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania			
Ogółem	9	10	7
Kobiety	0	0	1
Mężczyźni	9	10	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

W poniższej tabeli nr 8 przedstawiono rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r. Na podstawie danych w tabeli wynika z nich, że pomoc psychologiczną udzielono 4 razy, pomoc prawną 5 razy. Pomoc materialną np. w postaci zakwaterowania lub żywności oraz inne formy pomocy i wsparcia, ten rodzaj pomocy nie został odnotowany przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w 2024 r. Dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9 Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r.

Rodzaje pomocy	
Pomoc psychologiczna	4
Pomoc prawna	5
Pomoc materialna (np. zakwaterowanie, żywność)	0
Inne formy pomocy	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

3.7. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest to powoływana przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta grupa specjalistów, której głównym celem jest koordynowanie i integrowanie działań na rzecz zapobiegania przemocy domowej oraz udzielania wsparcia osobom jej doświadczającym. Zespół stanowi jeden z kluczowych elementów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, zapewniając jednocześnie skuteczne rozpoznawanie i rozwiązywanie przypadków przemocy na terenie gminy.

Przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, który wypełnia wszystkie ustawowe zadania w zakresie do jakich został powołany. Jest to zespół specjalistów powołany do walki z przemocą w rodzinie, integrujący różne instytucje lokalne. W jego skład wchodzi przedstawiciele Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych oraz innych specjalistów. Do najważniejszych zadań zespołu należy diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie interwencji, opracowywanie indywidualnych planów pomocy, monitorowanie sytuacji rodzin oraz współpraca z innymi służbami i instytucjami. Zespół prowadzi także działania edukacyjne i profilaktyczne oraz obsługuje procedurę „Niebieskie Karty” powołując do tego celu grupy robocze do pracy z konkretnymi rodzinami. Działalność Zespołu ma charakter interdyscyplinarny i skoordynowany a wszystkie podejmowane działania są ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa i wsparcie dla osób dotkniętych przemocą domową w gminie.

W tabeli nr 10 przedstawiono dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z przeciwdziałaniem przemocy domowej w latach 2022–2024 w gminie Nowe Miasto nad Pilicą. Według zaprezentowanych danych w 2024 r. przeprowadzono 7 spotkań zespołu, objęto wsparciem zespołu z tytułu przemocy domowej 7 rodzin, przeprowadzono 21 interwencji w związku z przemocą domową. Nie odnotowano osób, które stosowały przemoc domową oraz, które zostały skierowane na programy korekcyjno-edukacyjne. Pozostałe informacje przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Funkcjonowanie Zespołu			
	2022	2023	2024
Liczba spotkań Zespołu	4	4	7
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu z powodu przemocy domowej	9	10	7
Liczba interwencji Zespołu w związku z przemocą domową	22	23	21
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych na programy korekcyjno-edukacyjne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

3.8. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy Domowej

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy Domowej w Nowym Mieście nad Pilicą to specjalistyczna placówka, której celem jest udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz ich rodzinom. W punkcie można uzyskać bezpłatną pomoc i wsparcie psychologiczne, pomoc prawną oraz informacje o możliwościach i formach wsparcia i procedurach postępowania w sytuacjach przemocy. Do głównych zadań Punktu należy m.in. udzielanie indywidualnych porad i konsultacji psychologicznych oraz prawnych, diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, wsparcie emocjonalne i motywowanie do podjęcia działań chroniących przed przemocą, informowanie o dostępnych formach pomocy czy współpraca z innymi instytucjami pomocowymi. Najczęściej tego typu Punkty zlokalizowane są przy ośrodkach pomocy społecznej, urzędach miast lub gmin, których działalność jest finansowana ze środków samorządowych lub w ramach programów

profilaktycznych. Pomoc udzielana w Punkcie jest nieodpłatana, bez względu na sytuację materialną osoby wymagającej wsparcia lub pomocy.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Nowym Mieście nad Pilicą jest gminną placówką oferującą wsparcie osobom zmagającym się z uzależnieniami oraz doświadczającym przemocy w rodzinie. Punkt funkcjonuje w oparciu o lokalny program profilaktyki oraz rozwiązywania problemów społecznych.

Do zadań Punktu należy w szczególności:

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej,
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad psychologicznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej,
- wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji o zmianie szkodliwego wzoru picia,
- motywowanie osób uzależnionych od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez udział w grupach wsparcia,
- gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy i powiatu zajmujących się systemową pomocą dla rodziny,
- współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej.

W poniższej tabeli nr 11 przedstawiono dane dotyczące działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Nowym Mieście nad Pilicą. Z przedstawionych danych wynika, że w 2024 r. 3 rodziny skorzystały z pomocy Punktu, w tym 3 rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Poniżej w tabeli przedstawiono pozostałe informacje dotyczące funkcjonowania Punktu.

Tabela 11 Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny			
	2022	2023	2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	3	4	3
Rodziny z problemem alkoholowym	0	4	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą

3.9. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze są formą pomocy społecznej zapewnianej osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym lub samotnym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i nie mogą uzyskać odpowiedniego wsparcia ze strony bliskich im osób. Świadczą ją zarówno m.in. gminne ośrodki pomocy społecznej (GOPS), miejskie ośrodki pomocy społecznej (MOPS) oraz domy pomocy społecznej.

Zakres usług opiekuńczych obejmują m.in.

- pomoc w codziennych czynnościach życiowych (sprzątanie, pranie, zakupy, przygotowania posiłków),
- opiekę higieniczną i pielęgnację zaleconą przez lekarza,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem przez rozmowy i wsparcie emocjonalne,
- realizację indywidualnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia lub niepełnosprawności.

Oferowane usługi mogą mieć charakter zwykły lub specjalistyczny np. dla osób z zaburzeniami psychicznymi i są świadczone zarówno w miejscu zamieszkania jak i w domach pomocy społecznej. Przyznawane są na wniosek osoby potrzebującej lub jej rodziny a zakres oraz czas świadczenia określają gminne przepisy. Podmioty realizujące te usługi, OPS, domy pomocy społecznej, mają za zadanie wspierać osoby niesamodzielne w codziennym życiu i umożliwiać im godne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Celem usług opiekuńczych jest umożliwienie osobom potrzebującym pozostania w swoim środowisku zamieszkania, przy jednoczesnym zapewnieniu im niezbędnego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Zakres usług obejmuje w szczególności:

- pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (przygotowanie i dostarczanie posiłków, robienie zakupów, utrzymanie czystości w mieszkaniu),
- pomoc w utrzymaniu higieny osobistej oraz utrzymaniu mieszkania w czystości,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i zdrowotnych,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem i wsparcia emocjonalnego,
- monitorowanie sytuacji życiowej podopiecznych.

Usługi opiekuńcze świadczone są przez opiekunki środowiskowe zatrudnione przez MGOPS lub realizowane w formie zleconej, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi instytucjami społecznymi. W uzasadnionych przypadkach Ośrodek może przyznać również specjalistyczne usługi opiekuńcze, dostosowane do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi lub wymagających szczególnej opieki.

W gminie Nowe Miasto nad Pilicą funkcjonują Domy Pomocy Społecznej, m.in. przy ul. Ogrodowej oraz ul. Bielińskiego, które zapewniają całodobową opiekę lub realizują potrzeby bytowe, opiekuńcze, rehabilitacyjne i edukacyjne mieszkańców. Placówki dysponują około 60 miejscami dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. DPS-y są w pełni przystosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażone w systemy alarmowe zapewniające bezpieczeństwo. Gmina realizuje także program „Opieka wytchnieniowa” skierowany do opiekunów osób z niepełnosprawnościami, umożliwiający czasowe przejęcie obowiązków opiekuńczych i odciążenie rodzin poprzez pobyt dzienny lub całodobowy w placówkach. Programy wsparcia umożliwiają ponadto korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, usług wspomagających czy pomocy psychologicznej w zależności od potrzeb mieszkańców.

Świadczenie usług odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej, wydawanej po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego oraz oceny indywidualnej sytuacji życiowej i zdrowotnej osoby zainteresowanej. Wysokość odpłatności za usługi uzależniona jest od dochodu osoby lub rodziny, zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Rady Miejskiej.

W ostatnich latach w gminie obserwuje się wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, wynikający ze zmian demograficznych i starzenia się społeczeństwa. MGOPS podejmuje działania mające na celu zwiększenie dostępności usług, m.in. poprzez rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej, szkolenia dla opiekunek środowiskowych oraz udział w programach finansowanych ze środków zewnętrznych, takich jak programy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej czy projekty unijne wspierające rozwój usług społecznych. W gminie funkcjonuje także Klub Seniora, stanowiący uzupełnienie systemu

wsparcia osób starszych, który umożliwia aktywne spędzanie czasu wolnego, integrację społeczną i zapobieganie izolacji seniorów.

3.10. Bezpieczeństwo i przestępczość

Bezpieczeństwo jest stanem, w którym jednostka, grupa społeczna, organizacja lub państwo nie są narażone na zagrożenia a ich podstawowe wartości, interesy i potrzeby są chronione przed potencjalnymi szkodliwymi czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Bezpieczeństwo oznacza także poczucie pewności, stabilności oraz ochrony przed ryzykiem wystąpienia sytuacji niepożądanych takich jak wypadki, przemoc, katastrofy, choroby i inne potencjalne zagrożenia. W ujęciu prawnym i administracyjnym bezpieczeństwo definiowane jest jako zespół działań oraz środków, które mają na celu zapobieganie potencjalnym zagrożeniom, minimalizowanie ich skutków oraz zapewnienie warunków do prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa, instytucji i gospodarki. Bezpieczeństwo można rozpatrywać w różnych aspektach takich jak np. bezpieczeństwo publiczne, socjalne, zdrowotne, ekologiczne czy narodowe.

Przestępczość z kolei jest zjawiskiem społecznym polegającym na popełnianiu czynów zabronionych przez prawo karne, określanych jako przestępstwa. Obejmuje ogół przestępstw popełnionych w określonym miejscu i czasie oraz ich sprawców. W ujęciu prawnym przestępczość jest sumą czynów, które zostały uznane przez ustawodawcę za przestępstwa, czyli czyny społecznie szkodliwe, zabronione pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w chwili ich popełnienia. Przestępczość mierzona jest m.in. liczbą przestępstw stwierdzonych przez odpowiednie organy ścigania, wskaźnikami wykrywalności oraz strukturą rodzajową (np. przestępczość przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu, bezpieczeństwu publicznemu czy gospodarce).

Bezpieczeństwo publiczne w gminie Nowe Miasto nad Pilicą opiera się głównie na współpracy lokalnych służb takich jak Komenda Powiatowa Policji, Ochotnicza i Państwowa Straż Pożarna, jednostki ratownictwa medycznego a także miejskie i powiatowe komisje ds. bezpieczeństwa i porządku.

Instytucje i działania podejmowane w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w gminie Nowe Miasto nad Pilicą:

- Policja realizuje zadania w zakresie prewencji, wykrywania przestępstw i wykroczeń, ścigania ich sprawców oraz profilaktyki społecznej, prowadząc programy edukacyjne, debaty społeczne i szkolenia dla mieszkańców, by zwiększać świadomość zagrożeń i budować poczucie bezpieczeństwa,

- Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna odpowiedzialna jest za akcje ratownicze, działania gaśnicze i prewencyjne, prowadzi ćwiczenia oraz działania edukacyjne dla mieszkańców i młodzieży,
- infrastruktura bezpieczeństwa obejmuje monitoring miejski, usprawnione oświetlenie uliczne, programy modernizacji przejść dla pieszych oraz działania podnoszące bezpieczeństwo w szkołach i instytucjach publicznych,
- Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą organizuje regularne zebrania oraz przygotowuje poradniki i akcje informacyjne związane z zagrożeniami jak np. kradzieże, cyberprzestępczość, wypadki.

Współdziałanie służb z mieszkańcami jest systematycznie wzmacniane przez debaty społeczne, konsultacje, zbieranie sugestii oraz rozwój lokalnych inicjatyw poprawiających bezpieczeństwo, np. patrole społeczne, programy wolontariackie czy edukacje w zakresie pierwszej pomocy i bezpieczeństwa seniorów. Miasto czynnie angażuje się również w rozwój bezpiecznej infrastruktury jak place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne i włącza placówki oświatowe czy organizacje pozarządowe w działania edukacyjne i prewencyjne. System bezpieczeństwa publicznego w gminie cechuje wysoki poziom zorganizowania, szeroką współpracę instytucjonalną i aktywnym zaangażowaniem społeczności lokalnej w działania zapobiegawcze oraz interwencyjne.

Dane udostępnione z lat 2022–2024 przez Komendę Powiatową Policji w Grójcu na potrzeby opracowania niniejszej Strategii dotyczą najbardziej istotnych zagadnień z punktu widzenia odpowiedniego opracowania Strategii i przedstawiają się w sposób następujący:

1. Interwencje związane z alkoholem i narkotykami:

a) Liczba interwencji w latach:

- 2022: 47,
- 2023: 62,
- 2024: 58.

b) Liczba mandatów za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości:

- 2022: 58,
- 2023: 45,
- 2024: 52.

c) Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości:

- 2022: 6,
- 2023: 4,
- 2024: 7.

2. Przestępstwa pod wpływem alkoholu/narkotyków:

a) Prowadzenie pojazdów pod wpływem:

- 2022: 22,
- 2023: 17,
- 2024: 18.

b) Zakłócanie porządku publicznego:

- 2022: 60,
- 2023: 55,
- 2024: 49.

c) Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem:

- 2022: 0,
- 2023: 0,
- 2024: 0.

3. Zdarzenia związane z przemocą domową:

a) Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie:

- 2022: 9,
- 2023: 10,
- 2024: 9.

b) Liczba ofiar przemocy domowej (z podziałem na grupy):

- Kobiety: 16,
- Mężczyźni: 3,
- Dzieci (do 13 r.ż.): 0,
- Młodzież (13-17 lat): 0.

c) Liczba sprawców przemocy domowej (z podziałem na grupy):

- Kobiety: 1,
- Mężczyźni: 18,
- Dzieci (do 13 r.ż.): 0,
- Młodzież (13-17 lat): 0.

d) Liczba dzieci obecnych podczas interwencji:

- 2022: 0,
- 2023: 3,
- 2024: 0.

4. Klasyfikacja przestępstw:

a) Znęcanie się nad rodziną – liczba spraw wszczętych/stwierdzonych/zakończonych:

- 2022: 5 / 1 / 5,
- 2023: 2 / 1 / 2,
- 2024: 1 / 0 / 1.

b) Groźby karalne:

- 2022: 4 / 1 / 4,
- 2023: 4 / 3 / 4,
- 2024: 8 / 3 / 8.

c) Inne przestępstwa (np. rozpijanie małoletniego, uchylanie się od alimentów):

- 2022: 25 / 18 / 25,
- 2023: 27 / 15 / 27,
- 2024: 25 / 11 / 25.

5. Ogólne statystyki przestępstw (z podziałem na rodzaje):

- Kradzieże: 6,
- Pobicia: 0,
- Uszkodzenie mienia: 10,
- Inne: 0.

3.11. Działalność medyczna

Działalność medyczna w gminie Nowe Miasto nad Pilicą odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu mieszkańcom podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznych usług medycznych. Dostępność i jakość świadczeń zdrowotnych wpływają bezpośrednio na komfort życia lokalnej społeczności a także poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. W podrozdziale szczególną uwagę poświęcono funkcjonowaniu szpitala, przychodni, aptek oraz podmiotom wykonującym działalność leczniczą.

W poniższej tabeli nr 12 przedstawiono zagadnienia dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022–2024. Według poniższych danych zawartych w tabeli w analizowanym okresie czasu terenie gminy liczba przychodni publicznych w każdym kolejnym roku była taka sama i wynosiła 1. To samo dotyczyło się przychodni prywatnych, których liczba była również stała i wynosiła 2. W tym samym czasie w każdym roku liczba ośrodków zdrowia 1, a aptek na terenie gminy wynosiła po 3 w każdym analizowanym roku.

Tabela 12 Opieka zdrowotna w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024

Opieka zdrowotna			
	2022	2023	2024
Liczba przychodni publicznych	1	1	1
Liczba przychodni prywatnych	2	2	2
Liczba ośrodków zdrowia	1	1	1
Liczba aptek	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

System opieki zdrowotnej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą obejmuje zarówno podstawową opiekę zdrowotną (POZ) jak i wybrane świadczenia specjalistyczne, realizowane przez placówki działające na terenie gminy. Dostęp do oferowanych świadczeń medycznych zapewniają zarówno podmioty publiczne jak i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, funkcjonujące na podstawie kontraktów z NFZ.

Najważniejszym podmiotem zapewniającym mieszkańcom kompleksową opiekę zdrowotną w gminie jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZON) w Nowym Mieście nad Pilicą z siedzibą przy ul. Tomaszowskiej. Placówka dysponują w swojej ofercie wielospecjalistyczną bazą medyczną, obejmującą m.in.

- poradnię lekarza rodzinnego,
- poradnie specjalistyczne (w tym: ginekologiczną, chirurgiczną, okulistyczną, stomatologiczną, rehabilitacyjną),
- punkt szczepień,
- gabinety zabiegowe i diagnostyczne,
- aptekę ogólnodostępną,
- pracownię fizjoterapii i rehabilitacji leczniczej.

SPZON świadczy również usługi pielęgniarstwa opieki środowiskowej, obejmującej osoby przewlekle chore, niepełnosprawne oraz wymagające stałej pomocy w środowisku domowym.

Na terenie gminy działają również prywatne praktyki lekarskie i gabinety stomatologiczne, które uzupełniają ofertę publicznego sektora medycznego, zapewniając mieszkańcom dostęp do szerokiego zakresu świadczeń zdrowotnych.

W zakresie ratownictwa medycznego gmina obsługiwana jest przez Zespół Ratownictwa Medycznego stacjonujący w Nowym Mieście nad Pilicą, zapewniający szybki dostęp do pomocy w stanach nagłego zagrożenia życia. W razie potrzeby mieszkańcy kierowani są do placówek szpitalnych w Grójcu, Tomaszowie Mazowieckim, Warce lub Rawie Mazowieckiej.

Na terenie gminy prowadzone są również działania profilaktyczne i prozdrowotne, w tym m.in.

- okresowe badania profilaktyczne i przesiewowe,
- szczepienia ochronne,
- programy zdrowotne realizowane przez SPZOZ i samorząd gminny,
- kampanie promujące zdrowy styl życia oraz aktywność fizyczną.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą we współpracy z placówkami medycznymi i organizacjami społecznymi, podejmuje działania mające na celu zwiększenie dostępności usług zdrowotnych, zwłaszcza dla osób starszych i przewlekle chorych. W ostatnich latach rozwijane są inicjatywy w zakresie opieki długoterminowej i rehabilitacyjnej, a także współpraca z Klubem Seniora i lokalnymi stowarzyszeniami w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych. Opieka medyczna w Gminie Nowe Miasto nad Pilicą charakteryzuje się stosunkowo dobrą dostępnością do podstawowych świadczeń zdrowotnych oraz rozwiniętą infrastrukturą w zakresie medycyny rodzinnej i rehabilitacji. Istnieją jednak potrzeby w zakresie zwiększenia liczby specjalistów, skrócenia czasu oczekiwania na wizyty specjalistyczne oraz rozwoju usług w zakresie opieki długoterminowej i geriatrycznej.

Dalsze kierunki rozwoju powinny obejmować:

- wspieranie lokalnych placówek medycznych w zakresie modernizacji infrastruktury i wyposażenia,
- rozwój programów zdrowotnych finansowanych przez gminę,
- poprawę dostępności usług medycznych dla osób z niepełnosprawnościami i mieszkańców terenów wiejskich,
- kontynuację współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia.

4. Raport z badania ankietowego

Diagnoza oznacza rozpoznanie. Stanowi ona złożoną czynność poznawczą, jest kluczowym obszarem oraz niezbędnym elementem procesu wprowadzania zmian społecznych. Diagnoza problemów społecznych wymaga specyficznego podejścia, ponieważ:

- jej adresatem jest zawsze ogół społeczności lokalnej,
- jej zakres jest wyznaczony poprzez poszczególne obszary zintegrowanej polityki społecznej,
- jej znaczenie jest praktyczne, co oznacza, że wyniki mają służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych oraz rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Z kolei badanie ankietowe jest metodą badań społecznych, polegające na zbieraniu danych za pomocą wystandaryzowanego kwestionariusza przekazywanego wybranej grupie respondentów. Ankietę można przeprowadzić w różnych formach, m.in. na papierze, telefonicznie, drogą elektroniczną lub bezpośrednio, w której respondenci udzielają odpowiedzi na pytania samodzielnie lub w obecności ankietera. Celem badania jest uzyskanie informacji na określony temat, który najczęściej związany jest z opiniami, postawami, preferencjami lub zachowaniem badanej grupy. Pytania w ankiecie przybierają różną formę, mogą być to pytania otwarte, zamknięte lub półotwarte, a uzyskane w jej wyniku odpowiedzi analizuje się pod kątem ilościowym i/ lub jakościowym, w zależności od potrzeb i celów badawczych.

W dokumencie przedstawiono wyniki uzyskane w toku badania ankietowego, które przeprowadzono w IV kwartale 2025 r. na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Badanie miało charakter anonimowy a uczestniczyli w nim losowo wybrani przedstawiciele:

- pełnoletnich mieszkańców,
- pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy, uwzględniającej posiadane możliwości kompetencyjne samorządu gminnego, wyznaczono cele i kierunki niezbędnych działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035. W kolejnych rozdziałach przedstawiono raport z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców gminy.

4.1. Wyniki badania ankietowego dorosłych mieszkańców gminy

4.1.1. Metodologia

Badanie dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą, w tym seniorów. Celem przeprowadzenia badania było uzyskanie kompleksowej informacji na temat opinii, potrzeb oraz oczekiwań lokalnej społeczności w odniesieniu do wybranych zjawisk społecznych. Wyniki badania stanowią podstawę do dalszych działań analitycznych oraz opracowania rekomendacji w zakresie polityki społecznej, ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

4.1.2. Cel badania

Celem badania było uzyskanie opinii mieszkańców na temat:

- jakości życia w gminie,
- dostępności usług społecznych,
- najważniejszych problemów społecznych,
- postrzegania zjawisk ryzyka (ubóstwo, uzależnienia, przemoc, bezrobocie, izolacja społeczna).

Przy realizacji badania ankietowego zastosowano metodę CAWI, badanie w formie elektronicznej, co umożliwiło uzyskanie wysokiego wskaźnika zwrotu ankiet przy zachowaniu odpowiedniej jakości badania.

4.1.3. Metoda i technika badawcza

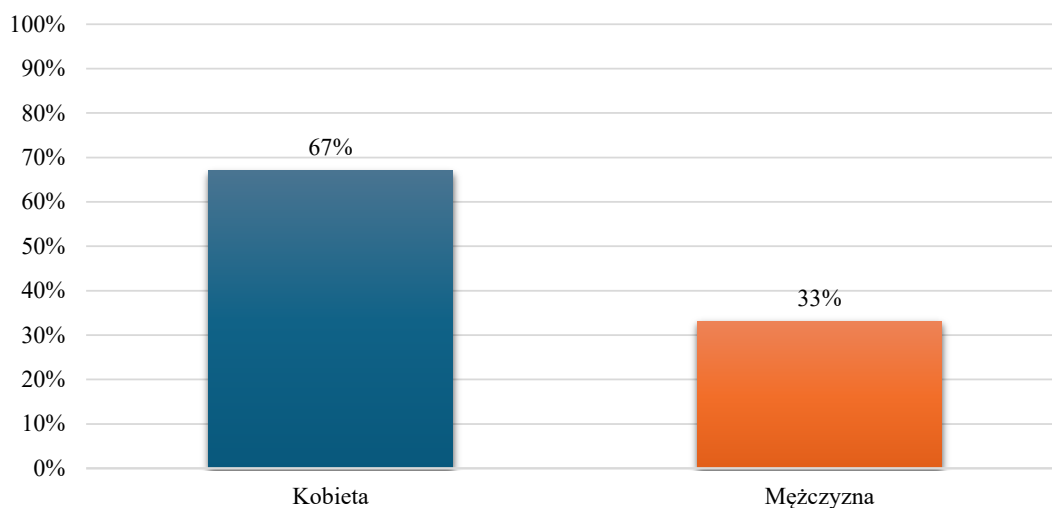
Wywiady zrealizowano w przestrzeni publicznej na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Dobór próby miał charakter losowy. W badaniu uczestniczyło 100 mieszkańców. Zastosowanie metody CAWI przełożyło się odpowiednią dużą grupę ankietowanych.

4.1.4. Grupa badania

Badania dotyczyły mieszkańców gminy Nowe Miasto, którzy w momencie realizacji badania mieli ukończony osiemnasty rok życia oraz wyrazili zgodę na uczestnictwo w ankiecie. Respondenci podczas przeprowadzonej ankiety zostali poinformowani przez zespół badawczy o anonimowym charakterze ankiety oraz o możliwości rezygnacji w badaniu w dowolnym momencie.

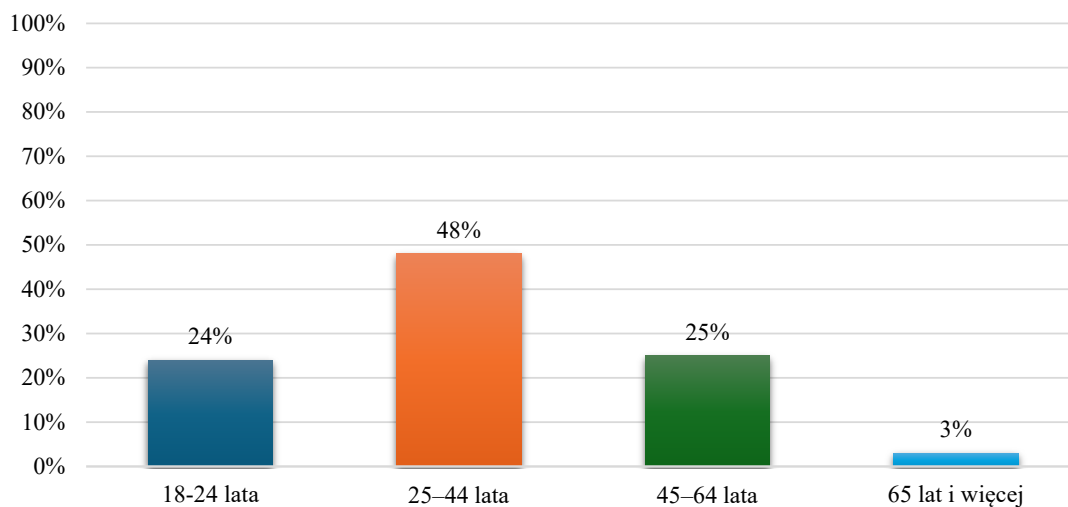
W badaniu ankietowym wśród mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą udział zadeklarowało łącznie 100 osób, z czego kobiety stanowiły 67 ankietowanych a mężczyźni 33. Informacje w tym zakresie przedstawiono na poniższym wykresie nr 8.

Wykres 8 Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym

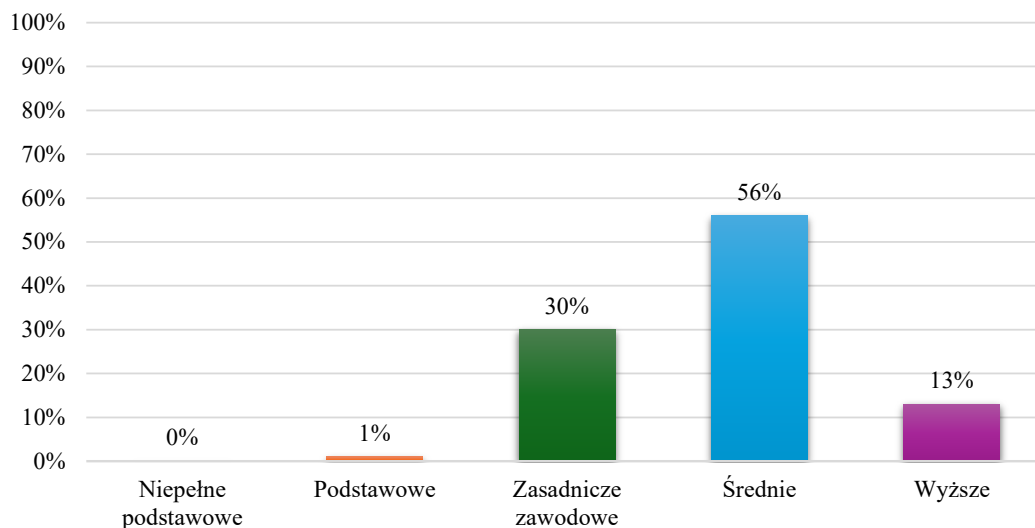
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W kontekście wieku ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą najliczniejszą grupę stanowiły osoby z przedziału wiekowego 25–44 lata, którzy stanowili 48% badanych. Drugą najliczniejszą grupą pod względem liczebności byli ankietowani z przedziału wiekowego 45–64 lata, którzy stanowili 25% wszystkich badanych. Trzecią najliczniejszą grupą były osoby w wieku 18–24 lata, stanowiący 24% ankietowanych a najmniej liczną grupą ankietowanych były osoby w wieku 65 lat i więcej, którzy stanowili 3% badanych. Wyniki dotyczące zapytania przedstawiono na wykresie nr 9.

Wykres 9 Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Najwięcej ankietowanych uczestniczących w badaniu zadeklarowała, że posiada wykształcenie średnie – 56% ankietowanych, kolejno były to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 30%, następnie z wykształceniem wyższym – 13% oraz 1% ankietowanych deklarujących posiadanie wykształcenia podstawowego. Wyniki dotyczące zapytania przedstawiono na wykresie nr 10.

Wykres 10 Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym

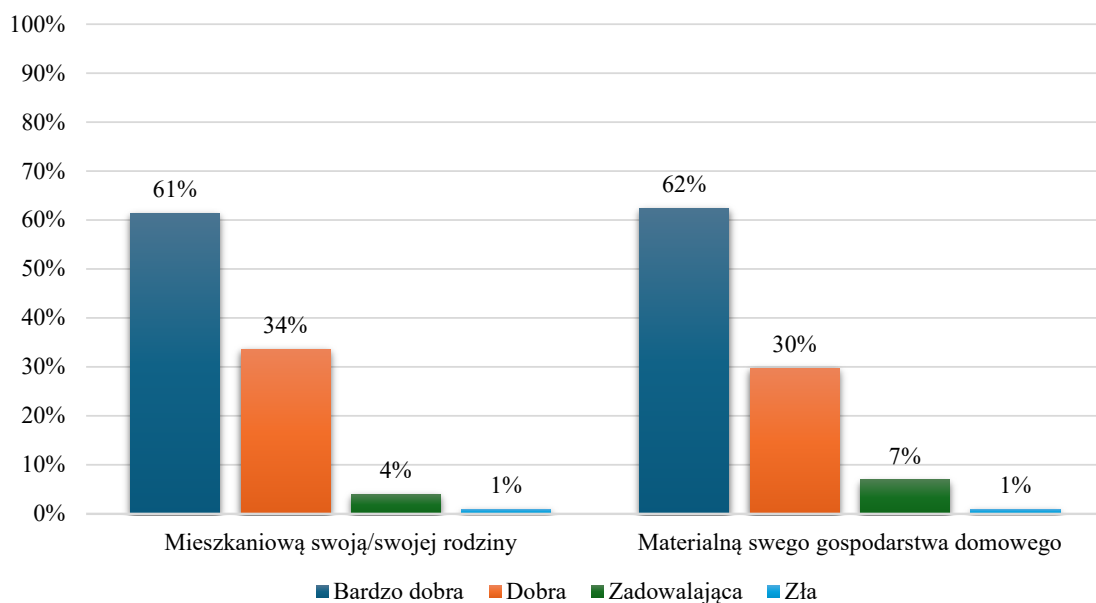
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

4.2. Sytuacja życiowa mieszkańców

Podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego dotyczącego warunków bytowych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Analiza obejmuje ocenę poziomu zaspokojenia podstawowych potrzeb materialnych, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych oraz subiektywną ocenę sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W pytaniu dotyczącym sytuacji życiowej mieszkańców gminy, respondenci mieli możliwość wyrażenia opinii na temat sytuacji materialnej własnego gospodarstwa domowego oraz sytuacji mieszkaniowej własnej oraz swojej najbliższej rodziny. Zgromadzone dane pozwalają na identyfikację najważniejszych wyzwań w zakresie warunków życia oraz określenie obszarów wymagających wsparcia i działań ze strony samorządu.

Ankietowani dorośli mieszkańcy gminy Nowe Miasto nad Pilicą w większości pozytywnie (bardzo dobra lub dobra) oceniają swoją sytuację mieszkaniową/ swojej rodziny. Zdaniem 61% ankietowanych ocenia ją jako bardzo dobrą a według 34% jako dobrą. Podobnie odpowiedzi rozkładały się w kontekście sytuacji materialnej swojego gospodarstwa domowego, gdzie również większość badanych ocenia sytuację pozytywnie (bardzo dobra lub dobra. Tak zdecydowało się zadeklarować 62% ankietowanych udzielając odpowiedzi bardzo dobra oraz 30% ankietowanych deklarując odpowiedź dobra. Pozostałe informacje w tym zakresie przedstawia poniższy wykres nr 11.

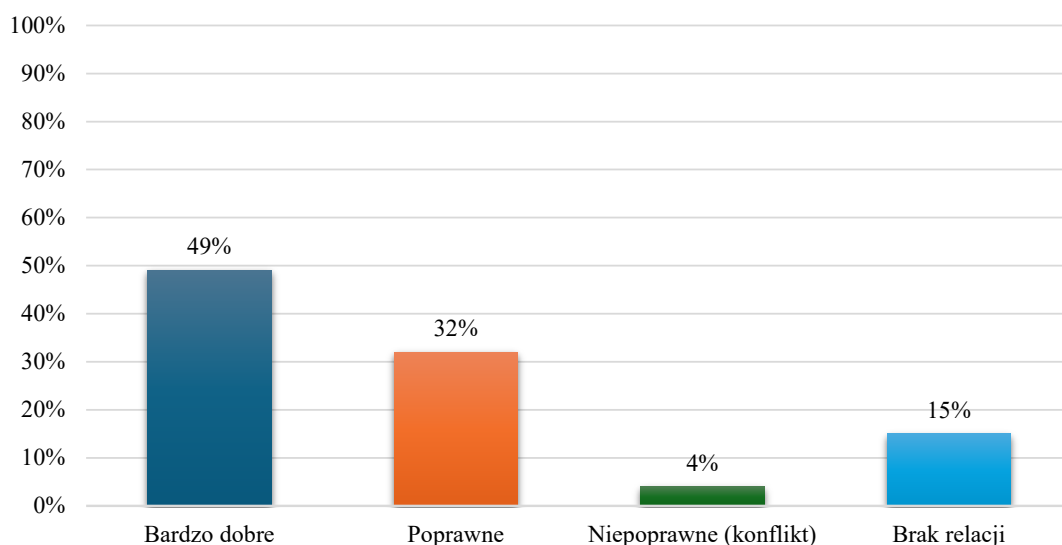
Wykres 11 Sytuacja życiowa mieszkańców. Jak ocenia Pan/Pani swoją sytuację życiową?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W kolejnym pytaniu skierowanym do ankietowanych mieszkańców zapytano ich o ocenę relacji z najbliższymi sąsiadami. Najwięcej ankietowanych deklaroowało wybór dwóch wariantów odpowiedzi. Bardzo dobrze swoje relacje ocenia 49% ankietowanych a jako poprawne 32%. Zdaniem 4% ankietowanych ich relacje z sąsiadami są niepoprawne, występuje konflikt a 15% ankietowanych wskazuje na brak relacji. Wyniki dotyczącego tego zapytania przedstawia poniższy wykres nr 12.

Wykres 12 Jak ocenia Pani/ Pan wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

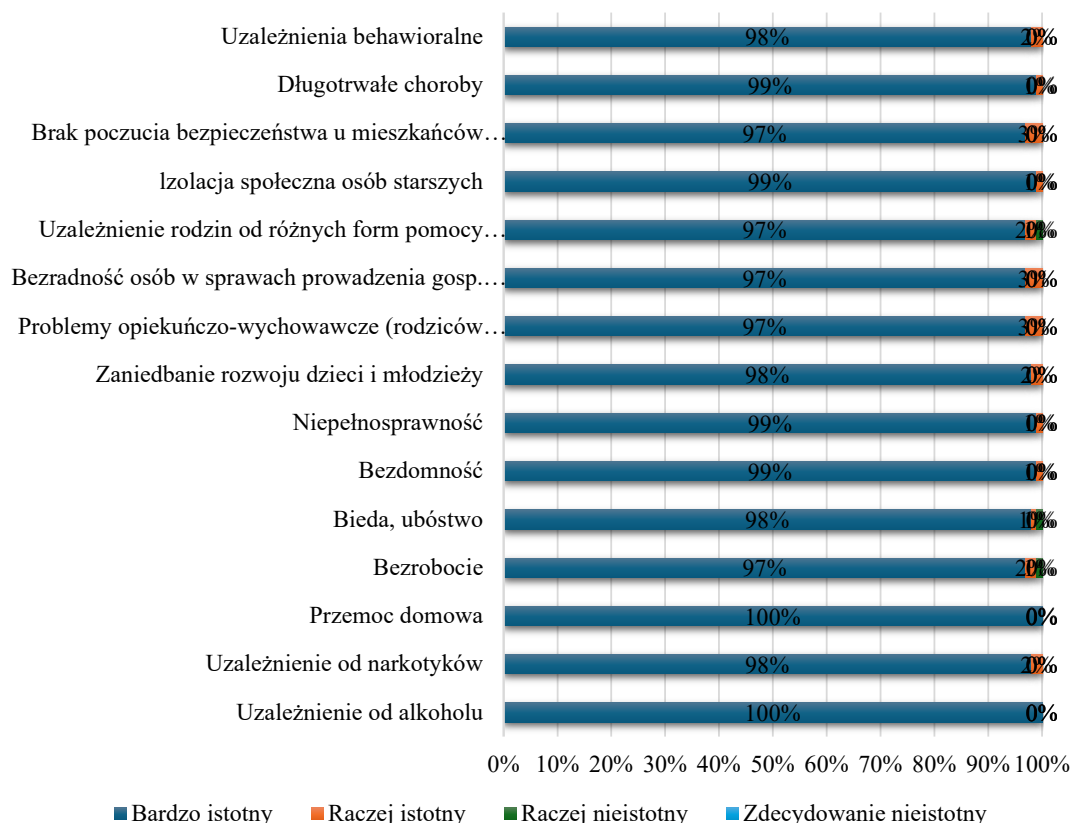
4.3. Problemy społeczne w gminie

W kolejnym pytaniu zapytano ankietowanych o ocenę skali istotności poszczególnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Badanie miało na celu identyfikację najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz ocenę skali powszechności oraz ich wpływu na życie lokalnej społeczności. Przyjętą w tym pytaniu miarą skali była ważność poszczególnych problemów społecznych w skali od zdecydowanie nieistotny, raczej nieistotny, raczej istotny do bardzo istotny. Analiza uzyskanych odpowiedzi pozwala na wskazanie głównych obszarów wymagających wsparcia oraz określenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w tej kwestii.

Uzyskane odpowiedzi od ankietowanych wskazały, że do najbardziej istotnych problemów występujących na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą należą wszystkie wymienione warianty odpowiedzi. Najmniej wskazań uzyskały warianty, które zgromadziły 97% deklaracji. Jeden wariant odpowiedzi uzyskał 100% wskazań wśród ankietowanych.

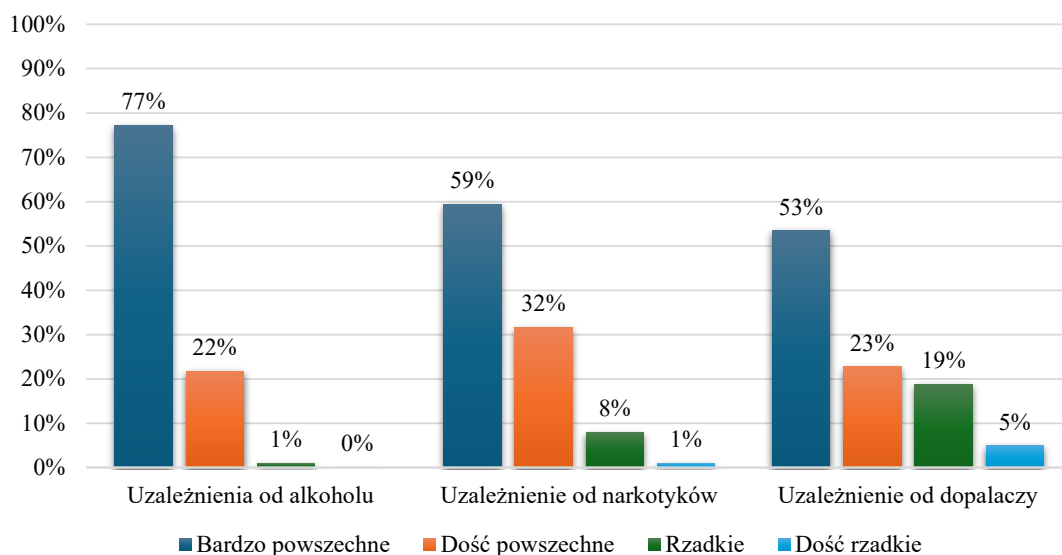
Z danymi dotyczącymi wszystkich wariantów odpowiedzi można zapoznać się na poniższym wykresie nr 13.

Wykres 13 Istotność problemów w środowisku lokalnym. Jak poważne/ istotne są poniższe problemy w Pana/ Pani środowisku lokalnym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnie ankietowani zostali poproszeni o ocenę poszczególnych zjawisk na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą w kontekście uzależnień od alkoholu, narkotyków i dopalaczy. Uzależnienie od alkoholu ankietowani jako zjawisko bardzo powszechne uważa 77% ankietowanych a 22% jako problem dość powszechny. Uzależnienie od narkotyków jako zjawisko bardzo powszechne uważa 59% badanych a jako zjawisko dość powszechne oceniło je 32% ankietowanych. Uzależnienie od dopalaczy zdaniem 53% ankietowanych jest zjawiskiem w ich środowisku lokalnym bardzo powszechnym a 23% stwierdziło, że jest dość powszechne. Wyniki dotyczące pytania przedstawia poniższy wykres nr 14.

Wykres 14 Popularne zjawiska. Jak powszechne na terenie miasta w Pani/ Pana ocenie jest zjawisko uzależnienia od następujących substancji?

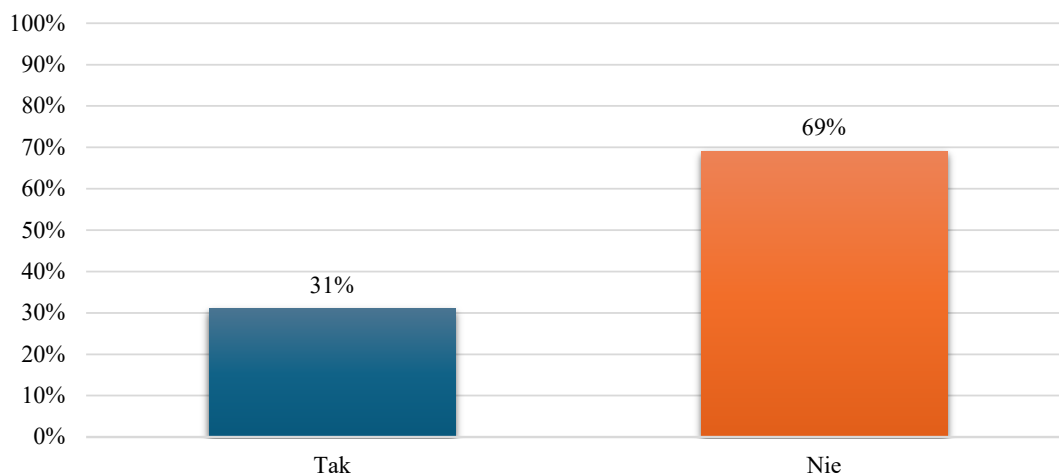
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

4.4. Zdrowie, kondycja psychiczna i uzależnienia

Poniższy podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą na temat zdrowia i uzależnień. Celem badania w tym obszarze było rozpoznanie opinii i postaw społeczności lokalnej wobec wybranych problemów zdrowotnych oraz zjawisk związanych z uzależnieniami. Analiza zgromadzonych danych pozwala na określenie skali występowania problemów, identyfikację głównych zagrożeń oraz ocenę świadomości mieszkańców w zakresie zdrowia publicznego i profilaktyki uzależnień. Celem analizy jest określenie poziomu świadomości społecznej, identyfikacja najczęściej występujących zagrożeń oraz rozpoznanie potrzeb w zakresie profilaktyki a także leczenia uzależnień. Wyniki badań stanowią podstawę do planowania przyszłych działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz rozwoju lokalnej oferty wsparcia terapeutycznego.

W pierwszym pytaniu dotyczącym omawianej tematyki w podrozdziale, zapytano ankietowanych o ocenę potrzeb realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. W ocenie respondentów przeważają głosy świadczące o potrzebie istnienia realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, tak uważa 31% ankietowanych, z kolei 69% było zdania przeciwnego i uważa, że tego typu działania nie są konieczne. Poniższy wykres nr 15 przedstawia wyniki dotyczące pytania.

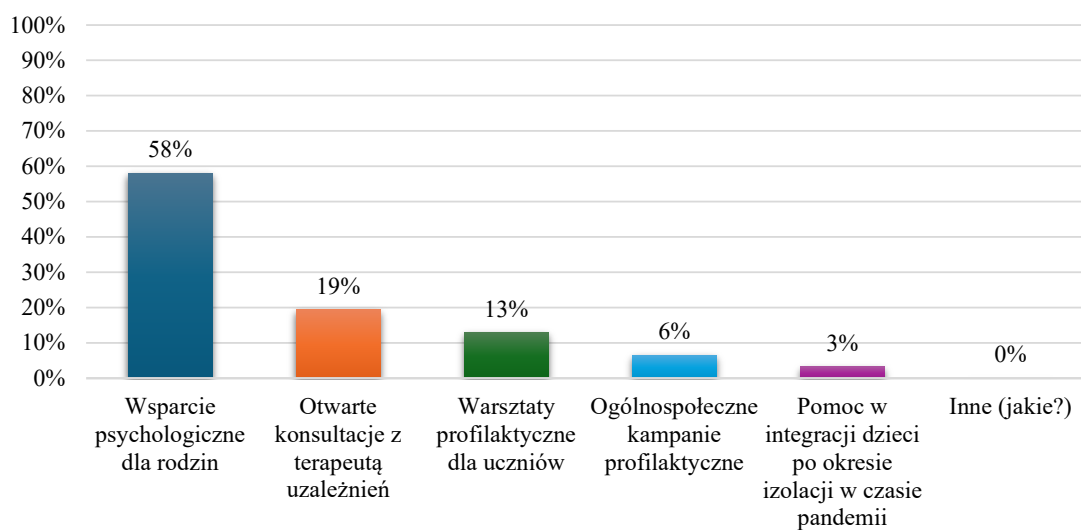
Wykres 15 Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
Czy dostrzega Pan/ Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zdaniem 58% ankietowanych najbardziej potrzebnymi działaniami profilaktycznymi wartymi uwagi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom jakie powinny zostać wprowadzone na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą to wsparcie psychologiczne dla rodzin. Z kolei 19% uważa, że powinny być to otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień a 13% ankietowanych uważa, że odpowiednim działaniem byłoby wprowadzenie warsztatów profilaktycznych dla uczniów. Poniższy wykres nr 16 przedstawia szczegółową analizę dotyczącą pytania.

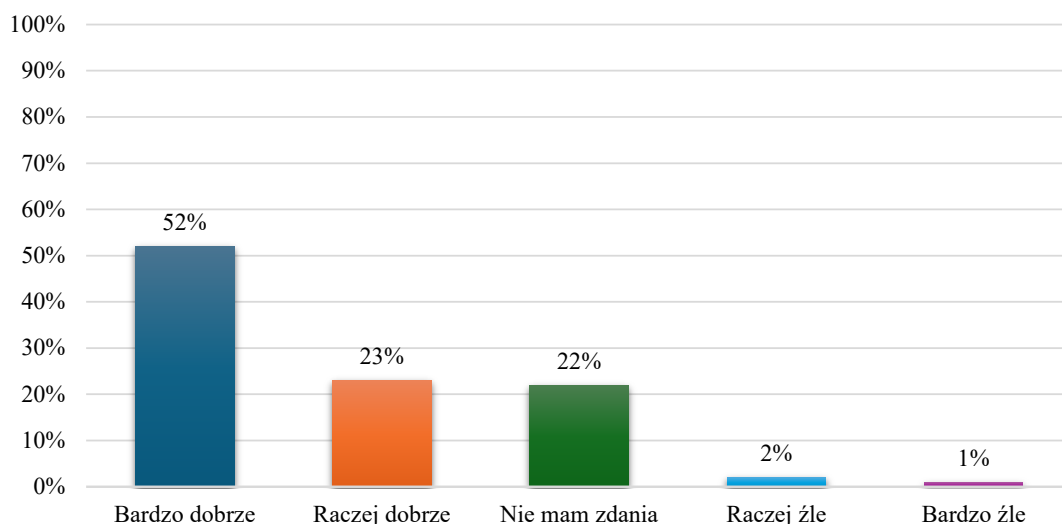
Wykres 16 Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom? Jakie działania są najbardziej potrzebne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Najwięcej ankietowanych bardzo dobrze ocenia stan opieki zdrowotnej na terenie swojej gminy, taką ocenę wystawiło 52% badanych. Raczej dobrze tę kwestię ocenia 23% badanych a zdania w tym temacie nie ma 22% ankietowanych. Pozostałe wyniki zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 17.

Wykres 17 Opieka zdrowotna. Jak ocenia Pan/ Pani stan opieki zdrowotnej na terenie gminy?

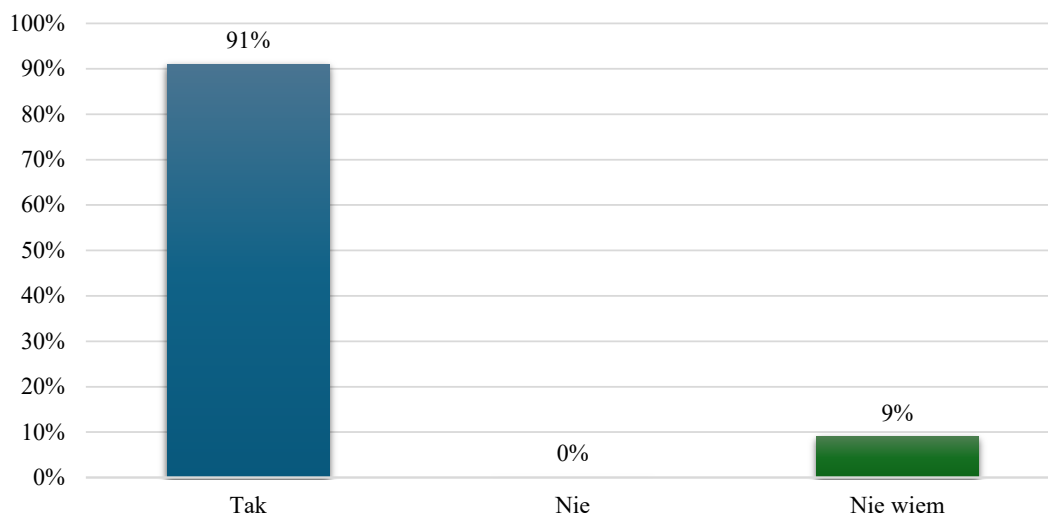
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

4.5. Bezpieczeństwo i przemoc domowa

W tym podrozdziale przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą, dotyczącego poczucia bezpieczeństwa oraz skali występowania przemocy domowej na terenie gminy. Analiza obejmuje ocenę poziomu zagrożeń z jakimi spotykają się mieszkańcy, identyfikację najczęściej występujących form przemocy oraz ocenę dostępności wsparcia instytucjonalnego. Zgromadzone dane pozwalają na określenie głównych problemów w zakresie bezpieczeństwa lokalnego oraz wskazanie obszarów wymagających intensyfikacji działań profilaktycznych i pomocowych. Wyniki badań stanowią jednocześnie podstawę do planowania skutecznych rozwiązań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i ograniczenie zjawiska przemocy domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą.

Ankietowani mieszkańcy gminy Nowe Miasto nad Pilicą biorący udział w badaniu ankietowym w większości podzielają zdanie, że czują się bezpiecznie we własnym miejscu zamieszkania, tak zadeklarowało 91% badanych. Zdania na ten temat nie miało 9% ankietowanych. Wyniki przedstawia wykres nr 18.

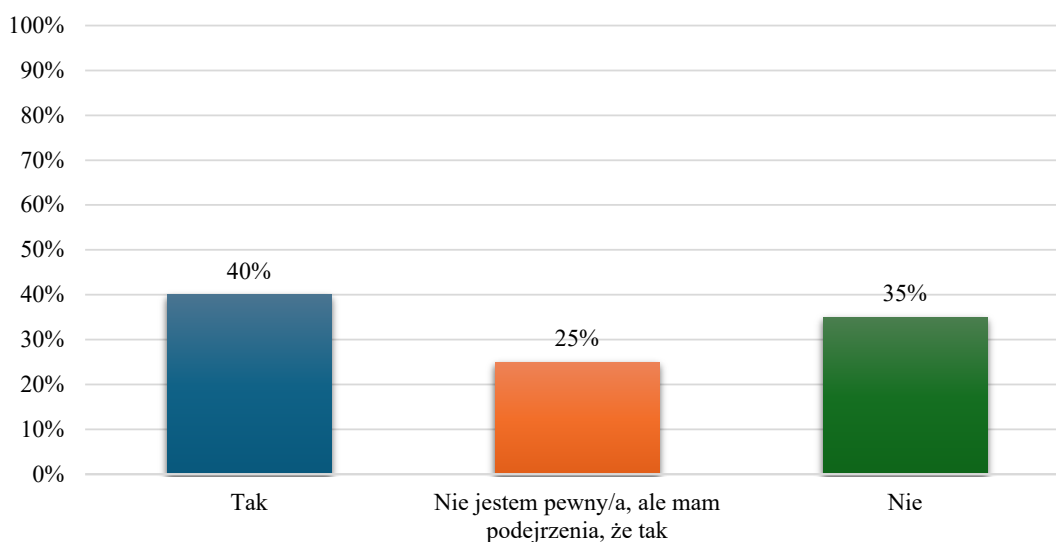
Wykres 18 Poczucie bezpieczeństwa. Czy czuje się Pani/ Pan bezpiecznie na terenie gminy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zdaniem 40% ankietowanych w ich najbliższym otoczeniu znajdują się osoby doświadczające przemocy domowej. Z kolei przeciwnego zdania było 35% badanych, którzy zadeklarowali, że znają osoby doświadczające przemocy domowej. Zdaniem 25% ankietowanych nie są pewni ale mają pewne podejrzenia, że znają takie osoby. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 19.

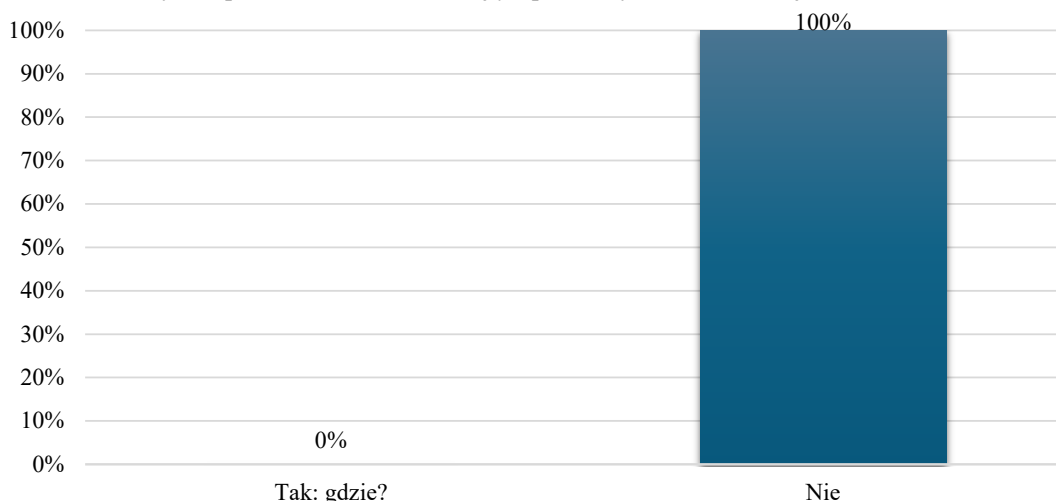
Wykres 19 Znajomość osób doświadczających przemocy domowej. Czy w Pana/ Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) doświadczające przemocy domowej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Wszyscy ankietowani zadeklarowali, że nie mają wiedzy, gdzie osoba doświadczająca przemocy może uzyskać stosowną pomoc. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 20.

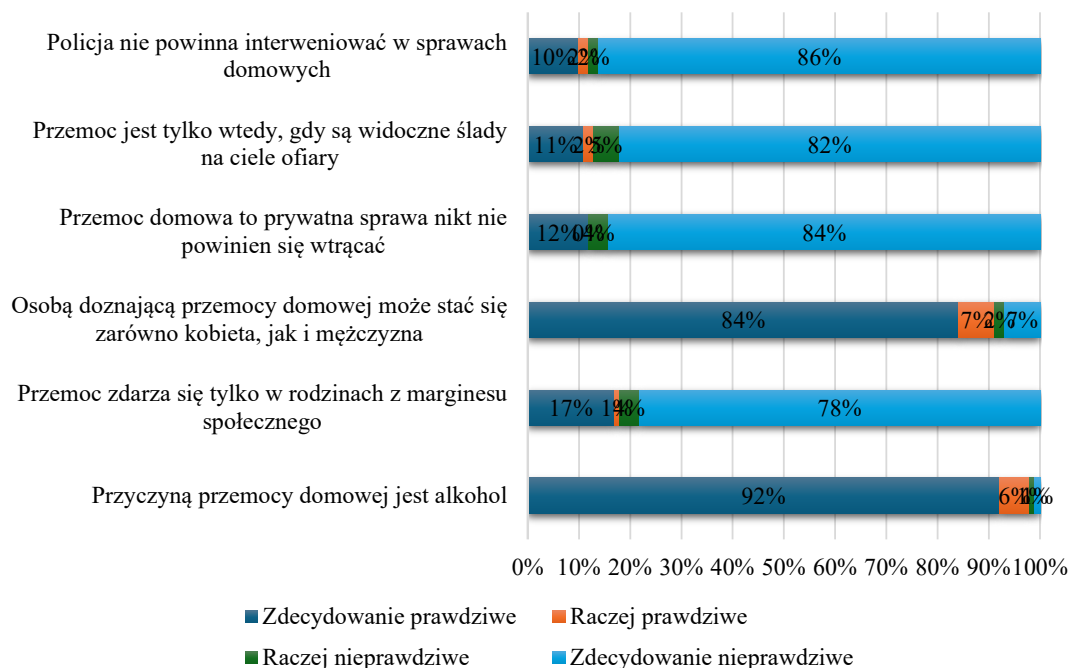
Wykres 20 Znajomość miejsc, w których ofiara przemocy może uzyskać pomoc. Czy wie Pan/ Pani, gdzie może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W następnym pytaniu spróbowano zdiagnozować przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej, pytając ankietowanych o ich ustosunkowanie do konkretnych stereotypów związanych z tym zjawiskiem.

Respondenci w większości nie podzielają opinii, że Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych, tak uważa 86% badanych. Ze stwierdzeniem, że przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy, zdecydowanie nie zgadza się 82% ankietowanych. Stwierdzenie przemoc domowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać, tego zapatrywania nie podziela zdecydowanie 84% badanych. Ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może być zarówno kobieta jak i mężczyzna, zgadza się 85% ankietowanych. Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego z tym zdaniem zdecydowanie nie zgadza się 78% ankietowanych. Ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol zdecydowanie zgadza się 92% badanych. Pozostałe wyniki dotyczące tego pytania przedstawiona na wykresie nr 21.

Wykres 21 Przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej. Czy uważa Pan/ Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zdaniem 44% ankietowanych zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem – bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców. Ze zdaniem, łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową, zdecydowanie nie zgadza się 85% badanych. Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości, z tym stwierdzeniem zdecydowanie nie zgadza się 88% ankietowanych. 86% ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych nie powinno być zakazane prawem. 87% badanych zdecydowanie nie zgadza się, że dziecko powinno bać się rodziców, ponieważ wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek. 84% ankietowanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem – aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa. Szczegółowa analiza i rozkład poszczególnych odpowiedzi przedstawiają poniższy wykres nr 22.

Wykres 22 Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci. Czy zgadza się Pan/ Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?

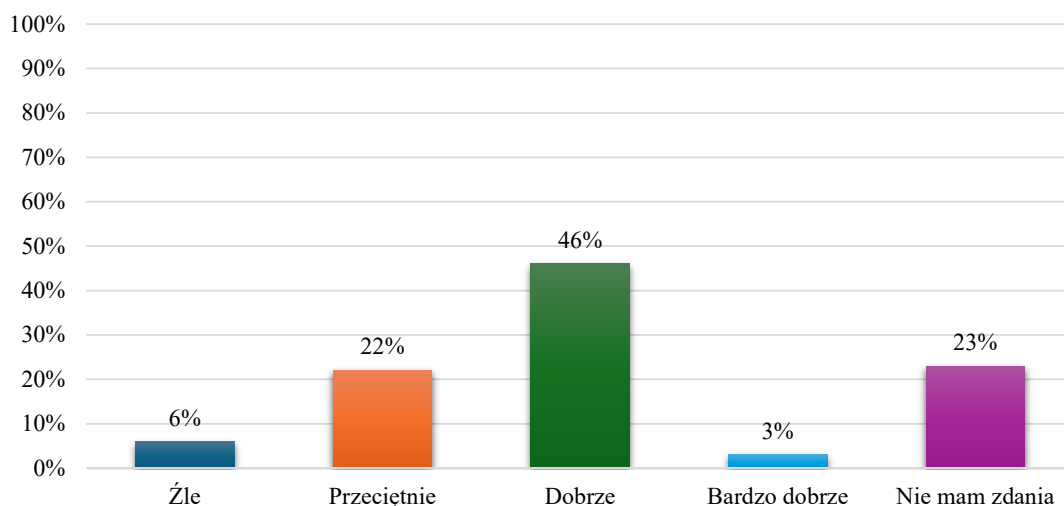

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

4.6. Kultura i działania społeczne

Niniejszy podrozdział przedstawia wyniki badania ankietowego dotyczącego uczestnictwa mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą w życiu kulturalnym oraz ich zaangażowania w inicjatywy społeczne. Analiza obejmuje ocenę dostępności oferty kulturalnej, poziomu aktywności w wydarzeniach lokalnych oraz zainteresowania różnorodnymi formami działalności społecznej. Zgromadzone w tym zakresie dane pozwalają na późniejszą identyfikację potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie rozwoju kultury i integracji społecznej oraz wskazuje na obszary wymagające wsparcia oraz rozbudowy oferty kulturalnej i społecznej na terenie ich zamieszkania. Współprace w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnym, najwięcej badanych oceniło ją dobrze (46%). Nie mają zdania na temat współpracy 23% ankietowanych. Zdaniem 22% współpracę tą ocenia przeciętnie. Według 6% respondentów ocenia ją źle a 3% oceniło ją bardzo dobrze. Szczegółowe wyniki dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 23.

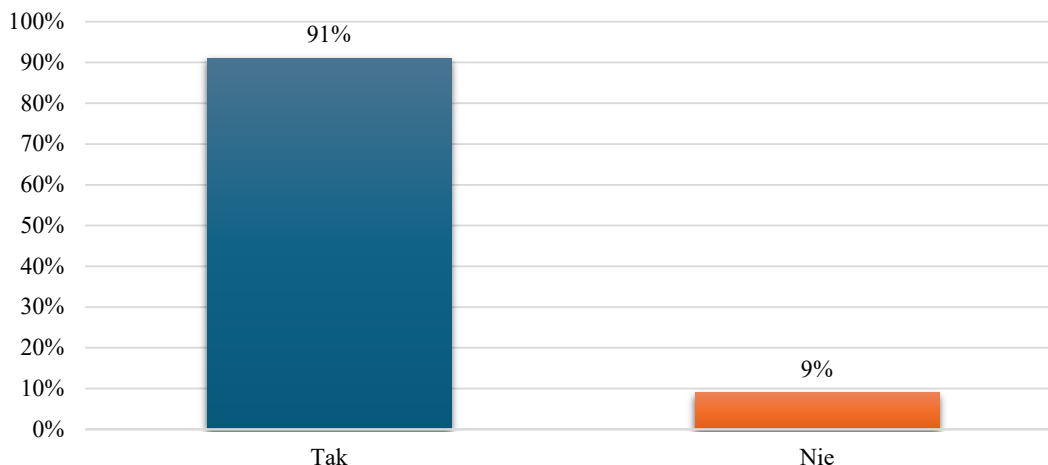
Wykres 23 Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Jak ocenia Pani/ Pan współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W kolejnym pytaniu skierowanym do respondentów zapytano ich o uczestnictwo w ostatnim roku w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych zorganizowanych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Wydarzenia tego typu bardzo mocno wpisują się w lokalną kulturę i zwyczaje w każdej gminie, przyciągając dużą liczbę odbiorców. Z uzyskanych odpowiedzi praktycznie wszyscy ankietowani, 91% zadeklarowała, że w ostatnim roku uczestniczyła w tego typu wydarzeniach, z kolei 9% ankietowanych, stwierdziła, że nie była uczestnikiem jakiegokolwiek wydarzenia na przestrzeni ostatniego roku. Wyniki przedstawia poniższy wykres nr 24.

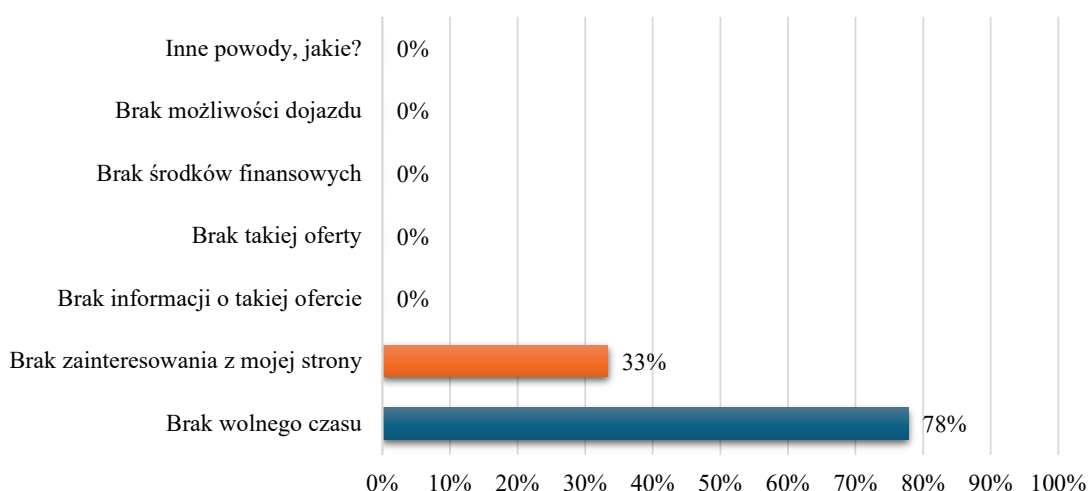
Wykres 24 Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył(a) Pani/ Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnie ankietowani mieszkańcy gminy Nowe Miasto nad Pilica zostali zapytani o przyczyny braku uczestnictwa w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie ich gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że ankietowani najczęściej wskazywali na brak wolnego czasu – 78% ankietowanych, z kolei 33% badanych jako powód wskazało brak zainteresowania z ich strony. Pozostałe warianty odpowiedzi nie uzyskały żadnego poparcia wśród ankietowanych. Wyniki zaprezentowano na wykresie nr 25.

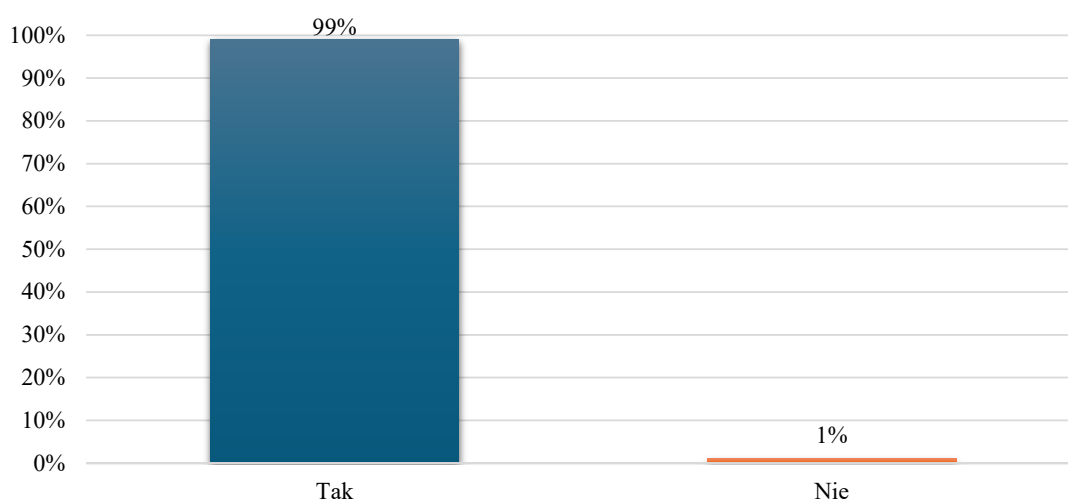
Wykres 25 Przyczyna nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych. Jaka była tego przyczyna? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W następnym pytaniu poproszono ankietowanych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą jakie mają zdanie na temat zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego. Według 99% badanych uważają oni, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w pełni zaspokajana w gminie, którą zamieszkują. Przeciwnego zdania było analogicznie tylko 1% badanych, którzy nie są zadowoleni z obecnego stanu rzeczy i uważają, że potrzeby w sektorze życia społecznego są jak najbardziej zaspokajane i odpowiadają na potrzeby mieszkańców. Wyniki przedstawia wykres 26.

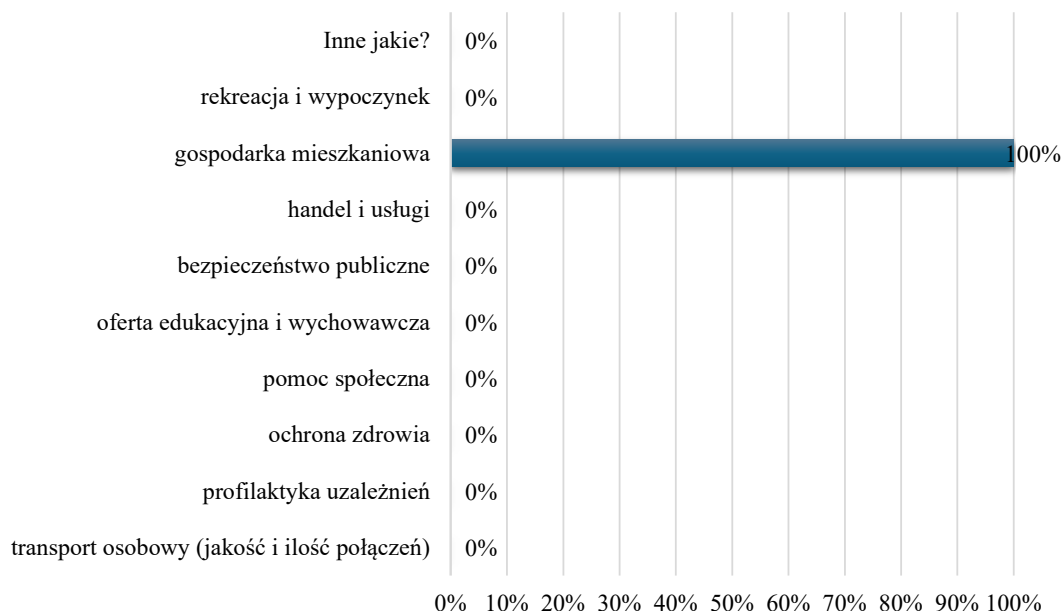
Wykres 26 Zaspokajanie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie. Czy uważa Pani/ Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W ostatnim pytaniu w tej grupie zagadnień, zapytano ankietowanych o wskazanie z zaproponowanych opcji, które usługi społeczne wymagają w najbliższej przyszłości większej uwagi ze strony władz gminnych, ankietowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru. Największą popularność a zarazem dziedziną, która według ankietowanych wymaga większej uwagi i poprawy w najbliższych latach była gospodarka mieszkaniowa, która została wskazana przez jednego ankietowanego. Pozostali ankietowani nie wskazali żadnego wariantu odpowiedzi. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 27.

Wykres 27 Lista usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi (wielokrotne odpowiedzi)

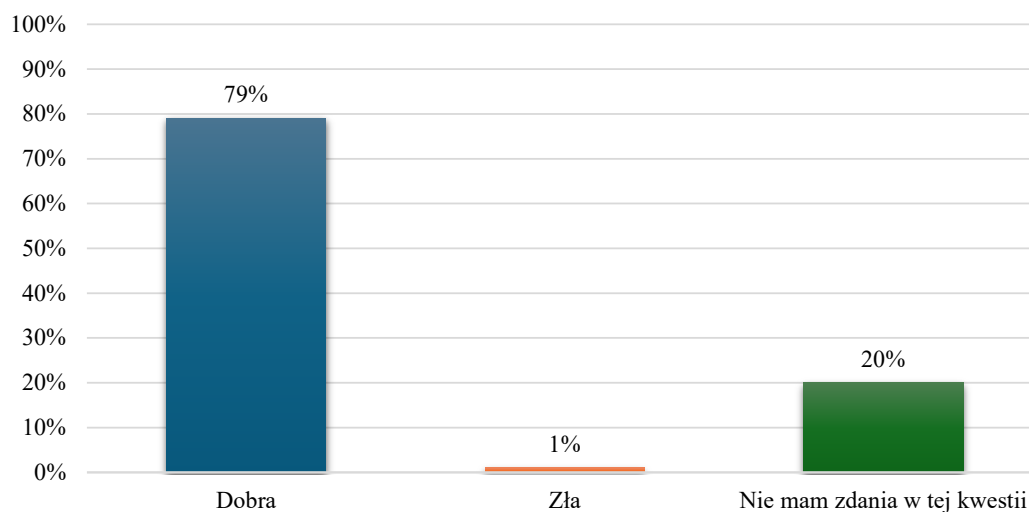
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

4.7. Osoby starsze i z niepełnosprawnością

Podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego dotyczącego sytuacji, potrzeb oraz jakości seniorów i osób z niepełnosprawnością w gminie Nowe Miasto nad Pilicą. Analiza obejmuje ocenę dostępności usług opiekuńczych, wsparcia społecznego, infrastruktury oraz barier utrudniających codzienne funkcjonowanie tych grup mieszkańców. Zgromadzone dane pozwalają na identyfikację najważniejszych problemów oraz wskazanie obszarów wymagających wsparcia ze strony samorządu i instytucji lokalnych, co stanowi podstawę do planowania działań na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnością.

Ankietowani w tej serii pytań na początku zostali zapytani o ocenę sytuacji seniorów w gminie Nowe Miasto nad Pilicą pod kątem życia codziennego, życia zawodowego, możliwości spędzania czasu wolnego, dostępu do usług itp. Ponad połowa ankietowanych 79% stwierdziła, że sytuacja seniorów w gminie jest dobra. Zdaniem 1% ankietowanych sytuacja seniorów jest zła a 20% ankietowanych nie było w stanie określić sytuacji seniorów i nie miało na ten temat jednoznacznego zdania. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 28.

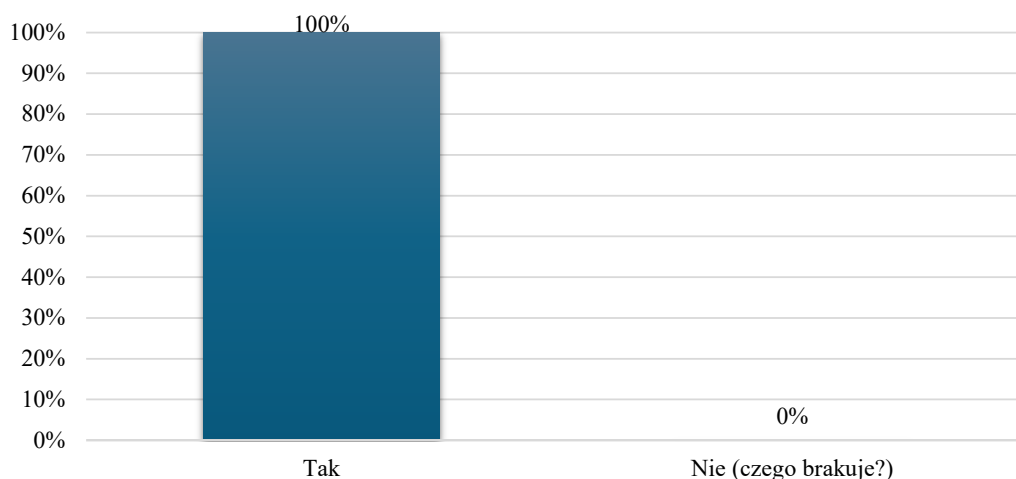
Wykres 28 Sytuacja seniorów w gminie. Jak ocenia Pan/ Pani sytuację seniorów w gminie Nowe Miasto nad Pilicą?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W kolejnym pytaniu rozszerzającym kwestie obecności i funkcjonowania seniorów na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą, poproszono ankietowanych o ocenę czy aktualna oferta działań dla seniorów jest według nich wystarczająca i odpowiednia. Zdaniem 100% czyli wszystkich ankietowanych, uważają oni, że obecna oferta działań dla seniorów funkcjonująca w gminie jest w pełni wystarczająca. Wykres nr 54 przedstawia analizę wyników tego pytania.

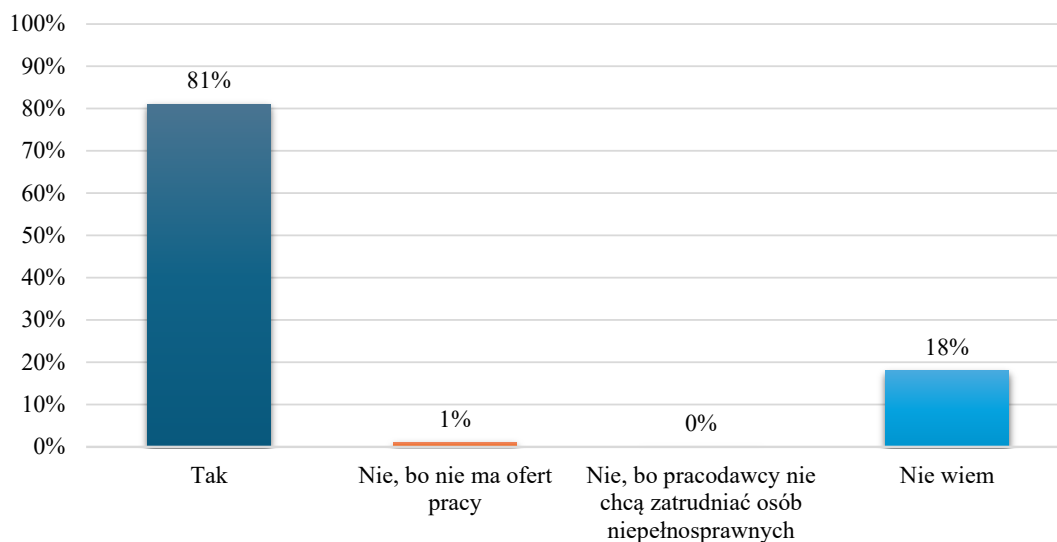
Wykres 29 Ocena oferty działań dla seniorów. Czy oferta działań dla seniorów na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest według Pani/ Pana wystarczająca?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

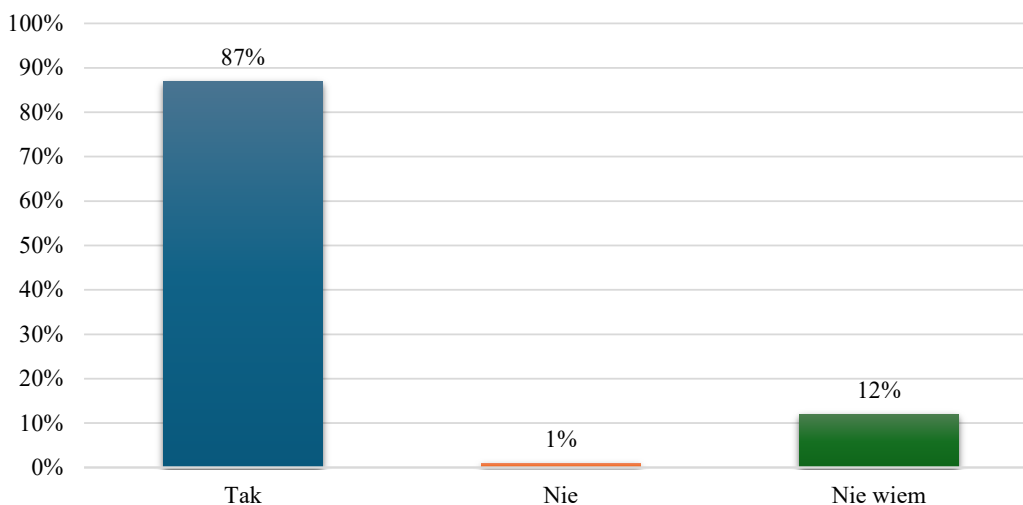
W pytaniu dotyczącym zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez miejscowych pracodawców 81% ankietowanych stwierdziła, że osoby niepełnosprawne mogą znaleźć zatrudnienie na terenie ich gminy. Nie ma zdania w tym temacie 18% ankietowanych a 1% badanych zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą znaleźć pracy na terenie ich gminy, ponieważ nie ma takich ofert pracy. Poniższy wykres nr 30 przedstawia wyniki dotyczące pytania.

Wykres 30 Praca dla osób niepełnosprawnych. Czy Pani/ Pana zdaniem osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnie zapytano ankietowanych o akceptowalność osób z niepełnosprawnością na terenie gminy. Zdaniem 89% ankietowanych osoby niepełnosprawne na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą są akceptowane. Przeciwnego zdania było 1% badanych, którzy uważają, że osoby niepełnosprawne nie są w ich mieście akceptowane przez resztę społeczeństwa, natomiast 12% ankietowanych nie miało w tej kwestii zdania. Poniższy wykres nr 31 przedstawia wyniki dotyczącego tego zapytania.

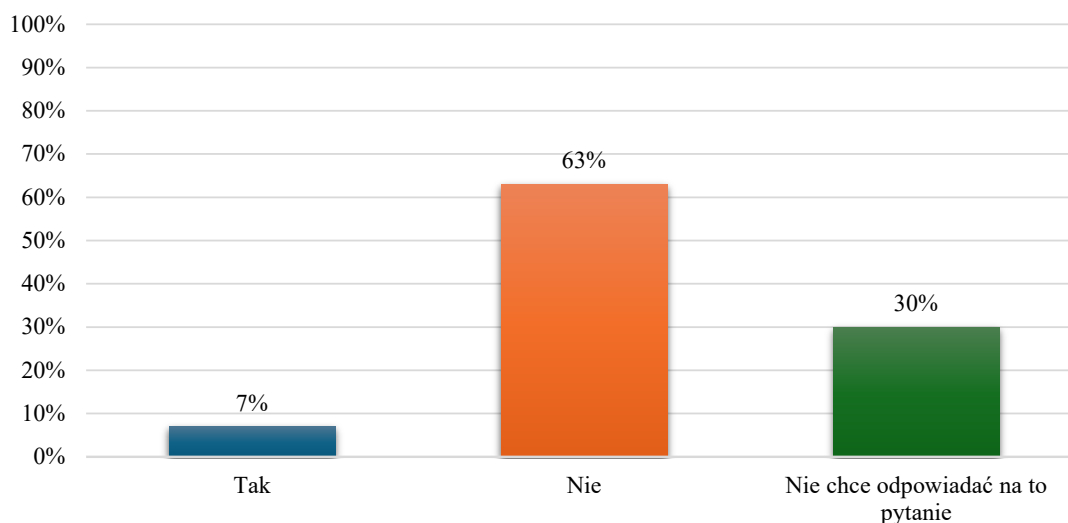
Wykres 31 Status osób niepełnosprawnych. Czy osoby niepełnosprawne na terenie gminy są akceptowane?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

4.8. Praca i źródło utrzymania

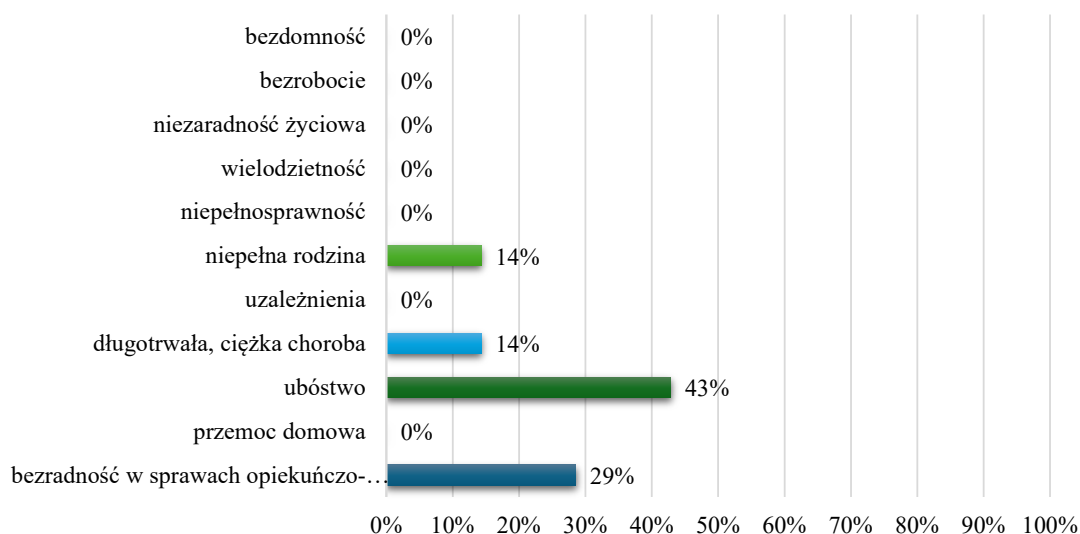
Niniejszy podrozdział zawiera prezentacje wyników badania ankietowego dotyczącego sytuacji zawodowej mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz struktury ich źródła utrzymania. Analiza obejmuje ocenę poziomu zatrudnienia, rodzajów wykonywanej pracy, skali bezrobocia oraz zróżnicowania źródeł utrzymania gospodarstw domowych. Na podstawie przeprowadzonego badania możliwa jest identyfikacja głównych wyzwań na lokalnym rynku pracy oraz określenie potrzeb w zakresie wsparcia aktywności zawodowej i poprawy warunków materialnych mieszkańców.

Ankietowani w pierwszym pytaniu, którego wyniki przedstawiono na wykresie nr 32 w tej serii zostali poproszeni o odpowiedź czy, których z członków ich rodziny korzystał ze świadczeń społecznych oferowanych przez tutejszy MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w ciągu ostatniego roku kalendarzowego. Zdaniem 63% ankietowanych zadeklarowali, że nikt z członków ich rodziny nie korzystał ze świadczeń od MGOPS. Według 7% badanych członkowie ich rodzin w ostatnim roku korzystali ze świadczeń społecznych, natomiast 30% ankietowanych nie chciało odpowiadać na to pytanie. Wyniki dotyczące pytania zaprezentowano na wykresie nr 32.

Wykres 32 Korzystanie ze świadczeń społecznych. Czy Pani/ Pana rodzina korzysta lub korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń pomocy społecznej?

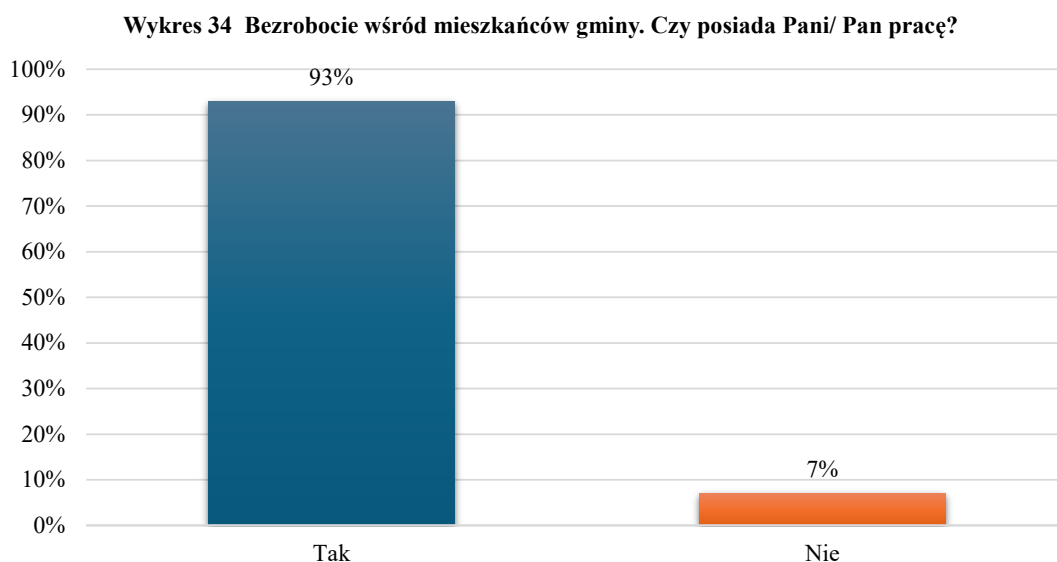
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnie poproszono ankietowanych o wskazanie powodów, dla których członkowie ich rodzin korzystali z pomocy świadczonej przez MGOPS. Największą popularnością wśród ankietowanych cieszyły się dwie odpowiedzi: ubóstwo, które wskazało 43% ankietowanych oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wskazana przez 29% badanych. Po 14% wskazań uzyskały jeszcze warianty niepełna rodzina oraz długotrwała, ciężka choroba. Pozostałe wyniki dotyczące zapytania przedstawia poniższy wykres nr 33.

Wykres 33 Jaki był powód?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

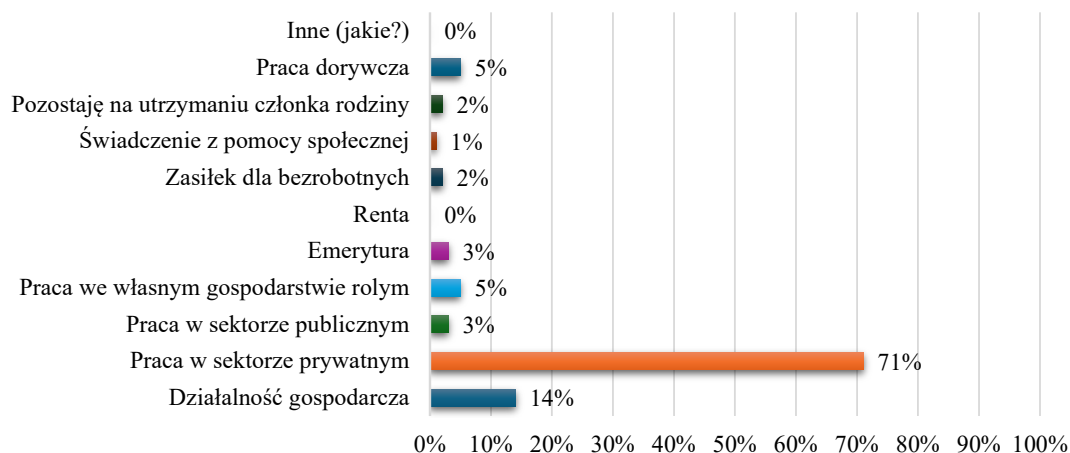
W kolejnym pytaniu dotyczącym aktualnego zatrudnienia, większość ankietowanych, zdaniem 93%, zadeklarowała, że posiadają w chwili obecnej zatrudnienie. Zdaniem 7% ankietowanych nie posiadają oni w chwili obecnej pracy. Wyniki prezentuje wykres nr 34.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W pytaniu dotyczącym aktualnego źródła utrzymania gospodarstwa domowego, ankietowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru odpowiedzi spośród zaproponowanych wariantów. Najwięcej ankietowanych zadeklarowało, że źródłem utrzymania ich gospodarstwa domowego jest w chwili obecnej praca w sektorze prywatnym, za tą opcją opowiedziało się 71% ankietowanych. Jako źródło utrzymania gospodarstwa domowego 14% badanych wskazało prowadzenie działalności gospodarczej. Pozostałe warianty odpowiedzi dotyczące aktualne źródła utrzymania ankietowanych uzyskały po kilka procent wskazań wśród ankietowanych. Wyniki dotyczące tego pytania i jego analizę przedstawiono na poniższym wykresie nr 35.

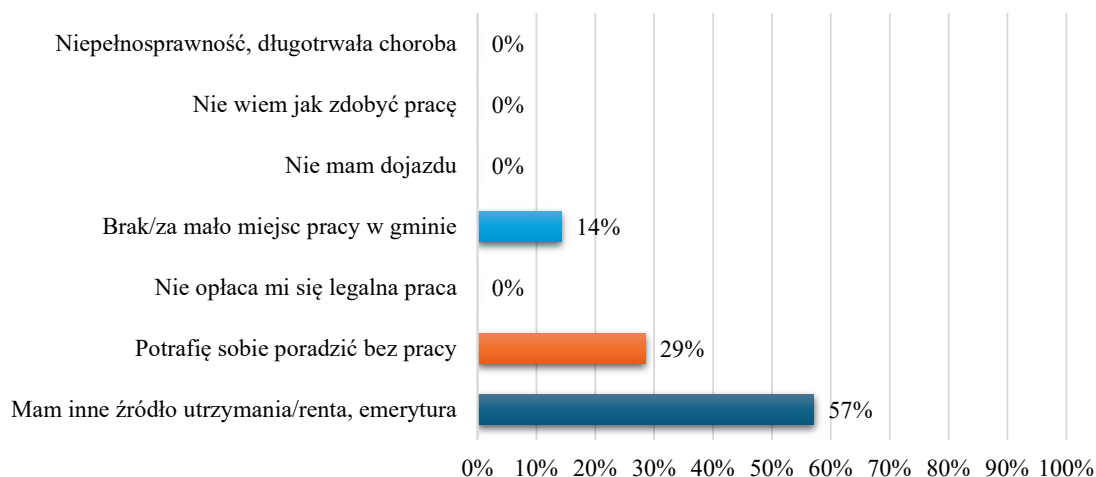
Wykres 35 Źródło utrzymania. Źródłem utrzymania Pani/ Pana gospodarstwa domowego jest (proszę zaznaczyć wszystkie stosowne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następne pytanie było rozwinięciem poprzedniego zagadnienia dotyczącego zatrudnienia. W tym przypadku zapytano ankietowanych z jakiego powodu nie posiadają obecnie pracy. Najczęstszą przyczyną braku posiadania pracy ankietowani wskazywani na inne źródło utrzymania, takie jak renta lub emerytura, tak zadeklarowało 57% ankietowanych. Według 29% badanych nie posiada pracy, ponieważ potrafią poradzić sobie bez niej. Zdaniem 14% ankietowanych nie posiada pracy z powodu zbyt małej ilości miejsc pracy w ich gminie. Pozostałe warianty odpowiedzi nie uzyskały żadnych wskazań wśród ankietowanych. Z wynikami można zapoznać się na poniższym wykresie nr 36.

Wykres 36 Przyczyny braku zatrudnienia. Z jakiego powodu nie posiada Pani/ Pan pracy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą

5. Wyniki badania ankietowego wśród pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

5.1. Metodologia

Badanie pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą. Wyniki badania stanowią podstawę do dalszych działań analitycznych oraz opracowania rekomendacji w zakresie polityki społecznej, ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców gminy oraz skuteczności podejmowanych działań w ramach wykonywanych obowiązków pracowniczych na rzecz osób wymagających pomocy i wsparcia.

5.1.1. Cel badania

Celem badania była identyfikacja najważniejszych problemów społecznych wśród mieszkańców, metod wsparcia czy w jakim stopniu zaspokajane potrzeby w sektorze życia społecznego oraz w szczególności:

- problemy społeczne w środowisku lokalnym,
- najbardziej istotne formy wsparcia dla mieszkańców,
- skuteczność pomocy społecznej w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym,
- stan wiedzy władz lokalnych o potrzebach pomocy społecznej,
- prowadzenie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- jakie usługi społeczne wymagają skupienia większej uwagi,
- syndromy wypalenia zawodowego.

5.1.2. Metoda i technika badawcza

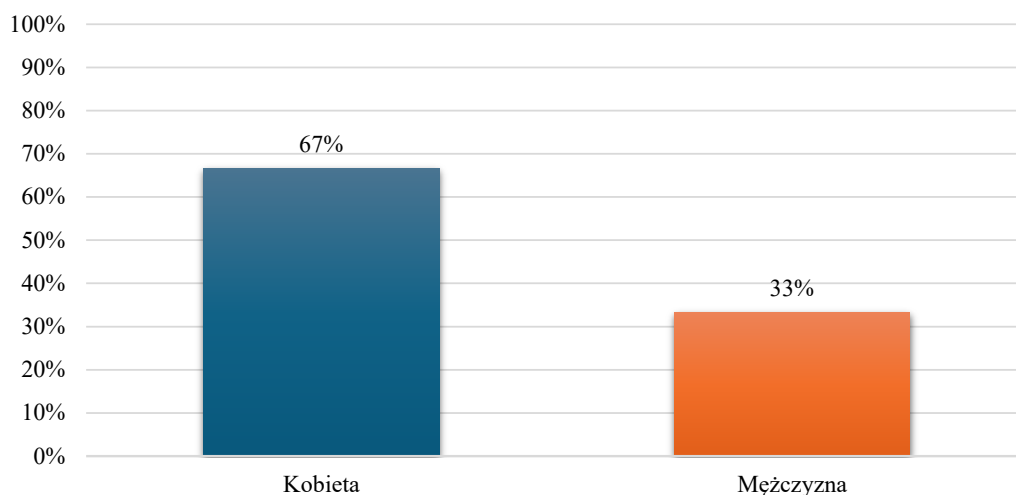
Badanie pracowników MGOPS przeprowadzono metodą online (CAWI) a jego celem było zebranie opinii ekspertów pracujących na co dzień z osobami i rodzinami doświadczającymi trudności społecznych. Uzyskane dane pozwoliły na pogłębienie diagnozy w zakresie skali zjawisk uzależnień, przemocy w rodzinie, interwencji kryzysowych i barier w systemie wsparcia.

5.1.3. Grupa badana

Kluczową grupą w celu identyfikacji problemów społecznych oraz oceny skuteczności prowadzonych działań na rzecz mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą są wyspecjalizowani pracownicy MGOPS. Ankietowani podczas przeprowadzonej ankiety zostali poinformowani przez zespół badawczy o anonimowym charakterze ankiety oraz o możliwości rezygnacji w badaniu w dowolnym momencie. W badaniu ankietowym

przygotowanym dla pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą udział wzięło 4 kobiety, które stanowiły 67% ankietowanych i 2 mężczyzn, którzy stanowili 33% ankietowanych.

Wykres 37 Płeć ankietowanych pracowników MGOPS

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

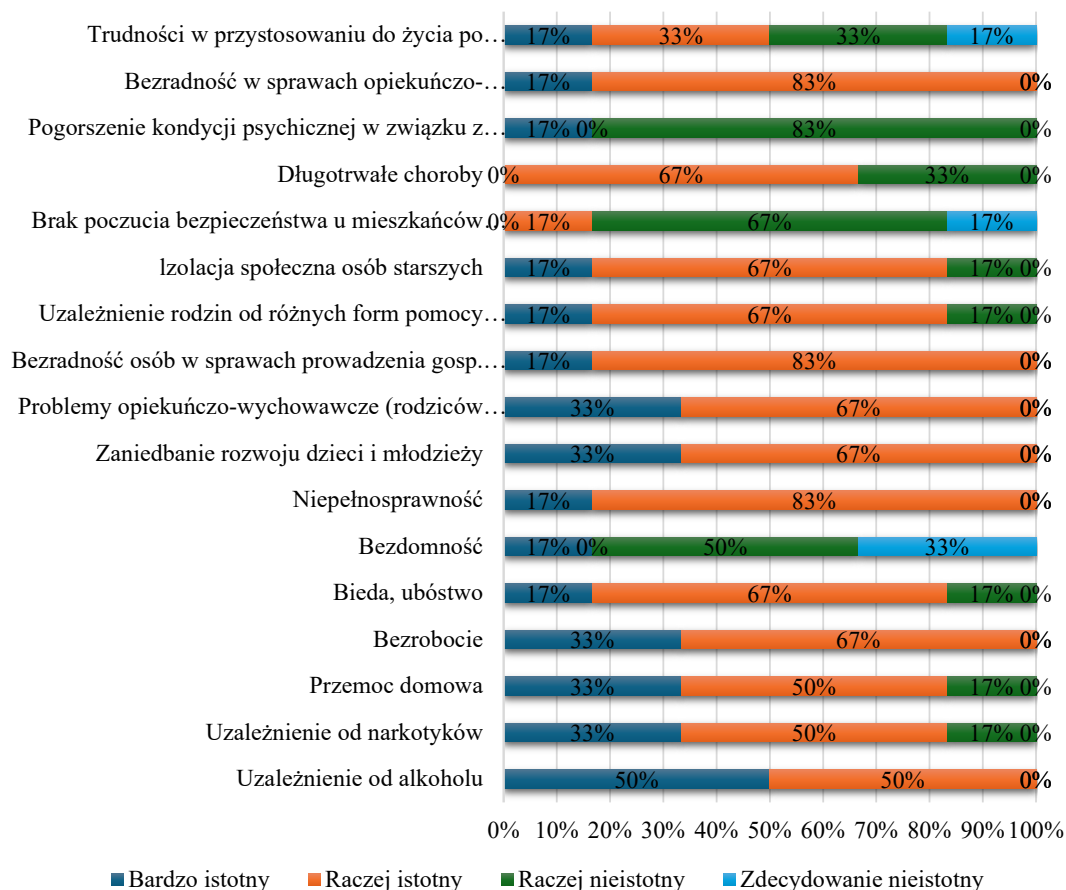
5.2. Problemy społeczne w mieście

Podrozdział przedstawia wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą, którego głównym celem była identyfikacja najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy z perspektywy osób bezpośrednio zaangażowanych w udzielanie wsparcia potrzebującym mieszkańcom. Analiza uzyskanych odpowiedzi z badania ankietowego pozwala na lepsze zrozumienie skali i charakteru wyzwań społecznych oraz wskazuje obszary wymagające szczególnej uwagi i podjęcia działań w przyszłości przez władze lokalne.

W kolejnym pytaniu w ankiecie skierowanym do pracowników MGOPS, poproszono ich o ocenę skali istotności poszczególnych problemów w ich środowisku lokalnym. Według badanych pracowników do najistotniejszych występujących problemów w ich środowisku należą: uzależnienie od alkoholu, który wskazało 50% ankietowanych jako problem bardzo istotny, problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi) uznane przez 33% ankietowanych jako problem bardzo istotny, zaniedbanie dzieci i młodzieży również wskazane

przez 33% ankietowanych jako problem bardzo istotny. Pozostałe udzielone odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 38.

Wykres 38 Jak poważne/ istotne są poniższe problemy w Pana/ Pani środowisku lokalnym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

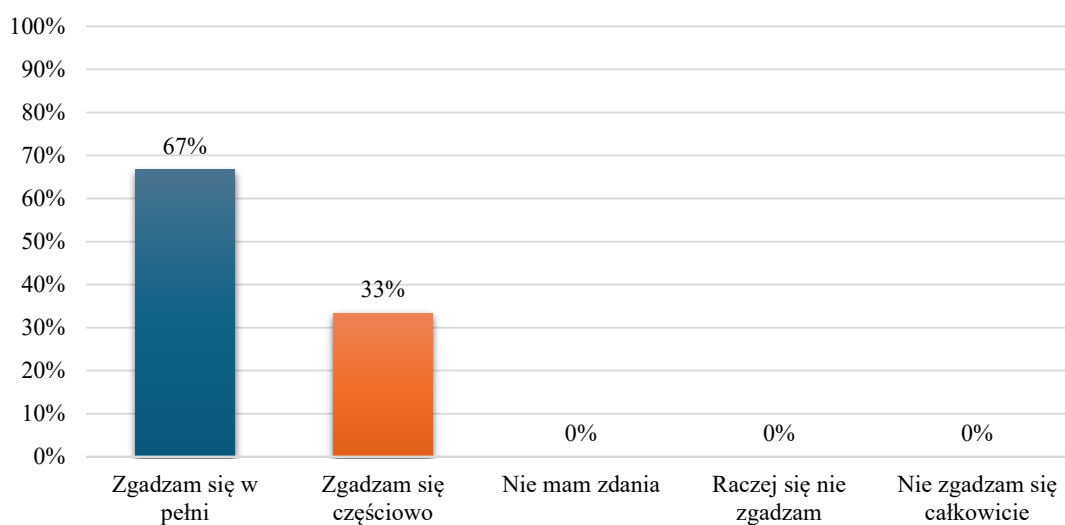
5.3. Wsparcie i codzienna praca

Niniejszy podrozdział opisuje wyniki badania ankietowego dotyczącego doświadczeń oraz opinii pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą w zakresie realizacji codziennych zadań pomocowych. Analiza obejmuje ocenę jakiego rodzaju formy wsparcia są najbardziej istotne dla mieszkańców, jak pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym oraz jak ważna jest potrzeba realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz jakie jej formy są najbardziej skuteczne z punktu widzenia pracowników instytucji. Uzyskane informacje pozwalają na lepsze zrozumienie specyfiki pracy w Ośrodku i stanowią podstawę do

formułowania rekomendacji służących poprawie jakości wsparcia świadczonego mieszkańcom gminy.

W opinii ankietowanych pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą 67% z nich deklaruje, że w pełni zgadza się ze zdaniem pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym. Z kolei 33% ankietowanych zgadzało się z tym określeniem częściowo. Pozostałe trzy warianty odpowiedzi nie uzyskały wśród badanej grupy poparcia. Wyniki zaprezentowano na poniższym wykresie nr 39.

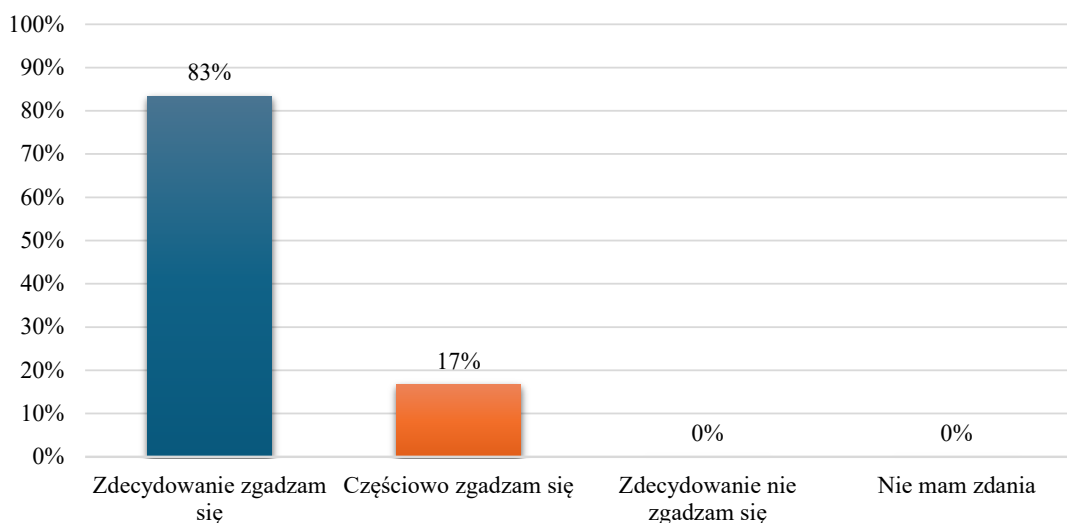
Wykres 39 Ocena skuteczności pomocy społecznej w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym. Czy według Pana/ Pani pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

Ankietowani pracownicy MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą zapytani o ich subiektywną ocenę stopnia poinformowania władz lokalnych o potrzebach związanych z pomocą społeczną i o tym czy władze lokalne są odpowiednio poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Najczęściej deklarowaną odpowiedzią przez ankietowanych był wariant – zdecydowanie zgadzam się, który wskazało 83% ankietowanych. Drugim najczęściej wybieranym wariantem odpowiedzi był – częściowo zgadzam się, który wskazało 17% badanych. Pozostałe warianty odpowiedzi nie znalazły poparcia wśród ankietowanych. Wyniki przedstawia wykres nr 40.

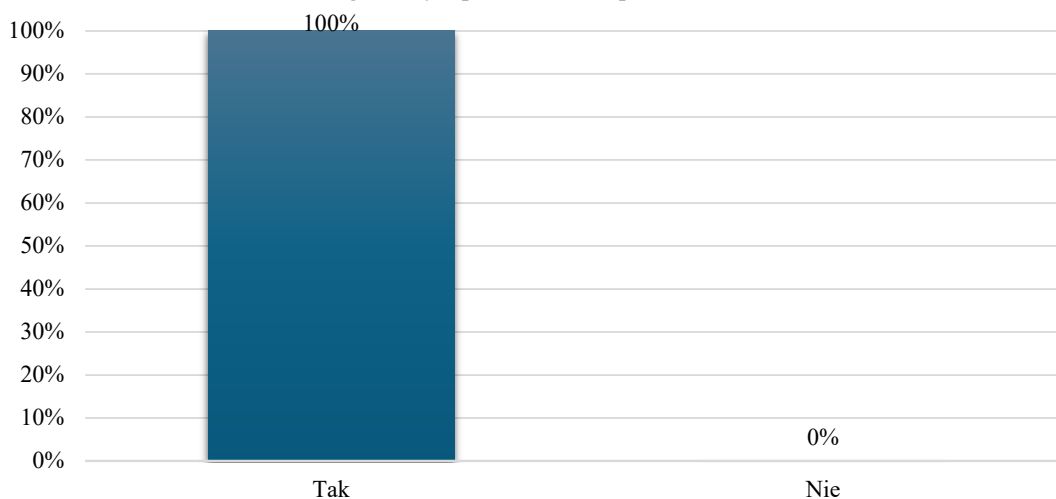
Wykres 40 Ocena stanu wiedzy władz gminy o potrzebach pomocy społecznej. Władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

Następnie poproszono ankietowanych o udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące zaangażowania władz miasta pod względem zgłaszanym przez MGOPS potrzebom. Wszyscy ankietowani 100% uznało, że władze lokalne czynnie angażują się w sprawy społeczne i starają się wychodzić naprzeciw zgłaszanym potrzebom przez MGOPS. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 41.

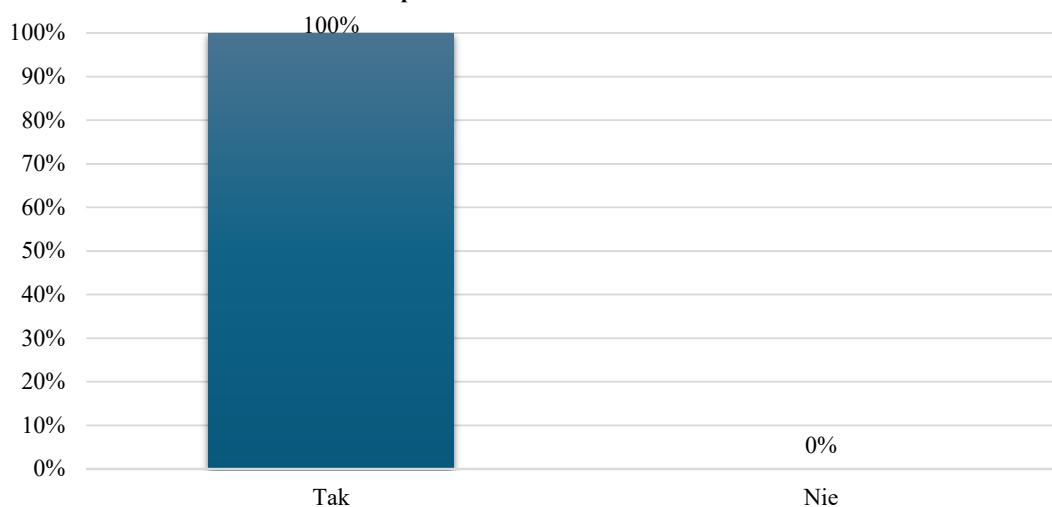
Wykres 41 Zaangażowanie władz gminy. Czy władze gminy Pani/ Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez MGOPS potrzebom?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

Następnym pytaniem skierowanym do pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą dotyczyło zasadności realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom wśród mieszkańców gminy. Podobnie jak w poprzednim pytaniu, wszyscy ankietowani 100% zadeklarowało, że dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 42.

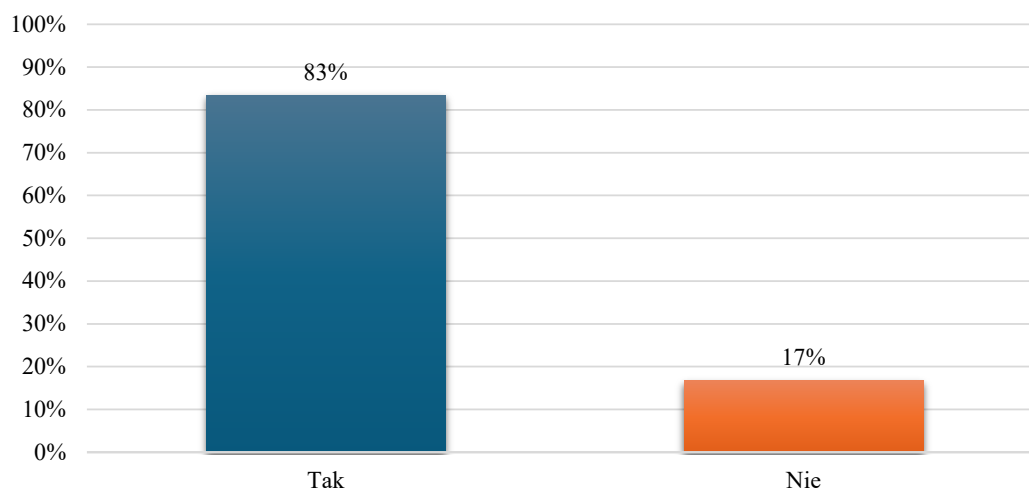
Wykres 42 Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS. Czy dostrzega Pan/ Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

Następnie skierowano do ankietowanych pytanie o kwestię dotyczące zaspokajania potrzeb społecznych w gminie Nowe Miasto nad Pilicą. Ocena przez ankietowanych zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Nowe Miasto nad Pilicą przez zdecydowaną większość badanych została oceniana pozytywnie. Takiego zdania było 83% ankietowanych a analogicznie 17% było zdania przeciwnego. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 43.

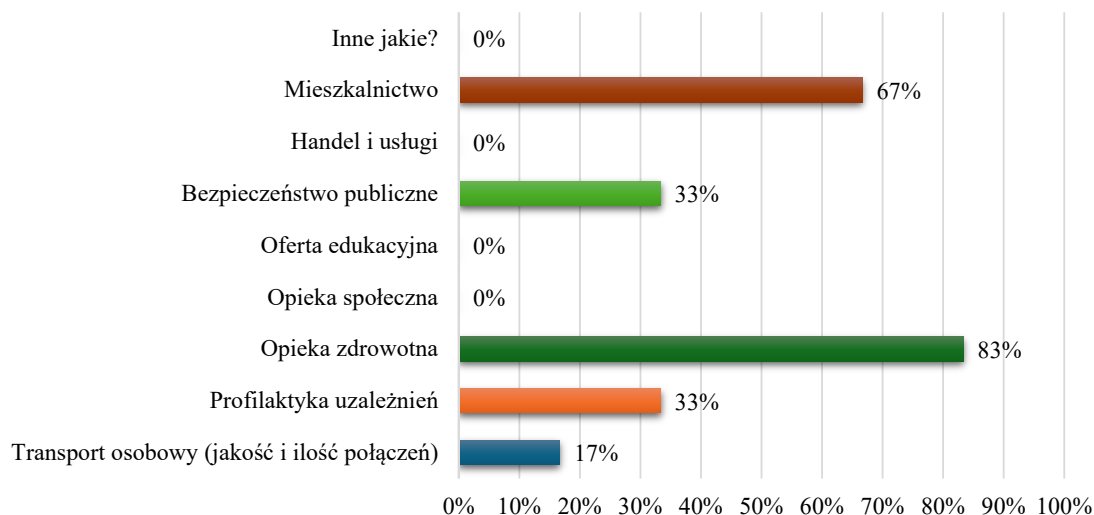
Wykres 43 Ocena zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie. Czy uważa Pani/ Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

Poniżej wymieniono kilka dziedzin społecznych oraz poproszono pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą o wskazanie tych, które zdaniem ich wymagają większej uwagi. Najczęściej wskazywanymi usługami społecznymi, które wymagają poprawy należą opieka zdrowotna, wskazana przez 83% ankietowanych oraz mieszkalnictwo wskazane przez 67% ankietowanych. Po 33% wskazań wśród ankietowanych uzyskały dziedziny związane z bezpieczeństwem publicznym i profilaktyką uzależnień. Zdaniem 17% ankietowanych większą uwagę w najbliższym czasie należy poświęcić usługom związanym z transportem osobowym. Pozostałe cztery warianty odpowiedzi nie uzyskały żadnego poparcia wśród ankietowanych pracowników MGOPS. Wyniki zostały przedstawiono na poniższym wykresie nr 44.

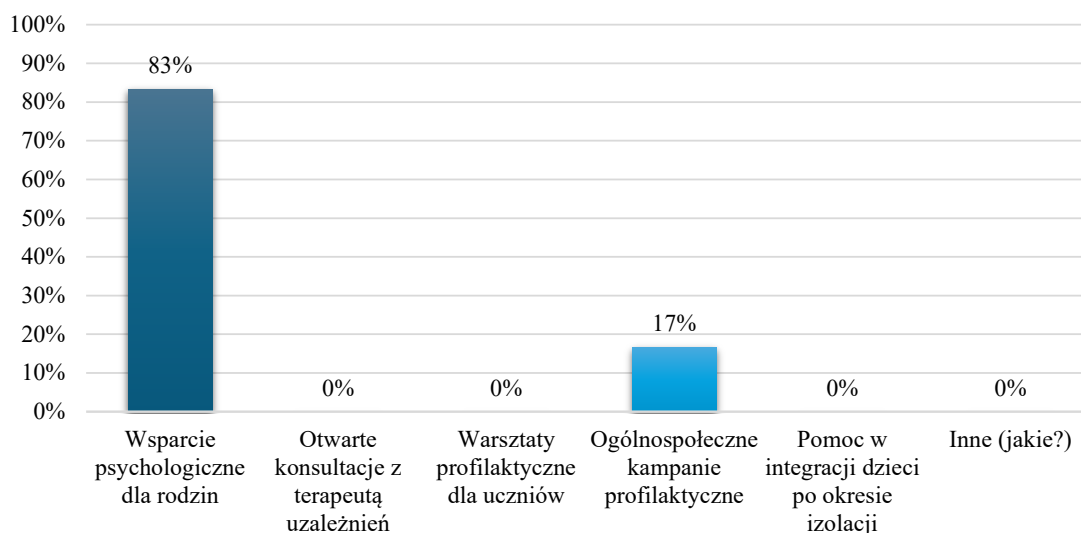
Wykres 44 Lista usług społecznych, które zdaniem pracowników MGOPS, wymagają większej uwagi. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/ Pana ocenie wymagają większej uwagi? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

Za najbardziej potrzebną formę działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom wśród mieszkańców, ankietowani uznali wsparcie psychologiczne dla rodzin, które uzyskało poparcie wśród 83% ankietowanych. Zdaniem 17% ankietowanych do kluczowych działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom są ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne. Pozostałe odpowiedzi nie uzyskały poparcia. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 45.

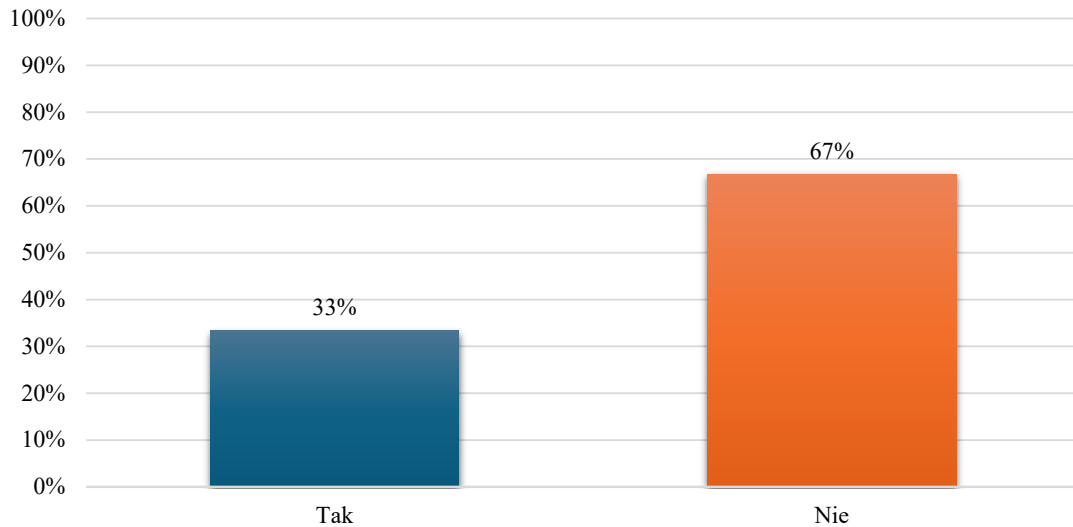
Wykres 45 Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS. Jakie działania są najbardziej potrzebne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

W ostatnim pytaniu w badaniu ankietowym skierowanym do pracowników MGOPS poproszono ich o deklarację czy pracując w aktualnym miejscu odczuwają skutki wypalenia zawodowego. Zdaniem 33% ankietowanych uważają oni, że odczuwają oznaki wypalenia zawodowego w wykonywanym zawodzie. Według 67% ankietowanych nie stwierdziło u siebie tego typu oznak. Wyniki przedstawia poniższy wykres nr 46.

Wykres 46 Poczucie wypalenia zawodowego. Czy odczuwa Pani/ Pan wypalenie zawodowe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą

6. Wyniki badania ankietowego uczniów szkół

Niniejszy rozdział stanowi prezentację rezultatów badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Celem badania było poznanie opinii, postaw oraz doświadczeń młodzieży w zakresie najważniejszych problemów społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych. Badanie ankietowe umożliwiło uczniom wyrażenie zdania na tematy m.in. oceny relacji i więzi z poszczególnymi osobami, częstotliwości i rodzajów doświadczanej przemocy, spożywania alkoholu, palenia papierosów i e-papierosów, stosowania dopalaczy lub narkotyków oraz kwestie związane z Internetem i cyberprzemocą. Wyniki badań stanowią bardzo ważne źródło informacji i podstawę do planowania działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparcia psychologicznego dla uczniów z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą a w razie potrzeby także ich rodziców lub opiekunów prawnych, uczniów borykających się z tymi problemami.

6.1. Metodologia

Badanie uczniów szkół z klas 4–6, 7–8 oraz liceum przeprowadzono metodą CAWI (Computer Assisted Web Interview) – za pomocą anonimowego kwestionariusza elektronicznego. Ankiety były wypełniane w środowisku szkolnym, w warunkach zapewniających poufność i swobodę wypowiedzi, pod nadzorem nauczycieli lub pedagogów.

Dobór próby miał charakter losowy warstwowy – obejmował uczniów z różnych szkół i poziomów nauczania, co pozwoliło porównać postawy młodzieży w kontekście wieku, środowiska edukacyjnego i sytuacji rodzinnej.

6.1.1. Cel badania

Zakres tematyczny ankiety obejmował:

- styl życia i zachowania zdrowotne,
- postawy wobec alkoholu, papierosów i substancji psychoaktywnych,
- doświadczenia związane z przemocą rówieśniczą i cyberprzemocą,
- samopoczucie, relacje rodzinne i potrzeby w zakresie wsparcia psychologicznego.

6.1.2. Metoda i technika badawcza

Niniejsze badanie ankietowe wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z gminy Nowe Miasto nad Pilicą odbyło się przy zastosowaniu metody CAWI.

Metoda CAWI została zastosowana ze względu na:

- wysoki poziom kompetencji cyfrowych uczniów,
- potrzebę zapewnienia pełnej anonimowości odpowiedzi,
- możliwość automatycznego kodowania i analizy wyników,
- oszczędność czasu i zasobów w porównaniu z badaniem papierowym.

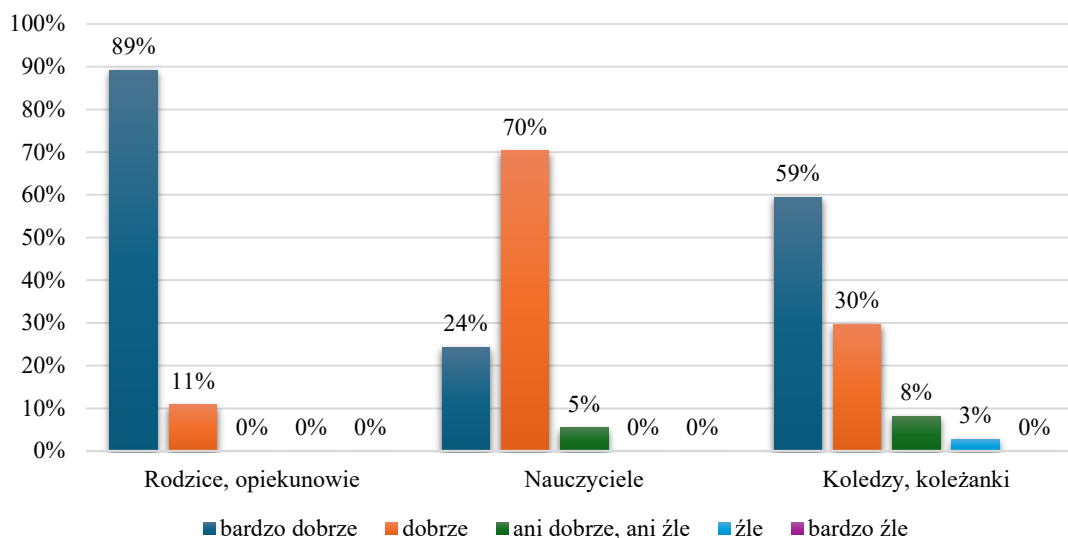
6.1.3. Grupa badania

W badaniu ankietowym na potrzeby opracowania niniejszej diagnozy udział wzięli uczniowie ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

6.2. Relacje a problem przemocy szkolnej i domowej

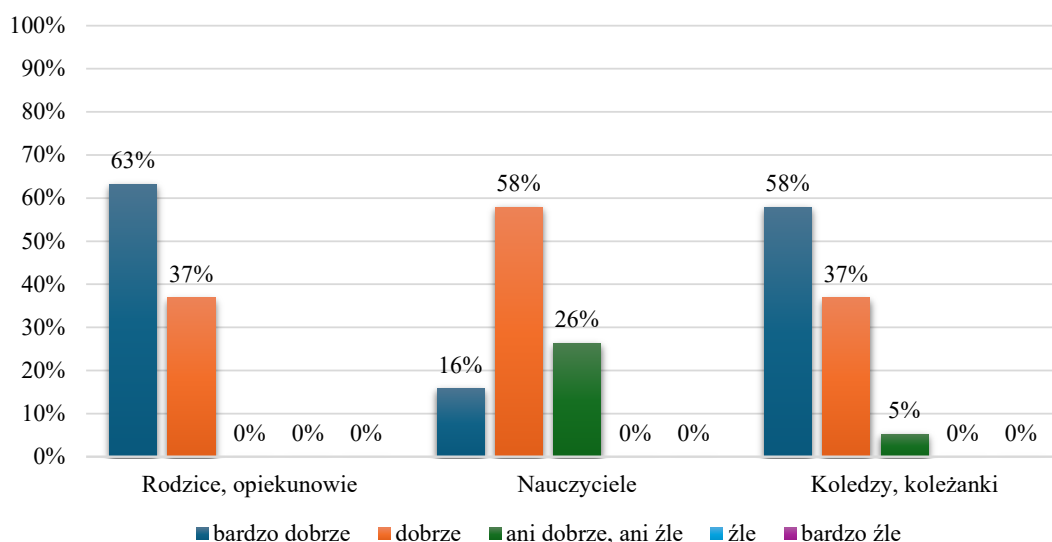
Podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Celem analizy było rozpoznanie w jaki sposób relacje rówieśnicze, rodzinne i środowiskowe wpływają na występowanie zjawiska przemocy zarówno w szkole jak i miejscu ich zamieszkania. Uzyskane dane pozwalają na ocenę skali problemu, identyfikację najczęściej występujących form przemocy oraz określenie potrzeb uczniów w zakresie wsparcia i budowania bezpiecznych relacji. Wyniki badania stanowią istotną podstawę do możliwości przyszłego planowania działań profilaktycznych i interwencyjnych w środowisku szkolnym i rodzinnym.

Na kolejnych stronach przedstawiono ocenę wybranych relacji społecznych uczniów trzech grup ankietowanych odnośnie ich stosunków z rodzicami i opiekunami, nauczycielami oraz kolegami i koleżankami ze szkoły. W pierwszym pytaniu w badaniu ankietowym poproszono uczniów ze szkół podstawowych z klas 4–6 o ocenę ich relacji i więzi z wymienionymi osobami. Uczniowie swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre ocenia 89% a 11% oceniło je jako dobre. Żaden z ankietowanych uczniów nie ocenił tej relacji jako zły lub bardzo zły. W mniejszym stopniu ankietowani pozytywnie oceniają relację z nauczycielami, tylko 24% badanych ocenia ją bardzo dobrze a 70% jako dobrą. Bardzo dobrze relacje z kolegami i/ lub koleżankami ocenia 59% ankietowanych, 30% dobrze. Pozostałe wyniki przedstawiono na wykresie nr 47.

Wykres 47 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z klas 4–6 w gminie Nowe Miasto nad Pilicą

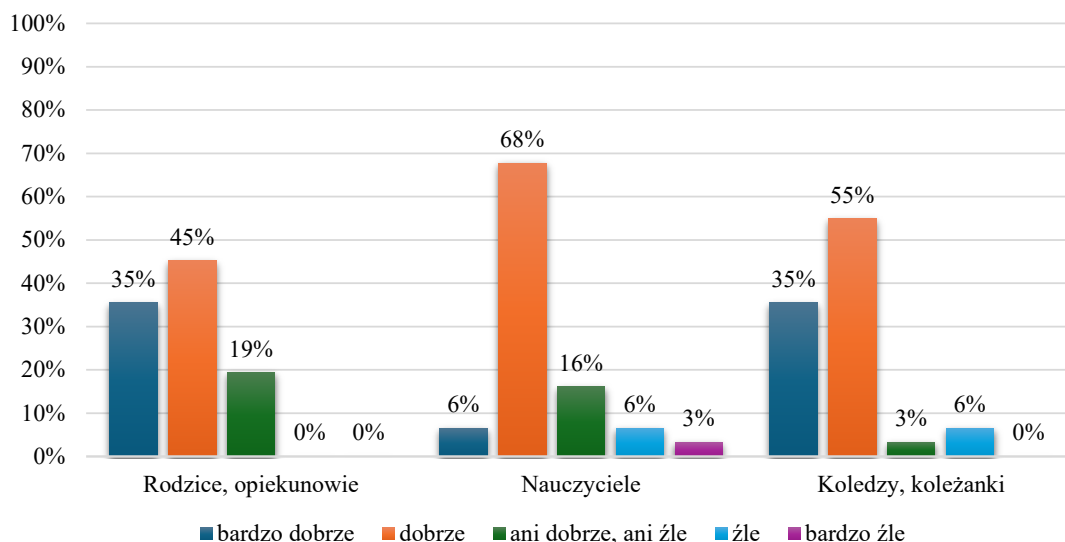
O tą samą kwestię zapytano uczniów ze szkół podstawowych z klas 7–8. Bardzo dobrze swoją relację z rodzicami i opiekunami ocenia 63% badanych a 37% ankietowanych ocenia ją dobrze. Relacje z nauczycielami bardzo dobrze oceniło tylko 16% badanych a 58% z nich oceniło ją dobrze. Relacja ankietowanych z kolegami i koleżankami bardzo dobrze ocenia 58% badanych a 37% oceniło ją dobrze. Pozostałe wyniki przedstawia poniższy wykres nr 48.

Wykres 48 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z klas 7–8 w gminie Nowe Miasto nad Pilicą

O to samą kwestię, o którą zapytano dwie poprzednie grupy, skierowane również do ankietowanych uczniów liceum. Uczniowie bardzo dobre relacje z rodzicami i opiekunami ocenia 35% a 45% ocenia je dobrze. Zaledwie 6% badanych uczniów w tej grupie ocenia relacje z nauczycielami jako bardzo dobre a 68% jako dobre. Relacje ankietowanych uczniów z ich kolegami i koleżankami bardzo dobrze ocenia 35% z nich a 55% uważa, że są one dobre. Wyniki dotyczące tego pytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 49.

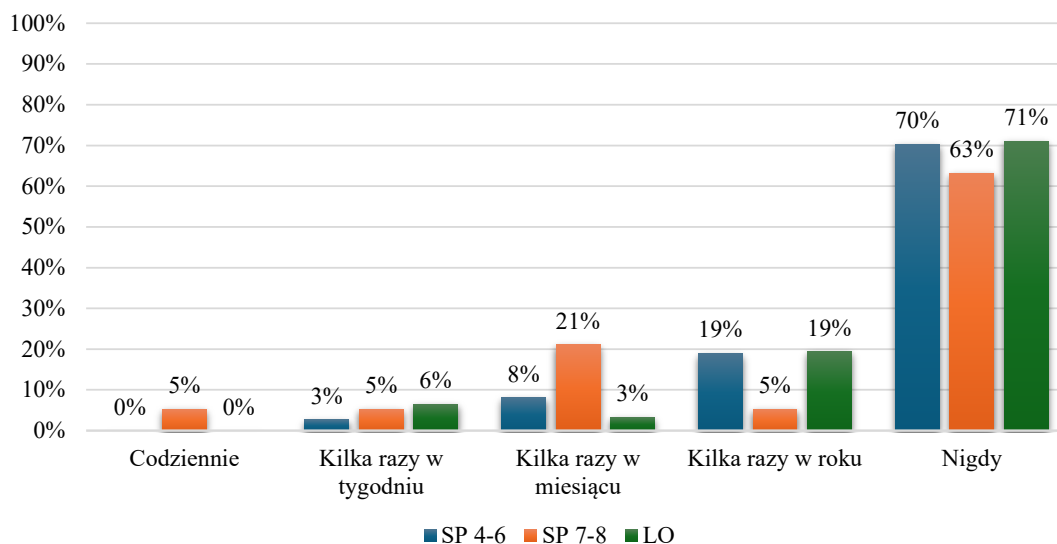
Wykres 49 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum w gminie Nowe Miasto nad Pilicą

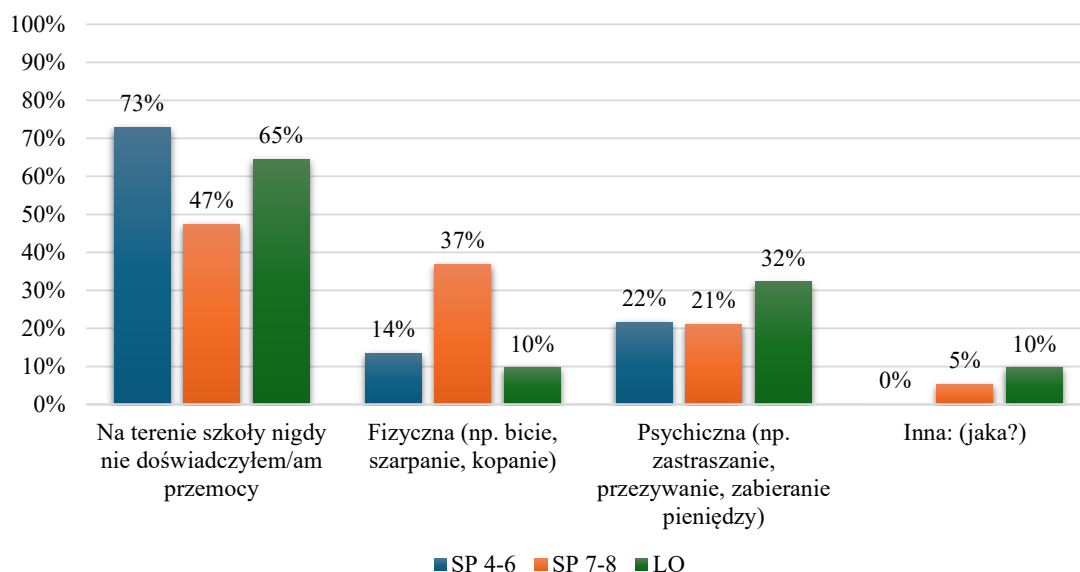
W kolejnym pytaniu poproszono uczniów z gminy Nowe Miasto nad Pilicą o wyrażenie opinii na temat doświadczeń związanych z przemocą i ich częstotliwością. Codzienne z przejawem przemocy fizycznej bądź psychicznej na terenie szkoły styczność zadeklarowało 5% uczniów z klas 7–8. Z przejawem przemocy kilka razy w miesiącu do czynienia ma 8% uczniów z klas 4–6, 21% uczniów z klas 7–8 oraz 3% uczniów liceum. Nigdy z jakimkolwiek przejawem przemocy w szkole nie miało do czynienia 70% uczniów z klas 4–6, 63% z klas 7–8 oraz 71% uczniów z liceum. Pozostały rozkład udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uczniów został przedstawiony na poniższym wykresie nr 50.

Wykres 50 Rodzaje doświadczanej przemocy. Są dwa rodzaje przemocy – przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) lub przemoc psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wyśmiewanie). Jak często doświadczasz przemocy w szkole – jak często zdarza Ci się, że ktoś Cię np. kopnie, przewie, uderzy itd.?

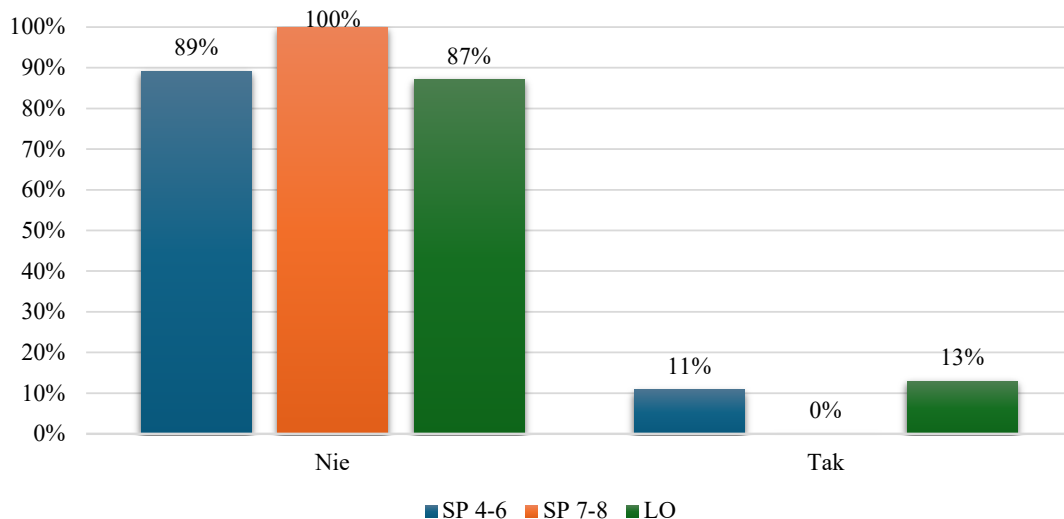
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W następnym pytaniu skierowanym do uczniów rozszerzono kwestie przemocy w szkole i poproszono uczniów o ich doświadczenia przemocy w szkole i jakie rodzaju przemoc to była. Na terenie szkoły nigdy nie doświadczyło przemocy 73% uczniów z klas 4–6, 47% uczniów z klas 7–8 oraz 65% uczniów liceum. Z przemocą fizyczną do czynienia miało 14% uczniów z klas 4–6, wśród uczniów z klas 7–8 styczność miało 37% a 10% wśród uczniów liceum. Z przemocą psychiczną do czynienia w szkole miało 22% uczniów z klas 4–6, 21% uczniów z klas 7–8 oraz 32% uczniów ze szkół ponadpodstawowych. Z przemocą inną niż wymienione spośród wcześniejszych propozycji do czynienia miało 5% ankietowanych uczniów z klas 7–8 oraz 10% ankietowanych uczniów z liceum. Wyniki dotyczące tego pytania przedstawia wykres nr 51.

Wykres 51 Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole. Jeśli doświadczyłeś/ aś przemocy w szkole, to jakiego rodzaju to była przemoc?

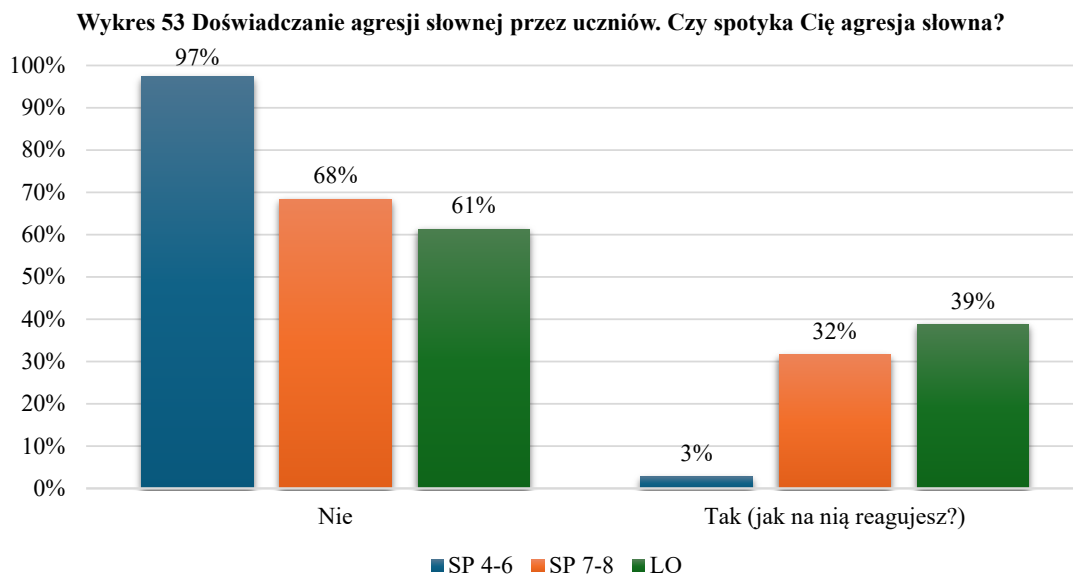
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnym pytaniem skierowanym do uczniów z gminy Nowe Miasto nad Pilicą była kwestia dotycząca przemocy w domu. Zdecydowana większość wszystkich uczniów z trzech ankietowanych grup zadeklarowała, że nie doświadcza przemocy w domu. Według deklaracji było to odpowiednio: 89% wśród uczniów z klas 4–6, następnie 100% uczniów z klas 7–8 i 87% uczniów z liceum. Poniżej na wykresie nr 52 przedstawiono wyniki dotyczące zapytania.

Wykres 52 Doświadczenie przemocy w domu. Czy doświadczyłeś przemocy w domu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Kolejnym i ostatnim pytaniem dotyczącym przemocy była kwestia agresji słownej doświadczanej przez uczniów. Wyniki dotyczące tego zapytania wśród trzech grup badanych uczniów były do siebie zbliżone. Zdaniem 97% uczniów z klas 4–6, 68% uczniów z klas 7–8 oraz 61% uczniów ze szkół ponadpodstawowych w ostatnim czasie nie doświadczyło przemocy w postaci agresji słownej. Przeciwnego zdania było analogicznie 3%, 32% i 39% uczniów danej grupy w tej samej kolejności. Wyniki pytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 53.

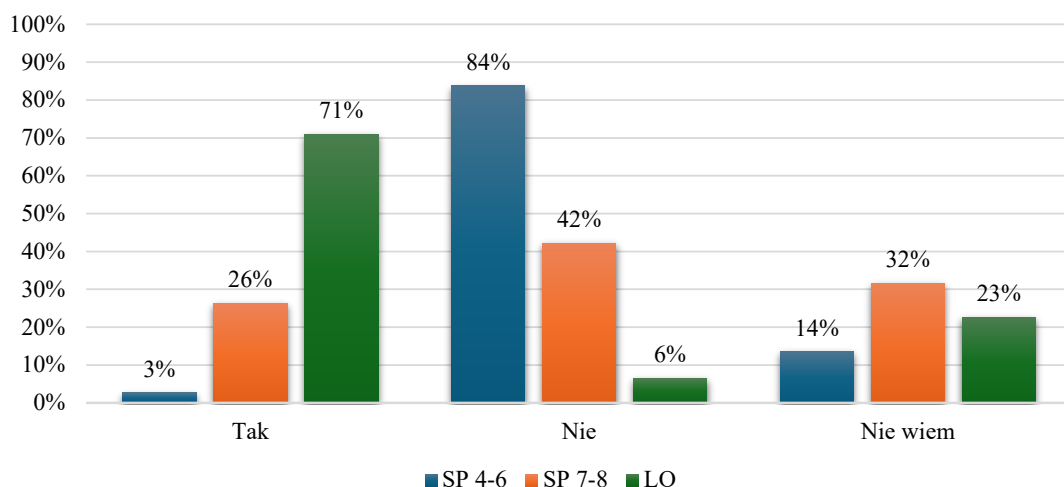

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

6.3. Spożywanie alkoholu

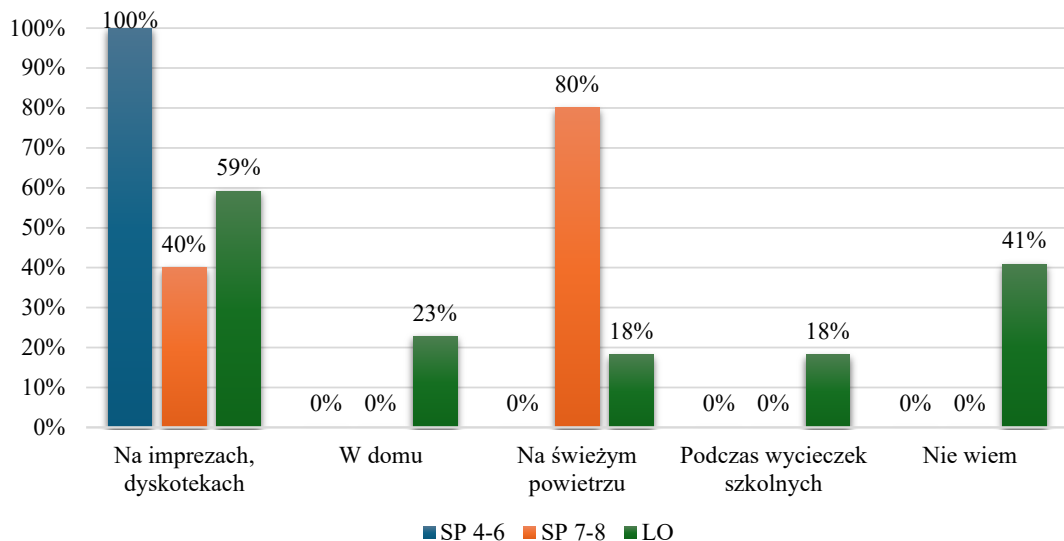
W tym podrozdziale przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą, którego celem było rozpoznanie skali zjawiska spożywania alkoholu wśród młodzieży, identyfikacja czynników wpływających na podejmowanie takich zachowań oraz ocena świadomości uczniów w zakresie konsekwencji zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem alkoholu.

Na pytanie dotyczące spożywania alkoholu przez rówieśników ankietowanych, 3% uczniów z klas 4–6, następnie 26% uczniów z klas 7–8 i 71% uczniów liceum zadeklarowało, że osoby w ich wieku spożywają alkohol. Przeciwnego zdania było 84% uczniów z klas 4–6, 42% uczniów z klas 7–8 i 6% uczniów z liceum. Pozostali ankietowani nie zadeklarowali żadnej odpowiedzi. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 54.

Wykres 54 Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

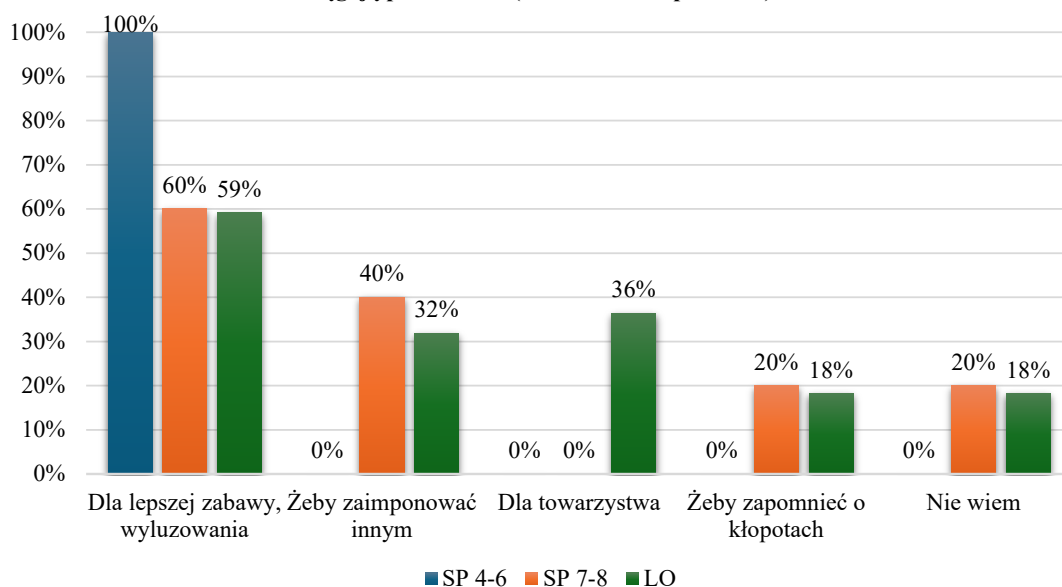
Uczniowie w kolejnym pytaniu dotyczącym kwestii spożywania alkoholu oraz okoliczności i miejsc, gdzie dochodzi do niej najczęściej, najpopularniejszą odpowiedzią były imprezy, dyskoteki, który uzyskał 100% wskazań wśród uczniów z klas 4–6, wśród uczniów z klas 7–8 odpowiedź uzyskała 40% poparcia, natomiast wśród uczniów z licem ten wariant odpowiedzi zdecydowało się wybrać 59% badanych uczniów. Prezentacja pozostałych wyników dotycząca tego zagadnienia przedstawiona została na poniższym wykresie nr 55.

Wykres 55 Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

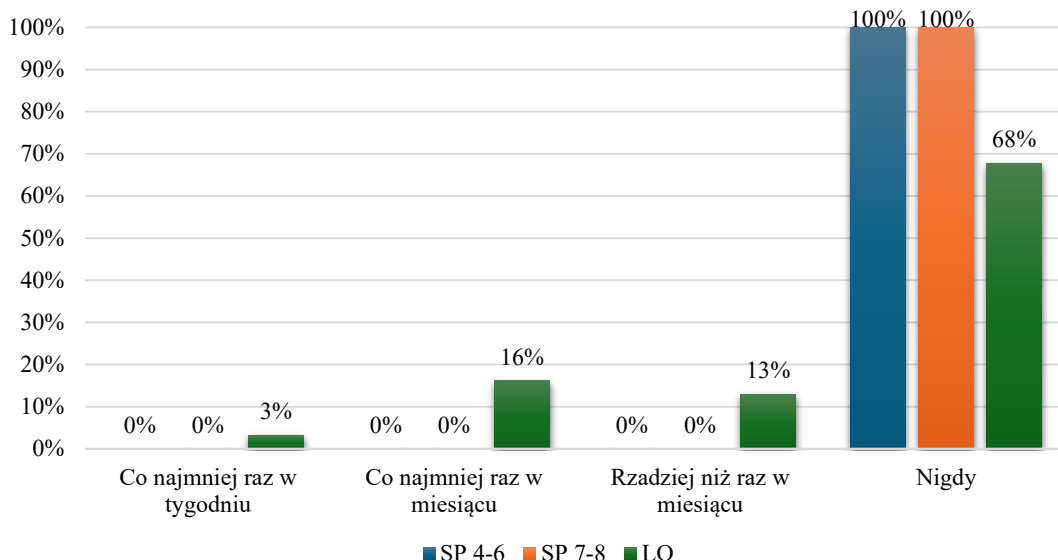
W pytaniu dotyczącym przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów, najczęściej wskazywaną odpowiedzią był powód – dla lepszej zabawy, wyluzowania. Ten wariant odpowiedzi na pytanie wskazało 100% uczniów z najmłodszej grupy wiekowej, 60% uczniów ze starszej grupy wiekowej oraz 59% uczniów z najstarszej badanej grupy wiekowej. Drugą najchętniej wskazywaną odpowiedzią była przyczyna – żeby zaimponować innym, którą zadeklarowało 40% ze starszej oraz 32% z najstarszej grupy uczniów biorących udział w badaniu ankietowym. Trzecią odpowiedzią pod względem deklaracji okazała się być przyczyna – żeby zapomnieć o kłopotach oraz wariant – nie wiem, który wskazało po 20% uczniów z klas 7–9 oraz 18% z liceum. Przyczyny sięgania po alkohol przez uczniów i wyniki odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 56.

Wykres 56 Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów. Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)

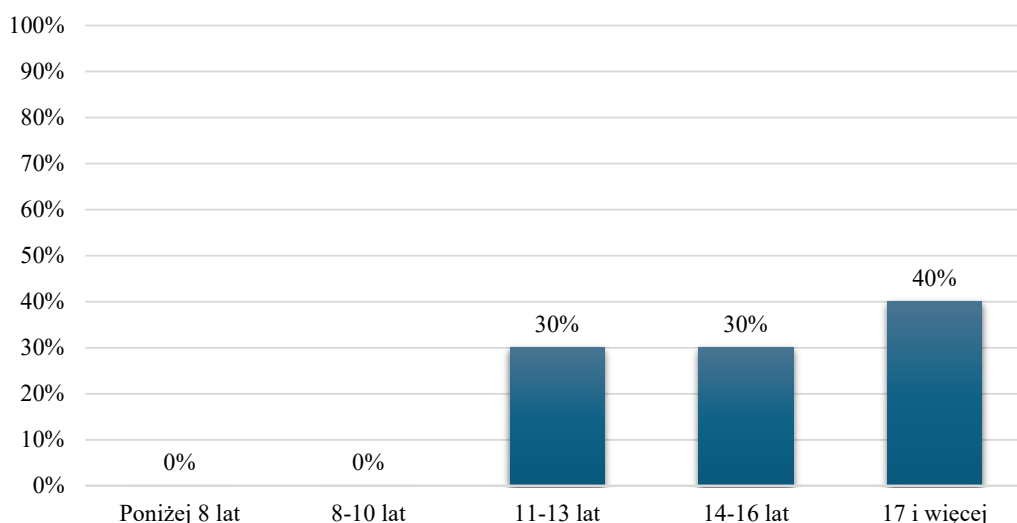
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Na kolejne pytanie dotyczące spożywania alkoholu przez uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą, praktycznie wszyscy uczniowie trzech ankietowanych grup zadeklarowali, że nigdy nie spożywali w swoim życiu alkoholu. Taki pogląd na sytuację wyraziło po 100% ankietowanych uczniów z klas 4–6 i 7–8 oraz 68% uczniów liceum. Pozostałe warianty miały znikome poparcie wśród badanych uczniów liceum, gdzie 16% deklarowało spożywanie raz w miesiącu, zdaniem 13% rzadziej niż raz w miesiącu a 3% badanych z tej grupy zadeklarowało wariant co najmniej raz w tygodniu. Poszczególne rozkłady odpowiedzi dotyczący tego zapytania przedstawia poniższy wykres nr 57.

Wykres 57 Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

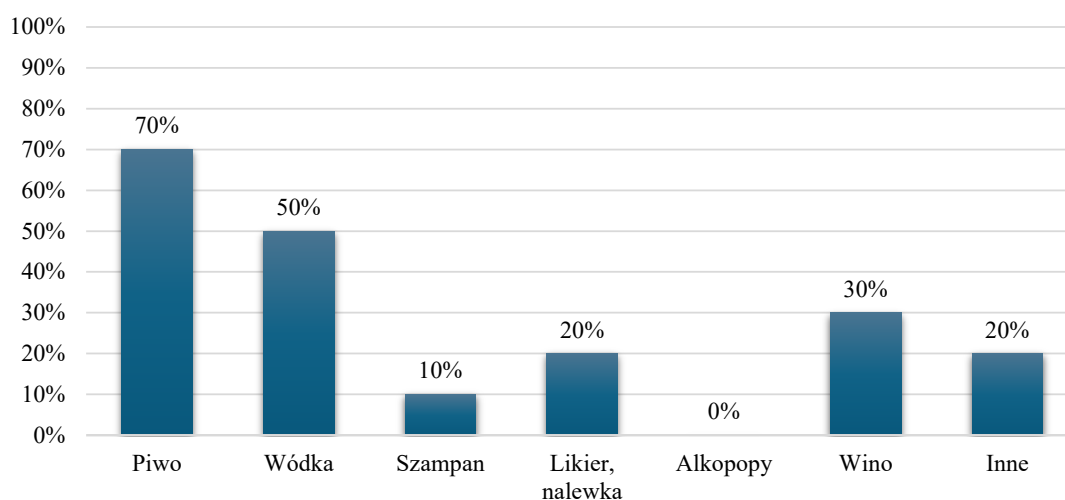
W pytaniu dotyczącym inicjacji alkoholowej skierowano wyłącznie do uczniów liceum, gdzie spośród kilku przedziałów wiekowych ankietowani mieli za zadanie wskazać w jakim wieku po raz pierwszy sięgnęli po alkohol. Najwięcej wskazań uzyskał wariant 17 i więcej, który wybrało 40% ankietowanych. Warianty i zarazem przedziały wiekowe: 11–13 lat i 14–16 lat uzyskały po 30% wskazań u ankietowanych uczniów liceum. Wyniki dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 58.

Wykres 58 Inicjacja alkoholowa wśród uczniów. W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

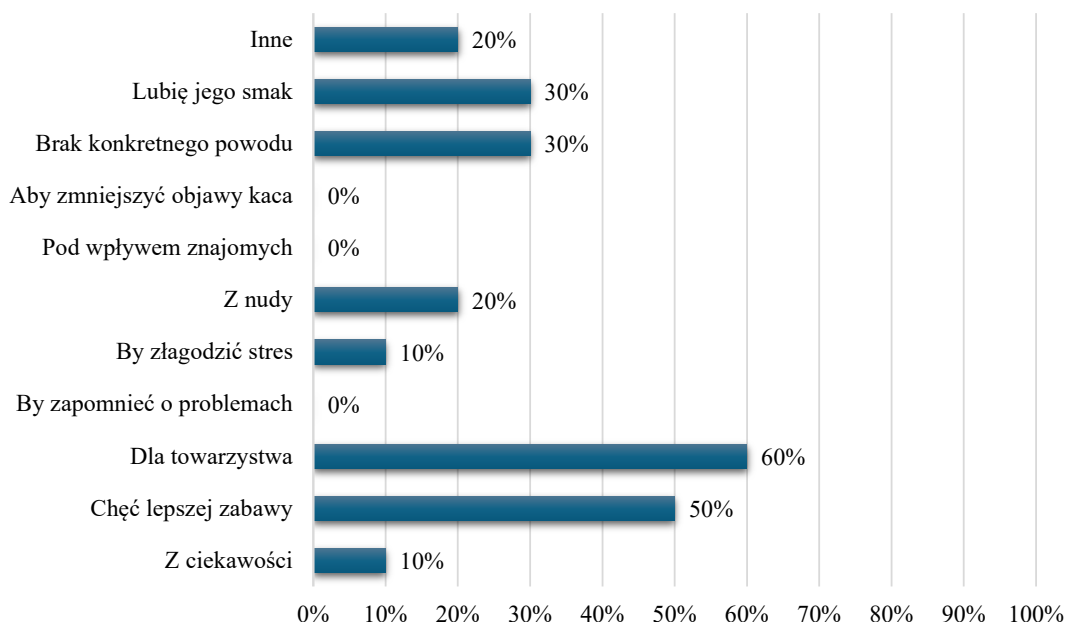
W kolejnym pytaniu także skierowanym wyłącznie do ankietowanych uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą zapytano ich o to jaki rodzaj alkoholu zdarza im się pić najczęściej. Najbardziej popularnym trunkiem wśród ankietowanych okazało się być piwo, wskazane przez 70% badanych. Na drugim miejscu znalazła się wódka, wskazana przez 50% ankietowanych a na trzecim wino, które wybrało 30% badanych. Żaden z ankietowanych nie wskazał na wariant alkopopy. Pozostałe odpowiedzi dotyczące rodzaju spożywanego alkoholu przez uczniów liceum przedstawiono poniżej na wykresie nr 59.

Wykres 59 Rodzaj spożywanego alkoholu. Jaki rodzaj alkoholu pijesz najczęściej (wielokrotne odpowiedzi)

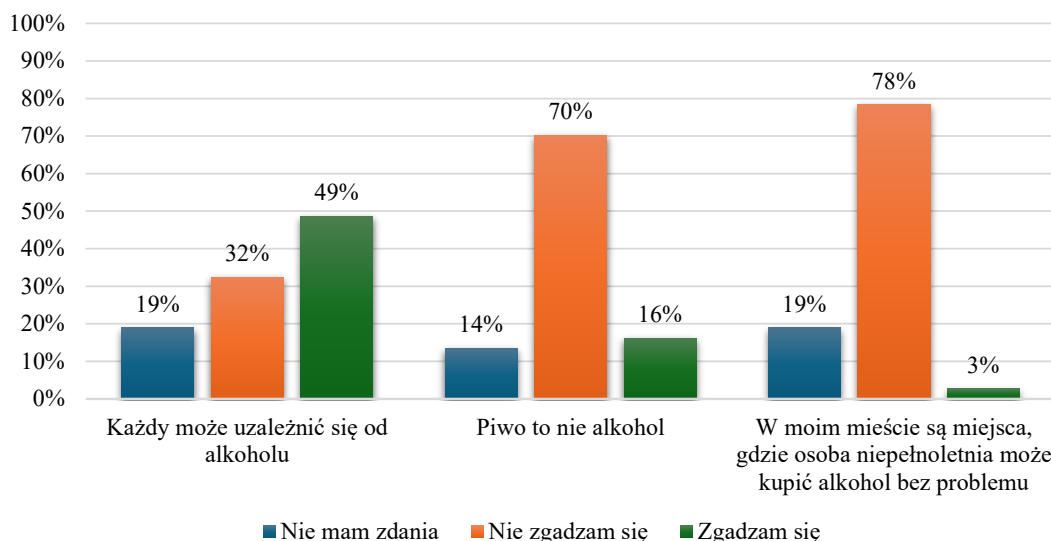
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W następnym pytaniu poruszono kwestie dotyczącą powodów, dla których uczniowie sięgają po alkohol. Pytanie również skierowane wyłącznie do ankietowanych uczniów z grupy licealnej z pominięciem uczniów ze szkół podstawowych. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród ankietowanych uczniów liceum był powód – dla towarzystwa, który wskazało 60% ankietowanych. Na drugim miejscu znalazł się wariant – chęć lepszej zabawy, który wybrało 50% ankietowanych. Na trzecim miejscu pod względem liczebności znalazły się dwa warianty odpowiedzi – lubię jego smak oraz brak konkretnego powodu, które uzyskały po 30% aprobaty wśród ankietowanych uczniów liceum. Przedstawienie poszczególnych odpowiedzi zostało zawarte na poniższym wykresie nr 60.

Wykres 60 Powody sięgania po alkohol przez uczniów. Z jakich powodów sięgasz po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)

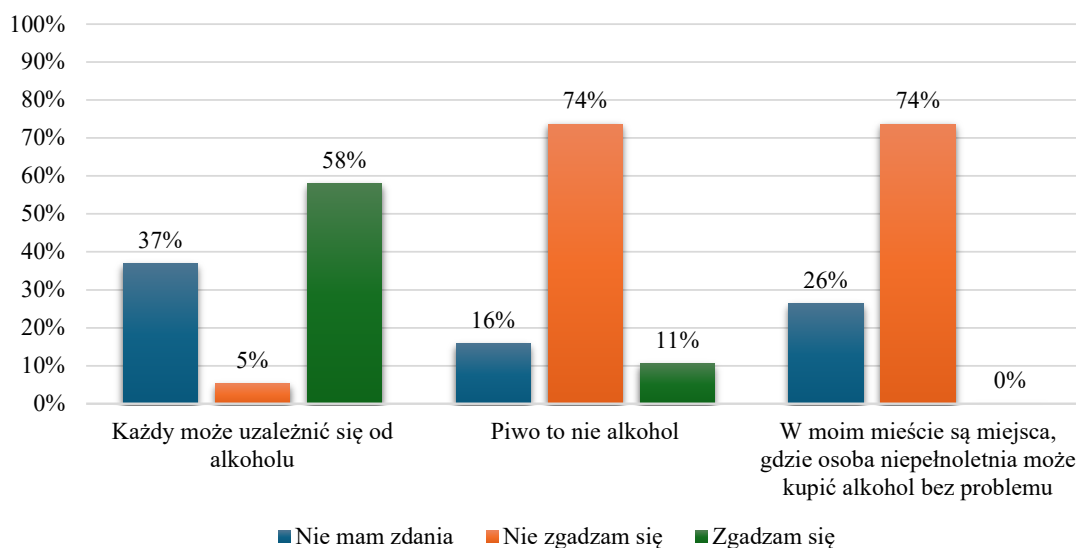
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W następnym pytaniu zapytano uczniów wszystkich trzech grup ankietowanych, których odpowiedzi przedstawiono na kolejnych wykresach o ich przekonania dotyczące kwestii związanych ze spożywaniem alkoholu. Ankietowani mieli za zadanie odnieść się do trzech przedstawionych kwestii czy zgadzają się oni z zaproponowanym stwierdzeniem czy też nie lub nie mają zdania na ten temat. Zdaniem 78% ankietowanych uczniów z klas 4–6 nie zgadzają się oni ze stwierdzeniem – w moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu. Według 70% badanych nie zgadza się ze zdaniem – piwo to nie alkohol. Zdaniem 49% ankietowanych wśród tej grupy zgadza się ze stwierdzeniem – każdy może uzależnić się od alkoholu. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 61.

Wykres 61 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z klas 4–6 z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

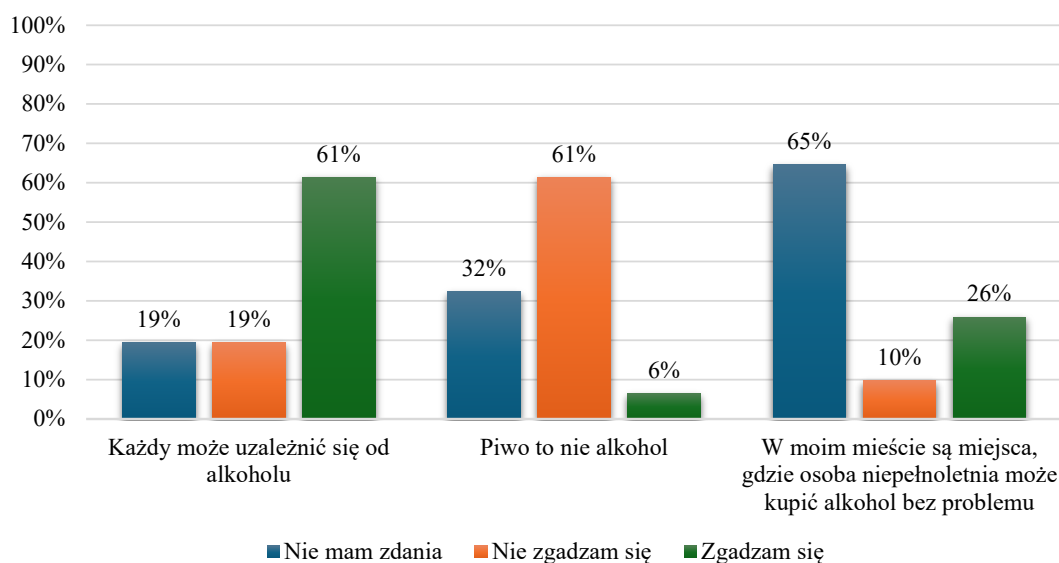
O tę samą kwestię zapytano kolejną grupę ankietowanych, czyli uczniów z klas 7–8. Zdaniem 74% ankietowanych uczniów z klas 7–8 nie zgadzają się oni ze stwierdzeniem – w moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu. Według 74% badanych nie zgadza się ze zdaniem – piwo to nie alkohol. Zdaniem 58% ankietowanych wśród tej grupy zgadza się ze stwierdzeniem – każdy może uzależnić się od alkoholu. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 62.

Wykres 62 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z klas 7–8 z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

O tę samą kwestię zapytano ostatnią trzecią grupę ankietowanych, czyli uczniów z liceum. Nie ma zdania 74% ankietowanych uczniów na temat stwierdzenia – w moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu. Według 61% badanych nie zgadza się ze zdaniem – piwo to nie alkohol. Zdaniem 61% ankietowanych wśród tej grupy zgadza się ze stwierdzeniem – każdy może uzależnić się od alkoholu. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 63.

Wykres 63 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

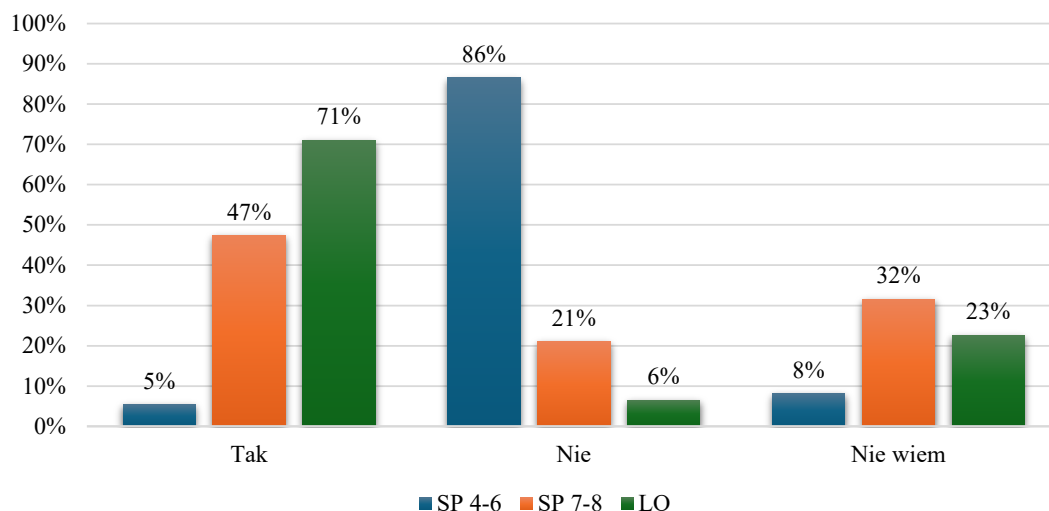
6.4. Uzależnienie od nikotyny

Poniżej przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów, gdzie analiza badania koncentrowała się głównie na skali występowania zjawiska palenia papierosów i używania innych wyrobów nikotynowych w tym e-papierosów przez młodzież a także na identyfikacji czynników sprzyjających sięganiu po nikotynę przez uczniów. Wyniki badania pozwoliły ocenić poziom świadomości uczniów na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z uzależnieniem od tego typu używek oraz zidentyfikować obszary wymagające szczególnej uwagi w zakresie profilaktyki i edukacji zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

W pierwszym pytaniu z tej serii zapytano ankietowanych uczniów o powszechność palenia papierosów i e-papierosów. Zdaniem 5% ankietowanych z klas 4–6 osoby w ich wieku palą wyroby nikotynowe. Tego samego zdania było 47% ankietowanych z klas 7–8 oraz 71%

uczniów liceum. Analiza dotycząca niniejszego pytania została przedstawiona na poniższym wykresie nr 64.

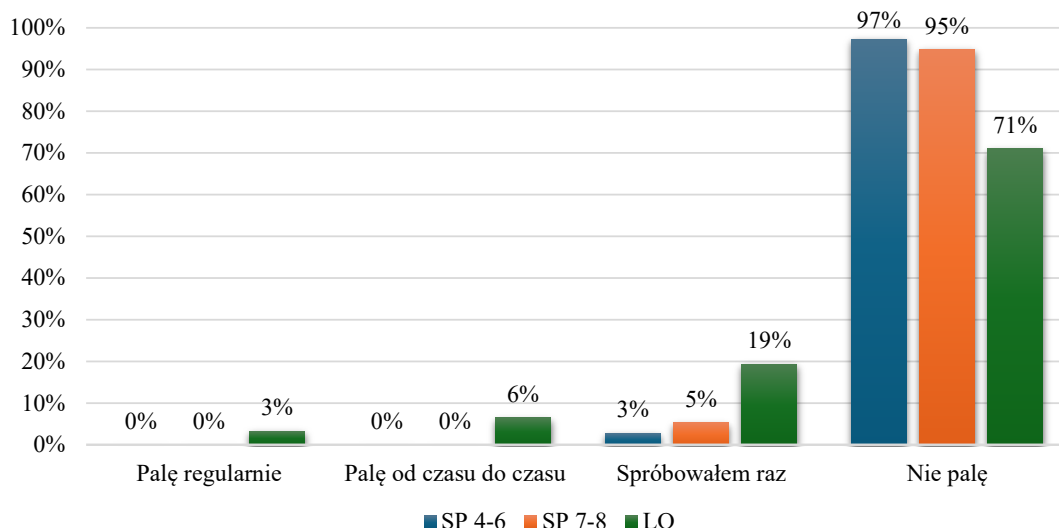
Wykres 64 Powszechność palenia papierosów i e-papierosów wśród uczniów. Czy osoby w Twoim wieku palą e-papierosy lub papierosy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zdecydowana większość uczniów na pytanie czy palą papierosy lub e-papierosy odpowiedziała, że nie. Taką odpowiedź zadeklarowało 97% uczniów z klas 4–6, następnie 95% uczniów z klas 7–8 oraz 71% uczniów liceum. Pozostały rozkład udzielonych odpowiedzi przez uczniów został przedstawiony na poniższym wykresie nr 65.

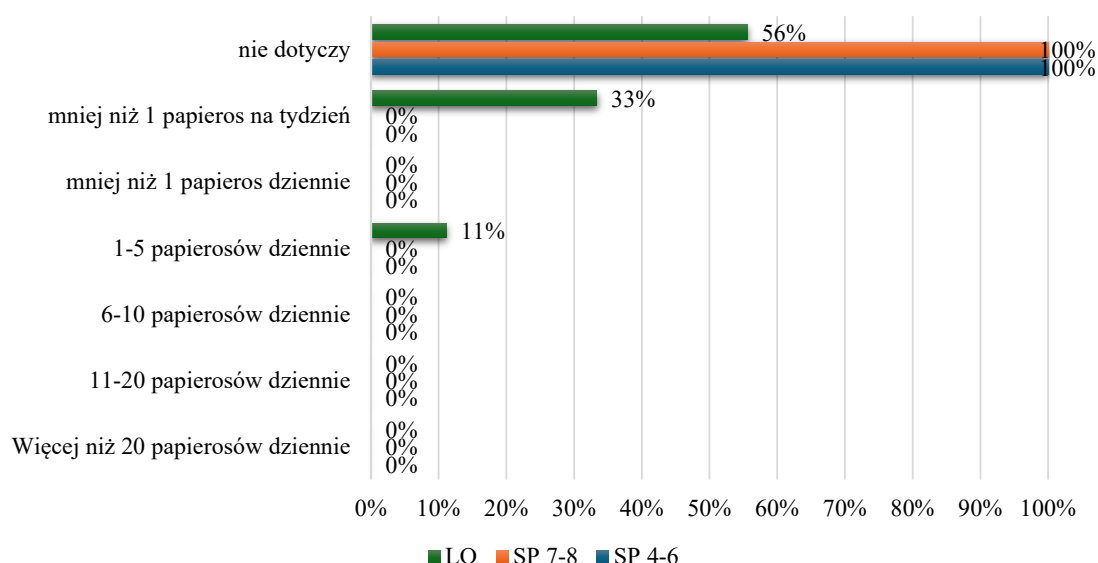
Wykres 65 Palenie wyrobów nikotynowych wśród uczniów. Czy palisz papierosy lub e-papierosy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

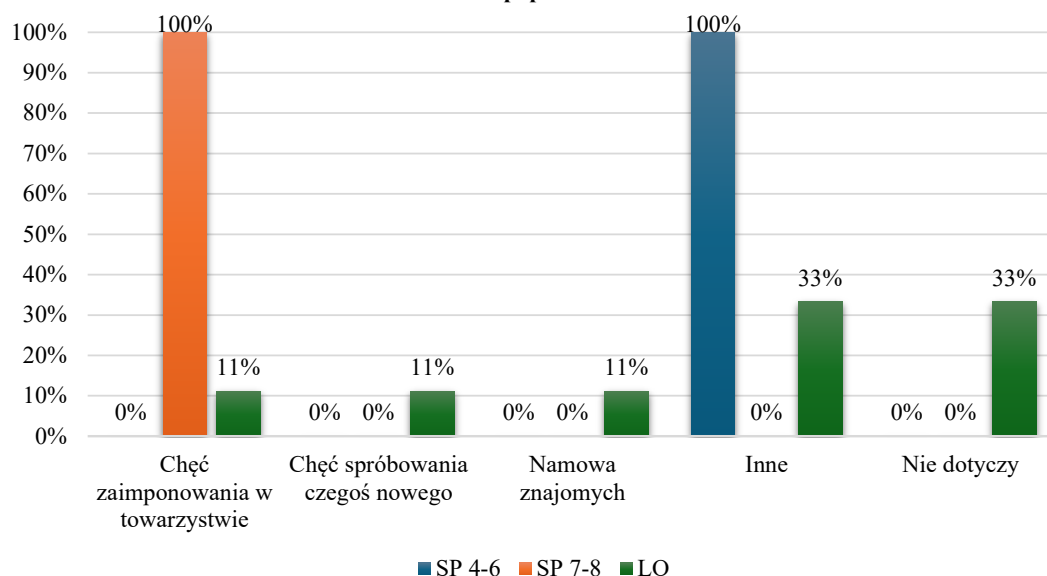
Ankietowani uczniowie zapytani w kolejnym pytaniu o to jak często sięgali po wyroby nikotynowe w ostatnich 30 dniach najczęściej wybieranym wariantem odpowiedzi było – nie dotyczy. Tak zdecydowało się zadeklarować 100% uczniów z klas 4–6 i 7–8 oraz 56% uczniów z liceum. Po mniej niż 1 papierosa na tydzień sięga 33% ankietowanych uczniów liceum. Zdaniem 11% uczniów z liceum decyduje się na e-papierosa lub papierosa 1–5 razy dziennie. Pozostałe warianty odpowiedzi nie uzyskały aprobaty wśród ankietowanych. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 66.

Wykres 66 Częstotliwość sięgania po wyroby nikotynowe wśród uczniów. Jak często palile(a)ś e-papierosy lub papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnie zapytano ankietowanych uczniów, co skłoniło ich do sięgnięcia po papierosa lub e-papierosa. Wśród uczniów z klas 4–6 najpopularniejszym wariantem odpowiedzi, który wybrali wszyscy 100% ankietowanych była odpowiedź – inne. Najwięcej wskazań wśród uczniów z klas 7–8 uzyskał wariant – chęć zaimponowania innym, który wybrali wszyscy, 100% uczniów tej grupy. Wśród uczniów z liceum odpowiedzi rozłożyły się na wszystkie pięć wariantów możliwości. Najpopularniejszymi wariantami odpowiedzi wśród tej grupy uczniów, które uzyskały po 33% poparcia były opcje – inne oraz nie dotyczy. Po 11% wskazań uzyskały trzy pozostałe warianty odpowiedzi, czyli: chęć zaimponowania w towarzystwie, chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomych. Wyniki dotyczącego tego zapytania przedstawiono na wykresie nr 67.

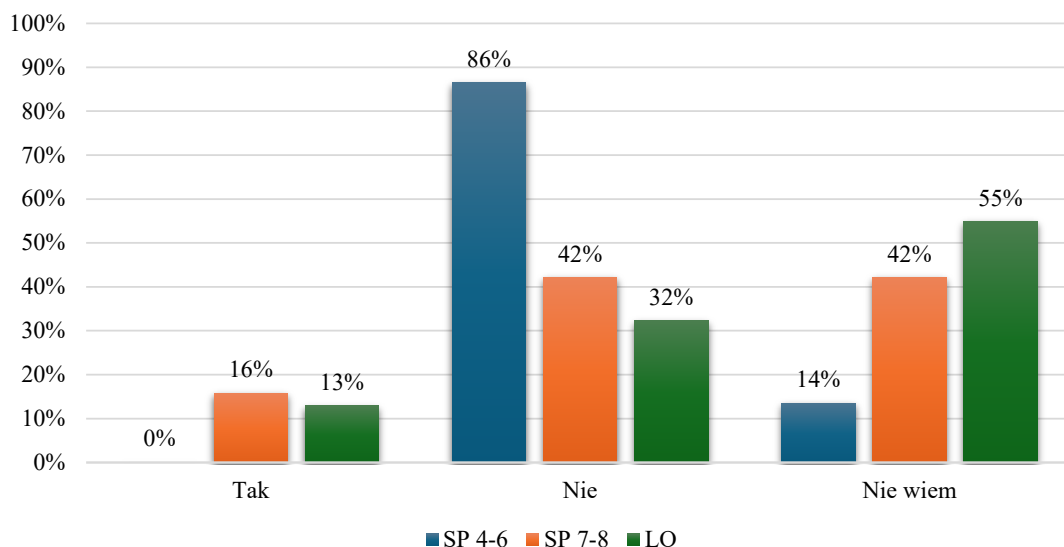
Wykres 67 Powody palenia wyrobów nikotynowych przez uczniów. Co skłoniło Cię do palenia papierosów lub e-papierosów?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

6.5. Narkotyki i dopalacze

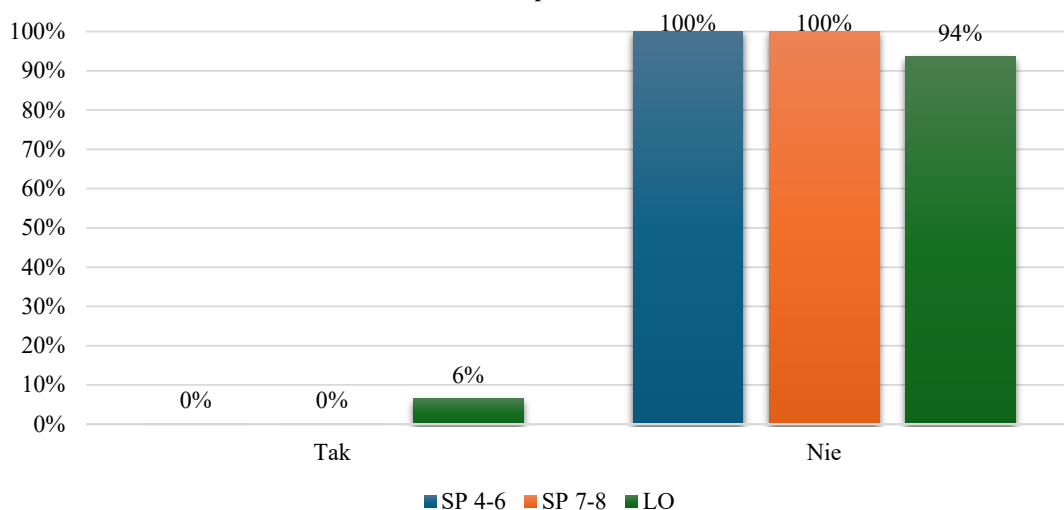
Podrozdział przedstawia wyniki badania ankietowego dotyczące skali używania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki i dopalacze. Analiza obejmuje identyfikację najczęściej stosowanych środków, motywacji sięgania po tego typu substancje oraz poziomu świadomości młodzieży na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych związanych z ich używaniem. Dane pozwalają na planowanie skutecznych działań profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu ograniczenie ryzyka uzależnień wśród uczniów.

Według przeprowadzonego badania ankietowego, w grupie uczniów z klas 4–6 panowało przekonanie, że ich rówieśnicy nie mają kontaktu z narkotykami i dopalaczami, tak stwierdziło 86% ankietowanych. Tego samego zdania było 42% ankietowanych uczniów z klas 7–8 oraz 32% uczniów z liceum. Wyniki dotyczące pytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 68.

Wykres 68 Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

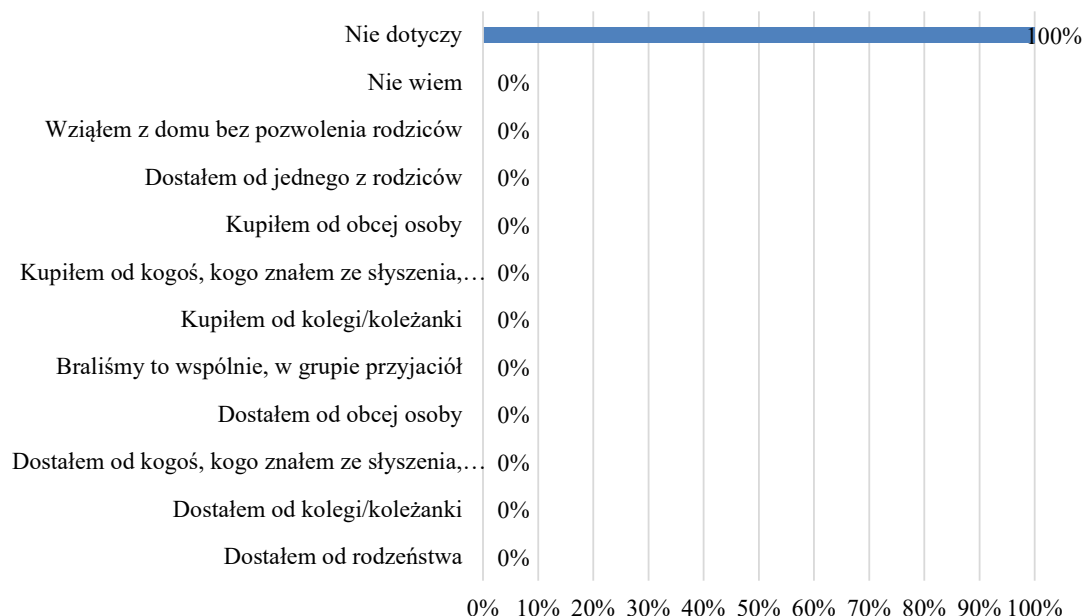
Kolejno zapytano uczniów czy zdarzyło im się w przeszłości kiedykolwiek zażywać narkotyki lub dopalacze. Wszyscy uczniowie tj. 100% ankietowanych z klas 4–6 i 7–8 zaprzeczyła i zadeklarowała, że nigdy nie zdarzyło im się zażywać którejkolwiek z wymienionych substancji. Zdaniem 6% ankietowanych uczniów z liceum zdarzyło im się zażywać wcześniej narkotyki lub dopalacze. Wyniki dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 69.

Wykres 69 Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów. Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki albo dopalacze?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

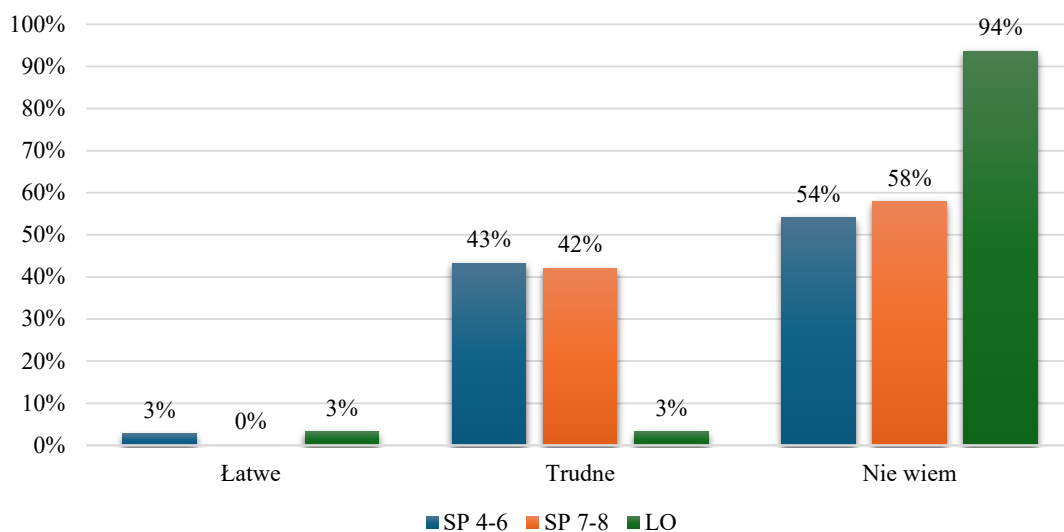
W kolejnym pytaniu z racji, że żaden ankietowany z klas 4–6 i 7–8 nie zadeklarował, że spożywa narkotyki lub dopalacze, udział w kolejnym pytaniu wzięła grupa uczniów z liceum deklarująca zażywanie środków. Na pytanie, gdzie zdarzyło im się spożywać substancje, wszyscy 100% ankietowanych uczniów z liceum wybrała wariant nie dotyczy. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 70.

Wykres 70 Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów. Skąd wzięłeś tę substancję?

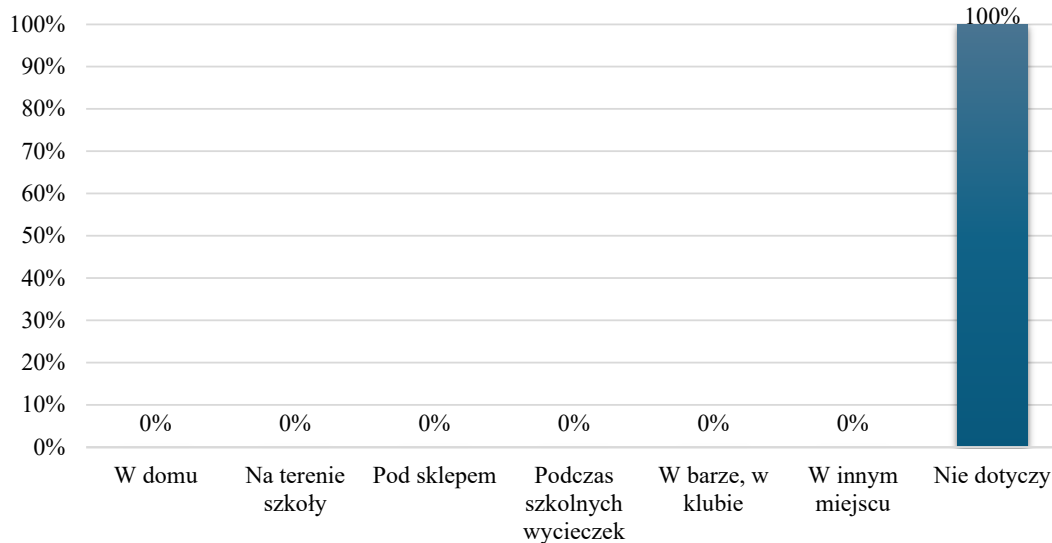
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Większość ankietowanych uczniów nie wie, czy łatwo jest nabyć narkotyki lub dopalacze w ich lokalnych środowisku, takiego zdania było 54% uczniów z klas 4–6, następnie 58% uczniów z klas 7–8 oraz 94% uczniów z liceum. Jako łatwe do zdobycia uważa 3% uczniów z najmłodszej grupy badanych, nikt ze starszej grupy oraz również 3% z najstarszej. Z kolei jako trudne do zdobycia uważa 43% uczniów z klas 4–6 i 42% uczniów z klas 7–8 oraz 3% uczniów z liceum. Wyniki poszczególnych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie nr 71.

Wykres 71 Łatwość nabycia narkotyków/ dopalaczy w lokalnym środowisku. Gdybyś chciał/ła zdobyć narkotyki i /lub dopalacze w Twojej miejscowości to byłoby?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

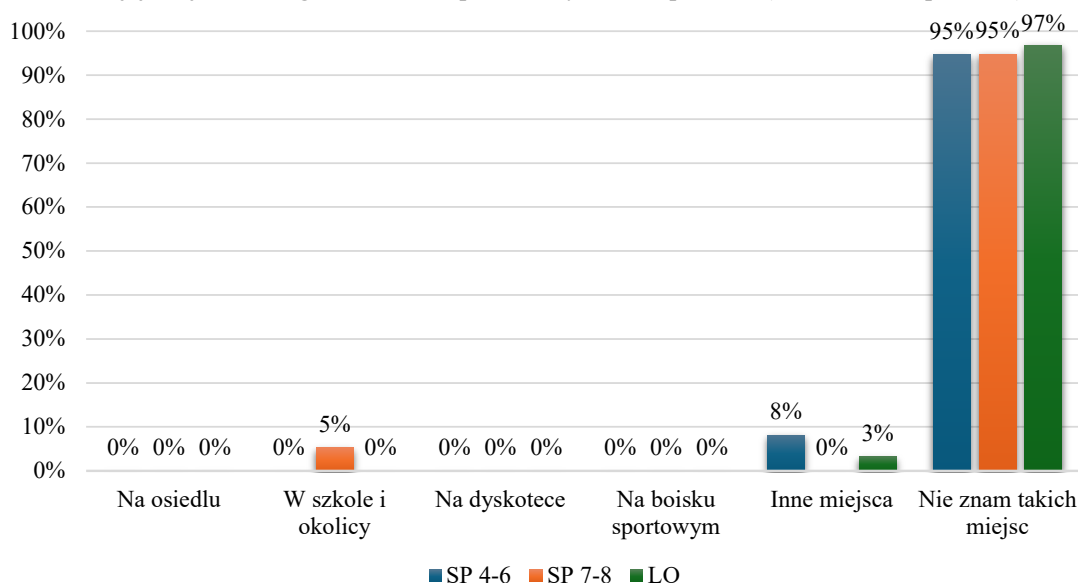
W kolejnym pytaniu zapytano uczniów o okoliczności w jakich doszło u nich do pierwszej inicjacji narkotykowej lub dopalaczowej. Z racji wcześniejszych odpowiedzi, pytanie zostało skierowane tylko i wyłącznie do ankietowanych uczniów z liceum. Wszyscy ankietowani z tej grupy tj. 100% wskazało na odpowiedź nie dotyczy. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 72.

Wykres 72 Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyków lub dopalaczy? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W ostatnim pytaniu skierowanym do uczniów, zdecydowana większość ankietowanych nie zna miejsc w swojej miejscowości, w których mogła by nabyć narkotyki lub dopalacze, tak zdecydowało się odpowiedzieć 95% uczniów z klas 4–6, następnie 95% uczniów z klas 7–8 oraz 97% uczniów z liceum. Drugą najpopularniejszą odpowiedzią wśród ankietowanych na zadane pytanie był wariant – inne miejsca, tę odpowiedź wskazało 8% uczniów z najmłodszej grupy uczniów oraz 3% uczniów z najstarszej grupy. Trzecią najchętniej wskazywaną odpowiedzią była opcja – w szkole. Wyniki pytania przedstawiono na wykresie nr 73.

Wykres 73 Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/ dopalacze. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (wielokrotne odpowiedzi)

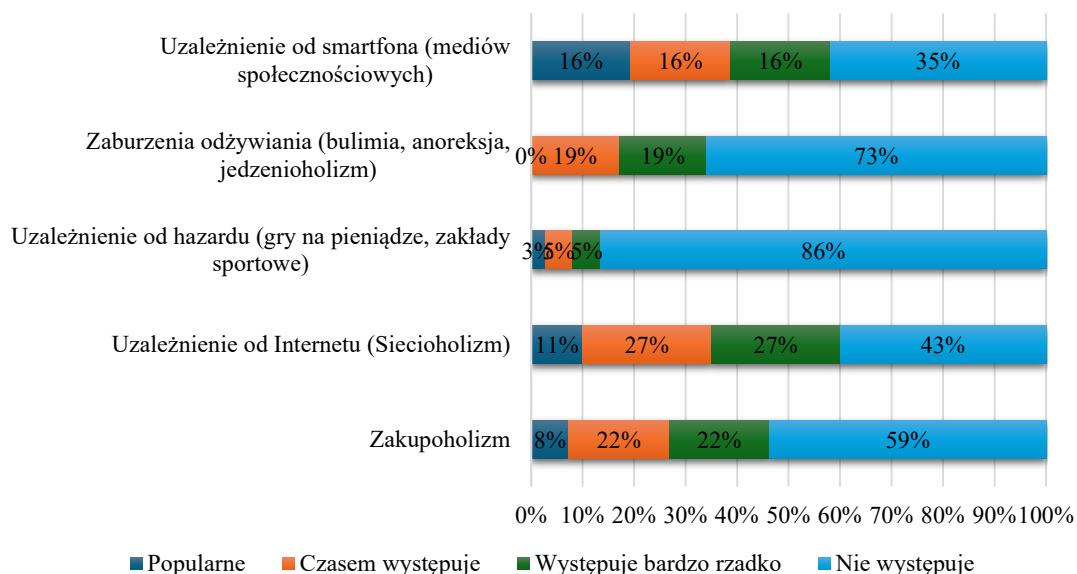
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

6.6. Uzależnienia behawioralne i cyberprzemoc

Niniejszym zaprezentowano wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Analiza w dużej mierze koncentrowała się na skali występowania uzależnień behawioralnych, takich jak nadmierne korzystanie z Internetu, smartfonu, gier komputerowych czy mediów społecznościowych a także na zjawisku cyberprzemocy w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Rezultaty badania prezentują poziom świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od czynności oraz identyfikują najczęściej pojawiające się formy cyberprzemocy, jej skutki oraz sposoby reagowania na tego typu sytuacje. Zgromadzone wyniki pozwalają na skuteczne zaplanowanie przyszłych działań profilaktycznych i edukacyjnych celem ograniczenia skali zjawiska wśród dzieci i młodzieży.

Wszystkie z podanych w pytaniu rodzajów uzależnień behawioralnych występują w środowisku uczniów ze szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą, aczkolwiek w różnym nasileniu. Zdaniem 16% uczniów z klas 4–6 uważa za popularne uzależnienie od smartfonu (mediów społecznościowych). Według 73% z tej samej grupy ankietowanych jest zdania, że zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzeniowy holizm) jest zjawiskiem, które nie występuje w ich środowisku. Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe) jako popularne zjawisko uważa 3% ankietowanych, a jako zjawisko, które nie występuje 86%. Zdaniem 11% ankietowanych uważa, że uzależnienia od Internetu (Sieciowy holizm) są zjawiskiem popularnym a 43% uważa, że zjawisko to nie występuje. Uzależnieniem jest również zakupoholizm, który 10% ankietowanych uważa za zjawisko popularne a 53% jako nie występuje. Pozostałe wyniki dotyczące tego pytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 74.

Wykres 74 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

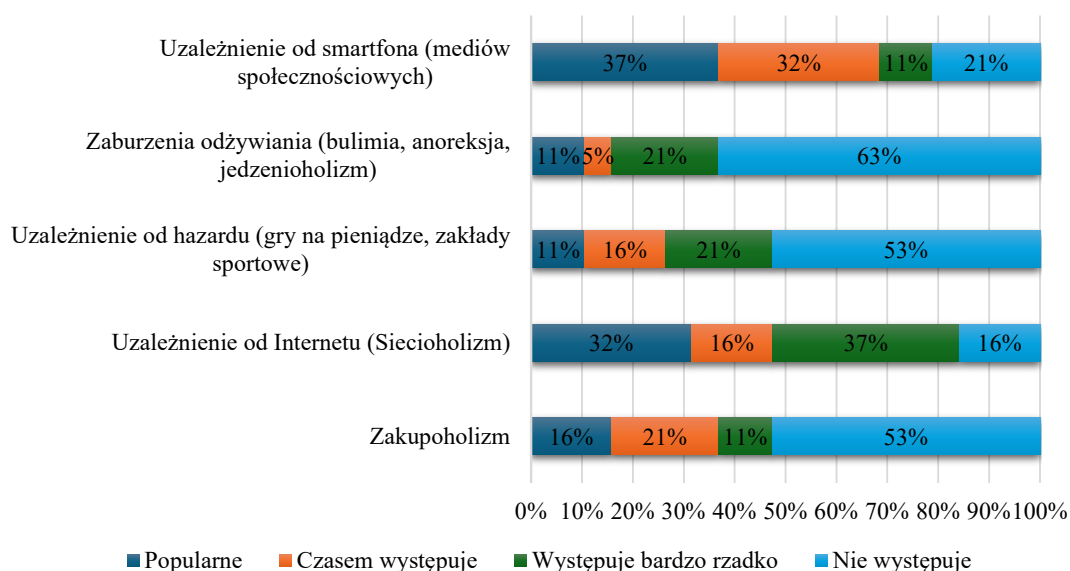

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z klas 4–6 z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zdaniem 37% uczniów z klas 7–8 uważa za popularne uzależnienie od smartfonu (mediów społecznościowych). Według 63% z tej samej grupy ankietowanych jest zdania, że zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzeniowy holizm) jest zjawiskiem, które nie występuje w ich środowisku. Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe) jako popularne zjawisko uważa 11% ankietowanych, a jako zjawisko, które nie występuje 53%. Zdaniem 32% ankietowanych uważa, że uzależnienia od Internetu (Sieciowy holizm) są

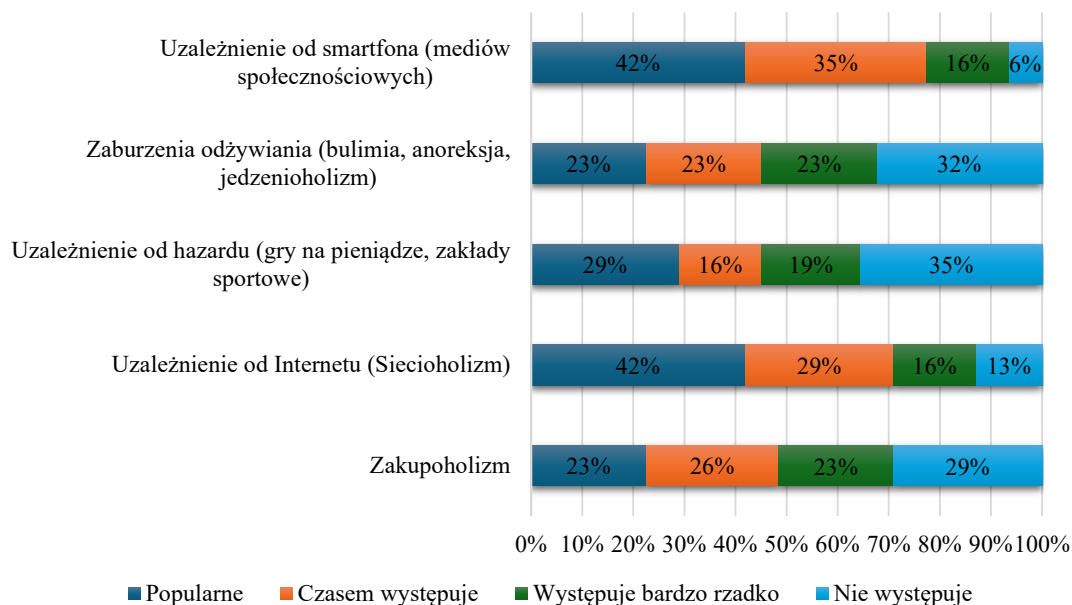
zjawiskiem popularnym a 16% uważa, że zjawisko to nie występuje. Uzależnieniem jest również zakupoholizm, który 16% ankietowanych uważa za zjawisko popularne a 53% jako nie występuje. Pozostałe wyniki dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 75.

Wykres 75 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

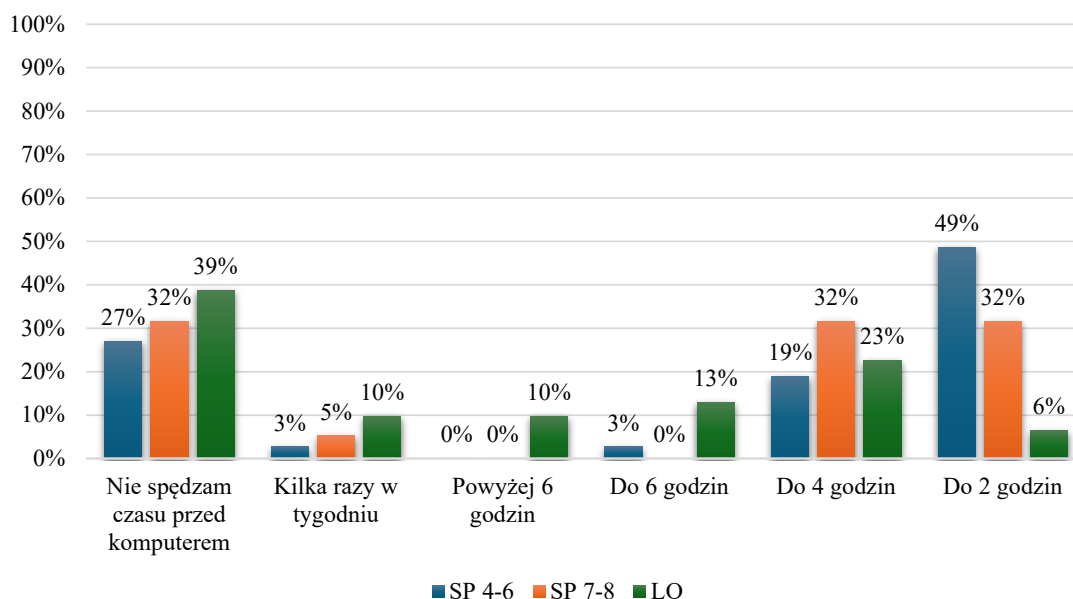
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z klas 7–8 z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zdaniem 42% uczniów z liceum uważa za popularne uzależnienie od smartfona (mediów społecznościowych). Według 32% z tej samej grupy ankietowanych jest zdania, że zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzeniowy holizm) jest zjawiskiem, które nie występuje w ich środowisku. Uzależnienie od hazardu (gry na pieniądze, zakłady sportowe) jako popularne zjawisko uważa 29% ankietowanych a jako zjawisko, które nie występuje 35%. Zdaniem 42% ankietowanych uważa, że uzależnienia od Internetu (Siecioholizm) są zjawiskiem popularnym a 13% uważa, że zjawisko to nie występuje. Uzależnieniem jest również zakupoholizm, który 23% ankietowanych uważa za zjawisko popularne a 29% jako nie występuje. Pozostałe wyniki dotyczące tego pytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 76.

Wykres 76 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

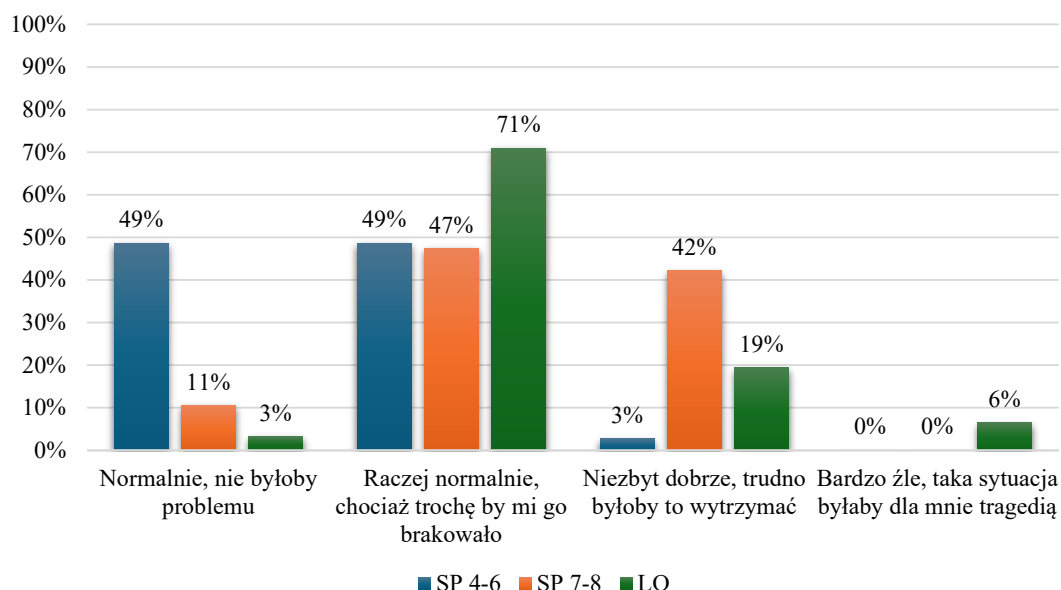
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Rozkład deklarowanego czasu spędzanego przed komputerem z powodów innych niż nauka wśród uczniów był bardzo zróżnicowany i wszystkie zadeklarowane odpowiedzi przez uczniów różniły się niewielką różnicą wynoszącą kilka/ kilkanaście punktów procentowych pomiędzy poszczególnymi opcjami. Najpopularniejszą sumarycznie odpowiedzią wśród uczniów był wariant – nie spędzam czasu przed komputerem, tak zadeklarowało 27% uczniów z klas 4–6, następnie 32% uczniów z klas 7–8 oraz 39% uczniów z liceum. Drugim najczęściej wskazywanym wariantem odpowiedzi był przedział czasowy do 2 godzin spędzanych przed komputerem z innych powodów niż nauka. Ten przedział wskazało 49% ankietowanych uczniów z klas 4–6, następnie 32% uczniów z klas 7–8 i 6% uczniów liceum. Trzecim najbardziej popularnym wyborem wśród ankietowanych był przedział czasowy do 4 godzin. Ten wariant odpowiedzi zdecydowało się wybrać 19% uczniów z klas 4–6, następnie 32% uczniów z klas 7–8 oraz 23% uczniów z liceum. Pozostałe odpowiedzi i udział procentowy poszczególnych wariantów został przedstawiony na poniższym wykresie nr 77.

Wykres 77 Czas spędzany przy komputerze. Ile czasu spędzasz dziennie przed komputerem z powodów innych niż nauka?

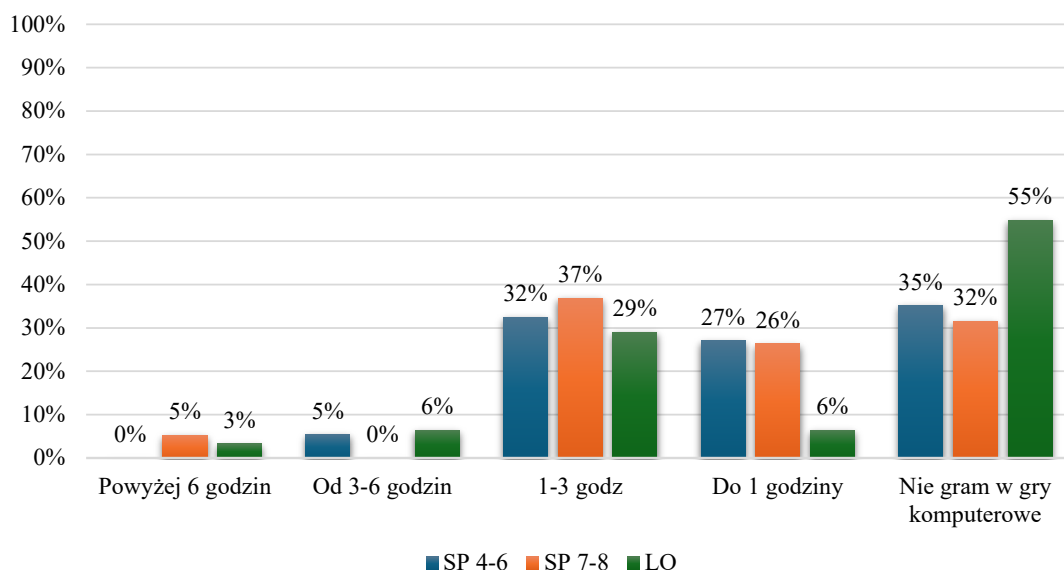
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Następnie ankietowani zostali poproszeni o ustosunkowanie się do potencjalnej sytuacji braku Internetu przez okres tygodnia czasu. Najwięcej ankietowanych na pytanie dotyczące braku dostępu do Internetu przez tydzień czasu i ich reakcji na jego brak wybrało odpowiedź – raczej normalnie, chociaż trochę by mi go brakowało. Taki wariant odpowiedzi zadeklarowało 49% uczniów z klas 4–6, następnie 47% uczniów z klas 7–8 i 71% uczniów liceum. Najmniejszą popularnością wśród ankietowanych cieszyła się odpowiedź – bardzo źle, taka sytuacja byłaby dla mnie tragedią. Ten wariant odpowiedzi wskazało 6% uczniów z liceum i żaden ankietowany z pozostałych dwóch grup. Pozostały rozkład udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych przedstawiono na poniższym wykresie nr 78.

Wykres 78 Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez tydzień nie miał/ a dostępu do Internetu?

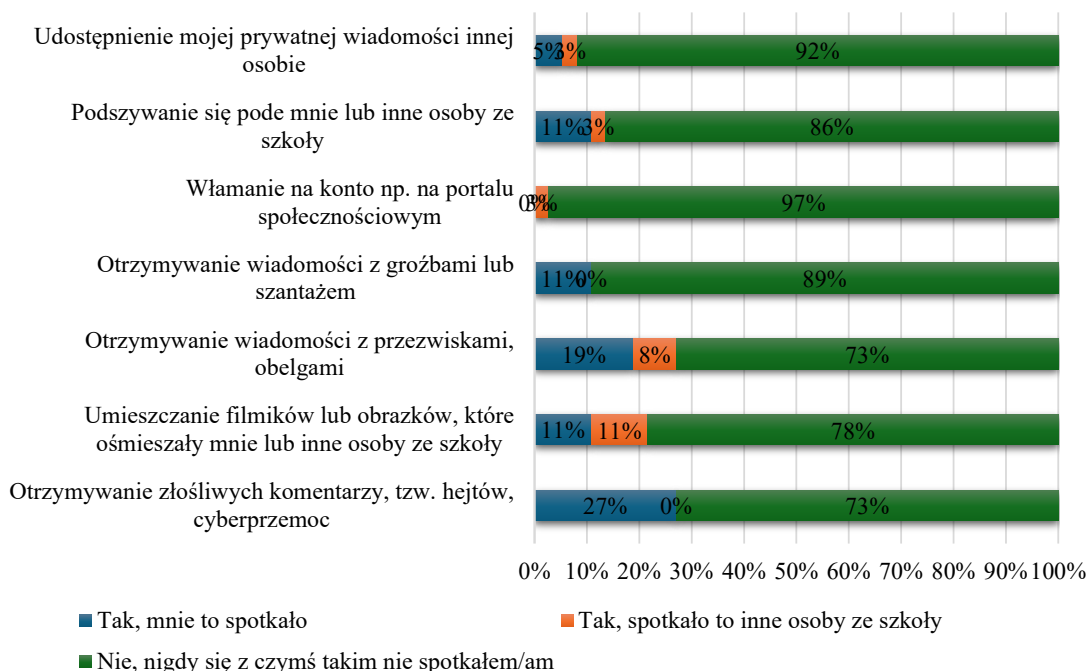
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Granie w gry komputerowe jest popularnym zajęciem w czasie wolnym wśród uczniów już od kilku/ kilkunastu lat. Pomimo w dalszym ciągu sporej popularności gier komputerowych, wśród ankietowanych uczniów największą popularnością cieszył się wariant – nie gram w gry komputerowe, który wskazało 35% uczniów z klas 4–6, następnie 32% uczniów z klas 7–8 i 55% uczniów z liceum. Drugim wariantem pod względem popularności był przedział godzin pomiędzy – 1–3 godziny, który wskazało 32% uczniów z klas 4–6, 37% uczniów z klas 7–8 i 29% uczniów z liceum. Trzecią najpopularniejszą odpowiedzią był wariant – do 1 godziny, który wskazało 27% uczniów z najmłodszej grupy, 26% uczniów ze starszej grupy wiekowej oraz 6% uczniów z najstarszej grupy w badaniu ankietowym. Najmniej popularną odpowiedzią wśród uczniów na to pytanie był wariant – powyżej 6 godzin. Ten przedział czasowy nie wskazał żaden ankietowany uczeń z klas 4–6, następnie 5% uczniów z klas 7–8 oraz 3% uczniów z liceum. Wyniki analiz dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 79.

Wykres 79 Granie w gry na komputerze. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

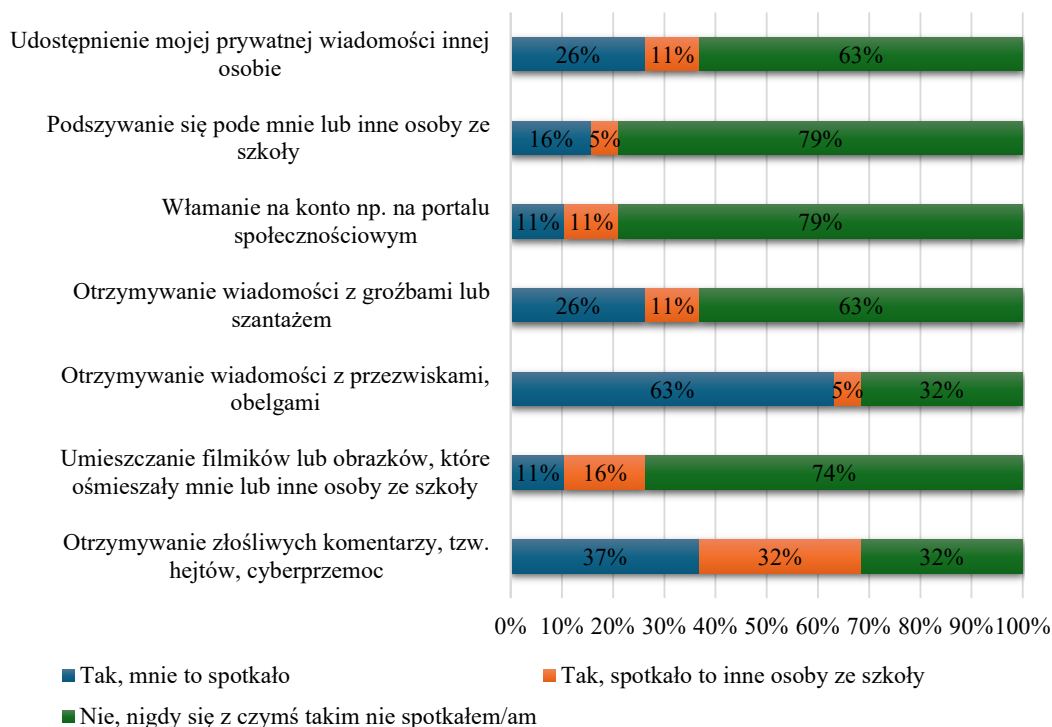
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Kolejne pytanie dotyczyło kwestii związanych z cyberprzemocą i groźnymi sytuacjami w Internecie wśród uczniów szkół. Na kolejnych wykresach przedstawiono analizę dotyczącą tego pytania wśród trzech grup ankietowanych. Z problemem udostępniania prywatnych wiadomości osobom trzecim zetknęło się 5% uczniów z klas 4–6. Ze zjawiskiem podszywania się styczność miało 11% ankietowanych. Żaden z ankietowanych uczniów nie miał do czynienia z włamaniem na konto. Z otrzymywaniem gróźb styczność miało 11% ankietowanych. Z otrzymywaniem przezwisk lub obelg w swoim życiu do czynienia miało 19%. Z umieszczaniem filmików lub obrazków, które ośmieszały uczniów lub inne osoby ze szkoły, spotkało się 11% ankietowanych, natomiast z otrzymywaniem złośliwych komentarzy, tzw. hejtu do czynienia miało 27% ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi dotyczące pytania przedstawia poniższy wykres nr 80.

Wykres 80 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?

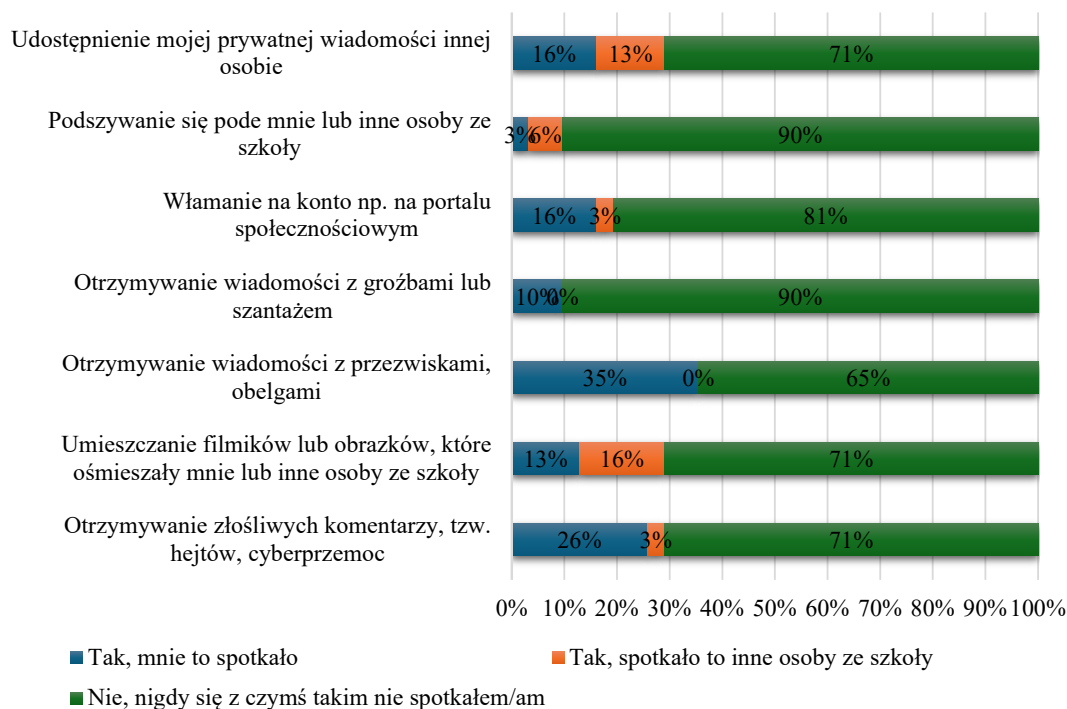
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z klas 4–6 z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Na kolejnym wykresie przedstawiono analizę tego samego zagadnienia tym razem skierowaną do ankietowanych uczniów z klas 7–8. Z problemem udostępniania prywatnych wiadomości osobom trzecim zetknęło się z nim 26% ankietowanych z klas 7–8. Ze zjawiskiem związanym z podszywaniem się pod uczniów lub pod kogoś innego spotkało 16% badanych. Zdaniem 11% ankietowanych deklaruje, że doświadczyło włamania na swoje konto społecznościowe. 26% ankietowanych uczniów doświadczyło otrzymywania wiadomości z groźbami lub szantażem. Z otrzymywaniem przezwisk lub obelg w swoim życiu do czynienia miało 65% ankietowanych. Z umieszczaniem filmików lub obrazków, które ośmieszały uczniów lub inne osoby ze szkoły, spotkało się 11% ankietowanych, natomiast z otrzymywaniem złośliwych komentarzy, tzw. hejtu do czynienia miało 37% ankietowanych. Wyniki zaprezentowano na poniższym wykresie nr 81.

Wykres 81 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?

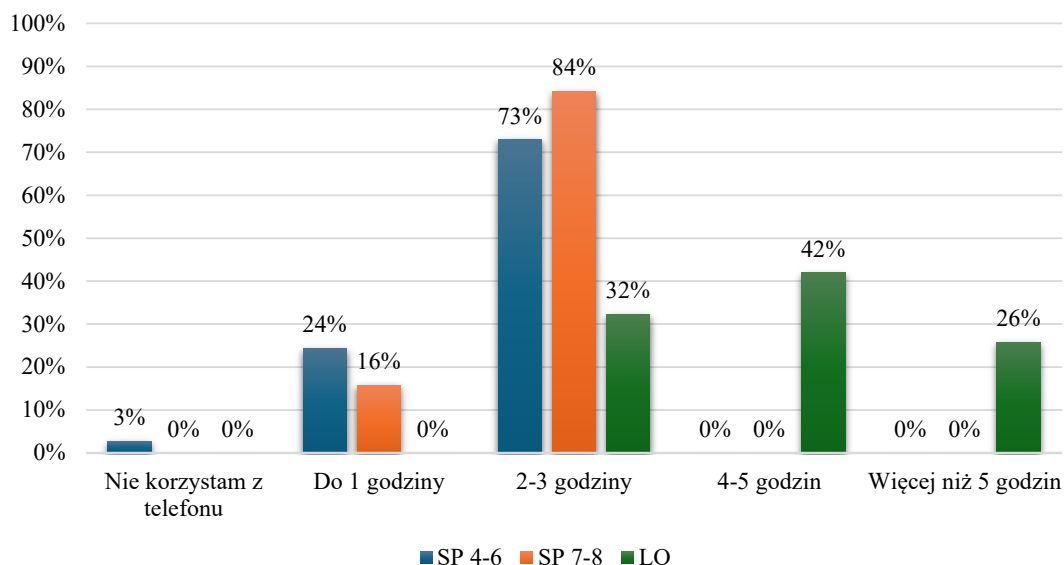
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z klas 7–8 z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Ostatnią grupą ankietowanych w kwestii dotyczącej cyberprzemocy i groźnymi sytuacjami w Internecie byli uczniowie z liceum. Z problemem udostępniania prywatnych wiadomości osobom trzecim zetknęło się 16% uczniów. Ze zjawiskiem podszywania się styczność miało 3% ankietowanych. Zdaniem 16% uczniów deklarowało, że mieli do czynienia z włamaniem na konto. Z otrzymywaniem gróźb styczność miało 10% ankietowanych. Z otrzymywaniem przezwisk lub obelg w swoim życiu do czynienia miało 35%. Z umieszczaniem filmików lub obrazków, które ośmieszały uczniów lub inne osoby ze szkoły, spotkało się 13% ankietowanych, natomiast z otrzymywaniem złośliwych komentarzy, tzw. hejtu do czynienia miało 26% ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi dotyczące pytania przedstawia poniższy wykresie nr 82.

Wykres 82 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?

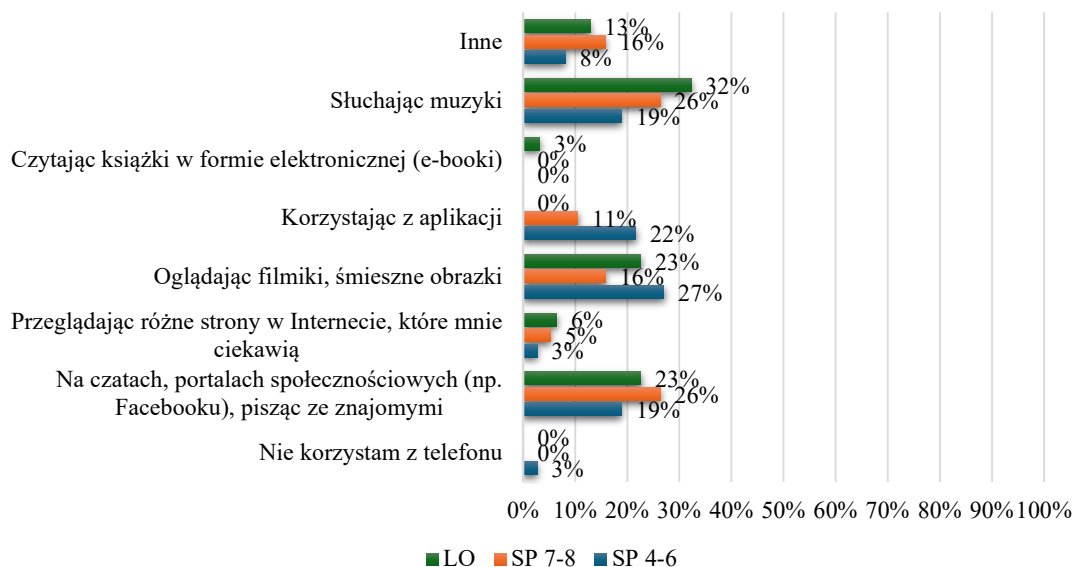
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W następnym pytaniu w badaniu ankietowym wśród uczniów szkół poproszono ich o udzielenie odpowiedzi w temacie czasu korzystania ze smartfonu w ciągu dnia, gdzie uczniowie mieli do wyboru spośród pięciu wariantów odpowiedzi. Najwięcej ankietowanych sumarycznie zadeklarowało przedział czasowy pomiędzy 2–3 godziny, ten wariant wybrało 73% uczniów z klas 4–6, 84% uczniów z klas 7–8 i 32% uczniów z liceum. Drugim najchętniej wybieranym wariantem odpowiedzi był przedział czasowy do 1 godziny, który zadeklarowało 24% uczniów z najmłodszej grupy oraz 16% ze starszej. Trzecim pod względem liczby deklaracji według uczniów był wariant 4–5 godzin, który wybrało 42% uczniów z liceum. Wariant nie korzystania z telefonu w ciągu dnia zdecydowało się wskazać jedynie 3% ankietowanych uczniów z klas 4–6 i żaden ankietowany uczeń z klas 7–8 oraz liceum. Wszystkie wyniki dotyczące pytania zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 83.

Wykres 83 Korzystanie przez uczniów z telefonu. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?

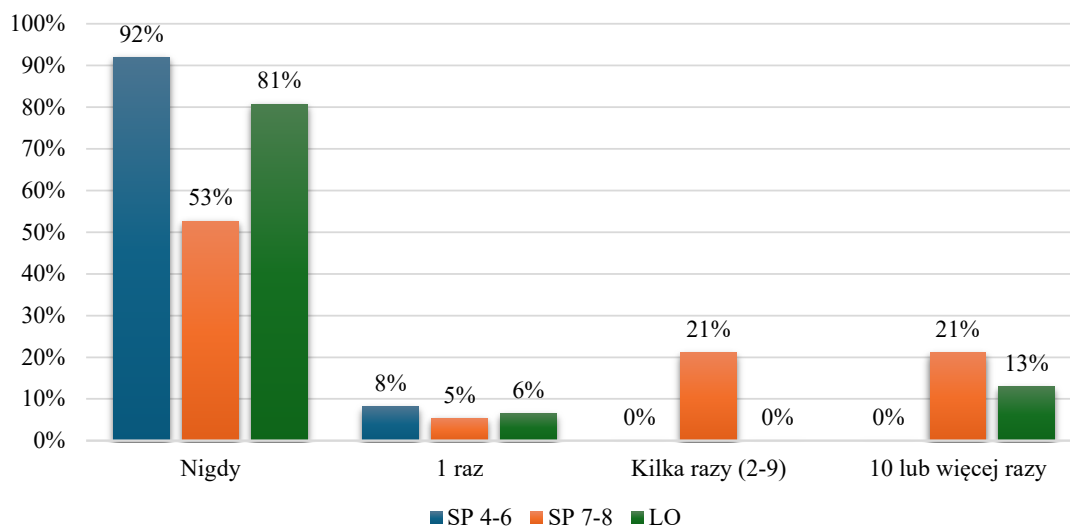
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Rozwinięciem kwestii korzystania ze smartfonu wśród ankietowanych uczniów było poruszenie tematu na czym najwięcej czasu poświęcają ankietowani podczas korzystania z urządzenia w ciągu dnia. Najwięcej czasu uczniowie spędzają podczas korzystania ze smartfonu na słuchaniu muzyki, tak zadeklarowało 19% uczniów z klas 4–6, następnie 26% uczniów z klas 7–8 i 32% uczniów z liceum. Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią był wariant oglądania filmików i śmiesznych obrazków, który wskazało 27% uczniów z klas 4–6 i 16% uczniów z klas 7–8 oraz 23% uczniów z liceum. Trzecią najchętniej udzielaną odpowiedzią przez ankietowanych był wariant spędzania czasu na portalach społecznościowych. Taką możliwość wybrało 19% uczniów z klas 4–6, następnie 26% uczniów z klas 7–8 i 23% uczniów z liceum. Najmniej odpowiedzi uzyskał wariant – nie korzystam z telefonu. Tak zdecydowało się wskazać 3% ankietowanych uczniów z klas 4–6 i żaden ankietowany z klas 7–8 i liceum. Wyniki dotyczące tego zapytania przedstawiono na wykresie nr 84.

Wykres 84 Najczęstsze zajęcia uczniów na telefonie. Na czym najwięcej czasu spędzasz korzystając ze smartfonu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Ankietowani uczniowie w zdecydowanej większości deklarują, że nigdy nie zdarzyło im się grać w gry hazardowe (na pieniądze). Tak uważa 92% uczniów klas 4–6, 53% uczniów klas 7–8 oraz 81% uczniów z liceum. Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią przez badanych był wariant 10 lub więcej razy. Takiego zdania było 21% uczniów klas 7–8 i 13% uczniów z liceum. Wyniki dotyczące pytania zostały zaprezentowane na wykresie nr 85.

Wykres 85 Udział w grach hazardowych. Czy grałeś/ aś w jakiegokolwiek gry hazardowe (na pieniądze)?

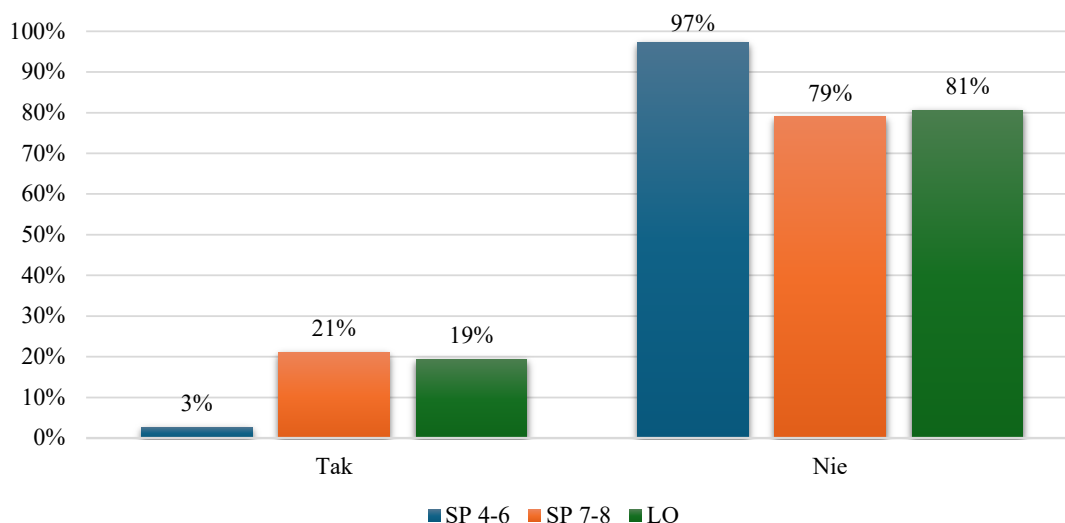
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

6.7. Napoje energetyczne

Niniejszy podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego, gdzie analiza koncentruje się na zagadnieniach związanych ze spożywaniem napojów energetycznych przez uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Analiza przedstawia skalę spożycia napojów energetycznych, motywacjach sięgania po tego typu produkty oraz poziomie świadomości uczniów na temat potencjalnych zagrożeń zdrowotnych związanych z ich regularnym spożywaniem. Wyniki badania pozwalają określić jak często i w jakich okolicznościach uczniowie sięgają po napoje energetyczne oraz miejsca, gdzie najczęściej dochodzi do ich spożywania. Zgromadzone dane stanowią bazę do planowania skutecznych działań profilaktycznych i edukacyjnych wśród uczniów.

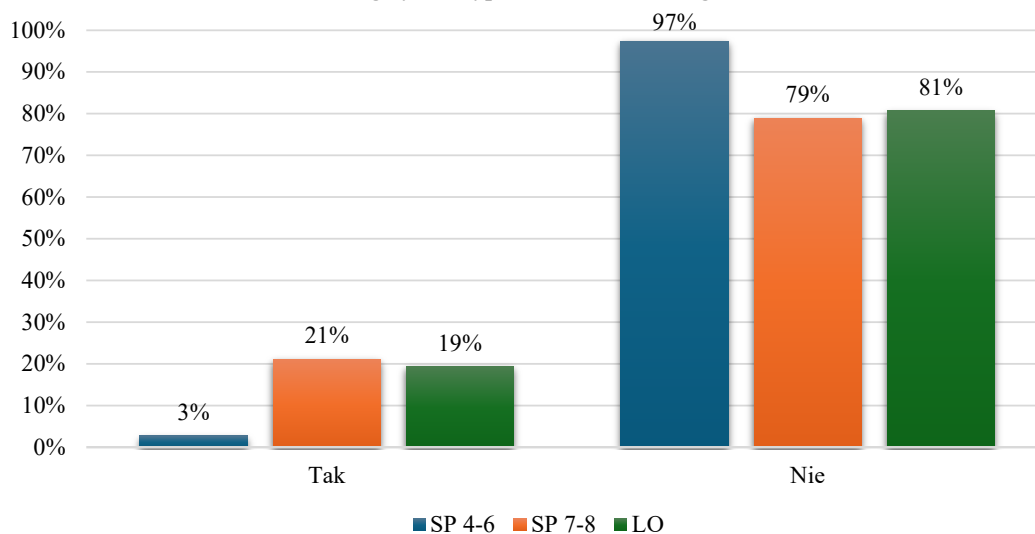
Zdecydowana większość ankietowanych stwierdziła, że napoje energetyczne nie są zdrowe, tak uważa 97% uczniów z klas 4–6, następnie 79% uczniów z klas 7–8 i 81% uczniów z liceum. Wyniki dotyczącego tego zapytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 86.

Wykres 86 Opinie uczniów o napojach energetycznych. Czy Twoim zdaniem napoje energetyczne są zdrowe?

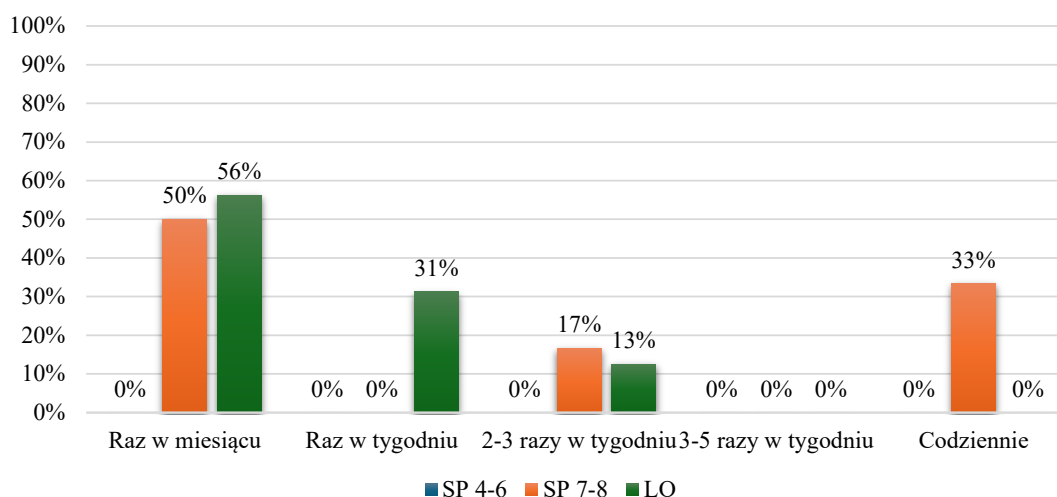
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązujące nowe prawo w kwestii spożywania napojów energetycznych narzuca zakaz sprzedaży tego typu napojów osobom poniżej 18 roku życia. Pomimo zaostrzonych przepisów dotyczących napojów energetycznych, zdaniem 3% uczniów z klas 4–6 spożywa tego typu napoje. Podobny pogląd dominuje u 21% uczniów z klas 7–8 oraz 19% uczniów z liceum, którzy deklarują spożywanie napojów energetycznych. Na poniższym wykresie nr 87 przedstawiono omawiane zagadnienie.

Wykres 87 Spożywanie napojów energetycznych przez uczniów. Czy pijesz lub zdarza Ci się pić napoje energetyczne typu Redbull, Burn, Tiger?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Częstotliwość spożywania napojów energetycznych wśród ankietowanych była zróżnicowana. Największa grupa ankietowanych uczniów zadeklarowała, że po napój energetyczny sięga maksymalnie raz w miesiącu. Takiego zdania było 50% uczniów z klas 7–8 i 56% uczniów z liceum. Codziennie po napój energetyczny decyduje się sięgnąć 33% uczniów z klas 7–8. Pozostałe wyniki dotyczące zapytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 88.

Wykres 88 Częstotliwość spożywania napojów energetycznych przez uczniów. Ile wypijasz tego typu napojów w miesiącu?

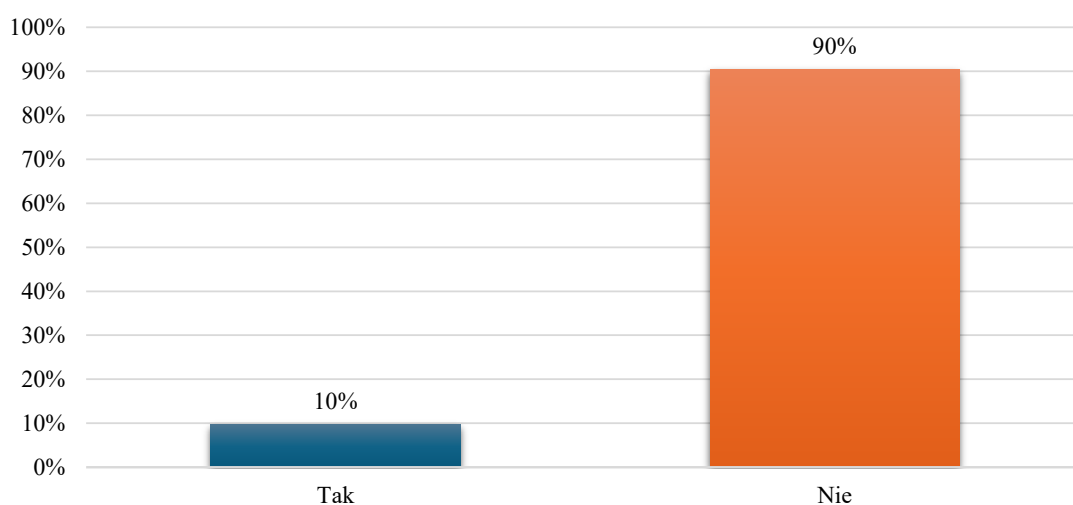
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

6.8. Zżywanie leków

Zżywanie leków to istotny element dbania o zdrowie, zwłaszcza wśród młodzieży, która często boryka się z różnorodnymi dolegliwościami fizycznymi i emocjonalnymi. Z drugiej strony coraz częściej spotykamy się z nadużywaniem leków wśród dzieci i młodzieży, którzy decydują się po nie sięgać, gdy nie jest to konieczne. W celu lepszego zrozumienia nawyków związanych z przyjmowaniem leków wśród uczniów z gminy Nowe Miasto nad Pilicą, przeprowadzono wśród nich ankietę, której wyniki pozwalają na analizę częstotliwości, motywacji oraz świadomości dotyczącej stosowania leków w tej grupie wiekowej, co może stanowić podstawę do działań edukacyjnych i profilaktycznych w tym zakresie.

W pierwszym pytaniu w tej serii spytano ankietowanych uczniów wyłącznie z klas licealnych czy kiedykolwiek zdarzyło im się zżywać leki przeciwbólowe, nasenne lub uspokajające dłużej aniżeli było zalecenie lekarza. Twierdząco odpowiedziało 10% uczniów, natomiast analogicznie 90% zadeklarowało, że nigdy nie zdarzyło im się przyjmować leki dłużej niż zalecił je lekarz prowadzący. Wyniki zaprezentowano na wykresie nr 89.

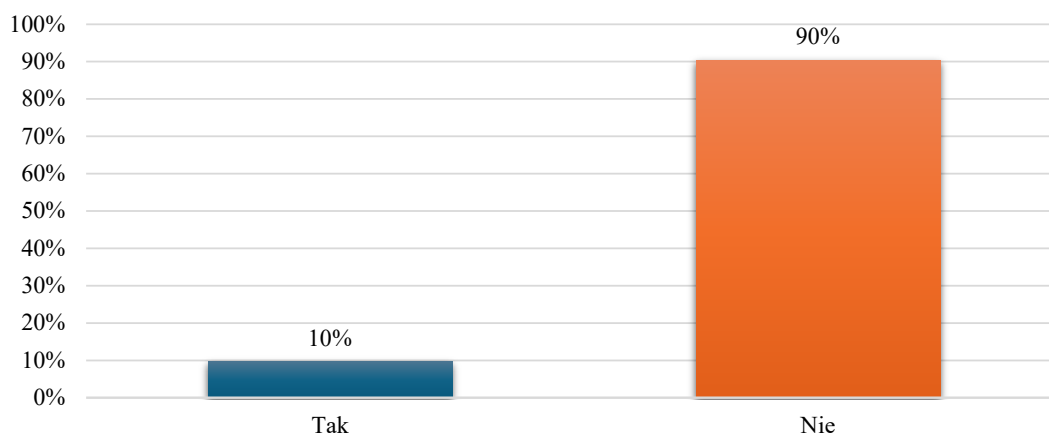
Wykres 89 Zżywanie leków przez uczniów. Czy kiedykolwiek zżywałeś (aś) leki przeciwbólowe, nasenne lub uspokajające dłużej, niż zalecił lekarz?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

W kolejnym pytaniu zapytano uczniów o kwestie dawkowania lekarstw. Według 10% uczniów z liceum odczuwało potrzebę zwiększenia dawki leku dla uzyskania tego samego efektu. Przeciwnego zdania w tym przypadku było analogicznie 90% ankietowanych uczniów, którzy deklarowali, że nigdy nie potrzebowali zwiększenia dawki leku dla uzyskania tego samego efektu. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 90.

Wykres 90 Dawkowanie leków wśród uczniów. Czy kiedykolwiek odczuwałeś(aś) potrzebę zwiększenia dawki leku, aby uzyskać ten sam efekt?

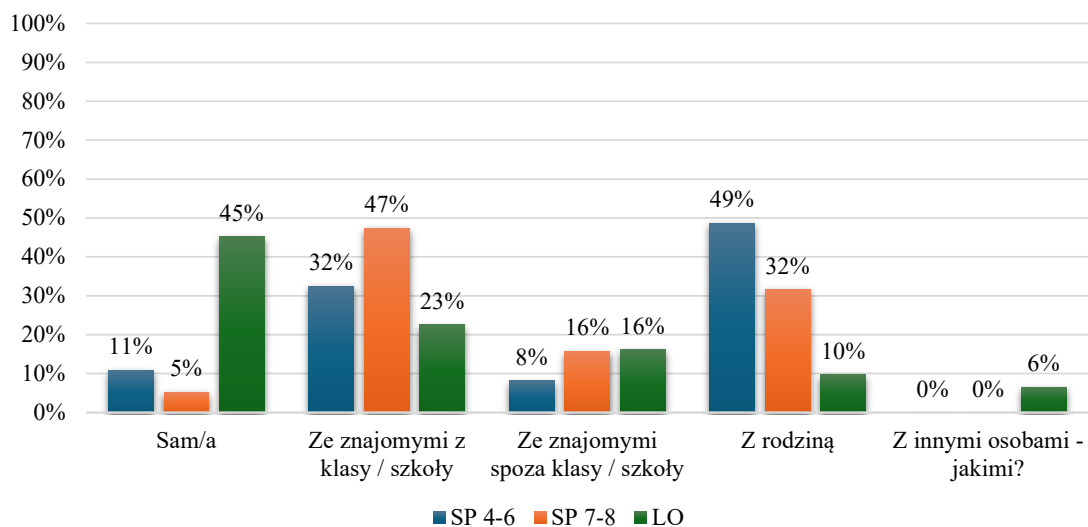
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów z liceum z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

6.9. Czas wolny

Ostatnim podrozdziałem w badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest wątek poświęcony czasowi wolnemu. Analiza w tym aspekcie skupia się na sposobach spędzania czasu wolnego przez młodzież i dzieci, która obejmuje m.in. najpopularniejsze formy aktywności pozaszkolnej, poziom zaangażowania w zajęcia sportowe, kulturalne i rekreacyjne a także identyfikację barier uniemożliwiających lub utrudniających aktywne spędzanie czasu wolnego. Wyniki badania dają możliwość określenia potrzeb i oczekiwań uczniów w zakresie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz wskazują kierunki rozwoju działań wspierających aktywność oraz integrację młodzieży w środowisku lokalnym.

Największą popularnością wśród ankietowanych w kwestii dotyczącej spędzania czasu wolnego cieszyła się odpowiedź ze znajomymi z klasy/ szkoły, którą wskazało 32% uczniów z klas 4–6, następnie 47% uczniów z klas 7–8 oraz 23% uczniów z liceum. Drugim najbardziej popularnym wariantem odpowiedzi wśród ankietowanych było spędzanie czasu z rodziną. Ten rodzaj spędzania czasu wolnego wybrało 49% uczniów z klas 4–6, następnie 32% uczniów z klas 7–8 oraz 10% uczniów z klas liceum. Trzecią najchętniej wybieraną odpowiedzią wśród ankietowanych było spędzanie czasu wolnego samemu. Ten wariant odpowiedzi zdecydowało się wskazać 11% uczniów z klas 4–6, następnie 5% uczniów z klas 7–8 oraz 45% uczniów liceum. Odpowiedzi dotyczącego zapytania zostały przedstawione na wykresie nr 91.

Wykres 91 Towarzystwo uczniów w czasie wolnym. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Nowe Miasto nad Pilicą

7. Podsumowanie

7.1. Badanie dorosłych mieszkańców

- Udział w badaniu ankietowym wzięło 67% kobiet i 33% mężczyzn. Największą grupą ankietowanych były osoby w wieku 25–44 lata, którzy stanowili 48% wszystkich badanych. Wykształcenie średnie zadeklarowało 56% badanych a 30% wykształcenie zasadnicze zawodowe.
- Ponad połowa ankietowanych mieszkańców bardzo dobrze (61%) i dobrze (34%) ocenia sytuację mieszkaniową swoją/swojej rodziny. Nieco gorzej przedstawia się opinia ankietowanych na temat sytuacji materialnej swojego gospodarstwa domowego którą bardzo dobrze ocenia 62% badanych a dobrze 30%.
- Zdecydowana większość mieszkańców (72%) uważa, że ich relacje z najbliższymi sąsiadami są poprawne. Bardzo dobrze relacje ocenia 14% ankietowanych mieszkańców, 11% wskazało na brak relacji z sąsiadami a 3% zadeklarowało, że w ich relacjach jest konflikt.
- Według 31% badanych mieszkańców uważa, że istnieje potrzeba podejmowania działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, z kolei 69% było przeciwnego zdania.
- Zdaniem 58% mieszkańców najbardziej pożądanymi działaniami profilaktycznymi przeciwko uzależnieniom byłoby wsparcie psychologiczne dla rodzin, kolejno otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (19%), na trzecim miejscu znalazły się warsztaty profilaktyczne dla uczniów, które poparło 13% mieszkańców.
- Według 91% mieszkańców czuje się bezpiecznie na terenie własnej gminy. Przeciwnego zdania w tym temacie nie było żadnego ankietowanego a 9% nie było w stanie stwierdzić jednoznacznie poczucia własnego bezpieczeństwa.
- Według 25% mieszkańców uważa, że w ich otoczeniu nie znajdują się osoby doświadczające przemocy domowej, przeciwnego zdania było 40% badanych. 35% badanych nie jest pewnych, ale mają podejrzenia co do takich osób.
- Zdaniem 100% mieszkańców, są oni świadomi w jakich miejscach potencjalna ofiara doświadczająca przemocy może uzyskać stosowną pomoc.
- Zdaniem łącznie 92% mieszkańców przyczyną przemocy domowej jest alkohol a zdaniem w sumie 84% osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta jak i mężczyzna.

- Według łącznie 66% mieszkańców bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców a zdaniem łącznie 96% mieszkańców stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.
- W kwestii współpracy w temacie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi, najwięcej mieszkańców (46%) stwierdziło, że współpraca ta przebiega dobrze. Bardzo dobrze współpracy w tym zakresie ocenia 3% mieszkańców, z kolei źle 6%.
- W wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych w gminie w ciągu ostatniego roku uczestniczyło 91% mieszkańców. Najczęstszą przyczyną braku uczestnictwa badani wskazywali na brak zainteresowania z ich strony (33%) oraz brak wolnego czasu (78%).
- Zdaniem 99% mieszkańców większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie jest należycie zaspokajana. Najczęściej wskazywanymi usługami społecznymi wymagającymi większej uwagi od władz gminnych mieszkańcy wskazywali na gospodarkę mieszkaniową (28%).
- 100% mieszkańców uważa, że oferta działań na terenie gminy skierowana do seniorów jest wystarczająca.
- Większość mieszkańców (81%) stwierdza, że osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy. Zdaniem 87% ankietowanych osoby niepełnosprawne są w pełni akceptowane w gminie.
- 63% mieszkańców i ich rodzin w ciągu ostatniego roku nie korzystało ze świadczeń oferowanych przez tutejszy MGOPS a 30% nie chciało odpowiadać na to pytanie.
- Zdaniem 93% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że posiada obecnie zatrudnienie a najczęstszym wskazywanym źródłem utrzymania gospodarstwa domowego była praca w sektorze prywatnym, którą zadeklarowało 71% badanych.

7.2. Badanie uczniów szkół

- 89% uczniów szkół z klas 4–6 ocenia bardzo dobrze relacje z rodzicami lub opiekunami, 24% bardzo dobrze z nauczycielami a 59% ocenia bardzo dobrze relacje ze swoimi kolegami i koleżankami. Zdaniem 63% uczniów szkół z klas 7–8 ocenia bardzo dobrze swoje relacje z rodzicami lub opiekunami, 16% bardzo dobrze ocenia relacje z nauczycielami a 58% w taki sam sposób oceniło relacje z kolegami lub koleżankami. Uczniowie z liceum 35% z nich ocenia bardzo dobrze relację z rodzicami, opiekunami,

9% uważa relację z nauczycielami za bardzo dobrą oraz 35% za bardzo dobrą z kolegami i koleżankami.

- Zdaniem 3% uczniów z klas 4–6, 26% z klas 7–8 oraz 71% z liceum, osoby w ich wieku spożywają alkohol.
- Najczęściej do spożycia alkoholu według uczniów dochodzi na imprezach, dyskotekach, tak uważa 100% uczniów z klas 4–6, 40% z klas 7–8 i 59% z liceum.
- Najczęstszym powodem sięgania po alkohol według 100% uczniów z klas 4–6, 60% z klas 7–8 oraz 59% uczniów z liceum jest chęć lepszej zabawy i wyluzowania się.
- Pierwszą inicjacją alkoholową wśród uczniów liceum był przedział wiekowy 17 lat i więcej wskazany przez 40% z nich. Po 30% wskazań wśród ankietowanych uczniów z liceum uzyskały przedziały 11–13 lat oraz 14–16 lat.
- Najczęściej wybieranym alkoholem wśród uczniów z liceum jest piwo, taką deklarację złożyło 70% uczniów oraz wśród 50% była to wódka.
- Najczęstszy powodem sięgania po alkohol wśród uczniów z liceum był powód dla towarzystwa (60%) oraz z chęci lepszej zabawy (50%).
- 49% uczniów ze szkół ponadpodstawowych uważa, że każdy może uzależnić się od alkoholu, a wśród uczniów z klas 7–8 taki pogląd wyraziło 58% z nich, natomiast u uczniów z liceum z tym stwierdzeniem zgadza się 61%.
- Zdaniem 5% uczniów z klas 4–6 i 47% z klas 7–8 oraz 71% z liceum, osoby z ich środowiska palą e-papierosy lub papierosy. Regularnie pali wyroby nikotynowe tylko 3% ankietowanych uczniów liceum.
- Najczęstszym powodem sięgania po wyroby nikotynowe wśród uczniów z klas 4–6 był inny powód niż zaproponowany (100%). W klasach 7–8 była to chęć zaimponowania innym (100%). Natomiast u uczniów liceum najczęściej wskazywanymi powodami były warianty inne (33%) oraz nie dotyczy (33%).
- Zdaniem 16% uczniów z klas 7–8 i 13% z liceum osoby z ich środowiska mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. 6% uczniów z liceum stwierdziło, że kiedykolwiek zażywało narkotyki lub dopalacze.
- Zdaniem 3% uczniów z klas 4–6 i liceum, gdyby zaszła potencjalna możliwość zdobycia substancji, uważa, że byłoby to łatwe do realizacji.
- Przed komputerem do 2 godzin dziennie czas spędza 49% uczniów z klas 4–6, 32% z klas 7–8 oraz 6% z liceum. Natomiast 27% uczniów z klas 4–6, 32% z klas 7–8 oraz 39% z liceum deklaruje, że nie korzysta z komputera.

- 49% uczniów z klas 4–6, 47% z klas 7–8 oraz 71% z liceum stwierdziło, że ich reakcja na brak Internetu byłaby raczej normalna, chociaż odczuwali by symptomy jego braku.
- Pomiędzy 2–3 godziny dziennie ze smartfonu korzysta 73% uczniów z klas 4–6, 84% z klas 7–8 oraz 32% z liceum.
- Zdecydowana większość uczniów nigdy nie grała w gry hazardowe, tak zadeklarowało 92% uczniów z klas 4–6, 53% z klas 7–8 oraz 81% z liceum.
- Zdaniem 97% uczniów z klas 4–6, 79% uczniów z klas 7–8 oraz 81% z liceum uważa, że napoje energetyczne nie są zdrowe.
- 3% uczniów z klas 4–6, 21% z klas 7–8 oraz 19% z liceum deklaruje spożywanie napojów energetycznych. Z kolei 50% uczniów z klas 4–6 oraz 56% z klas 7–8 deklaruje, że spożywa napój energetyczny przynajmniej raz w miesiącu.
- Leki przeciwbólowe, nasenne lub uspokajające spożywało dłużej niż zalecenie lekarza 10% uczniów z liceum oraz tyle samo uczniów uważa, że odczuwało potrzebę zwiększenia dawki leku, dla uzyskania tego samego efektu.
- Uczniowie najczęściej deklarowali, że spędzają czas wolny ze znajomymi z klasy/szkoły. Tak stwierdziło 32% uczniów z klas 4–6, 47% z klas 7–8 oraz 23% z liceum.

7.3. Badanie pracowników Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

- Pracownicy MGOPS jako najpoważniejsze problemy występujące w ich środowisku wskazali na uzależnienie od alkoholu, który wybrało 50% ankietowanych jako problem bardzo istotny, problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi) uznane przez 33% ankietowanych jako problem bardzo istotny, zaniedbanie dzieci i młodzieży również wskazane przez 33% ankietowanych jako problem bardzo istotny.
- Ocena skuteczności pomocy społecznej w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym jest według większości pracowników pozytywna. Zdaniem 67% badanych w pełni zgadza się ze zdaniem, że pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym a 33% zgadza się z tym stwierdzeniem częściowo.
- Zdaniem 83% pracowników MGOPS zdecydowanie zgadzają się oni ze stwierdzeniem, że władze gminne są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej, 17% stwierdziło, że częściowo się zgadza.
- Według 100% pracowników MGOPS, zgadzają się oni ze stwierdzeniem, że władze lokalne wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez MGOPS potrzebom.
- Według 100% pracowników MGOPS, dostrzegają oni potrzebę realizacji działań profilaktycznych ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

- Zdaniem 83% ankietowanych większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie jest zaspokajana w odpowiedni sposób.
- Usługi społeczne jakie wymagają większej uwagi zdaniem pracowników MGOPS to: opieka zdrowotna (83%), mieszkalnictwo (67%) oraz bezpieczeństwo publiczne (33%) i profilaktyka uzależnień (33%).
- Najbardziej potrzebnymi działaniami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS to wsparcie psychologiczne dla rodzin (83%) oraz ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (17%).
- 33% pracowników MGOPS zadeklarowało symptomy wypalenia zawodowego.

8. Rekomendacje działań

8.1. Wobec dorosłych mieszkańców

Zaleca się kontynuację oraz intensyfikację działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu oraz utrwalaniu uzależnień, w szczególności uzależnień alkoholowych a także ograniczania zjawiska ryzykownego i szkodliwego spożywania alkoholu. Działania te powinny stanowić jeden z priorytetów polityki społecznej gminy Nowe Miasto nad Pilicą. W miarę potrzeb i możliwości należy rozwijać te formy profilaktyki, które zostały najczęściej wskazane przez dorosłych mieszkańców w badaniach ankietowych, w tym: wsparcie psychologiczne dla rodzin, warsztaty profilaktyczne dla uczniów, otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień. Niezbędne jest również podejmowanie działań ukierunkowanych na poprawę jakości oraz dostępności usług zdrowotnych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Cel ten powinien być realizowany poprzez rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze ochrony zdrowia oraz podnoszenie kompetencji kadry medycznej i specjalistów zaangażowanych w działania profilaktyczne i opiekuńcze. Zasadne jest także kontynuowanie działań profilaktycznych i pomocowych wobec osób doświadczających przemocy domowej. W tym zakresie istotne jest podejmowanie inicjatyw zwiększających świadomość społeczną w zakresie rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy w rodzinie. Rekomenduje się dalszy rozwój oferty wsparcia skierowanej do seniorów, obejmującej zapewnienie im warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez różnorodne formy pomocy – pracę socjalną, wsparcie finansowe i rzeczowe, a także działania integracyjne i ofertę spędzania czasu wolnego dostosowaną do potrzeb osób starszych. Wskazane jest również wzmacnianie działań wspierających aktywizację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością. Wsparcie to powinno obejmować pomoc finansową, rzeczową i medyczno-opiekuńczą, jak również działania promujące zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym w warunkach pracy chronionej. Rekomenduje się ponadto rozwijanie inicjatyw integracyjnych w społeczności lokalnej, promowanie wolontariatu oraz idei samopomocy sąsiedzkiej, zwłaszcza w odniesieniu do osób samotnych i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Przedstawione rekomendacje stanowią katalog otwarty i mogą być w przyszłości modyfikowane oraz aktualizowane w zależności od potrzeb lokalnych. Celem podejmowanych działań jest poprawa jakości życia mieszkańców, ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych oraz podniesienie jakości usług społecznych i zdrowotnych świadczonych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

8.2. Wobec uczniów

Rekomenduje się organizację spotkań, warsztatów oraz zajęć edukacyjnych dla uczniów, których celem będzie kształtowanie postaw wolnych od uzależnień, promowanie zdrowego stylu życia oraz rozwijanie kompetencji społecznych i cyfrowych. Programy profilaktyczne powinny obejmować w szczególności: przedstawianie negatywnych skutków spożywania alkoholu, palenia papierosów i e-papierosów, uświadamianie wpływu uzależnień na zdrowie i funkcjonowanie jednostki, wzmacnianie postaw asertywnych i umiejętności odmowy, edukację w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu, ochrony danych osobowych oraz zasad ograniczonego zaufania wobec osób poznanych w sieci, kształtowanie postaw opartych na wzajemnym szacunku w środowisku cyfrowym. Działania te powinny również obejmować edukację na temat zagrożeń wynikających z hazardu i uzależnień behawioralnych oraz promowanie alternatywnych, pozytywnych form spędzania czasu wolnego. Wskazane jest także wspieranie budowania pozytywnego wizerunku własnej osoby oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości wśród dzieci i młodzieży. W miarę potrzeb i możliwości organizacyjnych zaleca się poszerzanie wiedzy i umiejętności nauczycieli oraz rodziców poprzez organizację szkoleń i spotkań otwartych. Tematyka tych działań powinna obejmować m.in. przyczyny powstawania uzależnień, charakterystykę substancji psychoaktywnych i ich wpływ na zdrowie, rolę pedagoga i rodzica w profilaktyce, znaczenie komunikacji w relacjach z dzieckiem, mechanizmy i konsekwencje uzależnień, specyfikę uzależnień behawioralnych (np. uzależnienie od Internetu, gier, zakupów, jedzenia czy hazardu). Ważnym elementem działań profilaktycznych powinno być również podnoszenie świadomości w zakresie ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci, w tym cyberprzemocą, sextingiem, manipulacją medialną oraz promowanie stosowania narzędzi kontrolujących dostęp dzieci i młodzieży do Internetu. Przedstawione rekomendacje stanowią katalog otwarty i mogą być modyfikowane oraz uzupełniane w zależności od potrzeb. Ich realizacja powinna przyczynić się do zwiększenia skuteczności profilaktyki uzależnień oraz zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa zarówno w środowisku szkolnym, jak i domowym.

8.3 Wobec pracowników MGOPS

Zaleca się organizowanie szkoleń i kursów podnoszących kompetencje zawodowe kadry Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą oraz angażowanie pracowników w realizację lokalnych kampanii społecznych. Działania te stanowią istotny element polityki rozwoju zasobów ludzkich w gminie. Przed przystąpieniem

do realizacji szkoleń wskazane jest przeprowadzenie krótkich ankiet diagnostycznych, które pozwolą na rozpoznanie rzeczywistych potrzeb szkoleniowych i odpowiednie dostosowanie tematyki oraz zakresu zajęć do oczekiwań uczestników. Rekomenduje się również inicjowanie i rozwijanie współpracy między instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i rozwiązywania innych problemów społecznych. Wspólne przedsięwzięcia tych podmiotów mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności podejmowanych inicjatyw oraz umożliwić wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. Wskazane jest także rozszerzenie współpracy z placówkami ochrony zdrowia, szczególnie w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów społecznych. Przykładem takiego działania może być organizacja szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek z zakresu rozpoznawania ryzykownych wzorców spożywania alkoholu przez pacjentów oraz podejmowania interwencji wobec osób wymagających wsparcia. Rozwijanie współpracy między MGOPS a instytucjami ochrony zdrowia przyczyni się do podniesienia jakości świadczeń zdrowotnych oraz skuteczniejszego reagowania na wyzwania społeczne w środowisku lokalnym. Przedstawione rekomendacje stanowią katalog otwarty i mogą być modyfikowane oraz uzupełniane w zależności od potrzeb. Celem tych działań jest podniesienie jakości pracy Ośrodka Pomocy Społecznej, rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej oraz zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych i pomocowych na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

9. Analiza SWOT

SWOT jest akronimem pochodzącym od angielskich słów:

- Strengths (mocne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jest uniwersalnym narzędziem diagnostycznym wykorzystywanym w planowaniu strategicznym, które służy do identyfikacji i oceny wewnętrznych oraz zewnętrznych czynników wpływających na funkcjonowanie organizacji, projektu, instytucji lub jednostki samorządu terytorialnego.

Skrót SWOT oznacza:

- S (ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina,
- W (ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina,
- (ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy,
- T (ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Szczegółowe i precyzyjne opracowanie analizy SWOT jest kluczowym elementem procesu planowania strategicznego, ponieważ stanowi ona punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 13 Analiza SWOT gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • skuteczne rozpoznanie przez władze lokalne i instytucje publiczne problemów społecznych na terenie gminy, • wzrastająca otwartość władz samorządowych na współpracę z mieszkańcami oraz włączanie ich w procesy konsultacyjne, • sprawnie działające instytucje w obszarze polityki społecznej oraz dobra współpraca pomiędzy nimi, w tym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego, • Funkcjonowanie kompleksowej procedury „Niebieskie Karty” angażującej różne instytucje (Policja, MGOPS, szkoły, ochronę zdrowia), umożliwiającą skoordynowane reagowanie na przypadki przemocy domowej, • dobrze wykwalifikowana i systematycznie podnosząca kwalifikacje kadra instytucji w zakresie polityki społecznej, • aktywność organizacji pozarządowych oraz liderów lokalnych społecznych funkcjonujących na terenie miasta, • aktywna działalność instytucji kulturalnych w tym Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Mieście nad Pilicą, • funkcjonowanie nowoczesnych form komunikacji instytucji z mieszkańcami (np. e-usługi, media społecznościowe), • regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, • dostęp do edukacji podstawowej i ponadpodstawowej, • rozwój kompetencji cyfrowych wśród uczniów i nauczycieli, wspierany przez szkoły i bibliotekę publiczną, • dostęp do opieki zdrowotnej i specjalistycznych usług medycznych, • realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, • rozbudowana infrastruktura edukacyjna i kulturalna, • aktywna współpraca władz lokalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujące procesy starzenia się społeczeństwa gminy powodujące spadek liczby mieszkańców gminy, • niewystarczająca i niska atrakcyjność ofert pracy dla osób młodych oraz z niepełnosprawnościami, • niewystarczająca liczba miejsc pracy w sektorze pozarolniczym oraz odpływ osób aktywnych zawodowo do innych regionów, • niedostateczna stopa życiowa części mieszkańców, • pasywność i bezradność części mieszkańców w rozwiązywaniu własnych problemów, • niedostateczne kompetencje wychowawcze części rodziców, • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, szczególnie dla seniorów, • występowanie różnorodnych form uzależnień np. alkoholowych, behawioralnych, cyfrowych) w tym wśród dzieci i młodzieży, • występowanie zjawiska przemocy domowej, • znaczna liczba mieszkańców oraz dzieci i młodzieży doświadczających problemów zdrowia psychicznego, • niedostateczny dostęp do wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, • stosunkowo łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych tj. alkoholu, papierosów, szczególnie wśród młodzieży, • niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego i jej nierównomierny rozwój, • niewystarczająca dostępność obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w tym architektonicznie i komunikacyjnie).

<ul style="list-style-type: none"> • aktywność społeczna w działaniach charytatywnych i wolontariacie, szczególnie w szkołach i instytucjach kultury, • rozwijająca się oferta zajęć i inicjatyw dla seniorów, • wysoki poziom bezpieczeństwa w porównaniu z większymi miastami, • istnienie lokalnych programów wsparcia rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej, • dobra dostępność komunikacyjna gminy w skali powiatu i regionu, • dogodne położenie geograficzne gminy w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych, sprzyjające rozwojowi gospodarczemu i turystyce, • walory przyrodnicze i rekreacyjne doliny Pilicy sprzyjające rozwojowi turystyki rodzinnej i ekologicznej. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • promocja i rozwój gospodarczy gminy, przyciągający inwestorów zewnętrznych, • rozwój turystyki weekendowej i agroturystyki w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe gminy, • możliwość wykorzystania terenów rolniczych i rekreacyjnych do rozwoju przedsiębiorczości społecznej i zielonej gospodarki, • dostęp do programów podnoszenia kwalifikacji zawodowych ze środków zewnętrznych, • wzrost świadomości społecznej mieszkańców w zakresie uzależnień i przemocy domowej, • wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością, • wzmacnianie dialogu międzypokoleniowego, budującego solidarność społeczną oraz wymianę wiedzy i doświadczeń, • dostęp do programów wspierających rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz aktywizację osób starszych i z niepełnosprawnością, • rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym organizacji pozarządowych i współpracy międzyinstytucjonalnej, • rozwój nowoczesnych placówek medycznych, oferujących programy 	<ul style="list-style-type: none"> • przyspieszający proces starzenia się społeczeństwa wraz z ujemnym przyrostem naturalnym powodującym zwiększenie obciążeń systemu opieki zdrowotnej i socjalnej, • zmniejszająca się liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz odpływ młodych osób do większych ośrodków miejskich, • niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, • zmiany technologiczne (AI, automatyzacja) wpływające na strukturę zatrudnienia i ograniczające możliwości pracy w niektórych sektorach, • wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, osłabiający konkurencyjność lokalnych firm, • rosnące zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi zdrowotne, przewyższające lokalne możliwości systemu ochrony zdrowia, • ograniczenie budżetu gminy mogące prowadzić do ograniczenia realizacji części zadań z zakresu polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu czy ochrony zdrowia, • ryzyko stygmatyzacji osób doznających przemocy i niewystarczającego zaangażowania osób stosujących przemoc w programy korekcyjno-edukacyjne,

<p>profilaktyczne, rehabilitację i telemedycynę, zwiększające jakość i dostępność opieki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia i działań profilaktycznych, • rozwój innowacyjnych form wsparcia takich jak opieka wytchnieniowa i program asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, które zwiększają niezależność mieszkańców i wzmacniają integrację społeczną, • rozbudowa oferty kulturalnej i sportowej jako narzędzia integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców, • rozwój technologii cyfrowych i dostępu do Internetu, zwiększający możliwości edukacyjne, zawodowe i społeczne mieszkańców, • wzrost współpracy instytucjonalnej i interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy i wsparcia osób w kryzysie, • możliwość poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez działania lokalne i skuteczniejszą komunikację z mieszkańcami, • zmiany w polityce społecznej na szczeblu krajowym, wspierające walkę z wykluczeniem społecznym i bezrobociem, • rozwój współpracy z gminami ościennymi w zakresie polityki społecznej, edukacji i bezpieczeństwa publicznego, • możliwość pozyskiwania środków z funduszy krajowych i unijnych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej, edukacji, zdrowia i kultury, • pozyskiwanie środków zewnętrznych na rewitalizację przestrzeni publicznej oraz modernizację infrastruktury społecznej, • rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców i rozwój inicjatyw prośrodowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zmiany społeczno-cywilizacyjne prowadzące do osłabienia więzi rodzinnych i pojawiania się nowych problemów cywilizacyjnych, • wzrost występowania chorób cywilizacyjnych, • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • łatwiejszy dostęp do środków psychoaktywnych, • nasilanie się problemów związanych z uzależnieniami, w tym behawioralnymi, szczególnie wśród młodzieży oraz obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • wzrost zjawisk wykluczenia społecznego wśród osób starszych i rodzin o niskich dochodach, • malejące zaangażowanie mieszkańców w inicjatywy lokalne i wolontariat, • przeciążenie pracowników pomocy społecznej i ryzyko wystąpienia syndromu wypalenia zawodowego, • zlecanie instytucjom polityki społecznej kolejnych zadań do realizacji bez zapewnienia adekwatnych środków finansowych, • niepewna sytuacja międzynarodowa, w związku z napięciami militarnymi.
--	--

Źródło: opracowanie własne

10. Założenia strategiczne. Wizja i misja rozwoju polityki społecznej

10.1. Podstawy teoretyczne

Strategia stanowi ogólny program działania organizacji lub jednostki samorządu terytorialnego, opracowany na określony okres i ukierunkowany na jak najbardziej optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów w celu osiągnięcia wyznaczonych celów. Dokument taki charakteryzuje się długoterminowym horyzontem czasowym, koncentracją działań na wybranych zadaniach, obejmuje zazwyczaj szeroki zakres przedsięwzięć oraz precyzuje wskaźniki realizacji przyjętych zamierzeń.

Wizja to obraz pożądanego stanu danego podmiotu w przyszłości, sytuacja, do której będzie się dążyć. Wizja powinna być zwięzła, realna, ale motywująca. Wizja stanowi wyraz aspiracji i wyobrażeń danego podmiotu o przyszłości.

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej jest elementem pożądanym, który umożliwia przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat. Jest to niezwykle istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja także budowaniu trwałych relacji, kapitału społecznego i stanowi kluczowy element polityki społecznej. Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą została opracowana w oparciu o szczegółową i rzetelną analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych. Misja jest syntetycznym opisem sposobu realizacji wizji. Stanowi krótką oraz precyzyjną prezentację najważniejszych celów podmiotu. Cele stanowią uszczegółowienie sposobu realizacji misji. Cele strategiczne wyznaczają kluczowe kierunki działania i są formułowane najczęściej z perspektywą długoterminową. Cele operacyjne charakteryzują się znacznie krótszym horyzontem czasowym, stanowią podstawę do osiągnięcia celów strategicznych oraz służą wykorzystaniu szans i mocnych stron a także przewyciężaniu słabych stron i zagrożeń.

10.2. Misja i wizja

Po dokonaniu szczegółowej i rzetelnej analizy sytuacji społecznej gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zidentyfikowaniu kluczowych problemów wymagających podjęcia działań naprawczych w perspektywie długofalowej, wskazaniu mocnych stron i potencjałów rozwojów gminy a także po przeprowadzeniu badań ankietowych wśród przedstawicieli różnych grup społecznych, opracowano wizję rozwoju społecznego gminy. Przygotowana wizja odnosi się

zarówno do zasad i kierunków prowadzenia polityki społecznej, jak i do specyfiki oraz charakteru jednostki samorządu terytorialnego. Stanowi ona jednocześnie system wartości wyznaczający podstawowe ramy i kierunki działań przy formułowaniu celów strategicznych i operacyjnych niniejszej Strategii. Wizja dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą brzmi następująco:

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą to społeczność zintegrowana, aktywna i bezpieczna, w której każdy mieszkaniec niezależnie od wieku, stanu zdrowia i sytuacji życiowej ma zapewniony dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych. Współpraca samorządu, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i mieszkańców sprzyja budowaniu solidarności międzypokoleniowej, aktywizacji społecznej oraz wzmacnianiu więzi lokalnych.

Misja powinna wyznaczać kierunki dla wszystkich podejmowanych działań, wskazywać wartości jakimi ma kierować się gmina Nowe Miasto nad Pilicą oraz określać dla kogo i w jakim zakresie podejmowane będą działania społeczne. W związku z tym misja gminy opracowana na cele niniejszej Strategii brzmi następująco:

Misją gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest konsekwentne tworzenie warunków dla rozwoju społecznego, poprawy jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez efektywne działania profilaktyczne, opiekuńcze i integracyjne. Gmina dąży do wspierania aktywności obywatelskiej, rozwijania lokalnych inicjatyw oraz zapewnienia równych szans w dostępie do edukacji, pracy oraz usług zdrowotnych.

12. Cele strategiczne i operacyjne

Proces realizacji wyznaczonych powyżej wizji i misji wymaga określenia celów strategicznych planowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań, które są konieczne do skutecznego rozwiązywania kluczowych, zidentyfikowanych problemów społeczności lokalnej.

W niniejszej Strategii wyodrębniono cztery cele strategiczne, dla każdego z nich wskazano:

- cele operacyjne, będące rozwinięciem celów nadrzędnych,
- kierunki działań służące do ich realizacji,
- podmioty i partnerzy odpowiedzialni za ich realizację,
- zestaw wskaźników służących monitorowaniu postępów,
- prognozy zmian wynikające z realizacji działań.

Podczas wyznaczenia celów strategicznych uwzględniono główne grupy odbiorców lub stref działania, do których należą: rodzina, osoby starsze, niepełnosprawne, zagrożenie wykluczeniem społecznym lub marginalizacją oraz jakość życia mieszkańców. Sprawna i efektywna realizacja przyjętych zapisów Strategii będzie możliwa poprzez wzajemną integrację kierunków działań. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań, zawierające uwzględnienie realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, wskaźniki, oraz prognozę zmian przedstawiono poniżej w postaci tabel.

Cele strategiczne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 wyznaczają kierunki długofalowych działań samorządu lokalnego oraz partnerów społecznych, ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców.

Cel strategiczny nr 1. Wspieranie rodzin oraz tworzenie przyjaznych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i wychowawcze. Działania w ramach niniejszego celu koncentrują się na wspieraniu rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmacnianiu więzi międzypokoleniowych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży warunków do harmonijnego rozwoju. Priorytetem jest budowanie zintegrowanego systemu wsparcia obejmującego edukację, profilaktykę oraz integrację rodzin z lokalnym środowiskiem społecznym.

Cel strategiczny nr 2. Ograniczanie zjawisk wykluczenia społecznego wynikających z bezrobocia, ubóstwa i uzależnień oraz wzmacnianie aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców. Cel ten zakłada podejmowanie działań zmierzających do ograniczania zjawisk wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową, wsparcie materialne, psychologiczne i społeczne oraz rozwój usług reintegracyjnych. Kluczowe znaczenie ma współpraca instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w zakresie pomocy osobom zagrożonym marginalizacją i wykluczeniem.

Cel strategiczny nr 3. Poprawa jakości życia seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych poprzez rozwój lokalnych usług opiekuńczych, zdrowotnych i integracyjnych. Celem jest zapewnienie osobom starszym i z niepełnosprawnościami jak najwyższego poziomu samodzielności, aktywności i uczestnictwa w życiu społecznym. Zakłada się rozwój oferty usług opiekuńczych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych i społecznych a także działania na rzecz integracji międzypokoleniowej oraz przeciwdziałania samotności i izolacji społecznej.

Cel strategiczny nr 4. Wzmacnianie zaangażowania obywatelskiego, integracji społecznej oraz aktywności mieszkańców w życiu lokalnej wspólnoty. Działania w ramach tego celu obejmują rozwijanie dialogu społecznego, wspieranie inicjatyw oddolnych oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego opartego na współpracy i partnerstwie. Istotnym aspektem jest zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie możliwości uczestnictwa w procesach decyzyjnych, a także promowanie wolontariatu i aktywności społecznej.

Realizacja czterech celów strategicznych przyczyni się do budowy zintegrowanego i skutecznego systemu wsparcia społecznego w gminie Nowe Miasto nad Pilicą. Osiągnięcie zakładanych rezultatów pozwoli na zwiększenie aktywności i samodzielności mieszkańców,

poprawę jakości życia osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej a także rozwój kapitału społecznego opartego na solidarności, współpracy i odpowiedzialności za wspólne dobro.

W dalszej części dokumentu przedstawiono cztery cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi oraz proponowanymi kierunkami działań. Zestawienie w formie tabelarycznej umożliwia przejrzyste zaprezentowanie powiązań pomiędzy celami, działaniami oraz oczekiwanymi efektami społecznymi. Przedstawione tabele stanowią praktyczne narzędzie planowania i koordynacji polityki społecznej, wspierające skuteczną realizację założeń strategii oraz monitorowanie postępów w osiąganiu wyznaczonych celów. Poniżej przedstawiono cele strategiczne niniejszej Strategii.

Tabela 14 Cel strategiczny nr 1

Cel strategiczny nr 1. Wzmacnianie kondycji rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży					
Cele operacyjne	Kierunki działań	Jednostki realizujące i partnerzy	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia działań	Prognozowane zmiany
1.1. Wzmacnianie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój usług wspierających oraz podnoszenie kompetencji rodzicielskich	Integracja rodzin poprzez lokalne wydarzenia rekreacyjne, kulturalne i międzypokoleniowe	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Rady Sołeckie	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć integracyjnych, - liczba uczestników	- wzrost zaangażowania społecznego i integracji rodzin w życiu społecznym, - większa aktywność instytucji w zakresie animacji życia społecznego
	Stała współpraca MGOPS ze szkołami i poradnią w monitorowaniu sytuacji dzieci oraz w budowaniu kontaktu z rodzicami	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wymienionych informacji, - liczba wspólnych spotkań, - liczba zgłoszonych i objętych wsparciem rodzin	- wczesne rozpoznawanie problemów rodzinnych i skuteczniejsze wsparcie dzieci, - poprawa przepływu informacji między instytucjami
	Upowszechnianie informacji o poradnictwie rodzinnym i lokalnych usługach wsparcia (psychologicznych, prawnych, pedagogicznych)	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, PCPR	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba rozpowszechnionych informacji o poradnictwie i wsparciu, - liczba kampanii informacyjnych,	- zwiększenie liczby punktów informacyjnych, - wzrost świadomości mieszkańców o dostępnych formach wsparcia, - skuteczniejsze wykorzystanie istniejących usług i programów pomocy
	Edukacja rodziców i opiekunów w zakresie ról wychowawczych oraz profilaktyki uzależnień i przemocy	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, psycholodzy i specjaliści	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje rodzicielskie, - liczba uczestników	- umacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i kompetencji rodzicielskich, - zwiększenie profilaktyki w zakresie przemocy domowej

Świadczenia materialne i finansowe dla rodzin w trudnej sytuacji zgodnie z przepisami	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PCPR, placówki oświatowe, placówki medyczne, organizacje pozarządowe, organizacje charytatywne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną, - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, - wzrost efektywności systemu pomocy finansowej
Praca socjalna: asystentura rodziny, indywidualne plany pomocy, monitoring i reintegracja dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, PCPR	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (praca socjalna), - liczba planów pomocy	- poprawa funkcjonowania rodzin i ograniczenie interwencji kryzysowych, - wzrost skuteczności działań pracowników socjalnych, - wzrost skuteczności wsparcia i poprawa stabilności rodzin
Spotkania środowiskowe promujące pozytywne wzorce życia rodzinnego i wymianę doświadczeń	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zorganizowanych spotkań, - liczba uczestników	- zwiększenie integracji społecznej i wzmocnienie więzi rodzinnych, - aktywizacji lokalnych liderów i społeczników, - zwiększenie liczby asystentów rodziny
Działania reintegracyjne sprzyjające trwałym powrotom dzieci z pieczy do rodzin biologicznych	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, PCPR, Sądy, kuratorzy	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, - liczba powrotów dzieci do rodzin, - liczba rodzin objętych procesem reintegracji	- poprawa efektywności systemu pieczy zastępczej i trwałości powrotów dzieci do rodzin, - rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej
Programy socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe,	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii	- liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii, - liczba programów	- zwiększenie wsparcia psychologicznego dla dzieci z rodzin ryzyka,

		Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, organizacje terapeutyczne	Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni		- poprawa kompetencji emocjonalnych uczestników
	Zajęcia alternatywne i bezpieczne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, organizacje młodzieżowe, NGO	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.	- liczba dzieci uczestniczących w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego, - liczba wydarzeń	- ograniczenie zachowań ryzykowanych i wzrost aktywności młodzieży, - lepsza współpraca instytucji w organizacji działań profilaktycznych
	Doskonalenie zawodowe kadr wspierających rodzinę takich jak: pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologowie, asystenci	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, ośrodki szkoleniowe, PCPR	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób z obszaru wsparcia rodziny objętych szkoleniami, - liczba zrealizowanych szkoleń	- podniesienie jakości usług i profesjonalizacji systemu wsparcia rodzin, - zwiększenie motywacji i kompetencji kadry pomocowej
1.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków sprzyjających nauce, rozwojowi społecznemu, emocjonalnemu i kulturalnemu oraz ich aktywnemu udziałowi w życiu społeczności lokalnej	Tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego (świetlice, kluby, ogniska, praca podwórkowa)	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, parafie, wolontariusze	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, - liczba uczestników zajęć w ramach placówek, - liczba godzin zajęć tygodniowo	- zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych dla dzieci, - rozwój oferty pozaszkolnej sprzyjającej integracji i bezpieczeństwu dzieci i młodzieży
	Organizacja zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania oraz aktywność fizyczną	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, organizacje młodzieżowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba klubów i organizacji działających na rzecz dzieci i młodzieży, - liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców, - liczba zorganizowanych wydarzeń aktywizujących	- wzrost aktywności młodzieży i rozwój pasji, - wzmocnienie roli instytucji kultury i sportu w wychowaniu młodych mieszkańców
	Zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień, przemocy rówieśniczej,	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe,	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii	- liczba wdrożonych programów profilaktycznych dotyczących zdrowego stylu	- zwiększenie świadomości uczniów i rodziców na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami,

zdrowego stylu życia i higieny cyfrowej	GRKPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Policja, organizacje młodzieżowe	Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	życia i przeciwdziałania uzależnieniom, - liczba uczestników w ramach działania	- rozwój współpracy międzyszkolnej z instytucjami w zakresie profilaktyki, - zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń cyfrowych, - rozwój kompetencji cyfrowych i wychowawczych kadry nauczycielskiej
Podnoszenie jakości pracy szkół: doskonalenie nauczycieli, wsparcie pedagogów i wyposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, Policja, organizacje młodzieżowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba placówek szkolnych wyposażonych w nowe pomoce i narzędzia edukacyjne, - liczba nauczycieli i pedagogów u, których zwiększone zostały kwalifikacje i umiejętności	- poprawa jakości nauczania i warunków edukacyjnych, - zwiększenie motywacji i kompetencji nauczycieli
Rozszerzanie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej w formule konkursów, turniejów i wydarzeń międzyszkolnych	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, Policja, organizacje młodzieżowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zrealizowanych zajęć pozalekcyjnych, - liczba dzieci i młodzieży korzystających z dodatkowej oferty edukacyjnej	- wzrost aktywności pozaszkolnej uczniów i integracji rówieśniczej, - rozwój talentów i umiejętności społecznych
Wyrównywanie szans edukacyjnych: zajęcia wyrównawcze, wolontariat uczniowski, stypendia i pomoc materialna	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, GRKPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Policja, organizacje młodzieżowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba uczniów korzystających ze stypendiów i zasiłków szkolnych, - liczba dzieci objętych zajęciami wyrównawczymi	- poprawa wyników edukacyjnych uczniów i większa dostępność pomocy materialnej, - ograniczenie barier w dostępie do edukacji, - wyrównywanie szans w dostępie do edukacji i zajęć dodatkowych
Działania zwiększające dostępność i jakość wsparcia dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe,	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii	- liczba dzieci objętych nauczaniem lub wsparciem,	- zwiększenie integracji i uczestnictwa uczniów z niepełnosprawnościami w edukacji,

	poprawę dostępności placówek	PCPR, organizacje wspierające osoby z niepełnosprawnościami, Policja, organizacje młodzieżowe	Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba placówek, w których usunięto bariery architektoniczne	- poprawa dostępności infrastrukturalnej i kadrowej placówek oświatowych
1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz rozwój zintegrowanego systemu wsparcia i ochrony osób doświadczających przemocy, w tym dzieci i młodzieży	Pomoc rodzinom doznającym przemocy poprzez wszczynanie i prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”	GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, sądy i prokuratura	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba założonych „Niebieskich Kart”, - liczba osób doznających przemocy domowej, - liczba osób stosujących przemoc domową	- wzrost skuteczności reagowania instytucji na przypadki przemocy, - poprawa współpracy między służbami w zakresie interwencji i pomocy
	Działania informacyjne: dystrybucja materiałów edukacyjnych o prawach i dostępnych formach wsparcia	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba rozpowszechnionych informacji na temat realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba odbiorców kampanii	- zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, - ułatwienie dostępu do informacji i pomocy specjalistycznej
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, socjalnej i medycznej oraz miejsc w ośrodkach wsparcia	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PCPR, poradnie specjalistyczne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba udzielonych konsultacji i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, - liczba osób objętych pomocą - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej	- zwiększenie liczby osób korzystających z kompleksowego wsparcia, - poprawa jakości współpracy interdyscyplinarnej w udzielaniu pomocy, - zwiększenie bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, - rozwój sieci placówek wsparcia i interwencji kryzysowej
	Kierowanie sprawców do programów korekcyjno-edukacyjnych i monitorowanie efektów	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, sądy i prokuratura	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób skierowanych do udziału w programie, - liczba zrealizowanych programów	- zwiększenie skuteczności działań korekcyjnych, - zmniejszenie liczby przypadków powrotu do zachowań przemocowych

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, organizacje pozarządowe, instytucje szkoleniowe, NGO	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba podmiotów współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba uczestników, - liczba szkoleń	- rozszerzenie współpracy międzysektorowej w obszarze przeciwdziałania przemocy, - zwiększenie społecznego zaangażowania w profilaktykę
Podnoszenie kompetencji kadr instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, instytucje szkoleniowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formatach szkoleniowych podnoszące kompetencje, - liczba warsztatów	- wzrost profesjonalizacji i skuteczności działań podmiotów społecznych, - rozwój partnerstwa lokalnego w obszarze pomocy rodzinie
Warsztaty i szkolenia dla różnych grup społecznych w zakresie rozpoznawania i reagowania na przemoc	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, Policja, PCPR, instytucje rządowe, samorządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób biorących udział w warsztatach i/ lub szkoleniach, - liczba kampanii	- wzrost wiedzy mieszkańców i przedstawicieli instytucji o mechanizmach przemocy, - większe zaangażowanie społeczności lokalnej w reagowanie
Kampanie społeczne promujące sprzeciw wobec przemocy i informujące o możliwościach uzyskania pomocy	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PCPR, placówki oświatowe, media lokalne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba akcji społecznych i/ lub kampanii na temat przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba zdiagnozowanych przypadków	- zwiększenie rozpoznawalności lokalnych działań profilaktycznych, - poprawa postaw społecznych wobec zjawiska przemocy
Monitoring i diagnoza zjawiska przemocy oraz planowanie organizacji grup wsparcia	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PCPR, sądy	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdawczości z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,	- usprawnienie systemu wczesnego reagowania i monitoringu, - zwiększenie efektywności działań profilaktycznych i pomocowych

				- liczba zdiagnozowanych przypadków	
	Tworzenie i prowadzenie lokalnych grup wsparcia dla osób doznających przemocy	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół Interdyscyplinarny, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, Policja, instytucje rządowe, samorządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba podjętych działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy, - liczba uczestników	- wzmocnienie wsparcia emocjonalnego i społecznego dla osób dotkniętych przemocą, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i integracji społecznej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Cel strategiczny nr 2

Cel strategiczny nr 2: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej wynikającej z bezrobocia, ubóstwa i uzależnień					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostki realizujące i partnerzy	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia działań	Prognozowane zmiany
2.1. Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy poprzez współpracę z instytucjami rynku pracy, poradnictwo i podnoszenie kwalifikacji.	Współpraca z PUP (oferty pracy, poradnictwo, szkolenia, staże) oraz organizacja robót publicznych, prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Grójcu, UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, pracodawcy lokalni	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przy współudziale PUP w Nowym Mieście nad Pilicą, - liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych, - liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych, - liczba bezrobotnych odbywających staż	- wzrost liczby osób podejmujących zatrudnienie po zakończeniu programów aktywizacyjnych, - większa skuteczność współpracy MGOPS–PUP w zakresie wymiany informacji o potrzebach rynku pracy
	Promowanie przedsiębiorczości i ekonomii społecznej oraz wsparcie w zakładaniu działalności gospodarczej i spółdzielni socjalnych	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Grójcu, organizacje pozarządowe, pracodawcy lokalni, Inkubatory przedsiębiorczości	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy, - liczba inicjatyw w obszarze ekonomii społecznej	- wzrost liczby podmiotów ekonomii społecznej, - rozwój lokalnych mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw społecznych, - większa samowystarczalność ekonomiczna mieszkańców
	Indywidualna praca socjalna, kontrakty socjalne i indywidualne plany działań z udziałem doradców i asystentów	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, instytucje rządowe, samorządowe, PCPR, PUP w Grójcu, doradcy zawodowi, asystenci rodziny	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zawartych kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi, - liczba osób objętych indywidualną pracą socjalną	- zwiększenie skuteczności pracy socjalnej, - poprawa sytuacji zawodowej i życiowej uczestników, - wzrost motywacji do aktywizacji zawodowej
	Zapewnienie dostępu do świadczeń osobom i rodzinom, u których	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Grójcu, UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, instytucje	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii	- liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną	- stabilizacja sytuacji materialnej rodzin dotkniętych bezrobociem; zmniejszenie poziomu

	głównym problemem jest bezrobocie	rządowe, samorządowe, PCPR, doradcy zawodowi, asystenci rodziny	Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni		ubóstwa i wykluczenia społecznego
	Programy i projekty aktywizujące osoby bezrobotne i bierne zawodowo, ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Grójcu, UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, pracodawcy lokalni, Inkubatory przedsiębiorczości	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wdrożonych projektów/ programów dla osób bezrobotnych, - liczba osób, które zakończyły udział z efektem zatrudnieniowym	- zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców; rozwój partnerstw międzyinstytucjonalnych, - większe wykorzystanie środków zewnętrznych (EFS+, FEP)
	Inicjatywy pozyskiwania inwestorów (promocja gminy, przygotowanie terenów inwestycyjnych, stosowanie zachęt)	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Grójcu, UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, pracodawcy lokalni, Inkubatory przedsiębiorczości	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba podjętych inicjatyw, - liczba pozyskanych inwestorów, - powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, - wzrost liczby miejsc pracy; rozwój lokalnego rynku gospodarczego
	Rozwijanie współpracy z NGO i partnerami rynku pracy przy projektach aktywizacyjnych i usługach towarzyszących	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Grójcu, UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, pracodawcy lokalni, Inkubatory przedsiębiorczości	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO, - liczba beneficjentów objętych wsparciem	- rozwój współpracy międzysektorowej, - lepsze dopasowanie działań aktywizacyjnych do potrzeb mieszkańców, - zwiększenie skuteczności reintegracji zawodowej
2.2. Wzmacnianie bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin poprzez skuteczne wykorzystanie systemu pomocy społecznej oraz rozwój usług o charakterze osłonowym	Wsparcie materialne i finansowe oraz dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin w trudnej sytuacji	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, Kościół, ochrona zdrowia, placówki oświatowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa i problemami życiowymi, - zakres udzielonych form wsparcia	- poprawa sytuacji bytowej rodzin, - zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej, - ograniczenie skali ubóstwa
	Podnoszenie kompetencji życiowych: zaradność, samodzielność i gospodarowanie budżetem domowym	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, doradcy zawodowi	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy,	- liczba osób objętych działaniami, - liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń,	- wzrost umiejętności zarządzania budżetem domowym, - ograniczenie zależności od pomocy instytucjonalnej

			organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób, które poprawiły swoją sytuację życiową	
	Programy osłonowe dla dzieci z rodzin o niskich dochodach (dożywianie, odzież, wyprawki, wypoczynek)	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba dzieci objętych dożywianiem, - liczba przyznanych stypendiów lub wyprawek szkolnych, - liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego i zimowego	- wzrost liczby dzieci objętych wsparciem oraz zwiększenie dostępności programów osłonowych, - stabilność finansowania programów osłonowych i ciągłości realizacji, - poprawa warunków życia dzieci z rodzin ubogich
	Wsparcie osób usamodzielnianych, w tym opuszczających pieczę zastępczą, w obszarze mieszkania, zatrudnienia i zagospodarowania	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, PCPR	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób usamodzielnianych objętych wsparciem, - liczba osób, które uzyskały zatrudnienie lub mieszkanie, - liczba wypłaconych świadczeń na zagospodarowanie	- stopniowy wzrost liczby osób usamodzielnianych korzystających z pomocy, - poprawa efektywności usamodzielnienia dzięki lepszej koordynacji międzyinstytucjonalnej
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami kościelnymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, Kościół, organizacje pozarządowe, NGO, Caritas, PCK	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wspólnych projektów i inicjatyw, - liczba podpisanych umów partnerskich lub porozumień	- systematyczny rozwój współpracy, - wzrost liczby inicjatyw partnerskich, - powstawanie stałych form współdziałania z NGO i sektorem religijnym
	Organizowanie i wspieranie zbiórek oraz akcji charytatywnych dla osób ubogich i bezdomnych	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, Kościół, organizacje pozarządowe, NGO, Caritas, PCK	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeprowadzonych zbiórek i akcji charytatywnych, - liczba osób objętych pomocą rzeczową	- zwiększenie świadomości społecznej i solidarnej mieszkańców, - coroczny wzrost liczby inicjatyw oddolnych i udziału wolontariuszy
	Praca socjalna, indywidualne programy wychodzenia z bezdomności oraz	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, instytucje rządowe,	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii	- liczba osób objętych pomocą,	- spadek liczby osób długotrwale bezdomnych,

	zapewnianie tymczasowego schronienia	samorządowe, PCPR, Kościół, ochrona zdrowia, placówki oświatowe, NGO	Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, - liczba osób, którym zapewniono schronienie	- poprawa skuteczności programów reintegracji społecznej, - skuteczniejsza identyfikacja osób zagrożonych bezdomnością
	Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego (analizy, raporty) i podejmowanie działań zapobiegawczych	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Policja, GUS	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeprowadzonych analiz i raportów, - częstotliwość aktualizacji danych, - liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi	- rozwój systemu monitorowania zjawisk społecznych, - zwiększenie dostępności danych lokalnych, - podniesienie skuteczności planowanych działań interwencyjnych
2.3. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom uzależnionym i ich rodzinom.	Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży oraz rozwój ofert zajęć pozalekcyjnych sprzyjających bezpiecznemu spędzaniu czasu	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, - liczba uczestników zajęć, - liczba zrealizowanych godzin zajęć pozalekcyjnych	- wzrost uczestnictwa dzieci i młodzieży w działaniach profilaktycznych, - spadek zachowań ryzykownych i nadużywania substancji psychoaktywnych
	Kampanie i działania środowiskowe promujące zdrowy styl życia i ograniczanie zachowań ryzykownych	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, podmioty medyczne, organizacje pozarządowe, NGO, media lokalne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeprowadzonych kampanii i wydarzeń, - liczba uczestników, - liczba wydanych materiałów informacyjnych	- wzrost świadomości mieszkańców w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego, - większa liczba inicjatyw promujących zdrowy styl życia
	Koordinacja współpracy międzyinstytucjonalnej dla spójnych działań profilaktycznych i edukacyjnych	UMiG w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, organizacje pozarządowe, grupy	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba spotkań koordynacyjnych, - liczba wspólnych inicjatyw międzyinstytucjonalnych	- powstanie lokalnego systemu współpracy w zakresie profilaktyki, - lepsza koordynacja działań i redukcja dublowania inicjatyw

		nieformalne, Policja, parafie, wolontariusze			
	Wsparcie rodzin dotkniętych uzależnieniami (pomoc rzeczowa i finansowa adekwatna do diagnozy sytuacji)	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, organizacje pomocowe, kuratorzy, placówki terapeutyczne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba rodzin objętych wsparciem, - liczba przyznanych świadczeń rzeczowych i finansowych	- poprawa sytuacji bytowej rodzin z problemem uzależnień, - ograniczenie zjawiska współuzależnienia i przemocy domowej
	Monitoring zjawisk uzależnień, w tym alkoholowych, narkotykowych i behawioralnych	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Punkt konsultacyjny, Policja, organizacje pozarządowe, NGO	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba raportów i analiz, - częstotliwość aktualizacji danych, - liczba nowych zidentyfikowanych zjawisk	- lepsze rozpoznanie skali problemu uzależnień, - dostosowanie programów profilaktycznych do aktualnych zagrożeń
	Edukacja sprzedawców napojów alkoholowych oraz kontrole punktów sprzedaży pod kątem sprzedaży nieletnim	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, Punkt konsultacyjny, Policja, organizacje handlowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeszkolonych sprzedawców napojów alkoholowych, - liczba kontroli punktów sprzedaży alkoholu, - liczba zrealizowanych interwencji	- zwiększenie świadomości sprzedawców, - spadek przypadków sprzedaży alkoholu osobom nieletnim
	Szkolenia i warsztaty dla rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień i umiejętności wychowawczych	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, Policja, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, organizacje rodzinne, stowarzyszenia	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba warsztatów, - liczba uczestników, - poziom satysfakcji uczestników (badanie ankietowe)	- zwiększenie zaangażowania rodziców w działania profilaktyczne, - poprawa relacji rodzinnych i komunikacji z dziećmi

Źródło: opracowanie własne

Tabela 16 Cel strategiczny nr 3

Cel strategiczny nr 3: Poprawa jakości życia seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostki realizujące i partnerzy	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia działań	Prognozowane zmiany
3.1. Zapewnienie kompleksowych i skutecznych form wsparcia oraz opieki dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb	Dostosowywanie przestrzeni publicznej oraz obiektów gminnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością	Burmistrz MiG Nowe Miasto nad Pilicą, Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą, PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	- stopniowy wzrost liczby dostępnych obiektów, - poprawa jakości przestrzeni publicznej
	Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi wspierającymi osoby starsze, przewlekle chore i z niepełnosprawnościami	Burmistrz MiG Nowe Miasto nad Pilicą, Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zawartych porozumień o współpracy, - liczba wspólnych projektów	- wzrost liczby partnerstw i wspólnych działań projektowych
	Koordinowanie wolontariatu sąsiedzkiego i młodzieżowego na rzecz osób wymagających wsparcia	Burmistrz MiG Nowe Miasto nad Pilicą, Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, organizacje młodzieżowe, parafie	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zaangażowanych wolontariuszy, - liczba osób objętych wsparciem	- systematyczny wzrost zaangażowania wolontariuszy, - zwiększenie liczby beneficjentów podejmowanych działań
	Realizacja lokalnych programów osłonowych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych	Burmistrz MiG Nowe Miasto nad Pilicą, Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, PFRON	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba programów osłonowych, - liczba osób objętych wsparciem	- utrzymanie lub rozszerzenie zakresu wsparcia w odpowiedzi na potrzeby demograficzne
	Rozszerzanie usług opiekuńczych i specjalistycznych w tym	Podmioty medyczne, MGOPS w Nowym Mieście	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze	- liczba godzin usług opiekuńczych,	- stały wzrost zapotrzebowania na usługi

	psychologicznych i psychiatrycznych	nad Pilicą, pielęgniarki środowiskowe, NGO	zewnątrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób objętych wsparciem	opiekuńcze w związku ze starzeniem się populacji
	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej adekwatnej do potrzeb	Burmistrz MiG Nowe Miasto nad Pilicą, Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, darczyńcy prywatni	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba osób i rodzin objętych pomocą finansową, - liczba osób i rodzin objętych pomocą rzeczową	- utrzymanie stałego poziomu wsparcia z możliwością zwiększenia w okresach kryzysów ekonomicznych
	Rozwój oferty aktywizacji społecznej i zawodowej osób starszych i z niepełnosprawnościami	PUP w Grójcu, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, PCPR, instytucje edukacyjne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba uczestników programów, - liczba zrealizowanych szkoleń	- wzrost uczestnictwa w projektach aktywizujących i społecznych
	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr obsługujących osoby wymagające wsparcia	Burmistrz MiG Nowe Miasto nad Pilicą, Rada Miejska w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, ośrodki szkoleniowe, NGO, organizacje pozarządowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeszkolonych pracowników, - liczba zrealizowanych szkoleń rocznie	- stały wzrost kompetencji kadry i jakości obsługi mieszkańców
3.2. Przeciwdziałanie izolacji społecznej poprzez rozwój oferty aktywizującej, integrującej i wspierającej uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym	Zajęcia i inicjatywy prozdrowotne oraz społeczne rozwijające zainteresowania i kompetencje odbiorców	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zajęć i podjętych inicjatyw, - liczba uczestników	- wzrost liczby osób korzystających z ofert aktywizacyjnych, - poprawa jakości życia i integracji społecznej
	Rozbudowa i wspieranie oferty dla seniorów, w tym miejsc spotkań i Klubów Seniora	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, organizacje senioralne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy,	- liczba miejsc spotkań i klubów seniora, - liczba uczestników	- systematyczny wzrost dostępności miejsc aktywności dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami

			organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni		
	Realizacja projektów i programów integracyjnych dla seniorów, osób przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami.	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, organizacje pozarządowe, kluby seniora	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba projektów i programów, - liczba uczestników	- zwiększenie uczestnictwa w programach integracyjnych, - zmniejszenie izolacji społecznej
	Ułatwianie dostępu do informacji i usług w tym publikacje, materiały promocyjne, serwisy internetowe	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, media lokalne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wydanych publikacji, - liczba odwiedzin dedykowanych serwisów internetowych	- poprawa dostępności informacji i usług, - zwiększenie korzystania z dostępnego wsparcia
	Budowanie partnerstw między instytucjami i organizacjami dla koordynacji działań i wzmacniania efektów wsparcia	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, NGO, PCPR, PFRON, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba podpisanych porozumień, - liczba wspólnych działań	- zacieśnienie współpracy instytucjonalnej i społecznej, - lepsza koordynacja działań wsparcia
	Organizowanie wydarzeń edukacyjnych i kampanii informacyjnych zwiększających świadomość potrzeb i barier	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, NGO, organizacje pozarządowe, media lokalne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba kampanii oraz wydarzeń, - liczba uczestników	- wzrost świadomości społecznej, - większe zaangażowanie lokalnej społeczności w działania wsparcia
3.3. Podnoszenie świadomości społecznej o potrzebach, problemach i potencjale osób starszych oraz z niepełnosprawnościami, kształtowanie empatii,	Upowszechnianie postaw opartych na szacunku i solidarności wobec osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami poprzez działania edukacyjne i promocyjne sprzyjające	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba kampanii edukacyjnych, - liczba uczestników wydarzeń	- wzrost świadomości społecznej i wrażliwości mieszkańców na potrzeby osób wymagających wsparcia

solidarności i integracji międzypokoleniowej	przełamywaniu barier mentalnych oraz budowaniu pozytywnego wizerunku tych grup społecznych	nad Pilicą, media lokalne, organizacje pozarządowe			
	Inicjatywy integracji międzypokoleniowej z udziałem przedszkoli, szkół, instytucji kultury oraz Klubów Seniora	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, kluby seniora	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba projektów integracyjnych, - liczba uczestników	- wzrost kontaktów międzypokoleniowych, - lepsza integracja społeczna różnych grup wiekowych
	Kampanie i działania edukacyjne przełamujące bariery mentalne oraz budujące pozytywny wizerunek starości i niepełnosprawności	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, media lokalne, NGO	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wydarzeń i kampanii, - liczba uczestników	- zmiana postaw społecznych, - wzrost tolerancji i akceptacji dla osób starszych i niepełnosprawnych
	Tworzenie grup wsparcia i programów mentoringowych sprzyjających wymianie doświadczeń i wzajemnej motywacji.	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, media lokalne, NGO	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba grup wsparcia, - liczba uczestników	- wzrost poczucia bezpieczeństwa i samodzielności, - większe wsparcie emocjonalne i społeczne
	Rozwijanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie tworzenia miejsc pracy, praktyk zawodowych i innych form aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, PUP w Grójcu, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba utworzonych miejsc pracy/ praktyk, - liczba beneficjentów	- zwiększenie aktywności zawodowej osób wykluczonych, - ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego
	Promowanie i wspieranie wolontariatu na rzecz osób starszych, samotnych oraz z niepełnosprawnościami	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą,	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii	- liczba inicjatyw wolontariackich, - liczba wolontariuszy	- wzrost aktywności społecznej i liczby osób zaangażowanych w działania

		MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, kluby seniora, NGO	Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni		wspierające grupy wymagające pomocy
--	--	--	---	--	-------------------------------------

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Cel strategiczny nr 4

Cel strategiczny nr 4: Wzmacnianie postaw obywatelskich, integracji społecznej i zaangażowania mieszkańców w życie wspólnoty lokalnej					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostki realizujące i partnerzy	Źródła finansowania	Wskaźniki osiągnięcia działań	Prognozowane zmiany
4.1. Budowanie trwałych więzi społecznych i warunków do aktywnego uczestnictwa mieszkańców we wspólnocie lokalnej, w tym poprzez partycypację, integrację i wolontariat	Inicjowanie działań partycypacyjnych jak np. konsultacje, debaty, kampanie informacyjno-edukacyjne	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, jednostki pomocnicze gminy, instytucje publiczne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeprowadzonych konsultacji i debat, - liczba uczestników spotkań, - liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych	- wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, - poprawa jakości komunikacji społecznej
	Promowanie i rozwijanie wolontariatu oraz inicjatyw sąsiedzkich we współpracy z oświatą i organizacjami społecznymi	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, placówki oświatowe, parafie, organizacje społeczne, NGO, Rady Sołeckie	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wolontariuszy, - liczba inicjatyw, - liczba partnerów zaangażowanych w działania	- zwiększenie aktywności obywatelskiej i solidarności społecznej, - rozwój kultury współpracy
	Tworzenie przestrzeni i wydarzeń integracyjnych dla rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych marginalizacją	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, stowarzyszenia, lokalne grupy nieformalne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zorganizowanych wydarzeń, - liczba uczestników, - liczba grup docelowych objętych wsparciem	- wzrost poziomu integracji społecznej i poczucia wspólnoty lokalnej, - wzrost liczby osób objętych wsparciem
	Rozwijanie aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, kluby sportowe, organizacje społeczne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowych, - liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych	- wzrost poziomu aktywności fizycznej mieszkańców, - poprawa jakości infrastruktury społecznej

	Zapewnienie atrakcyjnej i różnorodnej oferty kulturalnej, sportowej, turystycznej i rekreacyjnej dla różnych grup wiekowych.	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, artyści lokalni, liderzy lokalni	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba wydarzeń kulturalnych, - liczba uczestników, - liczba partnerstw międzyinstytucjonalnych	- wzrost uczestnictwa mieszkańców w kulturze, - rozwój oferty lokalnych instytucji kultury
4.2. Wzmacnianie potencjału ekonomii społecznej i organizacji działających na rzecz dobra wspólnego poprzez wsparcie, promocję i współpracę międzyinstytucjonalną	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz NGO w tym doradztwo, szkolenia, wsparcie organizacyjne	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, ośrodki doradcze, lokalni przedsiębiorcy	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem, - liczba przeprowadzonych szkoleń, - liczba przeprowadzonych konsultacji	- wzrost liczby aktywnych podmiotów ekonomii społecznej, - zwiększenie ich stabilności organizacyjnej
	Promowanie dobrych praktyk ekonomii społecznej w kampaniach informacyjnych i edukacyjnych	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, lokalni liderzy, organizacje pozarządowe, lokalni liderzy, lokalne media, instytucje publiczne, NGO	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych, - liczba osób objętych działaniami promocyjnymi	- zwiększenie świadomości społecznej na temat ekonomii społecznej i roli trzeciego sektora
	Rozwijanie przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem poprzez szkolenia i warsztaty	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, PUP w Nowym Mieście nad Pilicą, instytucje szkoleniowe, NGO, przedsiębiorcy lokalni	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów, - liczba uczestników, - liczba osób, które podjęły aktywność zawodową	- poprawa sytuacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, - wzrost liczby inicjatyw społeczno-gospodarczych
	Tworzenie i animowanie lokalnej sieci współpracy PES, instytucji i mieszkańców dla wspólnych inicjatyw	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, organizacje pozarządowe, instytucje samorządowe, przedsiębiorstwa społeczne	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba partnerstw i inicjatyw sieciowych, - liczba spotkań i wydarzeń integracyjnych	- zwiększenie synergii działań sektora społecznego, - rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej
4.3 Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej	Rozwój działalności świetlic wiejskich w tym zajęcia	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOK w Nowym	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje	- liczba aktywnie funkcjonujących świetlic,	- zwiększenie integracji społecznej i aktywizacji

dla zwiększenia dostępności i jakości usług oferowanych mieszkańcom	edukacyjne, kulturalne, integracyjne	Mieście nad Pilicą, sołectwa, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zorganizowanych wydarzeń	mieszkańców obszarów wiejskich
	Rozbudowa oferty MGOK, biblioteki i innych instytucji kultury ukierunkowanej na aktywizację społeczną	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą, UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, MGOK w Nowym Mieście nad Pilicą, sołectwa, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba nowych inicjatyw kulturalnych, - liczba uczestników wydarzeń	- poszerzanie oferty kulturalnej, - wzrost uczestnictwa społecznego w wydarzeniach kulturalnych
	Działania inwestycyjne poprawiające stan i funkcjonalność infrastruktury czasu wolnego jak kultura, sport, rekreacja	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, jednostki organizacyjne gminy, wykonawcy robót, organizacje sportowe	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zrealizowanych inwestycji, - łączna wartość nakładów inwestycyjnych	- poprawa dostępności infrastruktury i jakości przestrzeni publicznej
	Rozwój i utrzymanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w tym trasy rowerowe, ścieżki spacerowe, szlaki	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, PTTK, NGO, zarządcy terenów	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- długość nowo utworzonych tras, - liczba zmodernizowanych odcinków	- wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy, - zwiększenie dostępności do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej dla mieszkańców gminy
	Zwiększanie bezpieczeństwa na drogach publicznych w tym drogi, chodniki, oświetlenie, przejścia, parkingi	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, Policja, Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście nad Pilicą, wykonawcy inwestycji	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- długość wybudowanych dróg i chodników, - liczba przejść i punktów oświetleniowych	- poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, - poprawa jakości i dostępności do infrastruktury transportowej
	Doskonalenie systemu komunikacji publicznej z uwzględnieniem potrzeb	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, operatorzy transportu publicznego, PUP w Grójcu,	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze	- liczba kursów, liczba linii obsługujących obszary peryferyjne,	- poprawa dostępności transportu publicznego i mobilności mieszkańców

	osób objętych wsparciem społecznym	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą, organizacje pozarządowe, NGO	zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba pasażerów	
	Rozszerzanie monitoringu wizyjnego w lokalizacjach szczególnie narażonych na zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży	UMiG Nowe Miasto nad Pilicą, Policja, podmioty i jednostki odpowiedzialne za kwestie bezpieczeństwa publicznego	Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni	- liczba zamontowanych kamer monitoringu, - liczba objętych monitoringiem lokalizacji	- zmniejszenie liczby incydentów z udziałem dzieci i młodzieży, - ograniczenie zjawiska ryzykownych - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

12. Zarządzanie realizacją strategii

Zarządzanie strategiczne stanowi zbiór procesów umożliwiających skuteczne i terminowe reagowanie na zmiany zachodzące w otoczeniu, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności pomiędzy wyznaczonymi celami strategicznymi, a posiadanymi przez konkretną jednostkę zasobami. W praktyce zarządzanie strategiczne, o którym mowa obejmuje zestaw wytycznych wykorzystywanych przy podejmowaniu decyzji oraz realizacji działań w różnych obszarach funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego.

Zwyczajowo wyróżnia się cztery główne elementy zarządzania strategicznego, do których należą:

- horyzont planowania – określenie długoterminowych kierunków działań, obejmujących horyzont czasowy od kilku do kilkunastu lat,
- wątek celów – zbiór wartości, misja oraz cele strategiczne, gdzie w ramach ich podejmowane są konkretne działania i inicjatywy,
- przedmiot zarządzania – postrzegany jako zintegrowana całość, w której zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną spójną strategię, koordynującą działania całej jednostki (np. gminy),
- podmiot zarządzania – grupa bądź jednostka organizacyjna odpowiedzialna za zarządzanie strategiczne, będąca z reguły najważniejszym ogniwem.

W odniesieniu do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, przedmiotem zarządzania jest całość organizmu gminy, nie tylko jej tkanka społeczna. Podmiotem zarządzania w tym przypadku jest przede wszystkim samorząd gminny, jej jednostki organizacyjne i partnerzy zaangażowani w realizację Strategii.

12.1 Koordynacja

Zgodnie z art. 110 Ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214) koordynacją realizacji Strategii w gminach zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w przypadku Nowego Miasta nad Pilicą jest to Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy. Wspomniane instytucje będą w największym stopniu odpowiedzialne za koordynację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, tj. realizację poszczególnych zadań, włączenie innych podmiotów ekonomii społecznej do realizacji działań oraz koordynację ich prac, poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, promocję poszczególnych działań, informowanie o postępach realizacji Strategii

oraz monitorowanie realizacji wraz z ewentualną modyfikacją założeń strategicznych oraz ewaluację Strategii.

12.2. Programy i projekty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 będzie realizowana w szczególności poprzez niniejsze programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- oraz inne mają istotne znaczenia z punktu widzenia prowadzenia polityki społecznej.

Skuteczność wdrożenia niniejszej Strategii uzależniona będzie od wielu czynników, jednym z nich będzie wielkość środków finansowych będących w dyspozycji lub pozyskanych przez samorząd gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz inne podmioty zaangażowane w realizację Strategii, przeznaczonych na opracowanie i wdrażanie dodatkowych programów i projektów zgodnych z kierunkami działań określonymi w dokumencie.

Realizowane programy i projekty powinny charakteryzować się efektywnością, skutecznością oraz celowością. Uchwalane mogą być stosownymi uchwałami Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą i w zależności od specyfiki realizowane w okresach rocznych, wieloletnich lub krótszych. Przedsięwzięcia i inicjatywy zgodne z zapisami strategicznymi ujętymi w niniejszym dokumencie, mogą być finansowane m.in. ze środków programów resortowych, w tym w ramach otwartych konkursów.

12.3. Źródła finansowania i ramy finansowe

Planowanie i realizacja działań w obszarze polityki społecznej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą uzależnione jest w dużej mierze od poziomu i struktury wydatków budżetowych przeznaczonych na ten cel. Wielkość środków finansowych odzwierciedla zarówno skalę zadań własnych jednostki samorządowej w zakresie pomocy społecznej, ochrony, zdrowia i wspierania rodziny, jak i rosnące potrzeby mieszkańców. W analizowanym okresie przewiduje

się utrzymanie tendencji wzrostowej wydatków, co wynika z konieczności dostosowania oferty wsparcia do zmieniających się warunków demograficznych, ekonomicznych i społecznych.

Określenie źródeł finansowania i ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 wynika z art. 16b ust. 2 pkt. 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Finansowanie stanowi jeden z kluczowych i najważniejszych warunków skutecznej realizacji celów wyznaczonych w Strategii.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów Strategii będą corocznie zabezpieczane w planach budżetowych właściwych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za ich wdrożenie. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki własne budżetu gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Pełna realizacja Strategii wymaga jednak pozyskiwania środków zewnętrznych, aby móc skutecznie realizować zaplanowane działania.

Realizacja założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 wymaga zapewnienia stabilnych i zróżnicowanych źródeł finansowania. Skuteczna polityka społeczna opiera się nie tylko na środkach własnych gminy, lecz także na szerokim wykorzystaniu funduszy krajowych i europejskich oraz współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego wyższego szczebla. Do podstawowych źródeł finansowania działań zawartych w Strategii należeć będą m.in.

- środki własne budżetu gminy Nowe Miasto nad Pilicą – podstawowym źródłem finansowania działań z zakresu polityki społecznej są środki własne gminy. Zapewniają one bieżące funkcjonowanie instytucji i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą a także finansują zadania własne jednostki samorządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Ze środków finansowane są m.in. świadczenia w formie pieniężnej i nie pieniężnej, usługi opiekuńcze, utrzymanie placówek wsparcia dziennego, działania profilaktyczne i projekty lokalne,
- budżet powiatu grójeckiego – współpraca z samorządem powiatowym umożliwia realizację zadań o charakterze ponadgminnym, w szczególności w zakresie pomocy rodzinie, wspierania osób z niepełnosprawnościami, pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania bezrobociu. Środki powiatowe przekazywane są m.in. za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu,
- budżet województwa mazowieckiego – województwo mazowieckie jako podmiot odpowiedzialny za politykę społeczną w skali regionalnej, realizuje i współfinansuje programy wspierające gminy w zakresie przeciwdziałania wykluczenia społecznego, rozwoju usług społecznych i opiekuńczych oraz integracji zawodowej. Gmina Nowe

Miasto nad Pilicą może korzystać z dotacji celowych, grantów oraz projektów realizowanych w ramach regionalnych programów samorządu województwa,

- dotacje z budżetu państwa – znaczną część środków stanowią dotacje z budżetu państwa, przekazywane w ramach dofinansowania zadań własnych i zleconych gminie. Dotacje te obejmują m.in. świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, zasiłków stałych i celowych, a także obsługę programów rządowych,
- środki z funduszy krajowych – w tym środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia czy Ministerstwa Edukacji i Nauki, przekazywane na realizację programów społecznych, profilaktycznych i edukacyjnych. W ramach tych funduszy możliwe jest finansowanie projektów innowacyjnych, pilotażowych lub skierowanych do szczególnych grup odbiorców,
- Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) – środki z NFZ służą dofinansowaniu działań w zakresie ochrony zdrowia, w tym profilaktyki, opieki długoterminowej, rehabilitacji leczniczej oraz opieki psychiatrycznej i psychologicznej. Gmina współpracuje z placówkami medycznymi w celu zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej osobom starszym, przewlekle chorym oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) – stanowi istotne źródło finansowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Środki te przeznaczane są na dofinansowanie zadań związanych z likwidacją barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych, rehabilitację zawodową i społeczną, a także realizację programów aktywizacyjnych i integracyjnych,
- Fundusz Pracy (FP) – finansuje działania z zakresu aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania bezrobociu. Środki te wykorzystywane są do organizacji prac społecznie użytecznych, robót publicznych, szkoleń, staży i programów specjalnych, umożliwiających powrót na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym, w tym korzystających z pomocy społecznej,
- Fundusz Solidarnościowy – stanowi źródło finansowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, w tym programów takich jak: asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, opieka wytechnieniowa czy korpus wsparcia seniorów. Programy te mają za zadanie rozwój usług opiekuńczych, środowiskowych i wspólnotowych,
- Fundusze strukturalne Unii Europejskiej – w perspektywie finansowej 2021–2027, gmina Nowe Miasto nad Pilicą, może planować korzystanie z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych Unii Europejskiej, w szczególności w ramach Europejskiego

Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Funduszu Spójności. Środki te będą mieć znaczący wpływ na rozwój usług społecznych, integrację społeczną i zawodową, rozwój infrastruktury opiekuńczej oraz działania na rzecz zdrowia psychicznego i aktywizacji seniorów.

Ramy finansowe Strategii są uzależnione od możliwości finansowych gminy Nowe Miasto nad Pilicą, tj. od środków finansowych własnych, pozyskanych przez jednostkę samorządową oraz ze źródeł wewnętrznych.

Zakłada się, że wysokość środków przeznaczanych corocznie na realizację zadań określonych w Strategii nie będzie niższa niż w roku poprzednim, pod warunkiem utrzymania poziomu dotacji na realizację zadań własnych i zleconych co najmniej na dotychczasowym poziomie. Precyzyjnie określenie wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację założeń strategicznych w poszczególnych latach jest utrudnione z racji szeregu czynników, takich jak:

- ramy czasowe obowiązywania Strategii,
- liczbę zadań przewidzianych do realizacji,
- liczbę i charakter podmiotów zaangażowanych w realizację działań ujętych w Strategii.

Powyższe czynniki i wiele innych wpływają na elastyczność planowania budżetu oraz wymagają każdorazowej oceny potrzeb i możliwości finansowych w danym roku budżetowym. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia prognozę wydatków finansowych w czterech działach: ochrona zdrowia, pomoc społeczna, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz rodzina, które stanowią potencjalne ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035. Precyzyjne określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania niniejszego dokumentu. Prognoza została opracowana przy założeniu średniorocznego wzrostu wydatków o 5%, wynikającego z rosnących kosztów utrzymania, inflacji oraz potrzeby dostosowania świadczeń i usług społecznych do zmieniających się potrzeb mieszkańców. Dane pokazują systematyczny wzrost nakładów w każdym z obszarów, przy czym największe wartości utrzymują się w dziale Rodzina, co przekłada się na znaczenie polityki prorodzinnej i świadczeń socjalnych w strukturze wydatków gminy. Poniższa prognoza wydatków odnosi się do wydatków planowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–

2035 i stanowi element planowania finansowego służącego realizacji założonych celów strategicznych.

Tabela 18 Prognoza wydatków finansowanych w latach 2025-2035 na podstawie wydatków w latach 2022-2024 w gminie Nowe Miasto nad Pilicą

Rok	Dział 851 – Ochrona zdrowia	Dział 852 – Pomoc społeczna	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Dział 855 – Rodzina
2022	194 263,79 zł	2 519 804,95 zł	8 799 491,03 zł	6 431 860,39 zł
2023	165 342,48 zł	1 734 936,38 zł	317 730,00 zł	3 716 502,97 zł
2024	193 438,84 zł	2 434 211,86 zł	32 000,00 zł*	4 524 012,88 zł
2025	203 110,78 zł	2 555 922,45 zł	33 600,00 zł	4 750 213,52 zł
2026	213 266,32 zł	2 683 718,57 zł	35 280,00 zł	4 987 724,19 zł
2027	223 929,64 zł	2 817 904,50 zł	37 044,00 zł	5 237 110,40 zł
2028	235 126,12 zł	2 958 799,73 zł	38 896,20 zł	5 498 965,92 zł
2029	246 882,43 zł	3 106 739,72 zł	40 841,01 zł	5 773 914,21 zł
2030	259 226,55 zł	3 262 076,70 zł	42 883,06 zł	6 062 609,92 zł
2031	272 187,88 zł	3 425 180,53 zł	45 027,21 zł	6 365 740,41 zł
2032	285 797,27 zł	3 596 439,56 zł	47 278,57 zł	6 683 027,43 zł
2033	300 087,13 zł	3 776 261,54 zł	49 642,50 zł	7 015 178,80 zł
2034	315 091,49 zł	3 965 074,62 zł	52 124,62 zł	7 362 937,74 zł
2035	330 846,06 zł	4 163 328,35 zł	54 730,85 zł	7 727 084,63 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Prognoza wydatków dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą została opracowana przy założeniu średniorocznego wzrostu o 5% w latach 2025–2035, wynikającego z rosnących kosztów utrzymania jednostek organizacyjnych, inflacji oraz potrzeby dostosowania poziomu świadczeń i usług społecznych do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Dział 851 – Ochrona zdrowia

Wydatki w tym dziale obejmują finansowanie lokalnych programów profilaktycznych i zdrowotnych, promocję zdrowia oraz współpracę z podmiotami leczniczymi. Prognozuje się wzrost nakładów z 193,4 tys. zł w 2024 r. do ok. 330,8 tys. zł w 2035 r., co umożliwi utrzymanie działań prozdrowotnych oraz realizację programów profilaktycznych kierowanych do mieszkańców.

Dział 852 – Pomoc społeczna

Dział ten jest kluczowy dla zapewnienia wsparcia rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Nakłady wzrosną z 2,43 mln zł w 2024 r. do ok. 4,16 mln zł w 2035 r., co odzwierciedla rosnące zapotrzebowanie na świadczenia i usługi opiekuńcze, a także konieczność utrzymania placówek pomocy społecznej na odpowiednim poziomie.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Wydatki w tym dziale w latach 2022–2024 ulegały znacznym wahaniom, wynikającym głównie z realizacji projektów o charakterze czasowym. W prognozie przyjęto umiarkowany wzrost o 5% rocznie — z 32 tys. zł w 2024 r. do ok. 54,7 tys. zł w 2035 r. — co pozwoli na kontynuację mniejszych inicjatyw społecznych oraz realizację projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych (np. EFS+).

Dział 855 – Rodzina

Dział ten obejmuje wydatki związane z realizacją programów prorodzinnych (m.in. świadczenia wychowawcze, rodzinne i opiekuńcze). Zakłada się wzrost wydatków z 4,52 mln zł w 2024 r. do ok. 7,73 mln zł w 2035 r. Wzrost ten odzwierciedla rosnące koszty świadczeń ustawowych oraz zwiększanie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi.

Prognozowane wartości potwierdzają stabilny trend rozwoju lokalnej polityki społecznej, ukierunkowanej na wzmacnianie rodziny, poprawę jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Przyjęte ramy finansowe i prognoza wydatków stanowią podstawę realizacji Strategii do 2035 r. umożliwiając planowanie działań oraz zapewnienie odpowiednich środków na osiągnięcie celów strategicznych dokumentu.

Wnioski dla Strategii wynikające z prognozy finansowej:

- priorytet finansowy – konieczne jest utrzymanie odpowiedniego poziomu finansowania zadań społecznych w kolejnych latach, przy jednoczesnym poszukiwaniu dodatkowych źródeł wsparcia w postaci np. środków zewnętrznych, dotacji celów czy funduszy europejskich,
- efektywność wydatkowania – wzrost środków finansowych powinien iść w parze z poprawą efektywności ich wykorzystania, m.in. poprzez integrację usług społecznych,

lepsze planowanie inwestycji oraz rozwój współpracy między poszczególnymi instytucjami,

- rozwój kadr i infrastruktury – zwiększające się wydatki powinny wspierać rozwój kompetencji pracowników sektora społecznego oraz modernizację placówek pomocy społecznej,
- zrównoważony rozwój usług – wraz ze wzrostem nakładów finansowych istotne będzie także równomierne wzmacnianie wszystkich obszarów polityki społecznej: wsparcia rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną,
- monitorowanie trendów – rekomenduje się coroczną analizę dynamiki wydatków w stosunku do potrzeb mieszkańców, aby zapewnić racjonalne i elastyczne planowanie finansowe w ramach polityki społecznej gminy.

13. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja

Monitoring

Monitoring realizacji Strategii polega na systematycznym gromadzeniu oraz analizie danych dotyczących realizacji celów określonych w założeniach strategicznych. Proces ten umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz identyfikację konieczności wdrożenia środków zaradczych lub nowych inicjatyw, których celem jest osiągnięcie wcześniej wyznaczonych celów. Monitoring stanowi również podstawę do planowania przyszłych działań, wskazując w jakim stopniu zrealizowane w danym okresie przedsięwzięcia przybliżyły jednostkę samorządową do realizacji wcześniej przyjętej wizji.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 jest wprowadzeniem w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na to, że Strategia jest dokumentem długookresowym, zawierającym istotne cele perspektywiczne, zostanie poddana okresowej weryfikacji a w przypadku zaistnienia określonych okoliczności także zmianom korygującym. Podstawowym elementem koordynacji Strategii jest monitoring a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 jest koniecznym działaniem umożliwiającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowność ich wdrażania w życie. Celem w tym przypadku jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji postanowień Strategii prowadzona ma być w cyklach rocznych. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację monitoringu jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą lub oddelegowany do tego zadania specjalny powołany Zespół ds. monitorowania realizacji Strategii. Sprawozdanie z realizacji Strategii sporządzane będzie do końca czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Podstawą opracowania sprawozdania będą dane zawarte w dokumentach już przekazywanych do instytucji nadrzędnych, takich jak ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z działalności Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą, sprawozdania resortowe oraz inne sprawozdania okresowe lub jednorazowe. Analiza tych dokumentów umożliwi ocenę stopnia realizacji celów Strategii bez konieczności tworzenia odrębnych narzędzi sprawozdawczych.

Sprawozdanie powinno zawierać opis zrealizowanych działań w odniesieniu do poszczególnych celów Strategii, analizę wartości mierników przyporządkowanych do

poszczególnych celów, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania środków oraz identyfikację trudności napotkanych w realizacji założeń Strategii. Podstawowymi funkcjami monitoringu są: funkcja sprawdzająca – polegająca na systematycznym gromadzeniu danych i informacji o poziomie osiągnięcia założonych wskaźników – oraz funkcja korygująca, umożliwiającą wprowadzenie do zapisów Strategii zmian wynikających z nowych uwarunkowań lub okoliczności, które wcześniej nie zostały uwzględnione.

Ewaluacja

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport, który przedstawi zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe, pokazujące stopień realizacji założonych celów dokumentu. Raport ten będzie obejmował m.in. ocenę trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności oraz trwałości osiągniętych rezultatów. Za przeprowadzenie ewaluacji odpowiada Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą, który pełni rolę głównego realizatora tego procesu. Końcowy raport powinien zostać opracowany do końca czerwca roku następującego po zakończeniu obowiązywania Strategii.

Dane pozyskane w ramach systematycznego monitoringu stanowią podstawę do ewaluacji, której celem jest zwiększenie adekwatności, efektywności oraz znaczenia efektów realizowanych działań. Strategia ma charakter elastyczny i powinna reagować na nowe wyzwania wynikające z dynamicznych zmian w otoczeniu społeczno-ekonomicznym. Projekt ewaluacji opiera się na analizie powiązań między podejmowanymi działaniami a ich efektami.

Najczęściej stosowane kryteria ewaluacji obejmują:

- **trafność** – ocena zgodności celów Strategii oraz przyjętych metod z rzeczywistymi problemami i wyzwaniami społeczno-ekonomicznymi zidentyfikowanymi w diagnozie,
- **skuteczność** – analiza stopnia realizacji celów, efektywności zastosowanych metod, zaangażowania instytucji oraz wpływu czynników zewnętrznych na osiągnięte rezultaty,
- **efektywność** – ocena relacji między poniesionymi nakładami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a uzyskanymi efektami,
- **użyteczność** – ocena wszystkich efektów interwencji, zarówno planowanych, jak i ubocznych, w odniesieniu do społeczno-ekonomicznych wyzwań, także tych zmieniających się w czasie; ocena dokonywana jest po zakończeniu działań lub w ich końcowej fazie,
- **trwałość** – analiza utrzymania osiągniętych efektów, szczególnie pozytywnych, w średnio- i długoterminowej perspektywie po zakończeniu realizacji Strategii.

Podstawowym celem ewaluacji jest stałe doskonalenie skuteczności i efektywności działań, zarówno pod względem ich bezpośrednich rezultatów społecznych i gospodarczych, jak i w kontekście przejrzystości i promocji działań podejmowanych przez władze lokalne. Zgromadzone informacje oraz wnioski z ewaluacji zostaną przedstawione władzom lokalnym i udostępnione mieszkańcom, m.in. poprzez oficjalną stronę internetową gminy oraz profile w mediach społecznościowych.

Aktualizacja i analiza ryzyka

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych definiuje się jako możliwość zaistnienia zdarzeń, które mogą negatywnie wpłynąć na realizację jej postanowień. Występowanie ryzyka w otoczeniu może prowadzić do konieczności zmiany kierunków działań oraz osiąganych rezultatów i oddziaływać na kształt i przebieg wdrażania Strategii. Prawidłowo przeprowadzony proces identyfikacji i analizy ryzyka umożliwiające skuteczne zarządzanie procesem wdrażania Strategii a także podejmowanie działań zapobiegawczych i korygujących we właściwym czasie. Do źródeł ryzyka zaliczyć można m.in. przyczyny zewnętrzne, obejmujące globalne uwarunkowania polityczne i prawne, panującą sytuację w kraju, czynniki społeczne i kulturowe oraz wiele innych pozostających poza bezpośrednią kontrolą jednostki samorządowej, oraz przyczyny wewnętrzne, związane ze sposobem planowania działań w Strategii oraz czynnikami ludzkimi występującym w trakcie jej realizacji.

Proces zarządzania ryzykiem powinien składać się z następujących etapów: identyfikacja ryzyka i zagrożeń, ocena ryzyka i zagrożeń, określenie działań ograniczających ryzyko i zagrożenia, badanie efektywności wdrożonych działań korygujących.

W ramach przeprowadzenia procesu analizy ryzyka istotne jest poza zdefiniowaniem ryzyka w poszczególnych obszarach, także wskazanie odpowiednich i skutecznych działań zapobiegawczych, których celem jest minimalizacji lub eliminacja niekorzystnych zdarzeń. Zidentyfikowanie ryzyka może potencjalnie wystąpić w odniesieniu do wszystkich celów strategicznych i kierunków działań, które obowiązują w niniejszej Strategii. Analizując ryzyka pojawiające się na przestrzeni realizacji wdrażania Strategii, należy uwzględnić zarówno ich stopień prawdopodobieństwa (niski, średni, wysoki) oraz źródło (wewnętrzne lub zewnętrzne).

Strategia jest dokumentem planistycznym i zarazem charakteryzuje się otwartością, a wprowadzanie zmian w zapisach jej treści jest nie tylko możliwe, ale w niektórych przypadkach wręcz konieczne. Dla skutecznej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035, konieczne jest jej dostosowanie do aktualnych wyzwań społecznych, gospodarczych i prawnych. Wymóg ten

nabiera dużego znaczenia w kontekście dynamicznie postępujących zmian w kwestiach społeczno-ekonomicznych.

Konieczność dokonania korekt i aktualizacji w działaniach strategicznych może wynikać z wielu powodów m.in. ze zmian przepisów prawa, uwarunkowań społecznych i ekonomicznych a także pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rzecz realizacji celów strategicznych zawartych w Strategii. Lista możliwych przyczyn, dla których może zaistnieć konieczność wprowadzenia modyfikacji do Strategii jest długa i otwarta, dlatego też istotnym jest, aby możliwie skutecznie i szybko identyfikować wszelkie zachodzące zmiany i tym samym dopasować założenia strategiczne dokumentu do nowych uwarunkowań. Zaleca się, aby aktualizacja Strategii odbyła się nie rzadziej niż raz w roku w przypadku zaistnienia okoliczności wymienionych powyżej, chyba że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne jak np. możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych, wskazywać mogą na konieczność zmiany i dostosowania celów strategicznych i kierunków działań. Wówczas dopuszczalna jest możliwość aktualizacji dokumentu w trybie ad hoc, w kształcie i formie dostosowanej do bieżących potrzeb.

Głównymi czynnikami wymagającymi wprowadzania zmian i aktualizacji Strategii są zarówno uwarunkowania zewnętrzne, jak i wewnętrzne a także zmiany w przepisach prawa. Strategia oraz jej założenia mogą być modyfikowane w następujących obszarach:

- **diagnostycznym** – gdy pojawią się nowe problemy społeczne lub podczas wcześniejszych prac diagnostycznych pominięto istotne zagadnienia,
- **planistycznym** – w przypadku konieczności uwzględnienia pominiętych wcześniej czynników istotnych dla realizacji celów lub weryfikacji wcześniej zaplanowanych działań,
- **wdrożeniowym** – jeśli podczas realizacji działań nastąpi zmiana podmiotów odpowiedzialnych, dotychczasowe działania okażą się nieadekwatne wobec potrzeb mieszkańców lub ulegną zmianie przepisy prawne albo warunki finansowe,
- **ewaluacyjnym** – w sytuacji pojawienia się nowych okoliczności wpływających na ocenę skuteczności podejmowanych działań.

Inicjatywę w zakresie aktualizacji Strategii mogą podejmować:

- władze lokalne gminy,
- podmioty realizujące zadania strategiczne, w tym Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście nad Pilicą jako koordynator realizacji Strategii,
- inne podmioty, jeśli istnieje uzasadniona potrzeba ich udziału w procesie aktualizacji.

Aktualizacja Strategii przebiega zgodnie z procedurą przewidzianą dla jej uchwalenia i wymaga podjęcia stosownej uchwały przez Radę Miejską w Nowym Mieście nad Pilicą. Skuteczną metodą wprowadzania zmian jest również przeprowadzenie weryfikacji w drodze społecznego procesu konsultacyjnego, podobnego do tego, który towarzyszył opracowywaniu Strategii. Podczas aktualizacji należy uwzględniać nowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz poszczególnych grup społecznych, tak aby Strategia odpowiadała na aktualne i przyszłe wyzwania związane z prowadzeniem polityki społecznej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą.

14. Podsumowanie i wnioski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 stanowi kontynuację dotychczasowego systemu wsparcia społecznego, jednocześnie umożliwiając jego uzupełnienie o nowe rozwiązania. Założenia Strategii zostały dostosowane do problemów i potrzeb społecznych zidentyfikowanych w toku zrealizowanych badań oraz przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

Cele strategiczne oraz kierunki działań określono na podstawie analizy systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada w kolejnych latach podejmowanie działań mających na celu rozszerzanie i pogłębianie form wsparcia w różnych obszarach pomocy społecznej a także szeroką współpracę z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w tym zakresie. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny w miarę możliwości, prowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin objętych wsparciem oraz do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii zwraca uwagę również na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje (także poza materialne), które pojawiły się w wyniku następujących przemian, w szczególności demograficznych, z którymi mamy do czynienia w całej Europie, w tym również w Polsce. Realizacja zapisów zawartych w Strategii będzie odbywać się zgodnie z określonymi działaniami, przy jednoczesnym zachowaniu skali i harmonogramu, które powinny uwzględniać stan i możliwości finansów publicznych gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Strategia jak wcześniej wspomniano będzie podlegać rutynowym weryfikacjom oraz niezbędnym modyfikacjom wynikającym ze zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej, zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców gminy oraz obowiązujących przepisów prawa. Różnorodność i liczba potrzeb społecznych, przy uwzględnieniu ograniczonych możliwości finansowych jednostki samorządowej, przekłada się na konieczność zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez m.in. racjonalne gospodarowanie środkami, maksymalne wykorzystanie dostępnego potencjału oraz wdrażanie rozwiązań o charakterze systemowym. PES są kluczowym partnerem gminy w realizacji Strategii: wzmacniają integrację społeczną, prowadzą reintegrację zawodową i rozwijają usługi społeczne blisko mieszkańców, uzupełniając działania MGOPS i jednostek gminnych. W Nowym Mieście nad Pilicą ekosystem tworzą głównie lokalne NGO, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. św. Franciszka oraz instytucje opiekuńcze, współrealizujące zadania SRPS w partnerstwie z samorządem. Priorytet na lata 2026–2035 będzie wzmocnienie

współpracy z PES (konkursy, partnerstwa, klauzule społeczne) oraz rozwój usług opiekuńczych, asystenckich i aktywizacyjnych, z naciskiem na ścieżki przejścia od edukacji i rehabilitacji do zatrudnienia. Wskaźnikowo zakłada się wzrost liczby współpracujących PES, liczby mieszkańców objętych reintegracją i wartości zamówień z kryteriami społecznymi, co przełoży się na lepszą dostępność i jakość usług społecznych

Niniejsza Strategia zakłada, że osiągnięcie zamierzonych rezultatów będzie możliwe poprzez:

- dostosowanie oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, w tym rozwój rynku usług skierowanych dla seniorów oraz aktywizację tej grupy w różnych płaszczyznach,
- podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy uwzględnieniu warunków sprzyjających łączeniu pracy zawodowej z wychowaniem dzieci,
- wspieranie działań prospołecznych, wolontariatu i samopomocowych oraz rozwijanie umiejętności współpracy,
- wzmacnianie kapitału społecznego przy pomocy już istniejących i nowo powstałych organizacji pozarządowych oraz podmiotów pożytku publicznego,
- promowanie i rozwijanie inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonalenie i rozwijanie dialogu społecznego poprzez m.in. badanie opinii i potrzeb lokalnej społeczności, promowanie działań profilaktycznych i zdrowotnych oraz edukacyjnych skierowanych zarówno do dorosłych mieszkańców jak i dzieci i młodzieży,
- zwiększanie dostępu do informacji dotyczących polityki społecznej podejmowanych przez władze lokalne, organizacje pozarządowe i inne grupy społeczne,
- interdyscyplinarna i wielosektorowa współpraca z instytucjami oraz organizacjami, mającymi realny wpływ na budowanie narzędzi służących zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców.

Realizacja Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026–2035 znacząco przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych, grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, opiekunów osób niesamodzielnych jak również pracowników wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację polityki społecznej oraz wszystkich organizacji pozarządowych, które są ważnym filarem realizacji zadań w tym obszarze. Kompleksowe działania, oparte na współpracy wielu różnych podmiotów, umożliwią

skuteczniejsze rozpoznawanie i eliminowanie barier społecznych a także rozwój nowoczesnych form wsparcia dostosowanych do zmieniających się potrzeb całej społeczności lokalnej gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Strategia przewiduje stałą i regularną weryfikację oraz bieżące modyfikowanie podejmowanych działań, co przełoży się na bardziej elastyczne i skuteczne reagowanie na nowe wyzwania. W dłuższej perspektywie realizacja założeń Strategii przyczyni się do wyrównywania szans życiowych mieszkańców, ograniczania marginalizacji, niektórych grup społecznych oraz wzmocnienia kapitału społecznego jakimi są wszyscy mieszkańcy gminy. Efektem wspólnie prowadzonych działań i zaangażowania wielu różnych środowisk, pozwoli na wzrost poczucia bezpieczeństwa i satysfakcji życia, a także budowanie pozytywnego wizerunku gminy Nowe Miasto nad Pilicą jako miasto rozwijającego się, otwartego i przyjaznego wszystkim mieszkańcom.

Załączniki

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Nowe Miasto nad Pilicą - ogółem i w podziale na płeć w latach 2022-2024	38
Wykres 2 Ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r.....	39
Wykres 3 Zmiany w strukturze rodziny w gminie Nowe Miasto nad Pilicą.....	39
Wykres 4 Liczba urodzeń żywych w podziale na płeć w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024	40
Wykres 5 Liczba zgonów w podziale na płeć w gminie Nowe Miasto nad Pilicą	41
Wykres 6 Bezrobocie rejestrowane w podziale na płeć w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024	43
Wykres 7 Liczba osób zaktywizowanych zawodowo w 2024 r.	43
Wykres 8 Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym.....	89
Wykres 9 Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym.....	90
Wykres 10 Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym	90
Wykres 11 Sytuacja życiowa mieszkańców. Jak ocenia Pan/Pani swoją sytuację życiową?	91
Wykres 12 Jak ocenia Pani/ Pan wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami?	92
Wykres 13 Istotność problemów w środowisku lokalnym. Jak poważne/ istotne są poniższe problemy.....	93
Wykres 14 Popularne zjawiska. Jak powszechne na terenie miasta w Pani/ Pana ocenie jest zjawisko uzależnienia od następujących substancji?	94
Wykres 15 Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Czy dostrzega Pan/ Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?	95
Wykres 16 Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom? Jakie działania są najbardziej potrzebne?	95
Wykres 17 Opieka zdrowotna. Jak ocenia Pan/ Pani stan opieki zdrowotnej na terenie gminy?	96
Wykres 18 Poczucie bezpieczeństwa. Czy czuje się Pani/ Pan bezpiecznie na terenie gminy?	97
Wykres 19 Znajomość osób doświadczających przemocy domowej. Czy w Pana/ Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) doświadczające przemocy domowej?	97
Wykres 20 Znajomość miejsc, w których ofiara przemocy może uzyskać pomoc. Czy wie Pan/ Pani, gdzie może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy w Pana/ Pani rejonie zamieszkania?	98
Wykres 21 Przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej. Czy uważa Pan/ Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?	99

Wykres 22 Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci. Czy zgadza się Pan/ Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?.....	100
Wykres 23 Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Jak ocenia Pani/ Pan współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi?.....	101
Wykres 24 Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył(a) Pani/ Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?.....	102
Wykres 25 Przyczyna nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych. Jaka była tego przyczyna? (wielokrotne odpowiedzi).....	102
Wykres 26 Zaspokajanie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie. Czy uważa Pani/ Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana?.....	103
Wykres 27 Lista usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminy. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/ Pana ocenie wymagają większej uwagi (wielokrotne odpowiedzi).....	104
Wykres 28 Sytuacja seniorów w gminie. Jak ocenia Pan/ Pani sytuację seniorów w gminie Nowe Miasto nad Pilicą?.....	105
Wykres 29 Ocena oferty działań dla seniorów. Czy oferta działań dla seniorów na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest według Pani/ Pana wystarczająca?.....	105
Wykres 30 Praca dla osób niepełnosprawnych. Czy Pani/ Pana zdaniem osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy?	106
Wykres 31 Status osób niepełnosprawnych. Czy osoby niepełnosprawne na terenie gminy są akceptowane?	107
Wykres 32 Korzystanie ze świadczeń społecznych. Czy Pani/ Pana rodzina korzysta lub korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń pomocy społecznej?	108
Wykres 33 Jaki był powód?	108
Wykres 34 Bezrobocie wśród mieszkańców gminy. Czy posiada Pani/ Pan pracę?.....	109
Wykres 35 Źródło utrzymania. Źródłem utrzymania Pani/ Pana gospodarstwa domowego jest (proszę zaznaczyć wszystkie stosowne odpowiedzi).....	110
Wykres 36 Przyczyny braku zatrudnienia. Z jakiego powodu nie posiada Pani/ Pan pracy?	110
Wykres 37 Płeć ankietowanych pracowników MGOPS	112
Wykres 38 Jak poważne/ istotne są poniższe problemy w Pana/ Pani środowisku lokalnym?	113
Wykres 39 Ocena skuteczności pomocy społecznej w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym. Czy według Pana/ Pani pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym?	114
Wykres 40 Ocena stanu wiedzy władz gminy o potrzebach pomocy społecznej. Władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej?	115

Wykres 41 Zaangażowanie władz gminy. Czy władze gminy Pani/ Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez MGOPS potrzebom?	115
Wykres 42 Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS. Czy dostrzega Pan/ Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?.....	116
Wykres 43 Ocena zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie. Czy uważa Pani/ Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana?.....	117
Wykres 44 Lista usług społecznych, które zdaniem pracowników MGOPS, wymagają większej uwagi. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/ Pana ocenie wymagają większej uwagi? (wielokrotne odpowiedzi).....	118
Wykres 45 Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS. Jakie działania są najbardziej potrzebne?.....	118
Wykres 46 Poczucie wypalenia zawodowego. Czy odczuwa Pani/ Pan wypalenie zawodowe?	119
Wykres 47 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?	122
Wykres 48 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?	122
Wykres 49 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?	123
Wykres 50 Rodzaje doświadczanej przemocy. Są dwa rodzaje przemocy – przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) lub przemoc psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wyśmiewanie). Jak często doświadczasz przemocy w szkole – jak często zdarza Ci się, że ktoś Cię np. kopnie, przewie, uderzy itd.?	124
Wykres 51 Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole. Jeśli doświadczyłeś/ aś przemocy w szkole, to jakiego rodzaju to była przemoc?	125
Wykres 52 Doświadczanie przemocy w domu. Czy doświadczyłeś przemocy w domu?	125
Wykres 53 Doświadczanie agresji słownej przez uczniów. Czy spotyka Cię agresja słowna?	126
Wykres 54 Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?	127
Wykres 55 Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce? (wielokrotne odpowiedzi)	127
Wykres 56 Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów. Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi).....	128
Wykres 57 Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?	129
Wykres 58 Inicjacja alkoholowa wśród uczniów. W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?	129
Wykres 59 Rodzaj spożywanego alkoholu. Jaki rodzaj alkoholu pijesz najczęściej (wielokrotne odpowiedzi).....	130

Wykres 60 Powody sięgania po alkohol przez uczniów. Z jakich powodów sięgasz po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)	131
Wykres 61 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?	132
Wykres 62 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?	132
Wykres 63 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?	133
Wykres 64 Powszechność palenia papierosów i e-papierosów wśród uczniów. Czy osoby w Twoim wieku palą e-papierosy lub papierosy?	134
Wykres 65 Palenie wyrobów nikotynowych wśród uczniów. Czy palisz papierosy lub e-papierosy?	134
Wykres 66 Częstotliwość sięgania po wyroby nikotynowe wśród uczniów. Jak często palile(a)ś e-papierosy lub papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?	135
Wykres 67 Powody palenia wyrobów nikotynowych przez uczniów. Co skłoniło Cię do palenia papierosów lub e-papierosów?	136
Wykres 68 Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt	137
Wykres 69 Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów. Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki albo dopalacze?	137
Wykres 70 Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów. Skąd wzięłaś tę substancję?	138
Wykres 71 Łatwość nabycia narkotyków/ dopalaczy w lokalnym środowisku. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki i /lub dopalacze w Twojej miejscowości to byłoby?	139
Wykres 72 Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyków lub dopalaczy? (wielokrotne odpowiedzi)	139
Wykres 73 Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/ dopalacze. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (wielokrotne odpowiedzi)	140
Wykres 74 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?	141
Wykres 75 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?	142
Wykres 76 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?	143
Wykres 77 Czas spędzany przy komputerze. Ile czasu spędzasz dziennie przed komputerem z powodów innych niż nauka?	144
Wykres 78 Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez tydzień nie miał/ a dostępu do Internetu?	145
Wykres 79 Granie w gry na komputerze. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?	146
Wykres 80 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?	147

Wykres 81 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?.....	148
Wykres 82 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?.....	149
Wykres 83 Korzystanie przez uczniów z telefonu. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?	150
Wykres 84 Najczęstsze zajęcie uczniów na telefonie. Na czym najwięcej czasu spędzasz korzystając ze smartfonu?.....	151
Wykres 85 Udział w grach hazardowych. Czy grałeś/ aś w jakiegokolwiek gry hazardowe (na pieniądze)?.....	151
Wykres 86 Opinie uczniów o napojach energetycznych. Czy Twoim zdaniem napoje energetyczne są zdrowe?.....	152
Wykres 87 Spożywanie napojów energetycznych przez uczniów. Czy pijesz lub zdarza Ci się pić napoje energetyczne typu Redbull, Burn, Tiger?	153
Wykres 88 Częstotliwość spożywania napojów energetycznych przez uczniów. Ile wypijasz tego typu napojów w miesiącu?	153
Wykres 89 Zażywanie leków przez uczniów. Czy kiedykolwiek zażywałeś (aś) leki przeciwbólowe, nasenne lub uspokajające dłużej, niż zalecił lekarz?	154
Wykres 90 Dawkowanie leków wśród uczniów. Czy kiedykolwiek odczuwałeś(aś) potrzebę zwiększenia dawki leku, aby uzyskać ten sam efekt?	155
Wykres 91 Towarzystwo uczniów w czasie wolnym. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?.....	156

Spis tabel

Tabela 1 Programy aktywizacji zawodowej realizowane w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r.....	44
Tabela 2 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022-2024	56
Tabela 3 Rodzaje oferowanej pomocy przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022-2024	57
Tabela 4 Powody przyznawania pomocy społecznej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024	58
Tabela 5 Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową udzielanej przez MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024	59
Tabela 6 Działalność GKRPA w Nowym Mieście nad Pilicą w latach 2022–2024	62
Tabela 7 Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskich Kart” w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024	74
Tabela 8 Incydenty i osoby doznające przemocy domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024.....	75
Tabela 9 Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w 2024 r.	76
Tabela 10 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024	77

Tabela 11 Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024	79
Tabela 12 Opieka zdrowotna w gminie Nowe Miasto nad Pilicą w latach 2022-2024	85
Tabela 13 Analiza SWOT gminy Nowe Miasto nad Pilicą.....	166
Tabela 14 Cel strategiczny nr 1	174
Tabela 15 Cel strategiczny nr 2	181
Tabela 16 Cel strategiczny nr 3	186
Tabela 17 Cel strategiczny nr 4	191
Tabela 18 Prognoza wydatków finansowanych w latach 2025-2035 na podstawie wydatków w latach 2022-2024 w gminie Nowe Miasto nad Pilicą	200

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą na tle Polski, województwa mazowieckiego i powiatu grójeckiego	36
--	-----------

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXXII/172/2026
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIEŚCIE NAD PILICĄ
z dnia 24 lutego 2026 roku.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026-2035

Konieczność opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2026-2035” wynika z zapisów ustawy o pomocy społecznej z dnia 21 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Artykuł 16b ustawy mówi, że gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, która zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Dokument ten stawia sobie za główny cel wyrównywanie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy też wykluczonych społecznie poprzez:

- 1) wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy gminy,
- 2) poprawę zasadniczych warunków życia mieszkańców: ekonomicznych, społecznych i kulturowych,
- 3) lepsze bezpośrednie zaspokojenie potrzeb ekonomicznych, społecznych i kulturowych (polepszenie mechanizmów redystrybucji) mieszkańców. Strategia definiuje istniejące problemy, wskazuje metody ich rozwiązania i wyznacza najważniejsze kierunki działań.

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Poprzednia strategia przyjęta uchwałą nr XXXI/211/2017 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 20 kwietnia 2017 roku na lata 2017-2025 przestała obowiązywać.

W świetle powyższego przyjęcie uchwały jest uzasadnione.